

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

RINGEN MED SVARTA STENEN.

ROMAN.

SVENSKT ORIGINAL.

AF

Wilhelm Aurell.

GÖTEBORG.

Handelstidningens Bolags Tryckeri.

1860.

RINGEN MED SVARSTA STENEN

ROMAN

SVENSK ORIGINAL

W. L. G. H.

GÖTEBORG

1889

FÖRSTA KAPITLET.

Mången vagn, bakpå försedd med en dugtig hösäck, en koffert och en bokhylla, har den siste Augusti på aftonen flera decennier igenom rullat af mot den lilla åldriga staden Skara.

Så ock det år, hvilket icke är så särdeles länge sedan, då denna berättelse tager sin början. Bland mängden af vagnar då, syntes en, med tvenne hästar för, komma i sakta mak ner från Axvall och lemnade just bakom sig den sista lilla björkdungen på den sidan Skara, då den ene af de båda åkande, „Anders i Brinken“, en, efter utseendet att döma, välmående bonde „i sina bästa år“, liksom uppvaknande ur en stilla slummer, lätt förklarlig af den varma luften, började sålunda:

— Hoppsan! Pälle och Docka! Nu ha vi inte långt fram. Der syn's „Skara byxor“.

De gamla, gråa, afstympade tornen, hvilka äro kända under det namn, hvarmed Anders i Brinken benämnde dem, skymtade nu fram öfver de röda tegeltaken och de lummiga trädens kronor.

— Gudskelof, för att vi äntligen hunnit så långt! genmälde den andre resenären, en lång, smärt, nitton års gymnasist med mörkt hår, fin vacker ansigtbildning, stora blåa ögon samt „ljuslätta“ kinder. — Jag börjar på att bli riktigt trött af det välsignade skakandet. Pappa kunde gerna låtit oss ha fått en bättre vagn. Det är minsann inte så godt att sitta och åka åtta, tio mil på en sådan här pinnkaret eller rättare sagdt *pinkaret*.

— Det förstas det, Herr Oskar; men jag skall säga honom som så, om vi tagit en bättre vagn, så hade det allt blifvit lite' svärmodigt med dethär bagaget. Pappa, eller Major'n, jag vill säga, är just inte den, som knusslar

i hvarken det ena eller andra, det är säkert det, det vet jag. Visst kan han ryta och rista ibland lite', det förstås, men se, om en bara förstår sig på'n, så är det då inte mer farligt än en näsa snus. Han är så go'sinter som någon, det är dagsens sanning. Hopp! Pälle! Herre Gu', hva' tiden slinker af ändå: nog mins jag, när Major'n och Herr Oskar kommo flyttande till Björkersberg. Då var han bara en liten vasker. Jaja, Herr Oskar, menar jag. För alla de gånger jag har gått och burit honom på armen, på den tiden jag gick sjelf framme och gjorde mina dagsverken. Snäller och förståndiger var han då, såväl som nu, det förstås; men se nog är han, jag vill säga, raskare nu, det är då klart det. Siså, Docka! Svansa lagom du! Han var då precis en sådan liten tyketer kröpplinge, som min lille Huggo derhemma.

— Jaså, som Anderses lille Hugo, genmälde gymnasisten, som satt nickande och halfsof.

— Ja, precis som lille Huggo. Hejsan, Pälle! Han skall då bestämdt bli prest, om jag bara maktar med att hålla honom här i Skara, för se det passar han redigt till, för läsa kan han, godt målföre har han, snål är han som en varg och äter gör han för sju, om det kniper. Så lunka på nu!

— Jaså, för sju? repeterade Oskar, alltjemt halfslumrande.

— Minst för sju, återtog Anders i Brinken. — Men nu skall jag väl fråga, me'n jag kommer ihåg'et, om det är sanning, att Herr Oskar skall bli riktig doktor?

— Om jag skall bli doktor, läkare?

— Ja.

— Jo, det vore väl meningen det. Men jag tycker, vi skulle snart vara framme nu.

— Åhja, det knallar och går. Hoppsan då! Han skall väl bo på samma ställe nu, som han bodde i våras?

— Jaha, hos Fru Almroth.

— Jag vet: hos henne, som är mor till Herr Gustaf, han, som var med Herr Oskar hemma på Björkersberg i Påskas.

— Jaha i Påskas.

— Det var då en ofantligt bå' höfvelner och på allt sätt och vis skickelner pojke eller herreman, jag vill säga. Hvad skall det kunna bli för sorts karl utaf honom?

— Prest.

— Hopp, Pälle! Må' det då! Jaha, presten och hund', tjena sitt bröd med mun, bruka de säga. Hvar och en får slita på sitt vis. Sää, han skall bli riktig prest. Nå, men dender andre då, han, som var med Herr Oskar hemma en annan gång, hvad studerar han till?

— Jaså, Anders menar Nils Qvist, Nisse, som vi kalla honom?

— Just den, menar jag. Det tycktes allt vara dunderdon till pojke det: han var till att prata, precis som en gemener med hvem som helst och så förständig var han, att det var en riktig lust åt'et.

— Han skall också bli prest.

— Hva' dalern! Han med? Jajæa, han kommer nog till att rimettera ut'et på predikstolen, så mycket såg jag allt på'n. Jag tyckte, det var någon, som sa', att han inte skulle vara annat än en fattig torpareson ner ifrån Fogelåsa gäll. Kan det vara sanning?

— Det slår nog in.

— Må' det! Men se det kunde då ingen se på honom, för han såg ut, som han riktigt skulle varit född herreman ifrån aldra första början.

— Det är nog sannt, Anders.

— Ja, ta mig höfveln, är inte det säkert som amen i kyrka, te minstena tyckte jag och mi' käring det. Så masa på, Docka, desto förr får du pusta. J ä' väl, alla tre, jag vill säga, liksom riktiga läsarekammerater?

— Jaha, och dertill de bästa värner i världen.

— Det tror den sure det: må tro, det kunde allt synas på er det. Men huru snart skall det kunna vara slut för er tre härinne i Skara?

— Till våren.

— Jaså. Hopp då! Och det är att plita med boken jemt?

— För det mesta.

— Ja, säg det! Men att J inte bli riktigt förvillade i hufv'et till slut utaf sådan faslig läsning i så många olika böcker med så många olika styla, bå' Latin och Tyske och allt möjligt. Det förstås, det är då dumt och barnskeligt att tala om så'nt, som en inte förstår sig på, men se, annars tycker då jag för min del, att det riktigt går omkring för ögona på mig, när jag bara läst 'vange'lt och ett par spsalmer om Söndagarne. Och hva' vill det förslå mot allt, hva' J få' läsa?! Nej, inte så mycket som ett solagran' en gång? A'junk'en der hemma i Prostdgår'n, Magister Naschenius eller Pastor Naschenius, hva' en ska' skälla honom för, han menar på det, att, om alla böcker, som han har läst, vore på ett ställe, så skulle det bli en riktig höstack å't. Men se, han skryter allt och skränner med sig sjelf litet den karlu, eljest är det då ingen fara med honom och nog skall väl han vara lärder utaf sig, det kan en väl begripa, annars vore han nog inte det han är. Emot Granlund, Prosten, är han ändå ingenting, det förstås, för se han lär skola ha tagit den högste examen, som finns. Nånå, han hade väl annars inte fått ett sådant pastorat, som vårt Ljungö. Men se, det var då kungen sjelf, som satte dit honom. Må tro Major'n tyckte inte mycket om'et. Som kungen ville, fick det lof att bli lell. Herr Oskar var inte i Skara då, så han hörde inte talas om'et. Men, som han kanske vet, så kan Major'n inte fördra' Prosten och, efter hvad de säga, inte heller Prosten Major'n. Och jag har till och med hört utaf min gumma hemma, om det nu bara är käringprat eller ej, vet inte jag, att Prostinnan skulle ha sagt en gång, att hon vore mycket ledsen för, att inte Major'n och han skulle kunna trifvas riktigt väl tillsammans. Och det kan väl hvem som helst tycka är ledsamt, att inte två så höga herrepersoner kunna förlikas. Nånå, Gubevars, de trätta då inte, det kan ingen säga, för aldrig talar Major'n vid Prosten och aldrig Prosten vid Major'n. Det är liksom, jag vill säga, de skulle skämmas för hvarandra. Och sådane öfververkskarlar, som de ä' begge två, hvar och en på sitt vis. Prosten han ä' då

så regal, som någon, det är då säkert det, och papera läser han, så det piper efter't. Inte heller är han så noger om sina rättigheter, som kaplan är. Och se Major's make på sitt vis det finns då inte i vår bygd. Så knalla på nu! Hej! Men se, se, seder kommer han nu.

— Hvem? Pappa?

— Åhnej, kammeraten, som Herr Oskar skall bo hos, dender, Herr Gustaf vet jag.

— Gustaf Almroth?

— Just den, ja.

— Hvar är han?

— Han kommer der svängande med en käpp i näfven.

— Ja, minsan! Hall! Nu stiger jag af. Anders vet hvar vi skola köra in.

— Ja bettra dö.

— Kör då! sade vår gymnasist och hoppade ner från vagnen.

— Det går le på, genmälde Anders i Brinken och gaf „Pålle“ och „Docka“ hvar sitt rapp.

Oskar promenerade på vägkanten och slog af sig det värsta dammet med sin käpp.

— God dag, Hillerström! du gamle lergök från Ljungö pastorat och Björkersbergs egendom! ropade Gustaf Almroth, också en ung men temmeligen liten och spenslig gymnasist, med ett godt, barnsligt utseende, hvilken nu midtför porten till den nya, vackra kyrkogården var sin kamrat till mötes.

— God dag, du mammas lille, snälle gosse, född von Scarabæus! genmälde Oskar Hillerström.

De båda kamraterna skakade förtroligt händer, och klappade hvarandra på axlarna.

— Nå, du har haft roligt hemma på landsbygden under sommaren? fortfor Gustaf.

— Åhja, genmälde Oskar, allt har varit sig likt.

— Har du läst mycket?

— På lediga stunder, Gösse lille. Än du sjelf då?

— Högst obetydligt, för ser du, jag har haft litet annat att bestyra med i sommar. Men det var santt: det talte jag visst om för dig i brevet, jag skref till dig.

— Inte hvad jag kan påminna mig. Brådt måtte du emedlertid ha haft, eftersom jag på hela långa sommaren inte fått mer än ett enda bref ifrån dig.

— Nå, men „Nisse“ har du väl hört af litet oftare än mig?

— Jo, jag tackar jag: ett enda bref är allt hvad han har bestått mig med, sedan vi vid terminens slut skiljdes åt i dethär gamla tråkiga Skara. Är han kommen ännu den klassiken?

— Kommen? Ja han har varit här sedan i medio af Juli. Han är Informator hos kapten Svanefälts, för min lilla Hilmas bror, du. Tänk, så lycklig han är ändå, dender „Nisse!“

— Åh för tusan! Edra förhårdade bofinkar, som varit tillsammans så länge och inte låtit mig få veta af det. Nisse är väl sig lik?

— Precist.

— Tänk, om han skulle gå och slå dig ur brädet nu, min käre „Gösse“.

— Det har ingen fara.

— Jaså, du är så säker på din sak. Hur mår lilla Hilma annars?

— Bra naturligtvis.

— Söt och snäll som vanligt?

— Det är klart.

— Nå, Gösse lille, har du kysst henne någon gång ännu

— Det skulle kunna hända det du...

— Verkligen?

— För resten skall jag säga dig, min käre Oskar, detder är saker, som man inte just talar om för hvem som helst såhär på landsvägen.

— Herre Gud! Du lille pygmé! utropade Oskar skratande och tog Gustaf om halsen. Du har således nu ändtligen öppet för henne bekänt, att du älskar henne, att du vill gifta dig med henne, „när du blir stor?“

— Åh hut! krabbsaltare! Jag är nära på lika stor jag som du, svarade Gustaf och rätade på sin nittonåriga lilla korpus.

— Det är rätt, kråma dig krake! fortfor Oskar.

— Alltid skall du börja på och skoja.

— Siså, återtog Oskar, var inte ond nu, lille, utan tala i stället om för mig, hvad du haft för viktiga saker att bestyra med under ferierna, eftersom du ej hunnit att skriva till mig mer än en enda gång.

— Åhja, jag skall väl göra det då. Jo ser du, jag har blifvit lärare uti historia, geografi och räkning i Manssell Schummerbergs pension. Ack, om du visste så trefligt jag har der.

— Ja, det kan jag tro, svarade Oskar ironiskt, det måtte vara serdeles angenämt att läsa med sex-, sju-års flickungar.

— Åh du måtte skämmas! Sex-, sju-års flickungar! Du torde påminna dig, att Hilma Svanefalt är öfver femton år.

— Ja, hon är väl också den äldsta utaf hela sällskapet?

— Nejbevars! Nanna Granlund är lika gammal, du.

— Nanna Granlund! Hvad är det för en apparat?

— Kors känner du inte henne?

— Nej, jag umgås inte med flickor klädda i byxholkar.

— Men, vet du, jag skall säga dig: om du finge se henne, så skulle du bli aldeles förtjust.

— Åh, jag är väl inte lik dig heller.

— Men allvarsamt Oskar: nog känner du Nanna?

— Nej, hur skulle jag det kunna göra?

— Hon är ju från samma församling som du.

— Är hon dotter till Prosten då?

— Javisst. Har du sett henne?

— Nej, Prostens och vi umgås aldrig.

— Ack, vet du, Nanna är en riktig liten engel. Du skulle se hennes lilla söta mun, med dess hvita tänder, hennes grekiska näsa, den vackra pannan, de milda blå ögonen och de blonda, förtjusande lockarna och de ros- och liljefärgade kinderna!

— Kors! du är riktigt poetisk, Gösse lille. Kanske du för denna *utomordentligt* sköna Nanna totalt bortglömmet Hilma?

— Åhnej, min vän lille; men ser du, om jag inte tyckte om Hilma, så...

— Tyckte du bestämdt om Nanna?

— Jaha du, det är säkert det.

— Nå, men hvad säger Nisse om allt dethär?

— Skrattar och drifver som vanligt, förstås.

— Det kan jag tro. Har du talt med honom i dag?

— Ja bevars! Vi gingo just ut tillsammans i hopp om att möta dig; men i förbifarten, vid tullen, slant Nisse in i bagareboden af gammal vana, för att skaffa sig några färska bullar. Han bad mig gå i förväg sålänge. Jag tänker, vi möta gossen i draget. Men tyst! Tyst för tusan! Se der! Se der!

— Hvar?

— På Skaraborgsvägen! på Skaraborgsvägen, alldeles intill här! Helsa! Helsa! Det är Nanna! Det är lilla Nanna, du! Hon kommer häråt. Är hon inte söt? Skynda dig, skynda dig, så vi få se henne riktigt!

— Kör för det! genmålde Oskar.

Våra båda gymnasister påskyndade sina steg. Mellan buskarna i Botaniska trädgården, som skiljer Axvalla- och Skaraborgsvägarne åt, sågo de „lilla Nanna“, iklädd en hvit halmhatt med långa, skära, fladdrande band, kort klädning, bärande en liten parasoll i ena handen och en bukett af friska höstblommor i den andra, med snabba steg närma sig staden.

— Ser du henne? frågade Gustaf.

— Ja, hviskade Oskar. Det var mig verkligen en liten söt satunge.

— Tyst! ta' af dig mössan du också.

— Ja, nästa termin, om jag får tid, tillade Oskar.

Våra ynglingar hade nu hunnit dit, der de båda vägarne förenade sig. Så äfven Nanna. Gustaf helsade. Helsingen besvarades. Oskar försjönk i åskådande.

— Hvad tyckte du? hviskade Gustaf.

— Ack en sådan liten täck unge, svarade Oskar; Balders egen Nanna kunde inte vara skörare. Jag drömmer bestämdt om henne i natt. Kors, en sådan liten söt fan! Nej, med henne måste man bli bekant. Denhär terminen blir det trefligt i Skara, det känner jag på mig. Se, der kommer Nisse. Han möter Nanna.

— Ja, det gör han och likväl går han och stoppar in den ene bullen i mun efter den andre. Nu tar han af sig mössan, under det han med andra handen håller sig för munnen, för att dölja den kolossala tuggan. Se, han vänder sig om och tittar på henne. Nu försvann hon. Han ser inte oss ... jo nu ...

— Hurrah, Nisse! skrek Oskar och svängde sin gymnasistmössa.

— Hurrah! Hurrah! Hurrah! svarade Nisse, skyldrande med en stor färsk bulle i hvar hand.

Nils Qvist var, som vi veta, också gymnasist och några månader äldre än Oskar och Gustaf. Detta föranlät honom också att städse anse sig såsom en mentor för dem. Till vexten var han något korpulent, bredaxlad med temmeligen kort hals. Hans ansigte var bredt och fylligt och på kinderna syntes den friskaste rodnad. Håret var ljust och något krusigt. En viss belåtenhet med lifvet skönjdes i hela hans väsende. Långt ifrån att vara vacker, tog sig dock „Nisse“ icke så illa ut. Han hade en äkta svensk fysionomi med sjuttonhundralets leende drag öfver munnen. Oskar Hillerström, Gustaf Almroth och Nils Qvist voro de bästa vänner i verlden, ständigt oskiljaktige. Af kamraterna benämndes de också „Triumviratet“. Det var med anledning häraf, som „Nisse“, så snart han tuggat ur mun, omfamnande Oskar, sade:

— Crassus, Popejus och Cæsar äro åter förenade! God dag, du gamla hedersbracka. Välkommen åter till fädernejord! Det var då ändtligen väl att få hit dig, som har något förnuft i skallen. Gustaf, numera Göns gemeligen kallad, har totalt mistat det lilla han hade förr i verlden: han är kär du, kan du tänka dig något besattare, mammans lille snälle gosse kär som en klockarekatt och

utan återvändo och icke allenast i Hilma, du, som fordom, utan i hela Schummerbergskans inrättning, i hela sällskapet. Virgilius, Livius, Horatius och Xenophon med flera gamla hedersgubbar, placerade i Gustafs bokhylla, hafva af svår sorg öfver den arme ynglingens dårskaper klädt sig i damm och spindelväf under sommaren. Det bästa Göns gjordt i sin lifstid var, när han skaffade mig kondition hos Svanefälts: man äter förbannadt bra i det huset.

— Och ändå, din gamle krabat, inföll Oskar, tar du dig litet extra förplägning hos „Bulla-Greta“.

— Ja ser du, min vän, återtog Nisse, i det han stoppade en bulle i mun, det förhåller sig så, att maten är halfva födan.

— Hör du Nisse du, sade Gustaf, tycker du inte, att Nanna var söt i dag, du?

— Jo, svarade Nisse ironiskt, tyckte du inte det? Hva'sa? Gå hem och be mamma tvätta dig i ansigtet och snygga upp dig litet, så kan du få göra Oskar sällskap till Svanefälts. Nanna kommer hem till Hilma i qväll.

— Kommer Nanna hem till Svanefälts i qväll? frågade Oskar.

— Joe du, så står det till. Hilma väntar dig i dag. För en stund sedan pep hon och sa: „förr i verlden, när mamma lefde, då gick alltid Oskar hit, så snart han kom till staden; men nu för tiden, må tro, är det inte så noga“.

— Åh pip inte och härma lilla Hilma du, förebrådde Gustaf.

— Men allvarsamt taladt, inföll nu Oskar, tycker inte också du Nisse, att dender lilla Nanna är bra söt?

— Åhjo, sämre vara kan man få se.

— Det är synd, fortfor Oskar, att hon inte skall ha gått och läst. Om hon det hade gjordt, skulle jag fria till henne.

— Jaså, återtog Nisse, men det är allt synd, att du också inte skall vara riktigt torr bakom öronen.

— Säg mig ändå Nisse, fortfor Oskar, huru gammal den der lille engeln kan vara.

— Femton år och en vinter, svarade Nisse. Siså, nu skola vi tala om grödan.

— Jaha, du Oskar, inföll Gustaf, det slår verkligen in: Nanna är ett halft år äldre än Hilma och hon har nyss fyllt femton år.

— Gustaf du, det passar bra för oss båda: jag är litet äldre än du och Nanna är litet äldre än Hilma och båda två äro de yngre än vi.

— Ja, ack så herrligt, inföll Nisse. Nej gubbar, jag har mina skäl tro, det ni kommer att fiska fafängt i det vattnet.

— Prata inte persilja du och förstör våra gyllne drömmar, sade Oskar. Nu skynda vi oss hem, stöka litet grand i ordning i vårt logis, Gösse lille, samt oss sjelfva och sedan gå vi „bums i kanalen“ till Svanefälts.

— Se så der ja, nu har också ham blifvit yr i mössan, tillade Nisse; nu skäms både jag och hästen.

Under lifligt samtal i samma anda som hitintills gingo de tre kamraterna gatan uppåt och öfver torget, in i porten till det lilla rödmålade huset, som låg till venster om dem, snedt emot kyrkan.

Oskar gick in och hälsade på sin värdinna, Gustafs mor, och lemnade henne afgiften för första månaden. Här-efter plockade han med tillhjälp af Gustaf i ordning i sin bokhylla, tog upp sina kläder, lade och hängde allt på vederbörliga platser. Nisse satt fåsande af välmåga uppkrupen helt makligt med båda fötterna i soffan, rökande i Gustafs kritt-pipa.

— Hör ni vagnmakaregesäller, sade han efter en stunds tystnad, efter vi alla tre nu äro tillsammans och ni skolen fara med att vara mina vänner, och såsom ett vedermåle af min synnerliga nåd och belåtenhet med edert välförhållande vid uppäckningen af diverse skräp, tillhörande en oskyldig djekne från landet, har jag funnit för godt att visa er någonting, om ni på afstånd, hören på afstånd, nalkens min person.

— Nå, hvad är det då? frågade Oskar.

— Få vi se då, inföll Gustaf.

— Jo, återtog Nisse, utblåsande ett tjockt rökmoln och tog upp ur bröstfickan på rocken en vanlig näfverdosa, snusen gossar! snusen, sedan skola vi gå vidare i texten. Såder ja — Prosit! Denna lilla dosa är född i Fogelås socken i Westergötland liksom jag, men af okristliga föräldrar: Modren von Betula Alba och fadren är — är — okänd. I dosans ena ända förvaras, som J sett, snus och i den andra — hon har nemligen två lock — etwas anders. Ni se'n sjelfva!

Nisse tog nu försigtigt med en pennknif bort botten från näfverdosan, hvori fanns ett litet lönrum. Der förvarades en fin, röd, hopviken papperslapp och uti denne en liten blond hårlock, omknuten med en hvit silkesända.

— Nej, ser man på Nisse! utropade Oskar.

— Hvems hår är det der, om jag får fråga? inföll Gustaf.

— Laga så du får reda på't, sade Nisse förbehållsamt i det han leende tryckte en kyss på den lilla hårlocken, lade den i sin gömma och isatte botten i dosan, som åter dök ned i fickan.

— Det måtte väl aldrig vara af Hilmas hår? sade Gustaf.

— Det vet man ännu inte med visshet, svarade Nisse.

— Nej, inföll Oskar, det liknade snarare Nannas.

— Nåja, det kan också hända, fortfor Nisse.

— Ifall detder håret verkligen skulle ha tillhört en flicka, sade Oskar, så har du säkert inte fått det, utan förmodligen helt enkelt „blåst“ *) det på något behändigt vis.

— Nej, du, genmålde Nisse, man *blåser* inte suvenir, dem får man och litet till, sa' Schanzen. Men skynden er nu, edra lutfiskar, så vi få gå snart. Jag börjar riktigt längta efter lite' thé.

*) „Blåsa“ = stjäla: småsaker; loffigt och brukligt Skara-djeknar emellan.

— Hör du Nisse, du, fortfor Gustaf, säg oss, hvems här det är, du har i snusdosan.

— Ja, när jag får tid, min gosse lille.

— Men vi tala ju om allting för dig, tillade Oskar.

— Hvad har jag för nytta af det. Nej, man rår inte för att man har sina små hemligheter, begriper ni. För öfrigt är det en författare som säger: „ingenting är sämre än att skryta af de ynnestbevis, man får af en qvinna“. derfor:

Lilla dosa, du, min tröst,

Göm dig här invid mitt bröst!

— Nej, hör bara så poetisk han är, tillade Oskar.

— Joe du, men tyst, tala aldrig om'et.

Så skämtade och pratade våra vänner, tills dess de fattade sina mössor och käppar, för att gå till Svanefälts. Der väntade de sig en angenäm afton.

Men vi vilja nu, efter att först meddela några små upplysningar om den familj, de ärnade besöka, i förväg begifva oss till densamma.

Gubben Svanefält, en ganska förmögen man, f. d. Kapten vid Skaraborgarne, bodde uti sitt eget hus på Marumsgatan med sin familj, som utgjordes af en dotter, Hilma, samt en nio-årig son, för hvilken, som vi redan veta, Nils Qvist var informator mot fritt vivre och femtio R:drs årlig lön. Kapten Svanefält och Oskars far, Major Hillerström på Björkersberg, voro gamla vänner och fordna krigskamrater. Oskar hade också under hela sin skoltid hos „Farbror Svanefält“ haft liksom sitt andra hem. Hilma och Oskar voro mycket goda vänner emellan det de smågrälade. Hon, en femtonåring, som ännu ej lemnat pensionen, var en liten rask flicka och hemma i sin fars hus lika god som mången gammal husmor. Hilma, till vexten liten och spenslig, var mera ljus än mörk, hade ett par utmärkt vackra blå ögon och fin hvit hy, och någonting innerligt älskligt i sitt naiva, barnsliga väsende.

Denna samma afton, på hvilken vi gjort bekantskap med de tre gymnasisterna, satt Kapten Svanefält ensam i sitt rum, rökande sin pipa och läste tidningar.

— Pappa lilla, sade Hilma, gående igenom sin fars rum, om du vill mig någonting, så är jag i trädgården. Skafferinyckeln och de andra nycklarna ligga i min spegellåda. Nanna kom just nu hit och vi sätta oss i bersån och läsa Numa tillsammans.

— Jaså, min tös lilla, svarade gubben Svanefalt, utan att taga ögonen från tidningen.

Hilma lemnade sin far, tog sin väninna, som var nästa rum intill, under armen och båda gingo nu åt den lilla trädgården, som låg inpå gården hos Svanefalt. De båda flickorna slog sig ned i en berså. Nanna tog upp sin temmeligen illa medfarna Numa Pompilius ur sin klädningsficka, slängde den på stembordet, som stod framför dem, sägande:

— Usch! dender gamla Numa, att man aldrig i verlden skall kunna slippa den!

— Ja, men Nanna, du, den är allt treflig ändå på många ställen.

— Åhja det förstås; men ...

— Hvar var det, vi skulle börja nu? Låt mig se, fortfor Hilma och bläddrade i boken, jo, se här: Oskars bref ligger emellan. Hörpå nu: „Livre onzieme“. Låt bli brefvet, det har du ju läst så många gånger förut! — „Livre onzieme. Numa, retiré au fond de sa cabane, ne peut y trouver le sommeil“.

— Förstår du det?

— Ja bevars.

— Nå, öfversätt det då!

— Jaha: „Numa“; men ack hvad han var söt ändå! „Numa“. låt mig se! ... retiré ... „Numa, tillbakadragen i djupet af sin koja“ — Herre Gud du Hilma lilla: en koja och ett hjerta!

— Nej, men Nanna prata nu inte, vi få lof att lära oss dethär!

— Jaha, nu skall jag öfversätta ordentligt: „Numa, tillbakadragen i djupet af sin hydda, kan icke finna sömnen der“. Stackars Numa!

— Nå, hör du nu på vidare?

— Nej, nu läser jag nästa punkt sjelf: „Tout ce que lui avait dit Anaïs revenait dans sa pensée“. Men hör du Hilma lilla, du! Hvad tycker du om min nya hatt? Se på den, du. Så långa band, du!

— Jaha, men då är min lika vacker, fast det inte är skära band på den.

Betraktandet af hattarna, med thy åtföljande lilla desput, drog emedlertid för en stund deras uppmärksamhet från boken. Vi begagna oss af detta tillfälle, för att litet närmare beskrifva Nanna.

Hon var något större än Hilma och — „fyllig som en mognad ros“. Hennes ansigte var det mest täcka man kunde se: den hvita pannan och de skära kinderna omslötos utaf ett svall af ljusa, naturliga lockar. Ögonbrynen voro betydligt mörkare än håret och de blå ögonen rörde sig lifligt. De välformade läpparne, som dolde de små hvita tänderna, tycktes skapade endast för att kyssas.

— Siså, sade Nanna, nu bry vi oss inte om att disputera om hattarna längre. Nu läsa vi.

— Ja det var din tur nu, genmälde Hilma.

— Jaha. Tout ce que lui avait dit Anaïs revenait dans sa pensée.

— Det har du ju läst upp en gång förut.

— Nåja, hvad gör det då? Öfversätt det nu, du!

— Ja, det måtte inte vara konstigt. „Allt det, som Anaïs hade sagt honom, återkom i hans tanke“. Hör du, Nanna lilla?

— Jaha.

— Skola vi hvila oss litet nu?

— Nej, nu läsa vi, medan vi hålla på. Det var lätt dethär Följ med nu noga! „Elle m'a menacé, disait-il, de renoncer à moi, — det var en fasligt lång punkt — si j'oublie pour elle ce que je dois à . . . Hör du, Hilma lilla, jag har sett Gustaf Almroth ute i dag — que je dois à ma nation, si je me refuse — usch jag blir riktigt trött — aux volontés des dieux“.

— Nå, nu läser jag upp svenskan, inföll Hilma. „Hon har hotat mig, sade han, att afstå från mig, om jag för

henne glömmar" . . . Nanna du! Skall jag baka plättar till qvällen?

— Ja, gör det, med mycket ägg i.

— „Om jag för henne glömmar det, som jag är skyldig min nation, om jag undandrager mig" . . . Nanna du, nu blir det allt roligt här i Skara, sedan terminen har börjat.

— Ja, du, jag har sett så många komma i dag.

— „Om jag undandrager mig gudarnes vilja“.

— Hvilket betyder vilja?

— Volontés, vet jag.

— Då förstår jag. Hör du Hilma lilla, du! Har du sett, att Nils Qvist snusar, du. Ett sådant spektakel, du, alldeles som en gubbe, i näfverdosa, du.

— Tycker du Nisse är ful, Nanna?

— Usch ja. Och när man träffar honom, så går han alltid och äter.

— Lille Gustaf är allt mycket snällare än Nisse, eller hvad tycker du, Nanna?

— Ja, det är han visst. Har du sett sådane små vackra händer han har?

— Ja, långt före dig, skall jag säga dig.

— Åhja, var inte så näbbig du, fastän du har medhåll utaf honom.

— Än du då?

— Nu fortsätta vi igen, sade Nanna och började: „Quel affreux malheur" . . . Vet du, jag har en stor, stor bukett, med röda och hvita dalier, der hemma, som jag fick i domprostegården för en stund sedan.

— Nej, nu läser jag, återtog Hilma. „Quel affreux malheur de déplaire à la fois . . .

— I dag kommer visst Oskar Hillerström.

— Nej! Tror du det? Ack hvad det skall bli roligt att få se honom! Men säg, Hilma, håller du ändå inte litet smått af honom?

— Jo, det gör jag.

— Har du flera bref än dethär ifrån honom?

— Näe.

— Han måste allt vara treflig ändå.

— Ja, vet du, han är lika snäll han som Gustaf.

— Åh! Hilma du, det är han väl ändå inte? sade Nanna skälmskt.

— Ah, gör inga grimaser, du! Nu läsa vi. Det var förfärligt, hvad det går smått för oss i dag. „*Quel affreux malheur de déplaire à la fois aux immortels et à ma chère Anaïs*“.

— Jaha, vänta nu litet! „Hvilken förfärlig olycka att på en gång misshaga“ ... Nej, vet du Hilma, dethär börjar på att bli tråkigt nu! ... „att på en gång misshaga de odödliga och min kära Anaïs“. Vet du, hvem jag tror, att Anaïs var lik?

— Nej.

— Jo, dig.

— Ah, så du pratar!

— Nå, nu läser jag. „*Mais, si j'accept la couronne*“ ... Kors hvad vi äro flitiga i dag ändå! — „*Mais, si j'accept la couronne*“ ... Hilma lilla, du, nästa sommar skola vi allt ha trefligt, då ha vi inga lexor att tänka på. „*Mais, si j'accept*“ ...

— Nanna lilla du, är det mycket vackert på Ljungö?

— Ack, ja der är gudomligt! En liten sjö, du, alldeles intill trädgården. Och så ligger det vackra Björkersberg midt emot på andra sidan sjön ... „*Mais, si j'accept la couronne*“ ...

— „Men“, hördes en främmande öfversättare i det samma midtframför de båda flickorna, „om jag emottager kronan“ ... så ... skall du få den, Hilma lilla.

— Ja, men hvad skulle Göns säga då? inföll nu Nils Qvist.

— Alltid skall du göra dig qvick, Nisse! genmälde Gustaf förargad.

— Nej, se Oskar, se Oskar! utropade Hilma.

— God dag, din lille bytinge! fortfor han.

Sedan våra gymnasister varit inne, som hastigast, hos Kapten Svanevärd, begåfvo de sig enligt anvisning af honom, åt trädgården till den lilla bersån, vid hvars ingång de nu helsade på flickorna.

Hilma sprang emot Oskar, öppet tillkännagifvande sin glädje öfver att nu återse honom. Nanna helsade något förläget: hennes kinder öfverdrogos med en stark rodnad.

— Kors! började Hilma efter att ha vexlat några ord med Oskar, jag presenterar inte; men för öfrigt så är det väl inte så fasligt noga.

— Nej, det tycker jag också, inföll Nisse.

— Eljest om jag får lof att undanstöka presentationen, sade Gustaf, Oskar Hillerström från Ljungö; Mamsell Nanna Granlund från dito.

— Ödmjukaste tjenare, sade Oskar; vi äro således, som folket brukar säga: socknebo'r.

— Jaha, svarade Nanna, och till och med närmaste grannar.

— Och hitintills har jag ändå inte haft äran . . .

— Ah siså, afbröt Hilma, börja nu inte på med några grannlåter och lek kavaljer. Det är alldeles öfverflödigt skall jag säga *honom*.

— Tyst *hon* och låt mig tala, som är främmand på stället! genmälde Oskar.

— Men jag är värdinna jag, sade Hilma och rätade på sig.

— Kors! inföll Nanna skrottande. Jag tror herrskapet redan börjar gräla.

— Deder båda, sade Gustaf, kunna aldrig vara tillsammans i fem minuter utan att gräla, fastän de i själ och hjerta ändå äro så fasligt goda vänner.

— Goda vänner! repeterade Hilma. Nejbevars, det äro vi visst inte.

— Ja, men Hilma, återtog Nanna, det har du likväl sagt för mig många gånger.

— Har du det, du lilla? fortfor Oskar. Jag kunde nog tro det, jag. Du håller allt rätt mycket af mig ändå.

— Håller af dig?! honom skulle jag säga, ja, lika mycket som jag håller af katten.

— Men hvarför har du längtat så fasligt mycket efter att terminen snart skulle börja, Hilma? frågade Nanna skälmskt.

— Tyst du lilla sqvallerbytta! Om jag skall säga riktigt som det är, så har du längtat efter att terminen skulle börja, lika mycket som jag. Jaha du, och längtat efter Oskar också, du.

— Hm, snälla Hilma! så du pratar . . .

— Oskar, inföll nu Nisse, du hör, hur det låter. Akta dig sjelf, för denna terminen har jag inte tid att ta' hand om dig.

— Jag tror inte, att herr Qvist behöfver besvära sig, sade Hilma. Han har nog att sköta, när han har min bror.

— Hvilken *han*? fortfor Nisse.

— Jo, just *han*, herr Nisse sjelf.

— Tjenare! sa' Krusen. Men det är inte godt att begripa, hvem *hon*, som behagar kalla alla för *han*, egentligen menar.

— Nej, det tror jag nog, fortfor Hilma satiriskt, det finns vissa personer, som ha litet svårt för att begripa.

— Der fick du ditt, Nisse! inföll Gustaf.

— Ja, genmålde Nisse och tog sig en pris ur sin lilla näfverdosa; detder skulle visst vara en fin pik åt mig, sa' bonden, när de kallade honom fähund.

— Men, din lilla bytinge, återtog Oskar och vände sig till Hilma, hvarför har du aldrig svarat mig på mitt bref?

— Förlåt mig Oskar lille, du! Men . . .

— Nu måtro är hon mör i mun. Nåe, men . . .?

— Men, ser du, mamsell Schummerberg sa', att det passade sig inte, att jag skref till dig.

— Hilma lilla, sade Nanna skrottande, nu narras du.

— Narras! repeterade Nisse, nej, hon narras inte, utan rakt å *lyger* som en gammal försupen korporal. Hon hade verkligen häromdagen skrifvit ett bref till dig, och så bad hon, att jag skulle se igenom det och rätta det, *ifall*, märk *ifall* der skulle ha insmugit sig något litet staf-fel. När jag hade läst två rader, utbrast jag i ett gapskratt. Men då skall jag säga mamsell blef rasande. Brevet rycktes ifrån mig och ett, tu, tre — kratsch! — kratsch! — så var det i tusen bitar.

— Ja, det är sanning, tillade Nanna.

— Men hvarför skulle du skratta, Nisse? sade Oskar.

— Min käre bror! Snälle var ju stafvadt med e, käre med tj, vän med hv och hela brevet utgjordes af en enda punkt.

— Näe, herr Qvist, sade Nanna, nu återigen narras herr Qvist, det får jag säga. På andra raden i brevet såg det ut, som om jag varit stafvadt med kort i, därför att pennan inte släppt bläcket riktigt, och det var alltsammans. Emedertid blef Hilma ond på herr Qvist, derföre ref hon sönder brevet och sedan har hon inte brydt sig om att skriva något.

— Kära Nanna, du skall också göra så noga reda för allting, sade Hilma.

— Hilma lilla, inföll Oskar, det var fasligt, hvad du i dag gerna vill gräla på alla menniskor. Jag tycker, att du tvertom borde vara vid riktigt godt lynne: jag är ju här lifslevande hos dig.

— Ah, han är så lik lifslevande han så. Kom Nanna, gå vi in.

— Jo, det var mig en riktigt artig värdinna, inföll Nisse. Hon går ifrån sina gäster. Ödmjukaste tjenare, jag skall be, att jag för min del får vara här ute under Guds fria himmel.

— Jabevars, svarade Hilma skrattande, om han vill hela året om. Men i alla fall gå vi nu in allesammans, så vi få oss litet thé.

— Men, som gentila kavaljerer, sade Nisse, så skolen J väl inte låta damerna gå så der allena, pojkar.

— Det har du rätt uti, genmälde Gustaf och bjöd Hilma armen.

— Får jag lof? sade Oskar och räckte sin arm åt Nanna.

— Sisåja, återtog Nisse, nu går jag efter och föser på. Vårt unga herrskap begaf sig nu af från trädgården.

— Det var synnerligen angenämt för mig, sade Oskar, att få göra Mamsell Granlunds bekantskap, alldenstund vi i våra egentliga hem äro grannar.

— Jag har mycket under sommaren hört talas om Herr Hillerström. Så jag får uppriktigt säga, att jag längtat efter 1:ste September, då Herr Hillerström, efter hvad Hilma sagt, sednast skulle vara här.

— Ah, får jag verkligen tro det?

— Ja, det är sanning.

— Men snälla Mamsell Granlund, hur är det möjligt, att Mamsell Granlund har kunnat trifvas här i det välsignadt tråkiga Skara under sommaren?

— Åhjo, jag har varit så godt som tvungen. Hemma på Ljungö håller pappa på med en mängd reparationer, så att hvarken han sjelf, mamma eller adjunkten för närvarande ha' tak öfver hufvudet. Straxt efter sedan vi flyttat till Ljungö fick jag välja emellan att tillbringa sommaren, antingen i Mariestad, som jag förut varit, eller hemma, inlogerad tillsammans med pappa och mamma i en väfkammare, eller ock här i Skara hos Mamsell Schummerberg. Jag valde det sednare och det ångrar jag allsintet på: jag har fått en sådan snäll väninna i Hilma. Det kommer nu att bli lika ledsamt skiljas från henne, som förr från pappa och mamma. Men vi ha nu gjort upp så, att, när vi sluta hos Mamsell Schummerberg, vår lärarinna, skola vi följas åt till mitt hem, der jag hitintills inte varit sammanlagdt mer än ett par månader.

— Om jag får ta mig friheten fråga, som det står i katkesen, fortfor Oskar, „när skall detta ske?“

— I höst, kort före jul. Och sedan i vinter skola vi tillsammans, som folket säger: „gå och läsa“ för pappa. Han och farbror Svanefält äro gamla bekanta. Men, när vi då komma hem till Ljungö, skall Herr Hillerström vara så god och helsa på oss ofta, åtminstone för Hilmas skull, så hon inte kommer att leds.

— Tackar förbindligast! Det skall bli mig ofantligt kärt, lika mycket för Mamsell Granlunds egen, som för Hilmas skull. Jag hoppas också, att herrskapet samtliga i prostgården hedrar det gamla Björkersberg med ett och annat besök. Min lille segelbåt skall, om så önskas, under den tid, som är möjligt att plöja vågen, alltid vara till

tjenst, för att frakta några utaf herrskapet, Mamsell Granlund och Hilma till exempel, öfver sjön med.

— Har Herr Hillerström en segelbåt?

— Jaha och den heter på köpet Balder.

— Ack, ack, så roligt! På Ljungö ha' vi blott en gammal eka. Under det jag var hemma, sutto Magister Naschenius och jag i den nära nog hvarenda dag och plaskade vid stranden. Hvad det är roligt att ha' en sjö nära intill, der man bor!

— Ack ja, Mamsell Granlund! . . .

— Mamsell Granlund och mamsell Granlund! repeterade Hilma. och herr Hillerström och herr Hillerström! Aldrig hör jag annat. Jag tycker, att ni alls inte behöfven agera stora. Eller hur Nanna? . . .

— Nejbevars, svarade Nanna.

— Nå, fortfor Hilma, då måste du väl också förstå, hvad jag menar . . .

— Nog förstår jag det alltid och om Herr Hillerström vill vara så god och låta bli att kalla mig Mamsell, så . . .

— Jaha, inföll Oskar, om Mamsell Granlund vill vara så god och låta bli att kalla mig Herre, så . . .

— Är det fråga om brorskål öfver lag, sade Nisse, så kanske man får vara med för skoj skull . . .

— Åhja, återtog Hilma, vi kunna gerna säga du till hvarandra allesammans.

— Det tycker jag också, sade Nanna.

— Nå, då är saken klar, inföll Gustaf.

På trappan bekräftades nu det föreslagna „du-skapet“ med ömsesidiga handslag.

Ack! under gymnasiitiden och pensionsåren är sinnet så öppet, sättet så okonstladt, hjertat så godt och lifvet fullt af idel glädje!

Derinne hos Svanefälts tillbringades nu aftonen i största trefnad. Kaptenen hindrade icke genom sin närvaro emellanåt den allmänna glädjen. Här uppgjordes planer för den påföljande sommaren. Oskar berättade derefter från skolan och gymnasium små humoristiska uppträden, uti hvilka han sjelf, Nisse och Gustaf, spelat hufvudrol-

lerna. Flickorna skrattade hjertligt deråt, ehuru de beklagade „de stackars lärarne, som skulle ha sådane vindböjlar att göra med“. Gustaf höll små föreläsningar i filosofi och estetik, och beklagade, att icke också dessa ämnen studerades i flickpensionerna, der allt enligt hans tanka ginge „på hafs“ och ingenting vore egnadt åt att bringa ordning och skärpa i tankegången.

Nisse kom då och då med ett och annat af sina kostliga infall och förklarade sig synnerlig belåten med, att Oskar och Gustaf höllo „målron vid magt“, så han sjelf för tillfället slapp ifrån besväret att prata „persilja“ med „damerna“. Allt var dock så muntert. Oskar och Nanna voro redan före den lilla anspråkslösa soupéen så bekanta, som om de känt hvarandra i årtal. Klockan blef för allesammans alltför snart tio, då uppbrott skedde. Hilma och Nanna hade så mycket att hviska vid hvarandra, innan de kunde skiljas åt och innan de kystes för *aldra sista* gången. Våra gymnasister åter dolde sina små hemligheter, sina omdömen för hvarandra, tills de hade följt Nanna hem och kommo upp på Oskars och Gustafs rum, dit Nisse också gjorde sällskap. Oskar förklarade sig nu helt öppet ha' blifvit „pin kär“ i Nanna. Och, att hon i framtiden skulle bli hans och „ingen annans“, satte han sjelf utom allt tvifvel, fastän Nisse menade, det „Hillerströms gosse på Björkersberg“ nog finge „dra vefven“ för det. Gustaf tyckte sig aldrig förr ha' sett Hilma „så söt“ som denna afton och var ej ledsen för någonting annat än det, att han icke genast var i tillfälle formligen fria till henne. Nisse sökte då på satirisk väg visa honom möjligheten deraf redan påföljande dag, då frieriet mycket väl kunde gå för sig, under det han i „Schummerbergskans läroanstalt för vanvårdade barn“ satt och lärde sin käresta „additionstabellen“.

De tre vännerna sutto och pratade till långt öfver midnatt, innan Nisse bjöd god natt, då Oskar sade:

— Men hör du Nisse, det är allt synd ändå, att inte också du skall ha dig en liten älsklig flamma.

— Min gosse lille, sörj inte för mig, du! sade Nisse, tog upp sin lilla näfverdosa och tryckte skrattande

en kyss på dess svartgråa botten. Tror du, att detta är vax? Hva'sa?

— För tusan, Nisse, inföll Gustaf, tala om för oss, hur det hänger ihop med hårlocken i dosan.

— Ja, gör det Nisse, du, tillade Oskar.

— Nej, ser ni barn små, det finns vissa saker, som man aktar sig för att tala om äfven för sina bästa vänner.

— Nisse, fortfor Oskar, du måtte väl aldrig ha gått eller vilja gå Gustaf eller mig i förväg?

— Arme ankebönder! God natt med er! Drömmen J om edra flammor; jag skall drömma om min, sade Nisse i det han gick och tog hemligheten om hårlocken med sig.

Termen tog emedertid sin början och allt gick sin gilla gång.

Minst två gånger i veckan gjorde Oskar och Gustaf *ordentliga* visiter hos Svanefälts, der de alltid voro välkomna. Nanna var hos Hilma hvarje afton: de läste Numa tillsammans . . . d. v. s. när de voro allena.

Hvarje ynnestbevis, som våra två förälskade gymnasister fingo af sina flammor erhöill alltid Nisse vid första lägliga tillfälle del utaf. Dessa voro dock ej synnerligen stora, ty merändels inskränkte de sig blott och bart till en vänlig blick, ett hjertligt leende eller till orden: „snälle Oskar, du följer mig väl hem i qväll?“ eller: „Gustaf lille, kom nu hit tidigt i morgon!“ — Hvad som dock gjorde Oskar och Gustaf mest lyckliga var det, att de trodde sig vara fullkomligt förstade af sina käresta, fast intet ord vexlats om kärlek. I samråd med Nisse hade de beslutat sig för att uppskjuta sina kärleksförklaringar tills flickorna gått och läst. Under tiden kunde ingen gerna komma och ta' bort dem. Nisse skrattade åt sina vänners „därskaper“, ehuru han alltid med stort nöje lyssnade dertill. Under loppet af termen hade Oskar och Gustaf tyckt sig förmärka, att Nisse icke var sig *riktigt* lik: det var någonting, som han höll hemligt för dem. Hvem den lilla hårlocken i näfverdosa tillhört kunde de aldrig få ur honom. Detta var också den enda hemlighet Nisse behöll för sig sjelf. Att också han blifvit sårad af den lille be-

vingade guden med kogert på axeln var utan allt tvifvel. Men hvarför talte han då aldrig derom, annat än i förtäckta ord? Ansåg han det icke mödan värdt, blygdes han för sin kärlek, eller kunde hans tystnad härutinnan ha någon annan orsak? Detta var Arabiska för hans vänner. Deras bryderi roade Nisse: han var litet egen.

Dock -- tiden gick med vingsnabba steg. Terminen nalkades sitt slut. Det var i medio af December. Läroverkets ungdom hemförlofvades, för att hvar och en i sitt hem, hos de sina, ostördt få njuta af julhelgens fröjder.

Hilma och Nanna hade för alltid slutat hos Mamsell Schummerberg, och de skulle nu följas åt till Ljungö prostgård, för att der tillbringa julen. Straxt efter nyåret skulle båda börja sin nattvardsläsning för Nannas far. Hvad Hilma saknade hemma och hvad hon så väl nu för beredelsen till sin första nattvardsgång behöfde, nemligen en öm modersvård, visste Kapten Svanefalt, att hon skulle få i hans vän, Prosten Granlunds, hus. Hilma skulle således för minst ett halft års tid lemna Skara, och Nanna för alltid. Allt var i ordning till afresan och de väntade blott på Magister Naschenius, som skulle komma och hemta dem. Oskar var också färdig att resa hem. Gustaf skulle följa med honom. Nisse fick sålunda bereda sig på att blifva lemnad åt sig sjelf, öfver julhelgen, med sin lilla mystiska näfverdosa. Han tröstade sig dock, ty han hörde till dessa lyckliga naturer, som finna sig i lifvets alla öden.

När Oskar och Gustaf en afton kommo till Svanefalt, för att taga afsked, satt Kaptenen och spelade bräde med en yngre prestman. Denne var just Magister Naschenius, adjunkten i Ljungö.

Våra gymnasister hade stått en lång stund vid dörren och bockat sig, innan de observerades af de båda ifriga brädspelarne.

— Åh se, god dag pojkar! utropade slutligen Kapten Svanefalt, en liten något korpulent, gråhårig gubbe med stora, yfviga mustager, pipskäggs och godmodig uppsyn. Hur fan lefver verlden med er, ungfoglar? Sitt' ner! Sitt' ner! Zinkaess! Siså, prestfar, nu ligger du under, som Ryssarne

vid Narva. — Jaså, jag skall kanske presentera er här. Dender är gymnasisten Hillerström, son till far sin och dethär är en hans kamrat, Gustaf Almroth, båda vänner i huset, friska pojkar för öfrigt. Och detta är Magister Peter Niklas Naschenius, prestvigd för många herrans år sedan, således i rang, heder och ära långt före er gossar.

Oskar och Gustaf bockade sig ännu en gång.

— Tjenare, tjenare! helsade Magister Naschenius, en liten rödhårig man, omkring trettio år, med små, gråblå, illpariga ögon och knotiga händer. — Nå, vördade farbror, hur var det vi hade det nu? Det är visst min tur att slå ...

— Ja, slå på då! Och sitt inte och grymta som en gris! Så der ja!

— Det var en otäck fysionomi på prest, hviskade Oskar till Gustaf.

— Ett riktigt svintryne, genmålde denne i samma ton.

— Nå, min käre Oskar, när skall det bära af hem? frågade gubben Svane-fält.

— I morgon bittida, farbror, svarade Oskar, och vi ha' derföre kommit hit för att taga afsked af farbror.

— Åh knäfveln! — Trallerall! —

— Jaså, inföll Magister Naschenius, terminen är slut nu. Gratulerar herrarne! Tresess! Friheten är alltid angenäm.

— Gån nu in till Hilma, gossar, fortfor gubben Svane-fält, och säg, att hon skall bjuda er på thé. Qvartthaler! Nu är jag snart hemma, fastän du spelar, som en knif, min käre Peter Niklas.

Gustaf och Oskar ilade genast in i Hilmas rum, der de funno icke allenast henne, utan också Nanna och Nisse, hvilken satt på soffan midt emellan de båda flickorna och tummade sin lilla näfverdosa.

Konversationen blef genast liflig.

Nannas och Hilmas afresa var också bestämd till påföljande morgon. Oskar uppgjorde förslag till sammanträffande på vägen och sedan, Söndagen derefter, vid Ljungö kyrka. Härefter uträknades, huru många julkalaser de

skulle komma tillsammans på. Ljungsjöns is skulle äfven pröfvas med skridskor af de fyra tillsammans. Det var icke utan, det de också beredde sig på att få ett eller annat slädparti, hvarvid Nisse, som denna åfton var mera tyst än vanligt, anmärkte, att dertill dock nödvändigt behöfdes snö. Oskar och Gustaf logo af förtjusning och Nanna och Hilma klappade händerna i glädje åt allt det trefliga, som väntade dem. Nisse skulle genom bref bli delaktig af allt. På den kommande vårterminen, då Hilma och Nanna icke mera voro i staden, ville ingen af våra gymnasister tänka.

Efter en stund kommo Kaptenen och Magistern in till de unga. Samtalet tog då naturligtvis en annan vändning.

Nisse lofvade sina vänner att vara hos dem på morgonen, innan de reste.

Kapten Svanefelt skickade tusende hjertliga helsningar till sin vän på Björkersberg, Oskars far. Magister Naschenius önskade „ungherrarne“ välkomna till prostgården. Nanna och Hilma nickade så förtroligt åt Oskar och Gustaf, då de bjödo farväl, och Nisse följde dem ut på gatan. Till deras hjertan hviskade hoppets leende gudinna om kärlek och fröjd.

Uppkomne på sitt rum, visste de ej riktigt, huruvida de skulle tillbringa natten sofvande eller vakande. Naturen tar dock alltid ut sin rätt: sömnen öfverväldigade dem slutligen, så att de funno sig föranlättna krypa på vanligt sätt till kojs.

Tidigt på morgonen, innan de ännu vaknat, helsade Nisse:

— Morgens, krakar! Upp med er! Skolen J ha' sällskap med flickorna, så skynden då på! Just nu reste de. Gustaf var som en pil i kläderna.

Oskar reste sig yrvaken upp, sägande:

— Det var märkvärdigt, hvad jag fryser och allting dansar för ögonen på mig. Usch, jag känner mig riktigt illamående.

— Ja, du är ju inte riktigt vaken ännu, din krabbaltare, sade Nisse. Jag har lust att slå en karafin vatten öfver dig.

— Nej, nej, Nisse, lät bli mig, återtog Oskar. Jag är dödsjuk.

— Hör du Oskar, skynda dig nu! inföll Gustaf.

— Jag kan inte, jag kan inte, genmälde Oskar, och lade sig åter. Min Gud, hvad jag mår illa!

Gustaf och Nisse funno snart att Oskar talade på fullt allvar: han var verkligt sjuk. Efter en häftig frossbrytning kände han en olidlig hetta i hela kroppen. En brännande törst plågade honom. Tungan blef torr, och ansigtet blossande rödt. Härtill kom en besvärlig tryckning öfver pannan, liksom en blyklump legat på den. Inom kort öfvergick dock denna tryckning till den förfärligaste hufvudvärk, förenad med stundtals påkommande lindrig yrsel. En läkare efterskickades. Denne förklarade två dagar sednare, Oskar ha fullt utbildad nervfeber af serdeles betänklig art. Nisse och Gustaf sutto ständigt vid sängen hos Oskar, hvilkens tillstånd stundligen försämrades. Sjukdomen uppnådde slutligen den höjd, att Oskar emellan sina vilda yrselanfall förklarade sig vara fullkomligt frisk och ville gå upp. Han kunde ej förlåta hvarken läkaren eller sina kamrater, som tvingade honom ligga, då han icke behöfde det. Gustafs mor, fru Almroth, hvilken han jemt trodde vara Nanna, var den enda, som hade någon magt öfver honom. Hennes ord lyssnade han till under sina vildaste fantasier. Hon var också så öm emot honom. Högst få ögonblick lemnades han allena. En afton var dock fru Almroth icke i tillfälle att sitta hos honom. Hon hade ovanligt brådt om med sin klädsömnad, som utgjorde hennes och hennes sons hufvudsakliga existens. Gustaf och Nisse gingo också samma afton ut en liten stund, för att hemta frisk luft, när de sågo sin vän omhägnad af sömnens milda engel, som stillar alla lidanden. Det var skymning. Allt var tyst. Oskar vaknade och såg sig omkring. Det var så besynnerligt för hans ögon: kachelugnen började röra på sig, stolar och bord föllo omkull, sängen, hvori han låg, gungade, och i golfvet knakade det, taket förvandlades till ett krithvitt draperi, försedt med långa svarta fransar. Slutligen blef af alltsammans en tjock dallrande dimma,

som korsades af tusendetals blixtrar. Oskar rusade upp, för att söka dörren, men dimman tog emot, han kom ingenstädes. Hans hufvud blef tungt som en blyklump och fötterna nekade honom sin tjänst. Han darrade af fasa och hjertat bultade våldsamt i hans bröst. En blyxt träffade honom midt öfver hjessan. Hufvudskålen sprang med en väldig knall i tusende flingor och hela hans kropp förvandlades i ett nu till en liten obetydlig mullhög; men — ändå lefde han, dock icke såsom förut. Han var nu en fjäril, som fladdrade omkring, vida omkring, högt öfver jordens moln. Men det var ändå tröttsamt att flyga: ingenting syntes till, hvarpå han kunde sätta sig och hvila. Han flög hit och dit i den tomma, omätliga rymden. Då tänkte han på sin far, och på sin mor, som han dock aldrig påminde sig ha sett, och på Nanna och på Hilma samt på sina båda vänner, Nisse och Gustaf, och ville gråta men kunde icke. Det var så mörkt. Ingen sol syntes, ingen stjärna och ingen himmel. Den arme lille fjärilen slog så ifrigt med sina små purpurvingar, att de gingo sönder. Hvart skulle det väl bära hän? Hu! — Han tillslöt ögonen och tänkte på Gud. Och i samma ögonblick befann han sig på en liten grönskande kulle i midten af en blomstrand ö. Solen sken. Det var så varmt. Foglarne sjungo och luften var uppfylld af vållukt. Han vände sig om: öfverallt var lika herrligt; men längs vid horisonten syntes ett svallande, oöfverskådligt haf. Midtframför sig såg han en gång, beströdd med sandperlor af alla färger och på sidorna beväxt med små unga, lummiga palmträd, i hvars kronor gungade glänsande röda, gula och gröna foglar med gyllene näbb och hvita fötter. På den mjuka, sammetslika, med blommor öfversädda gräsmattan gingo blåa och hvita dufvor par om par, då och då räckande näbben smekande emot hvarandra. Här och der på höga hvita marmorpelare stodo harmoniskt ljudande eolsharpor. På hvarje ställe af den gång, som Oskar gick med sakta steg, korsad af andra likadana gångar, var en springbrunn, hvars strålar bröto sig i regnbågens alla färger, innan de, liksom ett duggregn, föllo tillbaka i den af eterneller och liljor bildade runda bassängen, uti hvilken två och två

svanor summo omkring. Oskar hade länge gått och njutit af allt det herrliga, han såg och hörde, då han slutligen i fonden varseblef en, som han tyckte, chinesisk byggnad. På dess af murgröna och blommor omgifna veranda, sutto till höger — Hilma och Gustaf, kärleksfullt blickande på hvarandra, till venster syntes Nisse med sin arm lindad kring en sydländsk qvinnas smärta lif och vid ingången stod Nanna, leende, klädd i en skär klädning med kransar på håret och sträckande ut sina armar mot Oskar. Han skyndade — men kom dock icke långt: en bolmörtsväxt, af jättestorlek, med sina smutsgula, vidriga, illaluktande blommor stängde vägen. Förgäfves sökte han böja undan de långa bladen. Slutligen kom en gammal qvinna med vackra drag och sorgset utseende fram ur busken.

— Hvem är ni? frågade Oskar.

— Nannas mor, svarade hon.

— Ack hjälp mig då att komma fram till Nanna, som står der borta, fortfor Oskar.

Den gamla qvinnan blickade upp mot himlen, lutade sig derefter öfver den stora bolmörtibusken och grät, så att tårarne tillrade ned på blommorna och bladen. Strax försvann busken och på den plats, den varit, stodo i stället bland de mångfärgade perlorna, eterneller och röda tusensköner. Qvinnan var också borta. Nu såg Oskar åter Nanna på den chinesiska byggnadens veranda. Han skyndade ditåt. Men plötsligen stötte han emot ett stort, gammalt, rostigt jerngaller, som åter stängde vägen för honom. Det omgaf hela den underliga byggningen, uti hvilken Nanna var.

— Nanna! ropade han, huru skall jag komma igenom här?

Nanna teg, men log så vänligt emot honom. Ingen mer än hon syntes nu till på verandan. Oskar fattade uti jerngallret och ruskade på det. En gammal man, med bister uppsyn och hvilken såg ut som en fångvaktare, stod i samma ögonblick vid Oskars sida.

— Hvem är ni? frågade Oskar.

— Din far, svarade den gamle.

Oskar kunde dock omöjligen känna igen honom.

— Ack, hjälp mig då att komma in här! bad Oskar.

Den gamle såg på honom och hånlog. Då blef Oskar förargad, hoppade upp på gallret och sökte klättra öfver det.

— Halt! röt den gamle, och i detsamma blef gallret så högt, att det räckte upp mot himmelen.

— Ni, som med ert trolleri, syns vilja hindra mig ifrån att träffa Nanna och komma in i dender chinesiska byggningen, som mina vänner äro uti, kan inte vara min far. Han ser för ofrigt inte ut såsom ni.

— Såå! genmålde den gamle. Din far är jag dock.

— Huru har ni då kunnat bli så förändrad?

— Bolmörtsbusken! mumlade den gamle.

— Men den är nu borta, fortfor Oskar.

— Är den borta!? återtog den gamle bittert och pekade åt jerngallerporten, som ledde intill Nanna.

Oskar varseblef nu der en likadan bolmörtsbuske, som den, hvilken försvunnit för den gamla kvinnans tårar.

— Hvarföre planteren J sådane buskar här, på denna sköna ö?

— Fråga *henne* der nere, svarade den gamle och pekade åt det håll, hvarifrån Oskar kommit.

— Men, min gode far, öppna då porten åt mig, så jag kommer in till Nanna! fortfor Oskar. Ni kan inte tro, hur mycket jag håller af henne.

— Porten kan jag inte öppna, sade den gamle. Bolmörtsbusken står i vägen.

I detsamma syntes en hvit dufva, med några små röda blommor i näbbet, flaxa öfver den gamles hufvud. Hon flög sedan och satte sig i toppen på bolmörtsbusken. Oskar betraktade henne. Blommorna, som hon hade i näbbet, voro „Kristi bloddroppar“. Då och då lät hon en af dessa falla på bolmörtsbusken. Härvid liksom förtorkades den, till dess att blotta stjelken, på hvilken den lilla dufvan satt, stod bladlös kvar. En sakta, herrligt doftande vind susade förbi: stjelken föll till jorden, dufvan försvann,

eolsharporna ljödo så mildt, foglarne sjungo rundtomkring och på marken nickade alla små blommorna.

— Den giftiga busken är bortå, sade Oskar, nu kunna vi öppna porten.

— Ja, tag sjelf nyckeln, den ligger der, sade den gamle, hvilken Oskar nu verkligen igenkände för sin far, och pekade på ett gammalt stenkummel en liten bit derifrån.

Oskar skyndade dit. Der låg en sådan liten skofvel, som begagnas af presten vid jordfästningar. Med denna petade han isär stenarna, och gräfde i mullen. Det var styft arbete: Oskar blef varm; men nyckeln ville han dock ha reda på. Efter en stund var det någonting, som klingade emot skofveln. Då började han gräfva med bloita händerna. Och se, slutligen hittade han nyckeln; den var af tackjern och stor som en kyrknyckel, men nästan förtärd af rost. Oskar betraktade den ett ögonblick och funderade på, huruvida det kunde vara den rätta eller ej. Ett, tu, tre, föll axet af och den stora nyckeln liksom krympte tillsammans, så att slutligen bara sjelfva yglan, hvilken Oskar höll uti, fanns kvar.

— Besynnerligt! mumlade Oskar och såg närmare på nyckelåterstoden, som han höll i handen. Detta förvandlades då till ett stoft, hvilket han lade på en hög slät sten bredvid sig, fattade åter skofveln och började gräfva.

— Oskar! Oskar! hörde han i detsamma någon säga i det han bakifrån fattades af ett par armar.

— Min Gud, så här ser ut! ljöd en annan röst.

Oskar såg sig omkring. Hans vänner, Gustaf och Nisse, stodo bredvid honom. Men stenkumlet, jernstaketet, den chinesiska byggningen, Nanna, de gröna palmerna, de perlströdda gångarne, blommorna, foglarne, springbrunnarne, eolsharporna på sina hvita marmorpelare, den friska, gröna gräsmattan, allt var borta: feberfantasiens, uti hvilken vi låtit läsaren följa med, var nu slut och Oskar befann sig uti sitt eget rum.

Då Gustaf och Nisse kommo tillbaks från sin lilla promenad stod deras sjuke vän midt på golfvet med eldgaffeln i handen och sysselsatt med att bryta upp golfvet:

den ena tiljan efter den andra. Sjelfva trossningen, bestående af sand, mossa och småsten, låg kringströdd rundtomkring rummet. Midt på golfvet, under de uppbrutna tiljorna, hade Oskar gräft en stor håla. Utmattad och nästan sanslös fördes han af sina båda kamrater i sängen, vid hvilken stod ett litet bord med medikamentsflaskor. På det samma varseblefvo de också en handfull småsten, sopor och mull och deri glänste en bit af en massiv guldring, hvilken syntes hafva blifvit våldsamt sönderbruten. Ringfragmentet tillvaratogs af Gustaf och Nisse, för hvilka det utgjorde en olöslig gåta.

Under natten åtnjöt Oskar en oafbruten sömn, hvilken fortfor tills fram på följande förmiddag, då feberfantasierna hade fullkomligt upphört. Detta var på femte dygnet. Läkaren förklarade, att sjukdomen brutit sig. All fara för lifvet var numera borta. Men någon resa hem för konvalescenten kunde icke komma ifråga ännu sålänge. „Anders i Brinken“, som var i Skara „för att hemta“, fick fara hem allena. Sålunda gick allt hopp om julglädjen och sammanträffandet med Nanna och Hilma förloradt. Först vid vårterminens början var Oskar fullkomligt återställd; men — då var icke tid att tänka på några nöjen. Följande höst skulle de tre gymnasisterna avslutera sin studentexamen. Att få lemna Skara hade de numera ingenting emot. De voro glada för hvar dag, som gick. Oskar och Gustaf hade sina angenämaste stunder i minnet och hoppet. Nisse syntes dock för sina vänner vara ganska belåten med det närvarande: han hade icke förlorat sin skatt, den lilla hemlighetsfulla näfverdosan. Ett par gånger under terminens lopp var det fråga om att skriva till flickorna. Men, eftersom de just nu „gingo och läste sig fram“, vore det mindre passande, menade Nisse. Efter åtskilliga öfverläggningar härom, läto Oskar och Gustaf slutligen öfvertyga sig, att Nisse hade rätt. Hoppet hvilade nu på sommaren. Då, om ej förr, skulle väl våra båda förälskade gymnasister återse sina flammor, från hvilka de nu, såder hvarannan månad finga helsningar, liksom i förbigående, af gubben Svanefalt.

— Männe det nyckfulla hoppet skall bedraga oss äfven nu? sade Gustaf till Oskar, då de en dag i slutet af vårterminen gingo från gymnasium och gjorde upp att tillsammans tillbringa sommaren på Björkersberg.

— Det få vi inte tro, svarade Oskar.

ANDRA KAPITLET.

På gränsen mellan Westergötland och Småland, i en naturskön trakt, ligger den stora vackra egendomen Björkersberg. Stora landsvägen, beskuggad af en tät pil- och björkallé, går här rakt i norr och söder, midt emellan det gröna, hvitspetsade gårdsstaketet på östra sidan och den sandiga stranden af den långsmala Ljungsjön på vestra. Midt emot Björkersberg på andra sidan om denna lilla sjö med sitt ovanligt klara vatten synes på en något utskjutande udde baksidan af Ljungö rödmålade kyrkoherdeboställe, hvars trädgård med sitt lilla hvita badhus sträcker sig alldeles ner till stranden. Straxt derintill, litet längre mot söder, ligger Ljungö gamla trädkyrka, till hälften dold af kyrkogårdens stora, lummiga lönnar och aspar, med sitt rödgråa spåntak och sin stora tupp på det spetsiga, mossbelupna tornet. Från Björkersberg till Ljungö är sjöledes en knapp half fjerdingväg. Ungefärligen midt i Ljungsjön, mellan Björkersberg och „Prostgården“, uppskjuter den lilla täcka, nästan cirkelrunda Svanön, rundt omkring bevuxen med löfträd. Från denna ö synes det vid sjöns södra ända, på en liten fjerdingvägs afstånd belägna jernbruket Hammarbydal. Emellan de stora lönnarne, hvilka på två sidor pryda den rymliga, sandade

och krattade gården på Björkersberg, framlyser den hvita, rappade tvåvåningsbyggningen, med sin altan öfver dörren, så inbjudande från landsvägen. De tvenne små envåningsflyglarne af samma färg som hufvudbyggnaden göra taflan af ett trefligt större landställe fullkomlig. Den stora trädgården bildar liksom en hästsko omkring gård och byggningar. Inkörsporten, som väl håller sina sex alnar i bredd, utgöres af en hvit halfsol att öppna i midten. Nere vid stranden är en smal, utåt sjön gående brygga, omgifven af ett svart staket. Vid dess yttersta ända ligger en liten grön, hvit och röd båt fastgjord. Några famnar söder derifrån, vid en liten vik, uppfylld af susande säf, har det lilla badhuset, nästan öfvervuxet af asp och al, fått sin plats.

Just från detta badhus kommo Oskar och Gustaf en söndagsförmiddag samma sommar, efter hvilken de så mycket längtat.

— Klockan är inte mer än elfva, sade Oskar, tittande på sitt ur. Vill du, som jag, Gustaf, så lägga vi våra handdukar i den här busken och gå ut åt Hammarbydalsvägen och svärma en stund?

— Ja, det är jag med om, svarade Gustaf, läggande sin handduk, der Oskar lagt sin.

De båda vännerna togo hvarandra förtroligt under armen och började sin promenad med friska steg. Söder ut, (det håll, hvaråt de nu gingo) följer vägen sjöstranden efter. Ett litet stycke bortom Björkersberg, der löfträdsallén slutar, vidtager en tät, hög, majestätisk granskog, genom hvilken, på ena sidan, Ljungsjöns blåa yta alltjemt skymtar fram.

— Detta är far mins älsklingsväg, sade Oskar.

— Den har också blifvit vår, genmälde Gustaf. Men ack, Oskar, hvad du ändå är lycklig, som har ett sådant herrligt hem. Tänk, med tiden blir ju allt detta ditt!

— Joe du, det händer väl det. Har du lust att helsa på mig då?

— Det kan du ge dig hin på. Men icke allenast jag, utan också min lilla gumma, förstår du.

— Nå kör för det! Välkomna! Låtom oss föreställa oss, att det vore en kulen höstdag, regnet piskade på ru-
terna, vinden susade i träden och den lilla Ljungsjöns
vågor fräste högt upp mot landsvägen! Låter det inte
trefligt, du?

— Joe. Nå, fortfar!

— Jaha, Ljungsjöns vågor fräste högt upp mot lands-
vägen! Jag sitter då i mitt skrifrum, det som pappa nu
har, röker en stor sjöskumspipa med alnslångt skaft och
läser Aftonbladet. Min lilla gumma, Nanna det är klart,
som dagen, är nere i köket och... håller på att sylta
påron till exempel.

— Jaha. Næe?

— Bäst jag då sitter, får jag höra ett dån på går-
den, jag tittar ut och får se en stor täckvagn rulla fram
till trappan. Jag känner igen hästarne och kusken, kastar
pipan och tidningen ifrån mig och skyndar ut, för att ta
emot min gamle vän, „prostén, ärevördige och höglärde
herr“... Gustaf Almroth och hans kära hälft, fru prost-
inna Hilma Almroth, född Svaneålt. Hvad tycker du
om'et?

— Bravo! Vidare i texten! Så stiga vi af och helsa.

— Ja visst. Så för jag in er i salen. Ett, tu,
tre, kommer min lilla Nanna med en stor ullsjal, surrad
om bröstet och knuten på ryggen, inspringande med andan
i halsen, för att välkomna er. Så pussas kärringarne:
„God dag, söta du!“ „God dag, söta du!“

— Nå, men skola icke också vi?...

— Kyssas, menar du? Nej, fy fan! Då kysser jag
heldre din hustru än dig.

— Nåja, då kysser jag din, så är det qvitt.

— Åhja, för en gång, så kan det väl få gå för sig,
för din skull. Men låt det inte bli någon vana, det sä-
ger jag dig!

— Nejbevars. Än sedan då?

— Ja, sedan så slår du och din gumma er ner i
soffan och jag sätter mig i gungstolen bredvid och håller
sällskap, medan min lilla Nanna går in i sitt rum och

„sträcker upp sig“. Bäst vi då sitta och prata om svunna tider höres någonting krafsa på dörr'n utåt tamburen till. Dörr'n öppnas utifrån och (bäst du mir gesehen?) en liten hvithårig, rödkindad, blåögd en och en half alns lång Hillerström, smutsig om hakan och fuktig (jag säger bara fuktig!) om näsan kommer inridande på käpp, skrikande: „hejsan“!

— Men hör du, hvarför skall han nödvändigt vara smutsig och fuktig?

— Det hör till saken. Af kladdiga fölungar bli alltid bra hästar.

— Får gå då! Fortsätt!

— Jaha, men stör mig då inte! Vipps är den lille uppe i „Tante Hilmas knä“. Han liknar far sin och är inte bondblyg, förstår du Men hvar var jag nu?

— Jo, den lille satt i Hilmas knä.

— Jaha, men der tycker han inte är riktigt bra att sitta: han får inte rum, gång på gång asar han ner, men till stort besvär för „Tante Hilma“ klättrar han åter upp. Efter en liten stund kommer „mamma“ in och då hoppar „lille“ i hennes knä.

— Det är bra. Men hör du, jag tycker, att du gerna för trefnadens skull kunde låta Hilma vara mamma också.

Oskar teg. Gustaf såg på honom. Båda utbrusto i ett hjertligt skratt.

— Tänk, återtog Gustaf, om de små söta flickungarne hörde våra fantasier!

— Åh, när vi bli gifta skola de nog få del utaf dem. Men hör du, Gustaf, tycker du verkligen, att vi i sommar haft så trefligt, som vi trodde, vi skulle få?

— Nej, det tycker jag inte; vi ha ju blott, låt mig se... en, två, tre, fyra, fem, ja fem gånger fått träffa våra flammor.

— Det är pappas skull.

— Men säg mig, min käre bror, hvarföre törs du inte tala om för honom, att du är bekant i prostgården?

— Derföre att han inte kan tåla prosten Granolund. Huru det egentligen hänger ihop, vet jag inte, men något gammalt groll mellan gubbarne måtte det väl vara ändå. Pappa har strängeligen förbjudit mig att någonsin sätta min fot inom Ljungö trösklar.

— Och likväl är jag ett lefvande vittne på, att du gjort det.

— Tyst, tala aldrig om'et! Kors, hvad jag blef rädd i thorsdags åtta dagar sedan, när vi sist kommo från Ljungö, att du skulle prata bredvid mun, då pappa frågade dig, hvar vi varit. Först stod du och stammade som en skolpojke, men sedan fattade du mod, då du sade, att vi varit ute och botaniserat.

— Ja, du, som sade, hvilka blommor vi tagit, och huru många af hvarje sort, ljög då som en riktig borstbindare.

— Det är alldeles nödvändigt ibland, ser du. Och kom en gång för alla ihåg, att, när vi varit i prostgården, ha vi alltid gjort en botanisk excursion. Men kan du säga mig, huru vi skola bära oss till i eftermiddag, så gubben inte förstår, att det bär af till Ljungö?

— På vanliga viset: vi hänga portören på axeln och ta botanikspaden i hand.

— Men, ser du, vi måste vara klädda i frackar.

— Vi ta daminrockarne utanpå.

— Det har du rätt i, Gustaf.

— Skola vi färdas sjö- eller landvägen?

— Sjövägen. Det är så fasligt långt att gå omkring. Portörerna och botanikspadarne ge vi katten i dag. Vi säga, att vi skola ut och segla.

— Men om gubben far din skulle få se, att vi lägga till vid Ljungö?

— Det skall han nog slippa, vi sätta kursen ett stycke norr om prostgården.

— Ack, Oskar, hvad vi skola ha roligt i eftermiddag! Huru dags var det Nanna sade, att vi skulle vara der?

— Sednast klockan fyra. Hilma vet visst inte, att

det kommer så mycket främmande, för att fira hennes födelsedag.

— Nej, det tror jag inte! Nanna såg fasligt mystisk ut, då hon hviskade vid mig och sade: „farbror Svanefält kommer också hit“.

— Sa' hon det?

— Jaha.

— Kors så dumt, att Nisse inte nu skall vara kvar hos gubben Svanefält, för då hade han nu säkert fått resa med till Ljungö.

— Det har du rätt i. Men se Nisse har alltid sina egna idéer: han skulle nödvändigt vara hemma hos far och mor i sommar, för att få läsa med riktig fart. Säkert gör han också det. Du skall få se, Gustaf, att Nisse tar lika många betyg ensam i studentexamen, som vi båda tillsammans. Han har heller ingen flamma att tänka på, så han har intet annat att göra än läsa.

— Hvem vet, du: härlocken i näfverdosan fingo vi aldrig någon vidare upplysning om.

— Jag tror aldrig, att Nisse kan bli kär. Om han blefve eller vore det, så skulle han bestämdt småskämmas inför sig sjelf och storskämmas inför andra.

— Tror du inte, Oskar, att vi i dag få bref från honom?

— Det kan nog hända, du. Vi skola inte fara, förr'n posten kommit. Den brukar vara här straxt efter tre.

— Oskar, du, jag tycker allt, det är dumt ändå, att vi inte slagit våra kloka hufvuden tillsammans och skrivit några versar till den sextonåriga.

— Det är inte försent ännu.

— Jo, det är det allt, det skulle varit någonting gentilt, förstår du.

— Javisst. Men du kan ju muntligen, vare sig du vill i bunden eller obunden stil, säga henne allt, hvad du tänker och känner, när ni kommen så der på tumannahand fram på eftermiddagen.

— Ja, vet du, det gör jag bestämdt.

— Jag har också föresatt mig att i dag, såvida det blir tillfälle, säga några särskilda ord till min lilla Nanna. Hon måste höra från min egen mun, i tydliga ordalag, att jag älskar henne. Ack; Gustaf du, tänk, om hon då svarar: „Oskar, jag älskar också dig!“ Något annat svar tycker jag inte gerna bör komma i fråga. Eller hur?

— Nej. Men hvad tror du Hilma skall säga, då jag förklarar henne min kärlek?

— Hon säger bestämdt halfhögt: „Gustaf lille!“ och kastar sig i din famn.

— Ack ja, om hon gjorde det! Tänk, du, Oskar, gamle hederssjäl, huru lyckliga vi skulle gunga hem i qväll i månskenet på Balder öfver Ljungsjöns lekande vågor, om allt ginge efter önskan!

— Ja, på Guds magt skall det göra det. Vi kunna omöjligen gå längre och brinna på det här viset. När vi sedan tagit studentexamen förlofva vi oss. Hejsan, det skall gå, som en dans!

— Ack, Oskar, hvad lifvet ändå är herrligt ibland! Jag känner mig i detta nu riktigt lycklig: det är inom mig någonting, som säger, att allt skall gå bra. I morgon så dags, äro vi kanske så godt som till hälften förlofvade. Studentexamen skall härigenom bli dubbelt lättare än, hvad den annars är. Så roligt det skulle vara att då och då i Upsala få ett litet bref från sin egen lilla tös!

— Ja, fullt af smekord och naiva tankar!

— Och så slutligen, efter aflagda examina, återvända vi till födelsebygden och svänga till och gifva...

— Tyst, för tusan! Der kommer pappa. Han är också ute och promenerar här i skogen på morgonqvisten!

Våra unga svärmare stånade. Major Hillerström närmade sig dem. Han var en mager, lång och smärt man, med alldeles krithvitt, lockigt hår, stor krokig näsa, bister uppsyn, afstubbade gråsprängda mustager och korta, litet ner om kindkotorna gående gråhvita polisonger samt

långt, stripigt pipskägga af samma färg. Det var någonting taktmessigt, afmått och bestämdt i hela hans väsende.

— Rätt så ja! ropade han. Vänta pojkar, får jag sällskap med er! Hvarifrån kommen J och hvart skolen J hän?

— Vi ha varit och badat, svarade Oskar, och så gingo, vi häråt, för att röra på oss litet.

— Sää. Hvad tänken J ha för er i eftermiddag?

— Oskar ville, att vi skulle ge oss ut och segla, svarade Gustaf och såg på sin vän.

— Jaså. Segla, när det inte blåser?

— Ja, men att ro går väl för sig, återtog Oskar.

— Ahja, tillade majoren under det alla tre nu med jemna steg återvändande till Björkersberg. Men jag har annars tänkt att resa till min vän på Hammarbydal, Brukspatron Lind, som i förrgår blef ganska betänkligt sjuk. Ni fån följa med mig dit.

Oskar och Gustaf sågo på hvarandra, hvarefter Oskar sade:

— Eftersom patron Lind är sjuk, kanske det vore bäst, att pappa reste ensam?

— Ah hvarför det? Patronessan är frisk. Hon är inte stort äldre hon än någon af er, så ni kunnen ha rätt angenämt sällskap i henne. Almroth skall tro, det är ett fint fruntimmer det och dertill en duktig människa i sitt hus. Der skulle han laga, att han blefve informator. Gubben Lind har ju en liten son, som väl snart skall börja sina studier.

— Huru gammal är han? frågade Gustaf.

— Ack, han är väl närmare sjuttio år.

— Sjuttio år!? repeterade Gustaf.

— Jaså, han menar gossen, fortfor majoren. Den är väl omkring fem år, kan jag tro. Jag går och funderar på gubben, jag. Det är naturligtvis han, som är närmare sjuttio år.

— Ja, jag förstår mycket väl, återtog Gustaf.

— Nå, det var väl det då, genmälde majoren skämtande. Emedlertid skola vi in och laga, vi få oss litet middag först och främst.

Oskar och Gustaf gingo tysta utan att ens höra på, hvad majoren sade. Tanken på resan till Hammarbydal hade helt och hållet beröfvat dem modet. Oskar visste allt för väl, att det aldrig var värdt sätta sig emot sin fars vilja. Här var således ingenting annat att göra än lyda. För våra vänner att icke få komma till Ljungö, dit de voro formligen bjudna, för att fira Hilmas födelsedag och hvaråt de hela veckan glädt sig, var ett hårdt slag. Skulle väl flickorna, som icke kände orsaken till uteblifvandet, kunna förlåta sina unga tillbedjare en sådan oartighet? I hvilket fall som helst gingo ju våra förälskade gymnasister sålunda miste om aftonens påtänkta glädje. Endast detta var tillräckligt, för att nedstämna deras lynnen.

— Kom, Gustaf, sade Oskar, då de voro midtför badhuset, skola vi ta våra handdukar.

Majoren gick i förväg.

— Det var en olycklig stund, hviskade Gustaf, att vi skulle gå utåt den här vägen och möta gubben.

— Det var detsamma, påstod Oskar, missbelåten. Han hade i alla fall träffat oss vid middagsbordet och då sagt, att han ville, vi skulle följa med honom.

— Hur skola vi bära oss åt? frågade Gustaf.

— Inte vet jag, svarade Oskar. Om det ändå ville komma hit någon kristen själ till middag, eller straxt på eftermiddagen, så att gubben nödgades bli hemma!

— Ja, det tror jag det. Eller om vi hade Nisse här. Han funderade bestämdt ut något fint sätt, hvarigenom vi kunde slippa ifrån Hammarbydalsresan.

— Men, som vi nu inte ha honom här, måste vi fundera sjelfva.

— Kan inte du säga till far din, att vi inte vilja följa med.

— Duger inte. Nej, den enda möjligheten är att gå diplomatiskt tillväga. Jag har tänkt på en sak under vägen.

— Nåå?

— En utaf oss gör sig sjuk.

— Det vore inte så dumt, du. Men, om det skulle falla majoren in att inte resa bort, huru skulle det då gå?

— Har ingen fara: hvad han en gång sagdt, är sagdt, det kan du vara säker på. Du må tro, jag känner fars-gubben.

— Nå, då är ju sjukdomsförslaget bra. Så fort far din rest, hoppa vi i Balder.

— Ja visst. Men vill du bli sjuk, eller skall jag?

— Min käre Oskar, vet du, jag tror inte, att jag törs åtaga mig förtroendet.

— När jag tänker närmare på saken, så är du allt tvungen till det ändå.

— Hur så?

— Jo, ser du, om jag blefve sjuk, så kunde det möjligen falla gubben in att inte resa ifrån mig. Du skall veta, han är rädd om sitt enda barns dyrbara lif.

— Nå, jag får väl bli sjuk jag då, återtog Gustaf.

Majoren gick nu upp i stora byggningen, Oskar och Gustaf ilade in i venstra flygeln, der de hade sina tvenne rum.

— Spela nu din roll naturligt, sade Oskar, då de voro inkomna.

— Vet du, det tror jag aldrig, jag kan, genmälde Gustaf.

— Jag skall väl hjälpa dig, jag, återtog Oskar, öppnade sin byrålada och krefsade bland en mängd pappers-påsar och pilleraskar. Du skall veta, att jag har far mins husapothek om hand. Här finns diverse varor.

— Du måtte väl inte vilja ge mig några medika-
menter heller?

— Jo visst. Slå vatten i glaset, som står der. Inte mycket! Såder pass, ja! Nu räcker det.

— Hvad skall jag göra med det nu då?

— Kör hit med det! Så, tag nu in dethär! sade Oskar och tömde ett litet pulver i vattenglaset.

— Nej, men, hör du Oskar, dethär stöter på sko! Hvad är det, du vill köra i mig?

— Åh, det är bara ett oskyldigt kräkpulver. Släng i dig det nu!

— Är du galen? Tror du, att jag tar in kräkpulver, när jag inte behöfver det?

— Seså, var inte dum nu! Får du i dig dethär och det gör vederbörlig verkan, så kan ju pappa aldrig tro annat, än du verkligen är sjuk.

— Ja, men, min käre vän, det är ju alldeles förskräckligt att gå och ta in kräkpulver.

— Hvad gör det? På ett par timmar är du ju bra igen!

— Nej, jag tar det inte.

— Ja, på det viset få vi resa med till Hammarbydal då.

— Det är också fasligt . . . Hvad är klockan nu?

— Elfva. Således, om du just nu tar in det här, passar det förträffligt: klockan såder ett, när vi skola äta middag, blir du som värst sjuk. Du måste naturligtvis gå ner och lägga dig. En sjuk kan man inte lemna åt sig sjelf: jag sätter mig hos dig och gubben nödgas resa ensam. Då bör du redan vara frisk, och sedan — är all sorg förbi.

— Ja, men finns det då ingen annan utväg, för att slippa ifrån Hammarbydalsfärden?

— Nej.

— Det är hårdt, sa' Rydingen, när hönsen sprang omkull honom. Kräkpulvret kan jag omöjligen ta.

— Tänk på Hilma, du!

— Nå så ta' hit varan!

Oskar gaf honom glaset.

— Burr! sade Gustaf och axlade sig.

— Nu räknar jag till tre, återtog Oskar. Tag det på trean! Ett — tu — tre!!!

Gustaf tömde glaset i ett andetag.

— Usch! sade han. Men hvad gör man icke för kärleken?

— Bravissimo! utropade Oskar. Nu skall jag tända en pipa åt dig. Du känner väl inga qväljningar ännu?

— Nejbevars. Men hvad skola vi nu göra, i afvak-
tan på, hvad som komma skall?

— Åh, vi sätta oss och skriva poesi till våra flammor.

— Kör! Det bör väl vara i den humoristiska *stylen*?

— Det är „klart, som hennes öga“.

Den ena papperslappen nedkluttrades nu efter den andra. Men det var, som om det varit förgjordt: ingenting „helgjutet“ kunde åstadkommas. Tiden gick emedlertid och så kom „matbud“.

— Hur är det med dig? frågade Oskar Gustaf, då de öppnade dörren till matsalen, der Majoren väntade dem.

— Åhjo, efter omständigheterna så ... hviskade Gustaf och tog sig för magen.

— Känner du af någonting?

— Jag kan inte säga.

— Det var dumt, att jag inte gaf dig två.

— Nå, pojkar, sade Majoren, raska på nu och tagen en smörgås.

— Huru dags vill pappa, att vi skola resa till Hammarbydal? frågade Oskar.

— Åh, såder vid tretiden. Men, när jag tänker närmare på saken, så är det väl ändå lämpligast, att jag reser ensam. Ni fån vara hemma och roa er bäst J kunnen.

Vid dessa ord såg Gustaf på sin vän Oskar med den mest olyckliga mine i världen.

— Nå, min käre Almroth, sade Majoren. Det går trögt med smörgåsen. Jag tror, det smakar honom inte att äta i dag?

— Åhjo ... jag tycker ... stammade Gustaf och sväljde och sväljde, vände sig derefter till Oskar och hviskade: Nu börjar det.

— Tyst, någon sjukdom behöfs inte! sade Oskar i samma ton, blinkade åt sin vän och tillade derefter högt: Ja se, han är ovan vid dethär tjocka, mjuka brödet.

— Ja, återtog Gustaf, sökande dölja den nu temligen kännbara verkan af det intagna pulvret, det ... det är ... det är ... ganska ... hm ... ganska tjockt ... bröd; men ... det ... smakar ... mycket ... hm ...

Oskar var nära qväfd af skratt, då han såg sin olycklige vän gå likasom en äggsjuk höna och utan att våga öppna sin mun.

— Seså, nu sätta vi oss ner, sade majoren.

Gustaf tog sig för pannan.

— Jag ber ödmjukast om förlåtelse, sade han synnerligen häftigt, men jag får visst med herr majorens tillåtelse gå ner och kasta mig på soffan en stund.

— Hur är det, min snälle vän? frågade majoren.

— Jag börjar, svarade Gustaf, på att må riktigt illa.

— Ja, jag tyckte väl, jag, att han såg så skral ut. För all del genera sig inte! Gå han ner och lägg sig en stund. Han kan ju få lite mat sedan.

Gustaf rusade ut, som en pil.

— Hvad fattades honom? återtog Majoren.

— Han sade strax på förmiddagen, svarade Oskar, att han var litet tung i hufvudet.

— Hm. Hade väl blifvit litet kall under det ni badade.

— Förmodligen. För öfrigt brukar han rätt ofta bli såder häftigt illamående. Men det går alltid *mycket smart*, nästan *ögonblickligen* öfver.

— Har väl ondt af mask, pojken.

— Ja, vet pappa, det tror jag verkligen.

— Nåja, så äta vi, som kunna äta då, tillade majoren.

Efter middagens slut åtföljde han sin son till dennes rum, der Gustaf låg utsträckt på soffan och såg ganska blek och skral ut. Sedan majoren öfvertygat sig om, att ingen egentlig fara var för handen, återvände han till sina rum.

Man säger, att den sanna humorn består uti ett leende under tårar. Är detta verkligen sannt, hvilket vi ej ha skäl till att betvifla, så hade också Oskar nu humorn lifslevande framför sig: Gustaf smålog under det hans ögon tårades.

— Hur är det med dig, din arme syndare? frågade Oskar.

— Åhjo, svarade Gustaf, jag har anledning tro, att det värsta nu är öfver.

— Godt!

— Men en sådan galenskap, att du skulle gå och vråka i mig det der förbannade pulvret! Det hade ju aldrig behöfts.

— Min käre bror, inte kunde jag ana till någonting sådant. Emedlertid är det nu bra, som det är, sa' han, som låg i diket.

Gustaf steg upp och var inom en timma nästan fullkomligt bra, ehuru icke ännu vid lika godt humör som på förmiddagen.

Klockan half tre rullade vagnen, hvilken skulle föra Majoren till hans sjuke vän, Patron Lind på Hammarbydal, upp på gården.

— Pojkar! ropade han, i det han satte sig i.

Oskar och Gustaf sprungo ut.

— Redan kurant? fortfor Majoren, då han fick se Gustaf.

— Ja, nära på, svarade denne fryntligt.

— Roligt det då. När posten kommer, fån i öppna väskan. Ni skolen väl ha något att roa er med hela långa eftermiddagen. Här är nyckeln.

Oskar tog emot den.

— Skulle ni vilja ut och åka en stund, tillade Majoren, så fån i ta' Pälle eller Docka och den lilla Sätträkärnan. Farväl med er sålänge!

Majoren reste. Med större nöje än nu hade helt visst Oskar aldrig sett sin far på ryggen.

— Gustaf, sade han, vår lyckas stjerna är oss i dag synnerligen blid: vi behöfva nu inte göra några krumbugter med Balder, utan sätta rak kurs på Ljungö med Pälle. Friska nu upp dig bara! Innan sol'n i morgon kastar sina gyllene strålar på Ljungö gamla kyrktorn, äro vi ordentliga fästmän.

— Hvad andans verkan på materien ändå är mäktig: vid tanken på . . . det gör detsamma, hvad det är på, men

i alla fall, så... känner jag mig nu lätt i kroppen som en gråsparf.

— Jojo, de der pulverna äro inte så oäfna, återtog Oskar skämtande. Emedlertid kan du nu flyga in på dina gråsparfsvingar och börja klä' dig, så skall jag gå ner i stallen och säga till om försättning.

Oskar var snart tillbaka. Under skämt och leende förhoppningar „uppsträckte“ sig nu de båda vännerna på bästa vis.

— Siså, nu är jag färdig, sade Oskar.

— Dito dito, genmälde Gustaf.

— Men, min käre bror, du har ju inte ätit middag ännu!

— Nej, det drog du visliga försorg om, att jag inte kunde.

— Derföre skall jag också nu draga försorg om, att du får ner lite mat hit.

— Nej, tack du! Visserligen känner jag mig litet tom; men någon mat behöfver du inte säga till om för mig: jag är inte det ringaste hungrig.

— Men, betänk då, att fara bort och göra sin kärleksförklaring på så godt som tom kroge!

— Desto bättre går det: ju mer man äter, ju dummare blir man.

— Nåja, vill du i dag nödvändigt spåka din leka-men, så inte mig emot. Nu tända vi våra pipor, medan vi vänta på vårt ekipage.

— Det är jag med om.

De tände sina pipor och slogo sig ner i hvar sitt soffhörn.

— Kors, började Oskar, hvad vi i dag skola skoja med den der dumdristige Naschenius.

— Ja, han är bra driftig.

— Och en sådan smiter sedan! Och så har den drummeln tagit sig för att gå och liksom vakta flickorna, när vi äro i prostgården. Det skola vi min själ vänja honom af med.

— Flickorna ha vi naturligtvis på vår sida, återtog Gustaf.

— Det förstås. Vet du, det förefaller mig likväl alldeles som dender „Nasse“ skulle vara svartsjuk på oss.

— Det må han gerna vara. Undanpetad blir han i alla fall.

— Kommer aldrig ifråga annat. Och drift-objekt blir han på köpet. Men se, der ha vi Anders i Brinken med postväskan.

Oskar knackade på rutan. Vår gamle bekante vände sina steg mot flygeln, glänte på dörren och stack in väskan.

— Nu får man se, sade Oskar och öppnade den, hvad posten i dag bringar för nyheter. Bara tidningar ser jag. Tyst! Ett bref: „Studeranden Högädle Herr Oskar Hillerström. Björkersberg“. Det är från Nisse.

— Ja, minsann är det icke det, inföll Gustaf och betraktade utanskriften.

— Det skall bli roligt att se, hvad den klassiken skriver, återtog Oskar, bröt brefvet och läste:

Heders Knyfflar!

Edert med ett respektabelt antal större och mindre bläckplumpar illustrerade och för öfrigt temmeligen snedradigt skrifna bref af den 15:de dennes har jag haft den oskattbara lyckan att riktigt emottaga. Jag tackar eder för detsamma. Emedlertid, allvarsamt taladt, så var det rätt roligt få höra af eder. Men nog tycker jag, att ni kunde ha bestått eder hvar sitt postpappers *halfark* och icke slagit edra kloka skallar tillsammans om endast ett sådant, då ni sista gången hade äran skriva till mig. Nånå, man kan då icke fordra mer än fem marker talg af ett par träbockar! Icke för thy kostar jag nu på er, som J kunnen se, ett *helt* postpappersark, köpt i sjöstaden Hjo, hos dess förnämste handlande, för fyra styfver kopparmynt. Ansen J er vara mer värda?

Ert glada omnämnda sammelsurium skall jag nu punkt för punkt besvara, hvarefter jag möjligen torde komma att rasonnera litet på fri hand med Eder, pojkvaskar.

För din vänlighet, min heders bror Oskar, att vilja se mig hos dig på Björkersberg i sommar, medan vännen Gustaf ännu är qvar, tackar jag dig förbindligast. Du torde dock ursäkta mig, som är förmäten nog afslå det trefliga anbudet. Det är nemligen en föresats af mig att tillbringa den lilla återstående delen af sommaren hos mina gamla föräldrar. Gud vet, när jag sedan, eller om jag någonsin mer, kommer för någon längre tid att hvila under deras tak i den lilla anspråkslösa, men dock så fridfulla „Stugan på kullen“, som du vet, jag kallar för mins „egendom“, hvilken annars rätteligen i kyrko- och jordeboken står antecknad för: „intäkten N:o 3 Bäckebotomt“.

Ni sägen er ha roligt. Det fagnar mig.

„Ofta tänka vi på och tala om dig, Nisse“, säger Gustaf så naivt. Kors, hvad det var nöjsamt och tillika uppbyggeligt att höra.

„Den gamle“ luren J och gå tvertemot hans vilja emellanåt till prostgården. Gentilt!

Dender samma lilla näfverdosan, som ni alltid haft godheten så mycket intressera er för, och hvilken ni i edert sednaste bref frågen efter, befinner sig i högönskelig välmåga natt och ljusande dag i min högra — byxficka. Härlocken ligger ännu qvar på sitt gamla ställe uti densamma. Men se, hvem jag fått den af, det angår er icke, edra talgoxar. Fast . . . jag kan väl tala om det ändå. Sen ni, det var på det viset, att . . . (men jag säger eder, förråd ej min hemlighet!) att . . . att jag . . . också en gång råkade till att bli litet kär och öppnade mitt hjerta för min tillbedda, fann genkärlek, och, såsom bevis derpå, fick jag den lilla blonda härlocken. Var det inte trefligt? Men hvem är då min sköna? Jo, det skall jag också tala om för er, — skrateten dock icke åt mig. Min käraste är . . . (skall jag likväl våga yppa det? Åhja, kör till!) är . . . kejsarinnan i Kina. Näsonna blefvo långa på er, tror jag!? Håll till godo edra nyfikna sillstekare!

J „tron“ er ha framgång hos flickorna. Mätte detta dock icke vara en „död tro!“

Någon fruktan för, att „Nasse“, som J ohemult nog behagen kalla den stackars adjunkten Naschenius, skall slå den ene eller andre af eder ur brädet, påstån J er icke hysa. Ack, hvilken lycka för eder framtida sällhet! Att han såder skall förfölja eder och edra flammor, när ni ha'n förmånen vara hos dem, alldeles som en annan herde, då han vaktar sin fånad, är litet förargligt för er. Svartsjuk på er kan han väl omöjligen vara? Detta inbillen J dock eder — Dumbommar! Beklagansvärde Naschenius, för hvilken J icke kunnen hysa några sympathier!

I Nannas och Hilmas „väsenden“, som ni behagen uttrycka er, finnen J nu både mera „stadga och jungfruliga behag“. Båda delarne voro verkligen af nöden. Akten er bara, så ej hela herrligheten löper edra näsor förbi! Jag säger bara det sålänge...

Siså, nu har jag besvarat hela edert bref, utom en enda punkt och den gömmer jag till aldri sist.

Nu några allvarsamma ord!

Fredagen den 24 September har jag bestämdt för min afresa till Upsala. Viljen J, som jag hoppas och tror, ha mig i sällskap, så skolen J infinna er här i „Stugan på kullen“, belägen vid stora landsvägen mellan Jönköping och Hjo, strax invid Wetterns strand, en half mil söder om den sistnämnda staden, den 23 på aftonen i samma månad, ity att vi tidigt påföljande morgon frakta oss till Hjo, från hvars s. k. „Klabb“ vi med ångbåt gå vidare. Nattlogis skolen J få hos mig på en liten vindskammare, stor: 3 alnar i kvadrat. Soupéen, bestående af sill och potatis, mjölk och krösamos, kan huset prestera. Hör jag icke af er, så reser jag solo och skänker er mitt förakt tills vidare.

Skullen J någon gång före ofvanskrifne dag hedra mig med några rader, så tar jag icke det illa upp. Nu veten J, hvad J ha'n att rätta er efter, krakar!

Hvad mig sjelf beträffar, så har, under den vackra sommarens lopp, ingen nöd gått på mig. Läser gör jag på lediga stunder, och önskar ibland, att jag skulle ha någon af er här att roa mig med. Men på det hela taget, så trifs jag, liksom fars gamle enbetsoxe, rätt bra utan

sällskap. När qvällen kommer, äro vi båda mätta och glada och ingen har förderfvat sig. Då går jag upp på min lilla kammare, tänder min pipa, blickar ut öfver de af månen försilfrade vågorna och tänker på . . . *henne* . . . (kejsarinnan i Kina?) och drömmar . . . Men, för tusan, jag börjar ju riktigt på att bli poetiskt stämd! Derfor får jag också lof att sluta nu, sedan jag dock först, enligt löfte, gifvit eder sista smörjelsen. Häröfver skulle jag vilja välja till motto den vise Solons ord: „Ingen bör prisas lycklig före sin död!“ — eller också följande ur Havamal:

„Vid qvällen skall dagen rosas,
Hustrun, då hon är bränd,
Svärdet, då det är pröfvadt,
Mö, då hon är gift,
Is, då du är öfver,
Öl, då det är drucket.“

Med synnerlig förtjusning omtalen J, att J ären bjudne till Ljungö prostgård, Söndagen den 26:te dennes (samma dag, som J, efter all sannolikhet, fän detta bref) för att *fira Hilma Svanefälts sextonde födelsedag*. J förblindade arme brödfångar, hafven J då icke hört någon annan anledning till bjudningen i prostgården? Visserligen är den 26:te Augusti Hilmas födelsedag, det är sannt; men . . . Jaja, ni fän väl se! . . . Gratulerar er till nöjet emedlertid! Jag har ju alltid sagt er, edra dumsnutar, vis-à-vis edra s. k. flammor, att det aldrig skulle bli några byxor af det skinnnet. Snart torden J få sanna mina ord. Men huru kunnen J då gå och låta ett par *flickungar* drifva med er till den grad? Nu skäms både jag och hästen på edra vägnar. Alltnog, jag var i Skara för omkring tre veckor sedan (jag åkte dit gratis för mitt höga nöjes skull med en *Grosshandlare* från Hjo). Der visste man nu liksom alltid, mycket nyheter från när och fjerran. Hur Skaraboarne få reda på allt, vete fan. Bland annat, berättades, att det snart skulle bli ett stort kalas hos Prosten Granlund på Ljungö. Den utsatta dagen var Hilma Svanefälts födelsedag. Gubben Svanefalt, hvilken jag dock icke träffade, var naturligtvis bjuden,

oaktadt han i och för den saken hade och har omkring tio mil att tillryggalägga. Alltsammans skulle hetas vara en blott och bar födelsedagsfiring, som också ni låtit vrida uti er; men en prest vet alltid hvad han gör: gubben Granelund, hvilken jag dock aldrig haft förmånen se, ämnar slå två flugor i en smäll. — (Tag nu mod till dig, min käre Oskar!) I och med detsamma, som han gör en liten tillställning för sin väns dotter på hennes födelsedag, så lär han också komma att . . . (börjar du ej kallsvettas, Oskar?) lär han också komma att . . . (men kanske jag sätter en spik i din likkista?) komma att . . . (be Gustaf ta fram en vattenskål, ifall du skulle få dändimpen!) komma att . . . (fram får det lof ändå!) *éclatera förlofning mellan sin egen dotter, dygdädda Jungfru Nanna Granelund och sin egen adjunkt, Herr välförståndige Peter Niklas Naschenius.*

Farväl med er sperflar!

Glömmen icke bort

Eder alltid tillgifne och uppriktige vän

Nils Qvist.

„Stugan på kullen“ den 22:dre Aug. 18 . . .

P. S. För all del, bror Oskar, tag ej lifvet af dig i bedröfvelsen, för det vore „otäckt, sa' Falken“.

D. S.

— Hvad säger du om dethär, min käre Gustaf? sade Oskar, kastade brevet på bordet och syntes blek, som ett lik.

— Ja, vet du, detder tål allt att tänka på litet, genmälde Gustaf.

Båda tego en stund.

— Skulle det väl kunna vara möjligt! utropade Oskar.

— Åhnej, det är väl ändå bara skoj af Nisse, den krabaten, sade Gustaf. Det är honom så likt att gå och smörja ihop sådanader historier.

— Men, du minns väl också, återtog Oskar, huru slipade flickorna sågo ut, när vi sist voro i prostgården.

— Ja, det förstås det, fortfor Gustaf. Jag tror likväl inte gerna, att det kan vara så, som Nisse skrifer.

— Hvarföre skulle han då ljuga tror du?

— För att det roar honom.

— Ja, om han gjort det, så kommer jag aldrig att tåla honom mer.

— Käre du, det vore väl ändå bättre det, än om saken skulle förhålla sig, som han säger.

— Deruti kan du också ha' rätt, Gustaf. Men säg, huru skola vi göra: resa eller inte?

— Vi resa naturligtvis.

— Nej, det bry vi oss inte om.

— Är du tokig? Skola vi nu inte resa? Och jag som tagit in kräpulver och pinats som en mask. Nej, du, allt detder har jag inte lust att ha' gjort endast för ro skull.

— Du får fara ensam. För mig finns ingen glädje mera att vänta på Ljungö.

— Åh siså, dumma dig inte nu! Det skulle just bli en seger för Nisse, om han finge höra, att hans bref haft en sådan verkan på dig.

— Jag vet inte, hvad jag vill. Jag är missbelåten med hela världen. Tänk dig bara, min redlige vän, att se den käraste man eger på jorden, tillhöra en annan! Min far har bestämdt rätt uti, att prester äro de största uslingar, som gå i två skor. Tycker du väl, att jag med lugnt sinne skulle kunna vara vittne till dender Nasses förlofning med Nanna, att jag tigande skulle kunna åse, hur han framräckte sitt svintryne, och smackade en kyss på hennes små sköna, röda läppar?! Nej, aldrig, aldrig!

— Vi skola läsa Nisses bref en gång till, inföll Gustaf.

— Nej, vi ha läst det nog, återtog Oskar, ryckte till sig brefvet och ref sönder det bit för bit. All min glädje här i lifvet är nu förbi. Så hastigt, Gustaf, ramlade de herrliga luftslott, vi nyss byggde! Kom så ta' vi Balder och ge oss ut på sjön! Jag kan inte vara inne. Aldrig skall jag någonsin mer tänka på, ännu mindre tala vid någon qvinna. De äro ena opålitliga, nyckfulla satar allesammans. Gud vet, hvad de egentligen skulle i världen att göra och jag sjelf sedan!

— Nej, hör du, Oskar, nu känner jag inte igen dig.

— Ja, det ger jag fan, hvilket du gör.

— Hör du, drick litet vatten och skoja upp dig sedan!

— Jo, du är en skön tröstare i bedröfvansens stund.

Dricka vatten, kan du göra själf, du som tagit in kräkpulver, för dig kan det passa bättre än för mig.

— Nåja, kan jag göra dig en tjänst med så litet, så . . .

Gustaf drack.

Oskar kunde härvid ej låta bli att dra på munnen.

— Du är i alla fall en beskedlig pojke, fortfor han.

Allt, hvad man ber dig om, gör du. Det är väl ändå synd, att jag är elak emot dig.

— Ja, visst är det det. Kom nu fara vi till Ljungö.

När vi stiga af på gården der, skall du få se, hur lilla Nanna kommer och så vänligt ber oss vara välkomna.

— Ja, och så presten, hennes *trolofvade*, i hack och häl efter! Nej, jag tackar ödmjukast! Jag låter inte drifva med mig den här termin!

— Men du kan ju drifva med honom i stället, som vi kommo öfverens om. Betänk, min käre bror, om vi skola vara hemma här hela dagen, hvad skola vi ta oss till? Komma vi till Ljungö, få vi åtminstone visshet om, hur det förhåller sig. Är det verkligen så, som Nisse skrifer, kunna vi ju genast fara hem.

— Ja, du har rätt: visshet är alltid bättre än ovisshet. Jag skall stälsätta mig: vi fara. Är kärran framme.

— Den har stått på gården väl en halftimmas tid.

— Nå, är du färdig?

— Jaha. Nu tycker jag om dig. Du skall få se glädjen kommer att stå högt i taket för oss i afton.

— Ack! jag nöt, sade Oskar, i det han tog på sig sin dammrock, jag mitt äkta nöt, som inte för längesedan sagt Nanna, att jag tycker om henne.

— Åh, var du lugn: det är ingen tid förliden, genmälde Gustaf, i det de båda lemnade rummet.

— Häng nyckeln på spiken i farstu'n som vanligt, återtog Oskar, som redan fattat i tömmarne, och skynda dig sedan hit, för här skall bli åka af utaf glatta hin.

Detta var knappt sagdt, förrän den lilla kärran med de båda gymnasisterna uti, rullade ut genom porten och framåt vägen, som bär till Ljungö, så att dammet rök. Inom en halftimma var vägen tillryggalagd och prostens stalldräng kom emot de resande på gatan, der de öfriga vagnarne stodo, erbjudande sig ta emot ekipaget. Oskar och Gustaf hoppade ur, tysta som Egyptens prester. De skakade som hastigast af sig dammet, under det de båda kastade förstulna blickar upp åt stora byggningen. Ingen syntes till. Gamle „Kämpe“, prostens „gälvar“, gjorde några gläfsande från sin koja på de kommande, som nu i förstu'n hängde sina dammrockar. Allt, utan att en enda människa blef synlig. Oskar och Gustaf stånade utanför salsdörren och sågo på hvarandra. Innanför hördes en liflig konversation i *korus*. Ingen af våra ynglingar ville gå först in.

— Gör, som Anders i Brinken, när han skall gå in till far din med postväskan, hviskade Gustaf skrattande till sin kamrat. Klif sedan på! Jag följer, sa' Jon.

Upplysningsvis vilja vi nämna, att Anders i Brinken vid sådant tillfälle, som det af Gustaf nämnda, i öfverensstämmelse med flertalet af sina aktningvärda gelikar, alltid innan han gick in, strök luggen ur pannan, lät näsan erfara styrkan af högra handens pekfinger och tumme, ruskade sedan på hufvudet, gjorde derefter en liten torrhostning samt stampade smått i golfvet, liksom för att skudda stoftet af sina fötter.

Oskar, som under hela vägen ej yttrat ett enda ord, teg också nu, ehuru han småskrattade vid tanken på Anders i Brinken, i det han öppnade dörren. Salen och de öfriga rummen hvimlade af glada människor. Våra gymnasister banade sig, efter en generell böckning, fram till värdinna och värd, af hvilka de blefvo med mycken hjertlighet emottagna. Vederbörlig presentation för obekanta försiggick också.

Prosten förehade Gustaf och Prostinnan Oskar, att de kommo så sent.

Ehuru kaffet redan var drucket, gingo dock de nu sist ankomne icke miste om sin del deraf.

Nanna syntes icke, ej heller Naschenius. Detta var Oskars observation. Gustaf blickade också förgäfvat efter Hilma och hennes far, hvilken likväl skulle vara här. Hvarken Oskar eller Gustaf kommo i tillfälle, eller, rättare sagdt, ansågo det icke riktigt passande att fråga efter de saknade.

— Dethär ser dystert ut, hviskade Oskar till Gustaf, när de båda satte bort sina koppar i ett fönster.

— Åh, jag kan inte säga, genmålde Gustaf, på det hans kamrat ej skulle förlora modet.

Oskar följde med uppmärksamhet Prostens och Prostinnans hvarje rörelse och ord. Hans farhågor ökades ännu mera, då han såg dessa båda stå långt in i förmaket och, som han tyckte, hemlighetsfullt tala med hvarandra, under det de blickade genom fönstret ut åt trädgården.

Prosten Granlund var en lång, reslig man. Hans mörka hår, liksom de tjocka ögonbrynen, voro något gråsprängda. Den höga pannan bar prägeln af allvar, redlighet och saktmod. Prostinnan Granlund såg bredvid sin man, temmeligen liten ut, ehuru hon var ett fruntimmer af medelmåttig längd. Hon hade en fin ansigtsbildning och fastän åren plöjt flera fåror på hennes panna och beröfvat kinderna deras egentliga färg, utan att förmå gråna hennes blonda hår, kunde man dock se, att hon varit vacker. I de något djupt liggande, blå ögonen, röjdes hjertlig godhet. Ett drag af vemod syntes kring den välformade munnen. Det var hvarken hos henne eller hennes man något af detta vanliga „hull“, som merändels karakteriserar en prost och en prostinna, ty båda voro magra.

De stodo, som sagdt är, och samtalade fortroligt med hvarandra några minuter vid ett fönster i förmaket. Oskar närmade sig dem, dock på behörigt afstånd, för att, om möjligt, höra, hvad som förebades, men förgäfvat. Derute i salen pratades lifligt. Prostinnan lemnade sin man med en liten nickning på hufvudet, hvilken tycktes uttrycka en viss belåtenhet, hvarefter Prosten också kom ut i salen, sägande:

— Jaha, mitt herrskap, meningen vore nu, att hvarje kavaljer skaffade sig en dame och så bege vi oss af åt trädgården till den så kallade Syren-bersån, der mor visst stökat till något litet spektakel, högtiden till prydnad och de unga tu till ära.

— De unga tu till ära! repeterade Oskar för sig sjelf.

— Som jag tror, återtog Prosten, i det han med „domarns i orten“ fru under armen gick i spetsen för sällskapet, ha de älskande, tillsammans med bror Svanefalt och några andra, gått i förväg. Följ nu oss, mitt herrskap!

Det bar nu af ut åt trädgården med det ena paret efter det andra.

Oskar och Gustaf, som annars just ej voro så bortkomna, hade icke försedt sig med några damer. De båda gingo tillsammans aldra sist.

— Nisse hade rätt, sade Oskar till sin vän, då de nu kommo till „Syren-bersån“, öfver hvilken ingång var anbragdt en äreport af löf och blommor.

Gustaf svarade blott med en deltagande suck.

Båda kastade nyfikna blickar in i den af menniskor nu öfverfyllda bersån, på hvars stora, „jordfasta“, runda stenbord syntes en stor bål, en mängd buteljer, russin och mandel, glas och brickor. Hvar och en trängde på, för att taga så liten plats som möjligt. Längsfram i fonden af bersån stodo och, liksom välkomnade de inträdande, Kapten Svanefalt, Magister Naschenius, Nanna och Hilma. Oskar och Gustaf stadnade under sjelfva äreporten, helsande på afstånd. Gubben Svanefalt besvarade helsningen med minst fem på hvarandra följande nickningar, oaktadt han var i lifligaste konversation med Prostinnan. Naschenius såg triumferande och med ett legert förakt på de „unga männen“. Nanna kastade på Oskar en blick, uttryckande ömbet, kärlek, glädje och hopp. Han glömde för denna blick — allt. Hilma såg småskratande på Nanna och sin far, sedan hon vänligt besvarat helsningen från vännerna under äreporten.

Sedan Prosten ifyllt glasen och uppmanat hvar och en att förse sig med ett sådant, började han sålunda:

— Mitt herrskap! Det är för mig en kär pligt att härvidlag yttra några ord. För några dagar sedan funno tvenne unga för godt att, efter vederbörlig tillåtelse, genom yttre tecken, ådagalägga sin kärlek till hvarandra. De gjorde, som man säger, vexlade ringar. Den så kallade eklateringen har i dag försiggått, eller rättare sagt, försiggår nu, allt hvad den hinner. Men dagens högtidlighet har en dubbel anledning. Vi fira här, tillika med förlofnings-eklateringen, äfven en födelsedag. I det jag nu af hjertat lyckönskar och gratulerar den sextonåriga på hennes födelsedag, föreslår jag ock en välgångsskål för de nyförlovade, nedkallande öfver dem välsignelsen från Honom, af hvilken all god gåfva och allt fullkomligt godt kommer. Få de denna välsignelse, så, som jag, och säkert flera med mig, af innerligaste hjerta hoppas och önskar, göres dem af ingenting annat behof. En skål, en hjertlig välgångsskål för de nyförlovade: *Magister Naschenius och Mamsell Hilma Svanefelt*, den i dag sextonåriga! Gud välsigne er!

Nu klingades och dracks. Oskar var som fallen från skyarne. Han visste icke om han hört rätt. Ej stort bättre var det med Gustaf. Båda sågo på hvarandra med stum förvåning. Längre kunde de dock ej misstaga sig om, hvad de hört: den släta massiva guldringen på såväl Hilmas som Naschenii venstra hand voro de tydligaste bevis, på sanningen af, hvad Prosten Granlund yttrat.

— Hvarför skulle vi resa hit? hviskade Gustaf, synnerligen nedslagen, till Oskar.

— Det var ju du, som ville det, svarade denne glädtigt. — Och hvem kan väl undra på det? Hur det är, så kan ändå icke kärleken frigöras från en smula egoism.

— Tack, Gustaf lille, sade Hilma så hjertligt, då Gustaf, den aldra siste i ordningen, kom och, med ögonen riktade mot marken, klingade med henne.

Oskar var genast efter klingningsceremonien i det lifligaste samtal med Nanna.

Den arme Gustaf gick för sig sjelf alldeles som de stora gässlingarne. Detta var hans första ramlade luftslott. Mången ruin af sådan byggnad får man väl vänja sig vid här i lifvet. Men vanan blir till slut natur — stålet är mjukt, innan det blir härdadt och fjärilen larf innan den blir puppa. Erfarenheten, det verkligas prosa, omskapar också människohjertat från naken, ömtålig larf, till hård, mer eller mindre lätt genomtränglig puppa. Gustafs hjerta var visserligen ännu larf, dock något mindre känsligt än hans kamrats. Han hörde till de mera stilla i landena. Detta gjorde, att han också nu var lugnare än Oskar en stund förut, då denne trodde sig vara i samma belägenhet, som Gustaf nu. Det torde dock vara mindre angenämt att såder plötsligen få vara med på sin flammas förlofning med annan person än en sjelf. Ett hårdt öde för den, som ännu ej fyllt sina tjugo år! Värre torde likväl kunna hända. En opartisk domare skulle helt visst prisa den lycklig, som ej nedtryckes af andra bekymmer än dem, af en i sin linda qväfd kärlek. „Kärleken är allt“ — må så vara, om man tillägger: när ingenting annat saknas. Och hvad saknar väl en ung man, som ännu aldrig handlat, knappt tänkt, på egen hand? För honom är kärleken allt. För den, som pröfvat världen och eger allt utom kärleken, utom en tärnas hjerta, är också kärleken allt; men i detta *allt* ligger „kronan på verket“, kärleken är för honom en desert på mera bastant mat, en ledande stjärna under en mörk natt, en sommarsolstråle på ett nyss broddadt åkerfält, den första uppspirande rosen i hjertats vårträdgård.

Oskar kände sig nu lyckligare än någonsin. Så vexlar det om här i världen.

Naschenius och Hilma voro naturligtvis ständigt tillsammans. Hon såg så hjertans glad och belåten ut, han likaledes. Denna hans glädje hade dock, enligt Gustafs tycke, en ofantlig stor likhet med den, som man tänker sig afpräglad i den slipade fysionomien hos en räf, då han ser ett, ingen fara anande, lifligt hoppande lam, som icke kan undgå hans klor. Gubben Svane-fält var som vanligt vid godt lynne och betraktade med synnerlig förnöjelse „fästfolket“. Prosten

och Prostinnan Granlund underhöllo hvar sin grupp af de främmande. Öfverallt andades glädje och munterhet. Man sprang „enkleken“, dansade „Wimmerbypolskan“ och „kastade krans“, samt „band gräs och tänkte“, och Gustaf var med om allt, fast just icke „animerad“.

Dagen förfliöt. Solen sjönk klar ner bakom skogen i vester. Ännu höll man sig ute i trädgården och ner vid sjöstranden. De gamle begåfvo sig dock så småningom in och de unga tu, de nyförlofvade, äfven. Men Oskar och Gustaf hörde till dem, som svärmade omkring ute i det gröna, ehuru skiljda från hvarandra. Båda tyckte sig andas friare, lättare under den klara, stjärnbeströdda himmelen, än derinne i salen. En lång stund hade Oskar gått från grupp till grupp af den glada ungdomsskaran förgäfvets sökande sin kamrat.

— Den arme syndarn, sade Oskar för sig sjelf, han kunde väl behöfva ett tröstande ord.

Emedlertid kom Oskar under sitt sökande och sina filosofiska betraktelser till ett aflägsset hörn af trädgården, längs åt kyrkogården till. Der var liksom en liten hvalfgång af löf. Oskar visste, att derinne vid dess ända fanns en grässoffa. Dit kunde ju Gustaf ha dragit sig undan, för att få vara allena med sin sorg, sina tankar „i den blånande skymningsstund“. Så trodde åtminstone Oskar. Men liksom fruktande att störa den stilla friden derinne, stadnade han utanför, såg sig omkring och lyssnade. Månen steg så herrlig upp bakom Björkersberg och kastade sina magiska strålar genom de löfrika trädens kronor och bildade en gyllene pelare på den mörkblåa Ljungsjöns lugna yta. Oskar blef underlig till mods: han glömde Gustaf och tänkte blott på Nanna. Hvar fanns väl hon? Han hade icke sett henne på en stund. Det prasslade derinne i löfhvalfvet. Oskar hoppade till: han kom nu ihåg, att han befann sig aldeles invid kyrkogårdsmuren. Att denna tanke så plötsligen kom för honom, ville han dock ej i nästa ögonblick erkänna för sig sjelf, till följe hvaraf han, trotsande sitt eget jag, tog några steg ytterligare framåt, i det han böjde undan grenarna omkring sig, blickade inåt grässoffan till och lyssnade ånyo. Ingenting hördes.

— Gustaf! ropade han sakta, men fick intet svar.

Någonting hvitt syntes mellan de täta löfven längs in. I detsamma Oskar observerade detta, flaxade en liten läderlapp fram och åter öfver hans hufvud.

— Dethär stöter riktigt på spökeri; men jag skall väl ändå se, hvad der är för ett hvitt, oskyldigt ting derinne, sade Oskar och gick längre in. Är det någon här?

— Ja, hviskade en svag, darrande röst.

— Ack, Nanna, det är ju du! utropade Oskar. Men hvarför, sitter du då här alldeles ensam invid kyrkogårdsmuren?

— Derför att jag inte är rädd för kyrkogårdsmuren, svarade hon undvikande.

— Nanna, jag tror, du är ond, fortfor Oskar; du tyckte inte om, att jag kom hit. Förlåt mig! Jag visste inte, att du var här. Jag sökte Gustaf, men, som han inte syns till, så ... adjö sålänge ...

— Nej, Oskar, gå inte ifrån mig, återtog hon och snyftade oförmärkt.

— Nanna! Nanna! du gråter, sade han, fattade hennes hand och satte sig i grässoffan bredvid henne.

— Ack, Oskar, har du någonsin tyckt, att allting varit roligt och ändå velat gråta? Eller har du någonsin gråtit, utan du velat eller kunnat göra dig sjelf reda för orsaken dertill?

Oskar teg.

— Du svarar mig inte, fortfor hon, du tycker jag är dum och barnslig. Ack ja, det är jag ... Men jag rår inte för det: jag kan inte vara annorlunda. Här gick jag nu, liksom jag ofta brukar göra, för att få vara för mig sjelf med mina tankar, med mina fantasier några ögonblick.

— Och så kom jag och störde dig.

— Störde mig? — Åhja, på sätt och vis.

— Och likväl, Nanna, kan jag försäkra dig, om jag vetat, att du varit här, om jag vetat, att jag skulle störa dig, så hade jag ändå kommit. Hvad säger du om det?

— Kom, gå vi in, återtog Nanna och drog sin lilla hand tillbaka. Det passar inte, att vi sitta här ensamma.

— Må så vara, att det inte passar, men, går du in, så blir jag likväl kvar, ty då behöfver jag vara för mig själf med mina tankar och fantasier några ögonblick.

— Oskar, du är inte lik dig: du är inte snäll i qväll.

— Nanna lilla, inte du heller.

— Ja, då få vi qvitta.

— Jaha, det går också an, sade Oskar liknöjdt. Eftersom du tycker, jag är mig så fasligt olik, och detta naturligtvis till min nackdel, så gläder det mig kunna säga dig, att du i intet afseende skall ha ondt af mig från och med denna dag, ty inom tre veckor hoppas jag vara i Upsala.

— Oskar, nu tänker du inte så, som du säger och du vill egentligen inte vara elak emot mig och likväl är du det. Men nej, jag vill inte tala med dig. Hvarför skulle du komma hit? Har du inte observerat, att då barnet gråter, är dess hjerta alltid mest öppet?

— Nanna, min lilla snälla Nanna, du är bestämdt ledsen för någonting. Säg mig, hvad det är! Har du kanske talat med Gustaf?

— Med Gustaf?! Nej.

— Eller kanske du tror, som jag, att Hilma inte blir lycklig?

— Nej, hvarför skulle jag tro det? Hilma är ju så innerligt snäll! Och du är också snäll, Oskar... Derför skall jag tala öppet med dig. Men skratta inte åt mig, skratta inte, Oskar!...

— Nanna, har du då anledning tro, att jag skulle skratta åt, hvad du säger?

— Ja, det beror på, hur du tar det.

— Hur så då?

— Jo, därför, att jag tänker, tycker och känner så dumt ibland, och, när jag då talar om det, så...

— Ack nej, Nanna, det du tänker är alltid godt, det du tycker rätt och det du känner ädelt. Men hvad var det, du ville säga mig? Hvad var det, som du hade på ditt lilla hjerta?

— Jo, Oskar, men skratta inte eller tro ingenting annat än, hvad jag säger! ... jo, ack hvad jag är för

ett sjåp ändå!... jag hade behof af att få vara ensam, eftersom jag inte hade någon att tala med, som jag *ville* tala med...

— Således inte med mig, Nanna?

— Nej, jag såg dig inte. Du brydde dig inte om att vara, der jag var.

— Nanna!...

— Tyst nu, lille Oskar!... Hilma, min snälla Hilma, hon har nu en, som är kärare för henne än jag. Ja, Hilma är så lycklig och hennes fästman också och alla äro så glada här... Vet du, Oskar, då jag finner detta, eller just därför att så är, är jag ledsen. Ack ja, det är förunderligt! Det måtte vara afunden, det måtte vara det, att jag inte känner mig *mera* lycklig, än de som omgifva mig, som jag ibland blir ledsen och känner behof af att gråta. Ack, ja, jag är mycket mera sjåpig än gamla „Britta på Åsen“, hon, som lär småbarn läsa, och ändå skrattar jag åt henne stackare med de skrynkliga kinderna. Hon gråter för allting: när hon hör „Blinde Sven“ spela och ser ungdomen dansa ner i byn, när hon talar om sina små lärjungar, när hon tänker på sin ungdom, när hon får bref från sin dotter, som „tjenar i sta'n hos hofrättsrådet“, och när jag ger henne ett par kakor eller en fjerndel kaffe och litet socker. Ja, jag har verkligen på sednare tiden blifvit precis likadan som gamla Britta.

— Ja, lilla Nanna, om du än i ditt eget tycke är lik både gamla Britta på Åsen och alla Brittor i verlden, så är du dock för mig endast och allenast och alltid lik dig sjelf, det vill säga innerligt älsklig och snäll, så att den, som känner dig, icke gerna kan låta bli att hålla af dig. Ack, Nanna, hvad jag gerna nu skulle vilja sitta här och tala med dig länge, länge. Jag har så mycket att säga, så mycket att tala om för dig.

— Jag skulle också gerna vilja tala mycket med dig i afton. Du förstår mig alltid så väl och skrattar inte, åtminstone så jag ser det, åt mina idéer. Men här få vi inte vara längre: det kan väcka uppseende, att vi båda äro borta.

— Ja, du har rätt, återtog Oskar, fattade Nannas hand och klappade den; men jag bryr mig inte om hela världen, när jag är hos dig, när jag hör din röst. För ett sådant ögonblick som detta, då jag får vara ensam med dig, då du talar till mig uppriktigt och hjärtligt som till en . . . som till en . . . bror, ville jag våga allt, utsätta mig för allt.

— Kanske också mig, Oskar?

— Nej.

— Nå låtom oss då gå!

— Ja, men dröj först ett ögonblick. Jag har någonting att säga dig. Jag har en liten historia att tala om för dig.

— Den kan jag få höra på vägen in.

— Nej, Nanna, fortfor Oskar och slöt i sina händer hennes hand. Du vet, att jag snart skall resa till Upsala.

— Ja, Oskar.

— Skall du komma ihåg mig någon gång, då jag icke mer är här?

— Ja, ofta, ofta.

— Får jag skriva till dig ibland?

— Det kan, det törs jag inte lofva. Men hur var det med historien, du skulle tala om för mig?

— Jo . . . ja så historien! . . . Men den är gammal.

— Jag vet då, hvaråt du syftar: våra föräldrar äro icke vänner . . . de vilja inte umgås med hvarandra.

— Derpå tänkte jag inte nu.

— Hvarpå tänkte du då?

— På min historia.

— Nåe?

— Jo, det var en gång för mycket, mycket länge sedan en . . . en ung man och en ung flicka . . .

— Ja så, det är en saga.

— Ja, men den är aldeles sann.

— Så mycket intressantare. Men skynda på. Den är väl inte lång?

— Nejbevars. Det var, som sagdt är, en gång, en ungersven och en skön-jungfru. De voro rätt goda vänner. Natt och dag tänkte svennen på skön-jungfrun.

— Då tänkte väl också hon på honom?

— Ja, ser du, Nanna lilla, det var just det, som han inte visste och häröfver var han mycket ledsen. Ibland trodde han, att han var alldeles likgiltig för henne och ibland, att han inte var det.

— Men kors, hvarför kunde han inte frågat henne då?

— När han hade tillfälle, vågade han inte, och, när han vågade, så hade han inte tillfälle.

— Det var förargligt.

— Tycker du det?

— Jaha, det tycker jag.

— Nå, hur skulle han ha gjort då?

— Inte vet jag ... Är sagan slut nu?

— Ja, Nanna; såvida du inte ... älskar mig ...

— Har du då tyckt dig märka motsatsen!

— Nanna! utropade Oskar, om du visste, hur djupt, hur innerligt jag älskar dig. Men Nanna ... vågar jag väl hoppas på din genkärlek?

— Ja, Oskar, ja, hviskade Nanna och slöt sig sakta med nedböjdt hufvud i hans öppna famn.

— Ack! himmelska ögonblick! Nu är jag den lyckligaste människa på jorden! utropade Oskar och, i det Nanna upplyfte sitt hufvud, blickande på honom med sina stora, vackra, af tvenne tårar fuktade ögon, tryckte han den första kyssen på hennes välformade, rosenröda läppar.

Men ... den första kyssen var dock icke den *enda*.

Allt var tyst och stilla rundtomkring; blott gräshopporna läto från buskarne höra sitt: vyss, vyss-vyss.

— Ack, Oskar, nu vet jag med visshet, att jag eger din kärlek! började Nanna efter några ögonblicks tystnad.

— Och jag, att jag eger din, återtog Oskar. Men har du då aldrig förr vetat, har du aldrig förr kunnat förstå, att jag älskat dig?

— Min älskade Oskar, jag har *velat* förstå det, jag har önskat ... jag har trott, jag har anat det och likväl ibland ...

— Näe, och likväl ibland?

— Likväl ibland har jag tviflat derpå. Så gjorde jag sednast i qväll, då jag gick hit.

— Säg då utaf hvad skäl?

— Jo, det föreföll mig så, emedan du inte talat med mig så mycket i dag som vanligt och hela eftermiddagen har du sett missbelåten ut och, så ofta du kunnat, sökt de andra flickornas sällskap.

— Således har du varit litet svartsjuk. Tack, tack för det! Ack, min innerligt älskade Nanna, jag kan dock försäkra dig, att du hitintills aldrig haft och skall hädanefter ej heller få skäl dertill, ty för mig finnes inte mer än en Nanna — och hon är min och jag är hennes. Hvarför jag i dag varit mera tyst än vanligt har haft sina skäl, som jag nu inte ger mig tid till att omtala. Alltnog! du har utgjort mina tankars föremål, såväl i dag som alla dagar, alltifrån den första stund, jag såg dig komma med dina små fladdrande band i hatten sväfvande förbi Botaniska trädgården på vägen från Skara källa. Minns du det?

— Ja. Men Oskar, vi måste nu gå in. Min Gud, hvad skola de tänka, om de observerat, att jag varit borta så länge!

— Ack, skola vi nu gå in! Vi ha ju inte varit här två minuter! Alltid skall prosan komma och blanda sig i livvets poesi! Jag vill sitta här ännu längre, Nanna, ja, jag vill sitta här aldraminst tills i morgonbittida.

— Min snälle Oskar, man får inte allt, hvad man vill här i verlden. Jag ville också gerna sitta här ännu en stund och tala med dig, men jag vågar inte. Min egen lille Oskar, kom nu snart, mycket snart hit till Ljungö igen!

— Min Nanna, derom skall du inte behöfva be mig. Dessutom skall jag, om du tillåter det, hvarje dag, så länge jag är hemma, skriva ... Men tyst, hvad var det?

Båda lyssnade: plaskande med åror hördes från sjön.

— Nå, Gudskelof! utropade Nanna, jag hör nu, att vi äro inte de enda, som äro ute.

— Nu tyckte jag, att de landade vid bryggan... Gustaf är med der: jag hör hans röst!

— Låtom oss skynda de sjöfarande till mötes, återtog Nanna, så vet ingen, hvarifrån vi komma.

— Och ej heller, tillade Oskar, att här i dag försiggått så godt som två förlofningar.

— Ja, tillade Nanna, en inför världen och en inför Gud. Men så kom då, min trolofvade! Håll mig i handen, skall jag gå före, som känner till irrgångarne här.

— Nej, du, *jag* skall gå före. Tycker du, det passar, att qvinnan leder mannen? Nej, jag tackar, tvertom, sa' han, som föll ner för trapporna, brukar Nisse säga.

— Ack ja, så gå då! Nu äro de redan i land der nere, skynda, skynda!

— Först en kyss, Nanna, och sedan flyga vi på kärlekens vingar så långt vägen räcker och vingarne bära. Så, ja!... Ännu en!... Ännu en!... Ack lyckliga stund, då jag gick åt denna berså!... Nu den sista för denna gång!...

— Snälle, snälle Oskar, låtom oss gå!

— Ja, svarade Oskar, fattade sin tillbeddas lilla hand och båda ilade ut genom löfhalvvet och skyndade ner till sjöstranden, der några af ungherrarne voro sysselsatte med att göra fast den nyss begagnade farkosten, medan damerna, som varit med på färden, voro inbegripna i en liflig konversation öfver behaget af att ega en sjö nära intill sitt hem.

— Kors! hvad ni ha'n varit länge ute, började Nanna. Oskar Hillerström och jag ha stått här en lång, lång stund och väntat på er.

— Åh, jag tyckte, jag, genmälde komministerfrun, som varit med på sjön, såsom förkläde, i det hon skakade vattnet af sin snäfva, svarta bombasinsklädning, jag tyckte, jag att ni, mitt unga herrskap, just nu kom hit och det med andan i halsen ändå. Usch! hvad jag har blifvit ner-

sölad! Det är värre än, om jag hade stått hemma i brygg-
huset och lakat kläder. Hela klädningen och alltihop är
vått. Huiamej då!

Genom den öfverklagade åkomman å komministerfruns
klädning undsluppo Nanna och Oskar att blifva föremål
för vidare reflexioner. Derinne hade ingen fästat afseende
vid deras bortovaro. Vid den präktiga soupéen kommo
de, tack vare den lifliga konversationen rundtomkring, i
tillfälle att vexla en och annan öm blick och ett och annat
förtroligt ord. Oskar var nu som en helt annan människa
till lynnes. Men den arme Gustaf var sig temmeligen lik
hela aftonen igenom: tyst och sluten.

Efter „en liten dans“ på maten bröto gästerna upp.
Oskar och Gustaf voro bland de sista, som bjödo farväl.
Gubben Svanefalt bad dem helsa hem och säga, att han
ämnade göra ett besök på Björkersberg, innan han återvände
till Skara. I förstugan beredde sig Oskar tillfälle att ännu
en gång i största hast trycka sin älskades hand, hvarefter
det bar af i väg, under det att „god natt!“ — „god natt!“ —
„adjö! — adjö“ — „ödmjukatjenare“ — „lycksam resa“ —
„sammaledes“ — „tackar ödmjukast!“ — „glöm inte bort
oss“ — hördes öfverallt.

Det ena åkdonet rullade bort efter det andra. Så också
Oskars och Gustafs. Lika tysta, som de båda åkte till Ljungö,
lika tysta åkte de också derifrån. Visserligen heter det: „deraf
hjärtat fullt är, det talar munnen“; men det händer också ibland:
hjärtat är så fullt, att munnen ingenting kan tala. Detta tyck-
tes åtminstone nu vara förhållandet med våra båda unga
vänner. Af den enes luftslott hade blifvit ruiner, af den
andres början till verklighet; likväl lefde båda på hemfär-
den under den herrliga, klara månskensnatten i fantasiens
verld, hvar och en på sitt vis, och, när kärran svängde af
upp på gården vid Björkersberg, blefvo båda förvånade
öfver, att de redan voro hemma: båda vaknade liksom ur
en dröm.

— Är pappa hemkommen? frågade Oskar drängen,
som tog emot hästen.

— Nej, svarade denne, gnuggande sömnen ur ögonen.

— Nå, Gudskelof för det då! utropade Oskar. Fort in med hästen! ... Gustaf, lyckan står oss i dag bi.

— Ja, det skall Gud veta, att hon gör, genmälde Gustaf i en tragi-komisk ton. Nog har Fortuna varit mig blid i dag: först kräkpulvert och så förlofningen ...

— Ack ja, Gustaf, det är sannt. Men låtom oss nu gå in och språka litet. Vi ha sedan i förmiddags inte talt fem ord med hvarandra. Om vi nu hade Nisse här med!

— Nej, tack vare ödet, som så skickat, att han i qväll är långt härifrån. Att ha honom här nu, det vore att ha lök på laxen, min käre bror.

— Skola vi nu sätta oss och svärma i månskenet en stund? sade Oskar i det de inkommo.

— Nej, tack du. Man kan nog fan bli tillräckligt dyster ändå. Tänd du på ljusdanken, som står i staken på byrån!

— Åhja, jag skall väl göra dig till viljes, din armsyndare.

Ljuset tändes och nattrockarne påtogos och med hvar sin lilla rykande pipa i munnen slogo våra gymnasister sig ner bredvid hvarandra i soffan.

— Ja, bror Oskar, sade Gustaf och lade sin hand på vännens axel, så slutade min ungdoms sköna dröm! ... Kanske det en vacker dag kommer att gå på samma vis för dig.

— Nej, ser du, det blir då ingenting af med den saken, det skall jag säga dig, min hedersvän.

— Ja, du är glad och kry, du. O! att jag också kunde vara det!

— Jag tycker likväl, min käre Gustaf, att du är temmeligen bondlugn. Om jag vore i dina kläder, så vore jag aldeles ursinnig: jag gick då bestämdt och dränkte mig.

— En skön tröst! mumlade Gustaf under ett dystert leende.

— Förlåt mig, Gustaf, men det var inte illa ment. Dränkte mig, det gjorde jag då inte, det förstås; men ... hör du, Gustaf, nu är det klart emellan Nanna och mig! ...

— Är det klart?

— Ditåt lutar det, min gosse lille. Men, hör du, lofva mig att inte se dystert ut eller vara *melankalkonisk* på en liten stund, så skall jag tala om en hel hop saker för dig. Tänk som så du: detder prestkräket, Hilmas fästman, kan ju ligga och dö ihjel sig en tio, tolf femton eller tjugu år härefter, och då kan ju du få Hilma. Man skall aldrig kasta hoppet öfver bord här i verlden. I alla fall kanske du inte är färdig att gifta dig förr, än Hilma en gång blir enka. För öfrigt, om jag skulle få mig en liten dotter, så är du själskrifven måg hos mig. Nog kan jag väl förstå, att du är mycket . . . mycket . . . ledsen och förargad. Men hvad hjälper det i alla fall?

— Straxt på eftermiddagen var det din tur att se verlden i svart, nu är det min: så vexla våra öden!

— Det är sannt. Men vill du nu höra på min lilla . . . min lilla roman? Den skall säkert friska upp dig.

— Kan väl hända. Den lilla älskliga Hilma kan jag dock aldrig glömma.

— Men du kan ju fundera på saken ändå. Vill du höra på, hvad jag har att omtala eller inte?

— Jag vill höra på.

— Nå, godt! Jo, du, kan du tänka dig en sådan tur jag hade, en riktig bondflax. Nu är jag så godt som förlofvad och det har jag att tacka dig för. Ack! ja, nu ger jag hela verlden den och den.

— Deruti instämmer jag till alla delar med siste värde talaren.

— Afbryt mig inte nu, skall du få höra! . . . Jo, ser du, det var på det viset, att jag gick och skulle leta efter dig och kom så in uti en hemlig gång, ett löfvalf, en riktig labyrinth, alldeles invid kyrkogårdsmuren. Det var just i skymningen. Snälle du, var inte ledsen nu längre! Det gör mig allt ondt om dig ändå. Tänk dig emedlertid min öfverraskning: i stället för dig, träffar jag länges inné, på en liten grönskande, sammetslen grässoffa, *Nanna*, som öfvervåldigad af melankoli och svartsjuka, tänk dig, *svartsjuka*, du, sökt detta lilla fridens näste. Ack, när jag

tänker på allt dethär, så blir jag i detta nu af förtjusning stum som en fisk.

— Åh, hvad stumheten beträffar, så tycker jag, det har alls ingen fara. Men gå du på!

— Jabevars. Men ack! om jag ändå med ord kunde förklara allt, hvad jag kände och känner!

— Ja, jag säger detsamma, inföll Gustaf.

— Det är märkvärdigt ändå, när man sjelf inte är lycklig, så liksom missunnar man andra människor deras lycka. Så är det nu med dig, Gustaf, det inser jag mycket väl. När man åter sjelf är lycklig, vill man också att alla andra skola vara det. Så är åtminstone förhållandet med mig i detta ögonblick. Men ack, hvad det ändå är herrligt ha någon att tala med om sin lycka; den blir derigenom dubbelt ljufvare. Men jag pratar nu så mycket, som jag inte behöfde. Alltnog! månen svepte sig uti en silfversky och de små vågorna plaskade mot stranden. Jag såg en tår, strålande som en diamant, på hennes rosenkind. Jag var färdig att falla på knä, alldeles som det omtalas i romanerna; men det gjorde jag likväl inte, utan fattade i stället hennes lilla silkeslena hand. Men ack, mitt hjerta slår i trehundredesextiofjerdedels-takt, då jag nu tänker på allt detder. Jag tror verkligen, att jag känner mig lyckligare nu, än i det ögonblick, när jag satt bredvid henne, för se då hann jag inte känna så mycket.

— Jaså.

— Jaså, ja. Nej, nu bryr jag mig inte om att tala om mera för dig: du senterar det i alla fall inte.

— Åhjo, efter omständigheterna så ...

— Ah, gif du dina omständigheter tusan sålänge och följ i stället min fantasie himmelsfärd!

— Nå, jag följer ... eftersom jag i dag blifvit gjord till syndabock.

— Saja! Nu tycker jag om dig, arme fan.

— Fägnesamt, bror.

— Men mest tycker jag dock om *dig*, återtog Oskar och ställde sig midt på golvet med öppna armar, mest tycker jag dock om *dig*, du strålande ros på Ljungö, mest

af allt på jordens rund tycker jag om dig, min älskade Nann . . .

Här afbröts den öfversälle, förälskade gymnasisten, i det dörren öppnades och hans far inträdde. Oskar blef som man slagit vatten öfver honom. Tanken på att fadren möjligen fått höra talas om besöket i Ljungö, gjorde sig till herre öfver alla andra både tankar och känslor, för ett ögonblick, synnerligast som majorens ansigte såg dystert och mulet ut. Oskar blef stående midt på golfvet, och teg, som en mur. Gustaf steg upp och erbjöd majoren plats i soffan.

— Næe, gossar, hur är det med er? sade majoren, sedan han satt sig. Klockan är öfver tolf och J ha'n inte lagt er.

— Jaha, se, stammade Oskar, vi . . . hm . . . väntade på pappa.

— Sää! genmälde Majoren och teg derefter en lång stund.

Det var en riktig dödstystnad derinne. Skaren på ljuset, som icke fick tillbörlig hyfs, hängde likt ett handtag ner från den mätta lägan, hvilken sparsamt upplyste rummet. Oskar kände tillräckligt sin far, för att veta, det dennes ansigte icke såg mulet ut för ro skull. Någoting var å färde. Men hvad? Oskar erfor en sorts samvetsföreläelser öfver att ha handlat emot sin fars vilja, öfver att ha varit på Ljungö, om hvilket ställe majoren aldrig talade, utan att pannan rynkades och ögonbrynen drogo sig tillsamman. Men med denna samvetsföreläelse följde dock ej en gnista ånger, så att, om en prest skulle, enligt dogmerna, dömt den unge brottslingen, hade han bestämdt förklarad honom vara i „den farliga syndasömnens säkerhetstillstånd“. Oskar beredde sig på en öppen och sannfärdig bekännelse, utan fruktan för en möjligtvis blifvande „extra judiciel bestraffning“ i enlighet med krigsartiklarne.

Efter en stund bröt den gamle sjelf tystnaden i det han sade suckande:

— Jag såg det lyste härinne hos er, därför gick jag hit. Jag kommer just nu från Hammarbydal . . . Att ha en

vän här i lifvet, är en Guds gåfva ... Arma qvinna, enka och så ung! ... Frid öfver dig, som är borta! ... Mitt löfte skall jag hålla ... Är det Guds vilja, må det ske ... Oskar, hur gammal är det, du är?

— Tjugu år, pappa. Men hvarför frågar pappa det?

— Åh, jag sitter här i tankarne. Frågade jag hur gammal du är?

— Ja.

— Kors det måtte jag väl veta! ... Jaha, min gosse! ... „Menniska, som menniska, när skådespelet är allt, så äro vi alla lika“, sa' den store Gustaf Wasa på sin dödsbädd, och deruti hade han rätt. Icke allenast *på*, utan också *vid* en dödsbädd slocknar passionens glöd ... Ett vidt fält för reflexionen öfver lifvets gåta ... Ett ögonblick lärorikt ... om lärjungen icke är för gammal ... Likväl ... „ingen är förgammal att lära“, heter det ... Gossar, jag har en sorglig nyhet att berätta er: min vän, brukspatron Lind på Hammarbydal, har för några timmar sedan tagit farväl af detta jordiska ... Han dog, snart sagdt, i sin makas, i läkarens och mina armar, lungt och stilla, som då man blåser ut ett ljus ... Jag kom just lagom, för att emottaga hans sista farväl och höra hans sista önskingar ... Det var ett bittert ögonblick ... Svårt är att se en vän utandas sin sista suck ... Intrycket häraf blir djupt ... För längre tid tillbaka såg jag på slagfältet vänner och kamrater falla vid min sida. Detta gjorde mig visserligen ondt; men ... detta närmande till evigheten, högtidligen, liksom steg för steg, hvilket eger rum vid en vanlig dödsbädd, tyckes mig vara värre att åse. Men jag börjar också nu sjelf att bli gammal ... Ja, ädle vän, frid öfver ditt stoft! ... Vänskapen är starkare, varaktigare än kärleken ... Men ... min ende, min sanne vän här i nejden har jag nu förlorat ... Jag är som en gammal enstöring, som inte har någon att tala med ... Så borde det dock ej vara ... Hvarför skall väl hatet? ... Men det är ju ej hat! ... Det är blott ... jaha ... ett löfte till mig sjelf. Men det är sannt, min gosse, jag har ju dig ... Du skall blifva din gamle fars tröst på ålderdomen ...

Majoren tystnade.

Oskar och Gustaf blefvo helt underliga till mods öfver hans dysterhet. Det låg på botten af hans själ en djup melankoli, hvilken dock högst sällan visade sig i annat än ett strängt allvar.

— Ja, ja, återtog majoren, hvad är, och hvad har väl lifvet varit med all dess oro, med all dess sorg, med alla dess njutningar, då den Högste befaller anden lemna sitt stoftomhölje? Jo, en flygtig dröm, som man kanske gerna skulle vilja ha tillbaka, för att söka blifva ädlare och bättre, än man varit, äfven om man med uppsåt ej velat göra en mask något förnär . . . Gossar, jag vill inte underlåta att omtala för er ett drag af min ädle hädangångne vän på hans dödsbädd. Han kände sitt slut nalkas och visste sig ej hafva mer än en enda ovän och det var en af hans smeder. Denne hade för uppstudsighet fått en örfil af sin husbonde för några månader tillbaka. Sedan dess hade husbonde och tjenare aldrig talats vid. Den ädle, gode, gamle mannen sade sig dock ej kunna dö lungt, om han icke finge sin fiendes förlåtelse. Smeden, som efterskickades, hade långt förut, inom sig sjelf, förlåtit sin aktade husbonde. Men den döende ville likväl ha och behöfde hans muntliga förlåtelse . . . hvarefter han också nöjd lade sina ögon tillsammans. När så litet kan trycka sinnet i dödsminuten, huru mycket mer då, det som redan är svårt att bära under det lifvets alla pulsar slå kraftfullt! . . . Derföre barn, låtom oss alltid handla så, att inga själslidanden martera oss, då kroppen lider den största smärta, då vårt timglas är utrunnet, då det kroppsliga lifvets fackla slocknar och stoftet kommer till jord igen, hvaraf det taget är! . . . God natt gossar! . . . Gud vare hos er och oss alla! . . .

TREDJE KAPITLET.

Om man icke i verkligheten hade tillfälle att se och studera en nyckfull qvinna, så skulle man blott behöfva göra bekantskap med sjön Wettern. Tjusande äro vissa ögonblick båda, förfärliga likaledes. Sjelfva vattnet är lynnet och stränderna, om man så vill, dräkten. Denna är också fantastisk, omvexlande: poetisk, prosaisk. Ja, den är allt utom enformig. Dessa stränder, som vid Jönköping stiga föga öfver vattenytan, resa sig icke långt derifrån till försvarliga ättestupor med sina skrofliga bergsklyftor, uti hvilka ännu i dag den bekanta Blåkullafarerskan „Kaptan Elins“ „trollkammare“ visas. Också uppträder icke sällan i dessa nejder „Hafsfrun“ för en och annan af allmogens söner eller döttrar, de der skådat dagsens ljus på en Söndag eller en Torsdag, ty endast sådane, som på dessa dagar äro födde, lära vara „i syne“. Längre mot norr äro dessa klippor förvandlade till hvita, nästan lodräta, öfver femtio famnar höga sandbankar, öfverst begränsade af väldiga furar och granar. Närmare Hjo till bestå dessa samma stränder af långsluttande, kala åkerfält, emellan löfrika, gräsbevuxna ängar, genom hvilka, på icke få ställen uti dalsänkningarne, en sorlande bäck hastar ner till den af små, slipade, mångfärgade stenar betäckta strandbädden, för att blanda sitt mer eller mindre färgade vatten med Wettrens kristallklara. På ömse sidor om en sådan liten bäck, söder om Hjo, emellan nämnde stad och den vackra egendomen Almenäs i den s. k. „Gullkroken“ ligga, några hundra famnar åtskiljda, vester om stora landsvägen, som följer den bugtiga stranden uteder, tvenne små nätta stugor, beskuggade af löfträd. Båda ha sin façad, d. v. s. dörren, mot sjön, åt hvilken, emellan träden, lemnas en vacker utsigt. Den nordligaste stugan, belägen på en liten upphöjning, är rödmålad och försedd med tegeltak. Gafveln består af tvenne väningar: det synes på de tvenne fönstren, utaf hvilka det ena fått sin plats något på sned öfver det andra. Façadfönstret

med dess åtta rutor, prydes på ömse sidor af gröna luckor. Vid södra väggen eller vid gafveln står en bänk med sina fem bikupor på. Ett litet grönt stakett omger det hela. Straxt bakom stugan ha de små ladugårdshusen fått sina platser tillika med vedskjulet. Allt är så nätt och trefligt. Detta är vid tiden för vår berättelse Nisse Qvists hem: „Stugan på kullen“ eller Bäckebotomt, såsom detta lilla hemman egentligen heter.

„Raskens“, så benämnes stugan midt emot på andra sidan dalsänkningen. Den gula och hvita hjertformiga skylten, tätt under takåsen på norra gafveln, tillkännager, att det är ett soldatboställe. Denna stuga med sina gråa väggar, sitt gröna torftak och uppförd i samma enkla „rätt och slätt stil“, som „Stugan på kullen“, ser dock icke så treflig och inbjudande ut, som denna.

En Septembrafton, några veckor efter de i föregående kapitel skildrade händelser, straxt efter det skymningen inbrutit, stannade en, af tvenne hästar dragen droska utanför Bäckebotomt. En fryntlig gumma i grönrandig kjortel samt för öfrigt klädd i „mössa och stycke“ skyndade ut ur stugudörren, öfver gården till den lilla grinden vid landsvägen, der vagnen höll.

— Hör nu, mor lilla, hördes en röst från åkdonet, är det här, som studeranden Qvist bor?

— Ja, det är det visst det, svarade gumman, och jag skulle väl vara hans mor jag, skam te' sägandes.

— Bravo! hördes från vagnen, i det tvenne personer hoppade ner från droskan.

— Skall jag då kanske göra liksom en liten svängom här och köra in på gården? frågades från kuskbocken.

— Naturligtvis! blef svaret.

— Kanske detta är herrarne, som vår gosse har väntat på hela dagen? fortfor gumman.

— Ja, det slår allt in det, kära mor Qvist, svarade Oskar Hillerström, ty det var han, Gustaf Almroth och vår gamle bekante Anders i Brinken, som nu voro ute och åkte.

— God afton! God afton mor Qvist, helsade Gustaf.

— Nisse, Nils vill jag säga, fortfor Oskar, är väl hemma, vet jag?

— Jabevars. Varen så goda och gå in! Han bara sprang bort till Raskens för fem minuter sen; men han är straxt tillbaka igen. Han sa' just, att ifall herrarne hördes af, så skulle jag ta emot herrarne. Det var fasligt roligt för Nils, att herrarne va så goda och kom, så att han slipper fara ensam den långa vägen till detder Upsalat, som han så ofta har grufvat sig för — ja, det var riktigt roligt — varen så goda och gå upp på hans kammare sålänge. Här nere är så skräpigt, för far han håller på med sitt snickeri om qvällarne och stökar så till, så ...

Oskar och Gustaf visades emedlertid upp på „kam-maren“, der gubben Qvist, Nisses far, en gammal bondgubbe med ett genomhederligt och godt utseende, i all enkelhet snart presenterade sig för sin sons båda kamrater. Anders i Brinken fick under tak såväl hästar som droska, stampade på öfligt sätt i förstugan af sig det på stöflarne möjligen vidhängande dammet och gick in i sjelfva stugan, der han, efter att ha låtit sig väl smaka det, som fanns i den hvitskurade „drickakannan“, snart nog, alltjemt hållande piskan i handen, kände sig ganska hemmastadd. En brasa flammade lifligt i den stora trubbvinkelformiga, hvitlimmade spiseln, då Oskar och Gustaf, efter att ha tagit af ytterkläderna, kommo ner, för att höra, om icke vännen Nisse ännu kommit hem från sin lilla utflygt till Raskens.

— Jag kan inte förstå, hvarför gossen skall dröja så länge också, sade mor Qvist småvresigt, i det hon skrapade med ett långt vedträd i eldstaden.

— Du mor, genmålde gubben Qvist, letande efter sin tröja, det är så godt, att jag springer öfver efter pojken, annars blir han sittande der hela qvällen.

— Gör du det, far, så skall jag laga i ordning litet annat sålänge.

— Nej, inföll Oskar, låten mig och min kamrat sjelfva gå och hemta honom! Sägen oss bara, hvart vi skola taga vägen!

Härom fingö de upplysning och ett, tu, tre voro de på den lilla gångstigen, som ledde till Raskens. Det

var temmeligen mörkt, men luften skön och angenäm. Svallvågorna från sjön hördes långsamt plaska, liksom suckande, mot stranden. Den lilla bäcken porlade dock lifligt fram genom dalen. En sakt susning ljöd från de till hälften gulnade löfven. Himlen var öfverdragen med lätta skyar.

— Ja, här ha vi en sorts bäck, sade Oskar, som gick före; men någon sorts bro eller spång kan jag inte upptäcka och att klifva midt uti har jag ingen lust till.

— Inte jag heller, genmälde Gustaf; men se, hvad är det?

Ett klart lysande, hastigt slocknande sken syntes på andra sidan om bäcken, på något afstånd från Oskar och Gustaf. Ännu ett sken och några ord hördes. Likaledes för tredje gången. Men detta varade dock något längre. Det var från Nisse skenet kom: från en tändsticka, som fördes till ändan af en cigarr. Oskar och Gustaf sågo sin vän sittande på en gammal trädstam med armen lindad kring en smärt vacker bondflickas lif, i det han tog eld på sin cigarr.

— Tyst! här skall man ha roligt, hviskade Oskar till Gustaf och båda knippade sig försigtigt ner på marken, vid sidan af en större sten, för att spionera på kamraten.

— Här skall du få se, återtog Gustaf, att vi få upplösning på gåtan om härlocken i näfverdosan.

— Men usch, fortför Oskar, att Nisse har sådander bondkurtis för sig!

— Tyst, jag hör honom tala!

— Ja, jag hör hennes röst.

— Kors, hvad det skall drifvas med Nisse hädanefter.

— Jo, något!

De båda spionerna lyssnade med spänd uppmärksamhet. Sehär, hvad de fingö höra:

— Ack, Nils, vågade jag blott tro, att allt går, som du säger! Huru lycklig skulle jag inte då bli!

— Min innerligt älskade, lilla Hanna, vi skola tro och hoppas.

— Men, Nils, jag har alltid fruktat för, att du, när du nu kommer ut i stora verlden, skall glömma mig,

glömma Raskens stackars Hanna, som har dig så hjertans kär. Tänk bara på, huru många vackra, fina och förnäma flickor, du får se! Hvad är väl jag emot dem? Ett intet! En fattig bondtös, som du kanske skulle skämmas för att ens känna i dina gelikars sällskap.

— Så får du inte säga, min lilla Hanna, ty då gör du mig ledsen. I mina gelikars sällskap, hvarken jag skulle skämmas för att känna eller älska dig. Visserligen, Hanna, bär du inte sådana kläder, som en mamsell eller fröken; men ditt hjerta är bättre, ditt förnuft ljusare än mången sådans. Fast du inte uppträdt i några salonger, så eger du dock, det kan jag försäkra dig, en betydligt högre bildning och mera vetande än någon såkallad bättre flicka här i församlingen: Svenska språket skrifer du alldeles felfritt (huru många vid din ålder bland flickor tror du härutinnan kunna mäta sig med dig?!) och behandlar det till och med väl, du har en vacker handstil, i historia och geografi är du lika så hemmastadd, som jag, i religionskunskap har du ju betyget „berömligt“, räkna kan du mer, än du, som min hustru, som en stackars komministerfru, någonsin behöfver, franska och tyska språken känner du så mycket af, att du utan hinder kan läsa dem på egen hand, ja, du har ju äfven något litet begrepp om filosofi. Elementerna i musik kan du och sjunger gör du som en liten engel. Ville du blott lyda mig och gå till orgelnisten en gång i veckan under hösten och lära dig handtera hans klavér, det toge han ingenting för, det är jag säker på, så skulle du inom kort bli ganska skicklig. Så långt, som mitt vetande i afseende på savoir vivre hos ett fruntimmer sträcker sig, lika långt sträcker sig också ditt. Theorierne har du således redan inne, det är endast tillämpningen, det praktiska, du har qvar att gå igenom och dertill skall framtiden nog lemna dig tillfälle, när du till exempel blir . . . Kongl. Hofpredikants-fru i Stockholm.

— Min snälle Nils, dig har jag likväl att tacka för allt, hvad jag kan, allt hvad jag vet. Också huru mycken tid har du inte försatt för min skull, alltifrån det vi voro barn och gingo tillsammans och läste vår katkes och bibli-

ska historien med de förfärliga träsnitten i för klockaren! Minns du det? Redan då började du, såsom lärare, ta hand om mig och förklara för mig, hvad jag inte förstod.

— Också har du, min Hanna, varit den mest tack-samma lärjunge, jag hitintills haft och säkert någonsin får.

— Det har varit min skyldighet både mot dig och mig sjelf att vara läraktig och det enda, hvarmed jag kunnat ersätta dig för alla dina mödor.

— Jaså?! Din läraktighet har då varit den enda ersättning, du gifvit mig?

— Ja . . . nej! Du har också fått mitt hjerta! Men derför har jag fått ditt. Eller hur?

— Ja, Hanna.

Det blef tyst ett ögonblick. Oskar och Gustaf, som nu hunnit att vänja sig litet vid mörkret, tyckte sig se, att en, å två eller kanske tre kyssar följde på dessa Nisses sista ord.

— En sådan satans Nisse! hviskade Oskar.

— Ja, hvem skulle kunnat tro detta om honom! tillade Gustaf.

— Tyst! Gustaf, nu börja de älskande på att prata igen.

Gustaf svarade med att nypa Oskar sakta i armen: ett tecken till tystnad.

— Ja, nu är sommaren förbi, Nils, hördes Hanna säga, och med den all min glädje för i år och kanske också för nästa år, ty hvem vet väl, när du kommer tillbaka, Nils.

— Jo, min lilla, snälla Hanna, när jag tagit min pre-examen. Under tiden skall du vara snäll, arbetsam och hoppas på Gud, så går allt bra. Innehållet af de gamla trasiga romanerna samt de poetiska skrifter, som jag i går gaf dig, skall uppfriska ditt sinne och vinden från Wetter-tern rosorna på dina kinder. Dina små händer skall du bibehålla lika hvita och fina som hitintills. Ack, hvem skulle väl kunna tro, att dessa vackra händer tillhöra en liten tös, som dagligen förrättar grofva göromål? Och dessa perlmolika tänder, dessa ögon, denna mun, detta ansigte, hela denna lilla tösunge i sin hemmaväfdä klädning,

i sin lilla bomullssjalett på det gullgula håret, utaf hvilket jag förvarar en liten lock i min gamla näfverdosa, denna smärta, smidiga vext! . . . Ack nej, jag törs inte tänka på, hur tjusande du är, min älskade Hanna. . . Aldrig förr har jag funnit dig så förtrollande, som i qväll. Men det kommer sig väl deraf, att vi nu för en längre tid skola skiljas åt . . . Flitigt skola vi skriva till hvarandra, Hanna . . .

— Ja, men ännu oftare *tänka* på hvarandra. Ack, nu får jag inte på länge se något ljus tindra från din lilla kammare! . . . Ingen har jag nu att tala med så, som jag vill, ingen att begära upplysning af i det eller det! . . .

— Inga tårar, lilla Hanna min! . . . Tro mig, jag känner lika djupt skiljmessans smärta, som du; men gråta får vi dock icke: det passar inte ungt, gentilt fästefolk och blifvande presteherrskap. Hanna lilla, allvarsamt tänkt och taladt, så borde ingen vara mera nöjd med sitt lif än du: du har allt, hvad du *nödvändigt* behöfver, är sjelf och har varit den styrande principen i din fars hus, alltsedan moster Karin, din mor dog; du har en piga, som skall lyda dina befallningar, behöfver aldrig arbeta på något annat, än hvad som roar dig (och roar dig gör allt arbete), du har en snäll farsgubbe, fast han ljuger litet till husbehof för att roa sig sjelf och andra . . . och hvem gör inte det, när man kommer i farten? En god historia skall aldrig skämmas bort . . . Trogna vänner eger du i mina gamla föräldrar, hvilka hålla så hjertligt af „lilla fröken Rask“, som de skämtande bruka kalla dig. Och på köpet, lilla „Raskens Hanna“, är du ju fästmö till . . . till . . . „Nisse i Bäckebo-tomt“. Säg hvad kan en adertonårig tös väl önska mer?

— Dender Nisse, hviskade Gustaf till Oskar, går på och predikar, som en riktig vildprest.

En knuff med knäet från Oskar blef svaret: ett tecken till önskan af fortfarande tystnad.

— Du har rätt, Nils, återtog Hanna; också tackar jag Gud af allt mitt hjerta hvar gång jag lägger mig och hvar gång jag stiger upp, för den lott, jag fått här i verlden, väl vetande, att mången har det sämre, liksom mången också

har det bättre än jag. Likväl ville jag byta med ingen, om inte för *din* skull. Du, min andre far, min lärare, min vän, min bror, min käraste! Om den gode Guden är så nådig och hör mina böner, Nils, för ditt väl, så måste du blifva lycklig.

— Hanna, ditt hjerta är godt, som gull! Vill Gud, så skola vi nog ta oss fram i världen, fast vi äro fattiga båda.

— Ja, min älskade Nils, återtog Hanna, vi få, liksom så många före oss gjort, och så många efter oss komma att göra: lefva i hoppet . . . Ack, hvad voré lifvet utan detta?

De båda älskande väcktes ur sin drömverld af ett hastigt börjande regn: himlen hade svart-mulnat, vinden susade i träden och Wetterns böljor hördes våldsamt vråka mot stranden. Ett och annat gulnadt löf prasslade mot marken i dalsänkningen.

— Hu då! utropade Nils, det var ett fasligt väder, det plötsligen har blifvit.

Oskar och Gustaf, der de lågo i gräset bakom stenen tyckte precis detsamma och drogo, till skygd för de stora regndropparne, upp sina rockkragar.

Hanna och Nils stego upp från trädstammen.

— Vi gå under ett träd, återtog Nils.

— Nej, vi måste nu skiljas åt.

— Må så vara då för i qväll. Men nu följer jag dig tillbaka.

— Min snälle Nisse, det får du inte: det regnar ju så det öser ner. Nu ha vi lika långt hem båda. I morgon kör jag tidigt vall och, sedan jag det gjort, springer jag öfver till ert, för att ännu en gång få se dig, innan du reser.

— Det var snällt! Tack skall du ha! Jag skall då presentera dig för mina kamrater, ifall de äro komna.

— Hm, Nils lille, en soldatdotter, det är något att presentera, det!

— Ja du, det råkar till att vara det! För öfrigt, inte annat än jag vet, så är då far *din*, gamle Rasken, korporal, fast hans bopålar äro nedslagna på ett vanligt

soldatboställe. Men, ser du, ifall deder lergökarne inte ha hörts af ännu, då jag kommer hem, så kilar jag allt till Raskens noch ein mal i qväll, förstår du, om det så regnade eldgafflar eller gubbar och käringar, envisare än sjelfva synden.

— Gör, som du vill. Men nu ... god natt!

— God natt! ... God natt! ... sålänge, min lilla snälla älskade tös! ... Det var bra, Hanna lilla, nu hinna vi inte tänka på, att det är ledsamt. Himlen gråter i vårt ställe. Fall inte omkull på vägen! God natt! ...

— Glöm mig inte, Nils! ... Glöm mig inte! ...

— Nej, min lilla Hanna! ... God natt! ...

— Godnatt!

Skyndsamt ilade de båda älskande åt hvar sitt håll. Regnet stod liksom spön i backen. Oskar och Gustaf lemnade också nu sitt gömställe och skyndade efter Nisse. Han hade just jemt och nått hunnit in, skakat af sig regnet och blifvit underrättad om sina kamraters ankomst, då dessa öppnade stugudörren. Alla tre voro de, som gamla mor Qvist sade, „våta som andra tuppar“. Helsingseremonien, de tre kamraterna emellan, var snart undanstökad: den var lika liflig som hjertlig. Oskar och Gustaf sade sig ha gått vilse och Nisse påstod, att gubben Rask följt honom på vägen och stått och talat om „historier“ ner vid bäcken, till dess de båda blifvit genomblöta.

— Bror Nisse, hviskade Oskar, nu ljuger du, som en gammal matros, din best.

— Åh hut, krake! genmälde Nisse helt högt i sin vanliga anda.

— Bevars väl, käre Nils, inföll gubben Qvist, du skall väl inte ge dig till att riktigt skälla på ditt främmandt heller.

— Betyder minus, far, blott själen är nöjd.

— Och Hanna inte glömmet dig, tillade Gustaf halfhögt.

— Hva' 'fall's? Hm. Hanna? Dra' du och ryk så långt, som vägen räcker! Hör nu, mor, kunna vi få litet mat, så fort som möjligt?

— Jabevars, käre Nils, jag håller just på att laga i ordning lite'.

— Men hören J, gubbar, fortfor Nisse och vände sig åter till kamraterna, som sågo ganska „klippiska“ ut, huru länge han J varit ute och larfvat i regnet, om jag får fråga?

— Jo, svarade Oskar, ungefär lika länge, som du satt på trädstammen ner vid bäcken.

— Åh! Edra sakramentskade apskallar! Jag förstår ... Ni måtte skämmas! Men hör nu! ... Låtom oss tala om någonting annat!

— Om näfverdosan till exempel, inföll Gustaf.

— Ja se, då ska' jag be, att jag får vara med, inföll Anders i Brinken, för jag har då inte fått en ärlig näsa snus, se'n i middags på Dimbo gästgifvaregård.

Dosan kom fram, skämtet fortfor, stugans alla inneväpnare slog sig ner omkring den flammande brasan i spiseln, qvällsmaten serverades, efter densamma språkades ännu en stund, pipor tändes, regnet piskade på fönsterluckorna och alla i Bäckelbotomt gingo sedermera vid synnerligen godt lynne till sängs. Men Anders i Brinken hade flera timmar der nere hos „mor och far“ „dragit sina väldiga timmerstockar“, innan „herrarne“ deruppe på Nilses lilla kammare sade hvarandra god natt. Sist inslumarade Nisse sjelf med tanken hos *henne*, som denna qväll nästan uteslutande utgjort de tre vännernas samtalsämne.

Solen höll just på att klar och strålande uppstiga bakom norra ändan af Omberget, då Nisse med en rykande cigarr i munnen gick ner, för att väcka de gamle. När Oskar och Gustaf en halftimma sednare nerkommo i „stora stugan“ funno de Hanna före sig der. Hon satt och talade med Nils om hans resa och om återseendet. Det goda intryck, hon qvällen förut hade gjort på Oskar och Gustaf, bibehöll sig, för att icke säga förökades. Med lika mycken ledighet, som en riktig salongsdame, underhöll hon det samtal, Nisses kamrater började med henne. Deras förundran häröfver var lika stor, som hennes tillbedjares förtjusning.

Klockan något före 8 skulle våra vänner vara i Hjo. Det var således ingen tid att förlora. De packade sina saker på och i vagnen. Frukosten intogs, hästarne sattes

för: afskedsstunden nalkades. Mor Qvist grät sina modiga tårar, då „gossen“ räckte henne handen till afsked, och nedkallade öfver honom och hans kamrater Guds välsignelse. Gubben Qvist menade på, om man äfven för sista gången toge farväl af hvarandra, så hade man dock att hoppas på återseende i en bättre värld, der inga tårar och inga sorger finnas. Oskar och Gustaf önskade också säga farväl åt den lilla älskeliga Hanna; men... hon hade försvunnit. Nisse smålog och så bar det i väg.

Klockan slog just 8 i Hjo kyrktorn, då de tre studentkandidaterne stodo på „Klabben“*) med sina kapp- och nattsäckar framför fötterna. Det gamla för sitt slut ryktbara ångfartyget „Kommendörkapten“ lade intill. Klabben var full med folk. Man sprang om hvaran. Nisse var den af passagerarne, som sist steg ombord. På akterdäck stod en mängd ungherrar, alla försjunkna i åskådande af en utmärkt vacker „bondtös“ på klabben. Oskar och Gustaf hörde de beundrandes utrop. De ville också se den vackra tösen. Men hvem var hon väl? Jo, ingen annan än Hanna.

Nisses vänner lyftade höfligt på sina mössor, för henne.

— Ta' in landgången! befalldes kaptenen.

— Hanna! ropade Nils, som nu också kom upp på akterdäck.

Hanna närmade sig relingen, som låg alldeles intill klabbens yttre kant, räckte Nisse sin hand med ett vemodigt leende, sägande:

— Adjö, Nils! Du tappade väl inte brefflappen, jag gaf dig?

— Nej, Hanna lilla. Jag skall bryta och läsa den, så fort vi komma ut på sjön.

*) „Klabben“, så kallades den flottbrygga, som, ända tills för några år sedan, utgjorde enda landningsstället för fartyg, hvilka anlupo Hjo, och denna ömkliga brygga, eller klabben, låg flera famnar skiljd från landet, så att man också endast sjöledes, ofta med fara för att drunkna eller i lindrigaste fall bli genomvåt, per eka eller annan farkost kunde uppnå eller komma ifrån densamme.

Man „bar af om styrbord“, Nisse släppte sin Hannas hand, machinen började arbeta och fartyget gled undan på den klara vattenytan.

Nickande åt Hanna, slogo Oskar, Nisse och Gustaf sig ner på den ena af de tvenne gröna sofforna „akterut“. Klabben och Hanna voro snart ur sigte. Nisse upptog det bref, hvarom Hanna talade och hvilket han i afskedsstunden emottog. Han bröt det, men rodnade starkt i det samma.

— Hur är det fatt? frågade Oskar. Jag tror du skäms inför dig sjelf.

— Ja, vet du, det gör jag verkligen. Sen, mina vänner, sen! Detta från Hanna! sade han och visade brevet, uti hvilket en 25 riksdalerssedel låg instucken. Tillsammans läste de brevet; det lydde sålunda:

„Min Älskade Nils!

När du läser dessa rader, äro vi skiljda från hvarandra: Wetterns för oss gamla bekanta vågor föra dig då allt längre och längre från „Stugan på kullen“, från „Raskens“ och från din Hanna, som dock med sitt hjerta följer dig.

Ack, Nils, hvad du är lycklig, som får se dig om i verlden! Likväl finns ingen lycka så stor, att jag skulle kunna missunna dig den. Tomt och öde blir allt nu här hemma: de mörka, dystra höstdagarne skola finna ett gensvar i min själ. Att i Guds hus hvarje Söndag bedja för dig, för oss båda, för alla dem, som äro oss kära, skall blifva min innerligaste tillfredsställelse, att skrifva till och att få bref från dig min största glädje. Mången stund kommer jag också helt visst, nu som förr, att tillbringa hos dina gamla föräldrar, för att få tala och höra talas om dig.

Inneliggande lilla penningesumma, som du vet, jag på ett år spart tillsammans genom väfning, beder jag dig hålla till godo. Nils, du behöfver den bättre än jag. Kanske, min stackars Nils, du ändå mången gång i Upsala får både svälta och frysa. O! hvad det gör mig ondt att tänka

derpå . . . Men läs flitigt, så du snart kommer ifrån studentlivet, som vi så ofta talt och läst om!

Nu hinner jag ej mer.

Lycka på resan! Lycka i alla dina företag!

Glöm icke

Din

Hanna.“

— Nej, allting annat, utom det, sade Nils, i det han lade brevet och tjugufemriksdalern i sin portmonai.

— Ack, hvilken älsklig flicka! utropade Oskar.

— Jaha, min käre Nisse, tillade Gustaf, allt dethär, var verkligen mer, än jag någonsin trodde dig om. Men se, i det tystaste vatten gå de störste fiskar. Drif nu med Oskar och mig, du, för våra flammor!

— Ja du, stackars sate, återtog Nils, i det hans gamla glada humör så småningom tycktes återkomma, liksom du skulle ha någon flamma att skryta med! Nej, min gosse lille, du blef så illa lurad af presten, du!

Gustaf slog ner ögonen och teg.

Det ringde „förut“ till frukost. Våra vänner tyckte sig finna, att sjön „sög“, hvarföre de, liksom flertalet af de öfriga passagerarne, icke läto matklockan ljuda förgäfves.

För de goda „Hjuboiterna“ och „Raskens Hanna“ syntes nu mera ingenting annat än röken af den mot Motala snabbt nog ilande ångaren.

FJERDE KAPITLET.

Straxt efter skymningen en afton i December månad sutto prostinnan Granlund och Nanna instängda i det så kallade „hvardagsrummet“ på Ljungö och höllo på med hvar sin julklapp åt „far“. Den nyss tända lampan stod midt emellan mor och dotter på det lilla sybordet. Granvedsbrasan i kakelugnen sprakade lifligt.

— Du lilla snälla mamma, med dina gamla knotiga händer, sade Nanna, i det hon lät sin virkning halka ner i knäet och klappade modrens hand, hvad jag ändå håller af dig mycket och nästan mer nu, sedan Hilma lemnade oss, än förut. Jag trodde aldrig förr, att man kunde så tala med dig om allting, som jag på sednare tider gjort.

— Kära barn, det bör inte förundra dig: förr var du ett barn; men nu är du gamla flickan, fastän, Gudnås, dina handlingar inte alltid tillkännage detta. Likväl är du, stygga unge, din fars och mors hopp och glädje.

— Just derigenom kanske jag också är en liten smula bortskämd, fast jag inte sjelf vill tro det. Men det var sannt: jag har ännu inte haft tid att läsa Oskars sista bref för mamma, fortfor Nanna och stack ner handen i sin klädningsficka. Men ... hvar i all sin dag ... har jag gjort af det? ...

— Det vore just angenämt, inföll prostinnan, om du hade gått och tappat det. Ja, jag säger, som jag alltid sagt: det går aldrig an i längden att såhär handla bakom pappas rygg.

— Åh, mamma lilla, det är inte farligt. För öfrigt ha vi ju alla tre, mamma, Oskar och jag, en gång för alla öfverenskommit, att pappa ingenting får veta, förrän Oskar kommer hem och är student.

— Ack ja, kära Nanna, student, ja! ...

— Det är inte mycket att vara för en fästman, menar mamma. Rom bygdes inte på en dag. Men brefvet? ... Ah, sehär! ...

— Nåe, kära barn? sade prostinnan, och smålog då Nanna framtog brevet, hvilket hade fått sin plats så nära hjertat som möjligt.

— Jo, nu skall mamma få höra. Pappa är väl i sitt rum?

— Visst är han det.

Nanna vecklade upp brevet och läste:

„Min Lilla Innerligt Älskade Nanna!

Hjertlig tack för ditt sednaste bref! Innehållet af det-samma var nått och älskligt, liksom ditt eget väsende. Och hvad är väl också ett bref, uti hvilket hjertat talar, annat än dess författares eller författarinns eget jag i ett visst tidsmoment. Men det filosofiska åsido! Du nämner, du med ledsnad tror dig ha funnit, att din väninna Hilmas fästman, den originelle magister Naschenius, är till sin karakter helt annorlunda, än hvad han synes vara. (I parentes sagdt: derpå har jag aldrig tviflat.) Åtskilligt berättar du om denne man. Men, huruvida du gjort rätt uti att för Hilma yppa dina farhågor vis-à-vis hennes blifvande kära hälft, vet jag icke: du har dock såväl härutinnan, som i allt annat, följt ditt goda hjertas ingifvelse. Har monsieur Naschenius verkligen gjort sig skyldig till de omdömen du fäller i brevet, så vore det i sanning stor synd, om den snälla Hilma någonsin skulle bli hans maka. Emedlertid skall det bli rätt roligt få del af Hilmas nästa bref till dig. Men kärleken är ju blind: Hilma skall kanske icke tro allt, hvad du skrivit till henne om hennes hjertas utvalde, ty en qvinna, min egen lilla Nanna, tror aldrig någonting annat, än hvad hon vill tro.

Att du tycker, det blifvit tyst och ledsamt på Ljungö, sedan Hilma lemnade dig, inser jag mycket väl; men du har ju mamma, vår gemensamma älskliga mamma, min goda tante Emma, att tala med till och med om mig, när det roar dig. Ack, huru ofta önskar jag mig icke sittande midt emellan eder der hemma på Ljungö i skymningsstunden vid den flammande brasan! Men tyvärr! ännu

sålänge får jag söka och finner också endast min lycka inom önskningsarnes område.

Här i Upsala är den ena dagen den andra temmeligen lik: arbete och nöje lösa hvarandra af.

Den utaf oss tre, som bäst begagnar sin tid, är ovedersägligen Gustaf, ty han pluggar och läser oafbrutet ifrån morgonen till qvällen och, ehuru otillbörligt det än må synas vara, så tänker han gerna på och talar om „lilla Hilma“. Den lefnadsglade Nisse är eftersökt af alla kamrater och den utaf oss, som lefver mest med i „viften“: dagen och qvällen använder han för sällskapslifvet och den del af natten, som möjligtvis blir öfrig, för sina studier. Hvad mig sjelf beträffar, så följer jag den i Upsala allmänt gällande principen: att taga dagen som han kommer. Likväl hoppas vi alla tre att inom fjorton dagar ha genomgått vår studentexamen. Vi ha öfverenskommit med oss sjeliva att icke låta „kugga“ oss. På Guds makt hoppas jag att vara hemma på Björkersberg till . . . jul. Ett par bref har du dock att vänta från mig dessförinnan. Om våra farsgubbar icke till äfventyrs skulle sätta sig rakt å på tvären, så vet jag ingenting, som kan hindra vår förlofningsceclatering (kors hvad det låter grannt ändå!) på sjelfva nyårsdagen till exempel. Ack! en leende framtid väntar oss, min älskade Nanna! Någoting precist intressant härifrån har jag icke att berätta för denna gång utom det, att jag lagt mig till en hund, det mest vackra och snälla djur, som kan finnas: han är till färgen hvit och brun, långhårig, temmeligen stor, förståndig som en half människa, hvartill kommer, att han lyder den minsta vink af sin husbonde, sofver under min säng om natten och följer mig troget öfverallt på dagen, bär till mig käpp, galoscher och mössa, när jag skall gå ut, och dricker punsch och toddy lika raskt, som en tioårs student, bär namnet „Lille-Nisse“, kostar mig femtio rdr rgs i inköp och tolf skill. samma mynt per dag för yivre. Med få ord sagdt: „Lille-Nisse“ är min och nära nog hela studentkårens älskling. Några dagar efter det jag hade köpt honom, bjöd man mig för honom dubbelt mot, hvad jag hade gifvit; men . . .

jag tackade så mycket för det vackra tillbudet och behöll min „Lille-Nisse“, och behåller honom också, så länge vi å ömse sidor lefva. Kors, hvad du skall komma att tycka om honom! Han ligger nu, då jag skrifer, under mitt bord, murrar och ber helsa.

Hjertliga helsningar från *mig sjelf* till tante.

Skrif snart, min egen lilla innerligt älskade Nanna, beder

Din
Oskar.

Upsala den 7:de December 18 . . .“

— Ack, du, min lille rare Oskar! sade Nanna, i det hon kysste brevet och sedan inpraktiserade det i dess fordna gömma. Men är han inte bra snäll, mamma?

— Joe.

— Och så nätt han skrifer se'n!

— Åhja.

— Och så har han hund, en sådander långhårig vacker.

— Jaha, som inte kostar mer än femtio riksdaler, tillade gumman litet ironiskt.

— Och så kommer han hem till jul. Ack-ack-ack!!!

— Men, kära Nanna, hvad i all min da' har du skrivit till Hilma för någonting om magistern?

— Kors, har jag inte talt om det för mamma? Jo, det är mycket det, må du tro, lilla mor.

— Kära, barn, alltid handlar du oförsigtigt.

— Nähej! mamma, inte *alltid*.

— Ack, stackars flicka, du känner ännu inte världen.

— Men *Hilma* känner jag, mamma. Och att dölja någonting för henne, skulle jag anse för orätt. Hon är, näst Oskar, pappa och dig, den som jag håller mest af. Dessutom ha Hilma och jag kommit öfverens om att alltid och i allt ha fullt förtroende för hvarandra.

— Näja, deruti är visserligen ingenting ondt; men i alla fall, så . . . „Dömen icke, så varden J icke dömde!“ heter det. Och hvad har du med Hilmas fästman att göra?

— Jo, mamma, han är en dålig människa, han är bestämdt en dålig människa . . . Och, skulle jag ha för mig *sjelf* allt, som jag hört och vet om honom, så skulle jag icke kunna blicka Hilma rakt i ansigtet, då jag får se henne. Vänskapen, så väl som kärleken, fordrar framför allt uppriktighet. Och uppriktig har jag nu varit emot Hilma, fast det gjorde mig ondt att vara det.

— Men hvaruti har då din uppriktighet bestått? Hvad har du hört om den stackars magistern, som i mitt tycke är den mest fromma människa, man kan se? Hvad har du skrivit till Hilma om honom?

— Jo, mamma lilla, en hel hop saker, och, om mamma kände honom, lika väl som jag, skulle mamma helt visst aldrig taga hans parti. Han är en skenhelig läsareprest, en skrymtare.

— Ack, kära barn, du bedrar dig.

— Nej, mamma. En af religionens djupa sanningar verkligen genomträngd människa, kan inte handla så, som magistern gör. Han har *sjelf*, naturligtvis utan att vilja det, genom sitt eget handlingssätt afslöjat hela sin vackra själ. Men så är det ändå, Gudskelof! här i världen, att hvarje ond gerning straffar sig *sjelf* förr eller sednare.

— Nåe, kära barn?

— Jo, nu skall mamma få höra. Som mamma vet, var gamla Britta på Åsen ganska illa sjuk härom dagen. Hon skickade då bud på magistern, för att få nattvarden. Magistern kom, men hade fasligt brådt om: han skulle samma afton bort till en bondgård och hålla bibelförklaring. Skriftermålet började han med att gifva den stackars sjuka en fråga ur katkesen. Svaret uteblef. Häröfver vardt den milde själasörjaren arg, steg upp, i det han snäsande sade, att den, som inte kan sin katkes, också gerna kunde vara utan nattvarden, stoppade derpå socknebudssakerna i fickan och gick. Detta var den tröst, som den gamla fick på sin förmodade sotsäng. Några timmar efter detta magisterns besök, lät den sjuka skicka efter mig. När jag då kom till henne, var hon alldeles tröstlös och frågade mig, om jag trodde, att hon för tid och evig-

het skulle vara fördömd, och om jag ansåge magistrernas beteende såsom en följd af Guds vrede öfver hennes synder. Ack ja, det gjorde mig i sanning så ondt om den arma gumman, der hon låg qvidande och lidande, lika mycket af andliga som kroppsliga plågor. Naturligtvis tröstade jag henne efter bästa förmåga. Den stackarn blef efter en stund bättre både till kropp och själ och föll sedan i en djup, välgörande sömn. Då började gamla Lena i fattigstugan, som var hos Britta, för att se om henne, under hennes sjukdom, att tala med mig. När vi hade språkat en lång stund om allehanda och slutligen kommo att nämna Hilma, sade Lena, i det hon sammanknäppte sina händer:

— „Ack, mamsell, aldrig kan hon tro, huru ofta vi derinne i fattigstugan tackar Gud för, att det inte är hon, som skall bli magistrernas fru.“

— „Hurså då?“ frågade jag.

— „Hon, Nanna lilla, vore för god till det“, påstod gumman, nickade betydelsefullt på hufvudet och klappade mig på handen.

— „Hvad har J för skäl till att säga det, gamla Lena?“ fortfor jag.

— „Hm, mamsell lilla“, återtog hon, „vi gamla stackare derinne i fattigstugan veta nog mycket, fast vi ingenting töras säga. Gud välsigne henne för allt godt, hon gör både oss och andra! Hade vi inte henne, så finge vi visst mängen gång, både frysa och svälta“ . . .

— „Men magistrern, som är fattigföreståndare eller hvad det kallas“, sade jag, „skall ju alltid ställa så, att ingenting fattas er?“

— „Ja, mamsell, visst är det på det viset, det förstås det . . . Inte vill jag tala illa om någon människa, men så mycket kan jag säga henne ändå, att, om magistrern sjelf sutte i fattigstugan, så finge han visst *mindre* utaf allting, som är anslaget till oss, än hvad han nu tar, får skulle jag säga. Men, Herre Gud, mamsell lilla! . . . Hon är så god och snäll: jag vet, att hon inte gör mig olycklig, för hvad jag har sagt.“

— „Nej, gamla Lena“, svarade jag, „tala ni så mycket ni vill: inte skall jag göra er olycklig, derpå kan ni vara viss.“

— „Ja, jag tror det mamsell“, påstod gumman, sade mig några artigheter och fortfor sedan såhär: „Jaha, mamsell, aldrig har jag förr trott, att en prest, som så känner Guds vägar och Guds vilja, kunde vara sådan, som vår magister är, och aldrig visste jag det *riktigt* heller, förr'n klockar'n häromsistens i fyllan och villan talte om'et. Gud sig förbarme, mamsell lilla, öfver både oss, magistern och klockar'n, om allt det kunde vara sanning, som klockar'n sa'! ... Nog har jag hört talas om, att de förr i verlden förskrefvo sig till den onde; men aldrig hörde jag någonsin, att den ena människan kan förskrifva sig till den andra på det viset, som klockar'n sa'.“

— „Hvad, eller hur sa' klockar'n då?“ frågade jag.

— „Jo“, menade gumman på, „jag skall riktigt tala om alltihop om klockar'n. Det var en qväll“, sa' hon, „för en liten tid sedan, då kom klockar'n in till oss der i fattigstugan och var som vanligt fasligt full. Han bad att få kasta sig på en bänk en liten stund och det fick han. Jag la' ändå min gamla tröja under hans hufvud. När han då hade legat lite' började han prata, liksom en full brukar, såder. Först svor han långa rader, så skratade han, så hvisslade han, så sjöng han och så bad han så innerligt till Gud och så svor han omigen, så skrek han och sa': „det är du, din djefvul, som drar mig ner i helfvete, men vänta du, nog skall du få betalt för ditt bränvin!“ Och så sparkade han med fötterna. Då frågade vi, hvem han mente. „Magistern deruppe i prostgården“, sa' han, „dender som förklarar bibeln, så att fan till slut tar både honom och dem“, som höra på. „Just de orden sa' han“, forfor gumman. Emedlertid, mamma lilla, var hufvudsumman af gamla Fattig-Lenas berättelse efter klockar'n om magistern, att han är så kallad läsare, endast för att förtjena, ty vid hvarje bibelförklaring, som han håller, får han en hel hop med presenter, dels pengar, och det tycker han bäst om, och dels annat, såsom linne,

strumpor, läder till skodon, ull, lin, garn, fjäder och till och med matvaror, hvilka han dock är ädelmodig nog att icka taga med sig hem, utan deraf anställer en gemensam „kärleksmåltid“, alldeles som i apostlarnes tid. Klockar'n, det gamla försupna kräket, som alltid skall vara med på dessa högtidliga bibelförklaringar, samlar tillhoppa alla gifna persedlar i en säck, hvilken han sedan dinglar af med på ryggen, när allt är slut. Men se, sjelfva slutet af dessa andaktsstunder är ändå det bästa. De penningar, som magistern fått, räknas då upp och i mån af det erhållna beloppet håller han en mer eller mindre hjertgripande tacksägelse, upprepar de sedvanliga orden, att han visst icke för egen del vill behålla den från så ädla hjertan komma gåfvan, utan endast förvalta den för ett godt ändamål, nemligen „för Guds ords utbredande bland hedningarne“, dock utan någon sorts redovisnings-skyldighet. Men, för att göra dessa penningar „fruktbarande“ och på samma gång utöfva en „god“ handling, lånas de ut till dem bland ähörarne, som äro i behof deraf, men dock aldrig utan full säkerhet eller borgen, hvad det kallas. Men, för den möjliga risken att förlora några riksdaler, på den ene eller andre, så får hvar och en, som lånar af dessa penningar, skriva en sådan der skuldförbindelse på *mer*, än han fått. Så till exempel, om någon lånar *två* riksdaler, så får han skriva, att han lånt *tre*. Det är ju fasligt, mamma, det är ju riktigt procenteri, precis sådant, som man läser om ibland.

— Nå, har du inte mer att berätta efter Lena och klockar'n om vår stackars magister? inföll prostinnan.

— Jobevars, mamma, återtog Nanna. Men hvar var det jag var nu? Jo! . . . Och, så när de pengarne, som han fått på en afton, inte räcka till för de lånandes behof, har han alltid med sig, utaf sjelfva hufvudkassan förstås, för att fylla bristen med, så att den, som bara är riktigt betrodd, får låna huru mycket som helst, men aldrig på längre tid än tre månader, hvarför, det vet jag inte. Nå, det var det! Men nu skall mamma få höra det värsta,

det aldra rysligaste! Usch, mamma, jag vill riktigt gråta, när jag tänker på det! Mamma vet ju, att klockar'n är full hvarenda dag?

— Ja, kära barn!

— Kan mamma gissa utaf hvem, han får bränvin då?

— Nej, det kan jag verkligen inte'.

— Jo, utaf *magistern*.

— Nanna lilla, hvem i Guds namn kan tro någonting sådant?

— Klockar'n har sjelf sagt det för Lena och Lena för mig.

— Och detta tror du?

— Ja, det gör jag visst. Och hvarför skulle jag inte det göra?

— Jag tror i sanning, mitt lilla barn, att Lena har gjort dig alldeles förryckt.

— Åhnej; men det är inte slut ännu. Nå, kan mamma fundera ut, *hvarföre* klockar'n dagligen får bränvin af *magistern* då?

— Rättnu ledsnar jag riktigt att höra på alla dedergalenskaperna, som uppsprungit i den beklagansvärde klockar'ns hjerna. Att Nanna kan låna sitt öra till sådant tal!

— Mamma skall nog få höra, att det inte är så galenskaper heller. Men se, mamma vill aldrig tro ondt om någon människa och det vill inte jag heller, förrän jag har skäl till det. I alla fall, hvad som är riktigt sanning, kan man väl ändå inte ge sig till att tvifla på, om man än ville det aldrig så gerna. Men tänk, mamma, om pappa visste allt dethär!!!... Gud tröste *magistern* då!

— Ja, kära barn, det var då en Guds lycka, att du inte gått till pappa och talat om din barocka historia.

— Tycker inte mamma, att pappa borde få veta den ändå? Men kors! jag glömmmer ju alldeles att berätta till slut. Mamma svarade mig inte på min fråga: *Hvarföre* får klockar'n bränvin af *magistern*, tror mamma?

Prostinnan runkade på huvudet och suckade.

— Och *huru mycket*, tror mamma? fortfor Nanna, utan att märka det svaret uteblef. Jo, ett *helt stop* om dagen. Är det inte rysligt? . . . Och derföre, mamma, att den beklagansvärde förlorade varelsen skall så snart som möjligt supa *ihjel* sig.

— Hur kan Nanna vara så barnslig, för att inte säga enfaldig? . . . Hvad skulle magistern ha för intresse af, om klockar'n ginge och söpe *ihjel* sig.

— Jo, se det är just det, han har. Klockar'n har, som gamla Lena sa', „förskrifvit sig till magistern“, det vill säga, mamma, att magistern har tagit lifassurance på den arme klockar'n och, så fort han är död, så får magistern, som Lena sa', „många, många tusen riksdaler“. Och jag vet till och med *huru* många: han får *åtta* tusen riksdaler. Nå, tycker mamma nu, att det kan finnas en större usling under solen, än magistern är? Nej, mamma lilla. Och han skulle bli Hilmas. den snälla Hilmas man! Nej, aldrig! Gud ske tack och lof, att jag har fått reda på allt dethär! Ack, Guds vägar äro förunderliga! Hade inte gamla Britta blifvit sjuk, eller, rättare sagdt, om magistern handlat annorlunda emot henne, så hade jag ingenting fått veta. Det är visserligen sannt, att *jag* inte kan straffa honom på annat sätt, än att möjligen beröfva honom Hilmas hjerta. Resten skall Gud och den nu hjertlöses eget samvete en gång göra. Allt dethär, mamma, fast mera i korthet, har jag skrifvit till Hilma.

— Mitt snälla barn, det var mycket illa, mycket obetänksamt gjordt utaf dig. För det första, när klockar'n är drucken, har han ju inte sitt förstånd i behåll och knappt nog, då han är nykter. Hur skall man då kunna rätta sig efter, hvad han säger? För det andra har du ju icke hört allt detta af honom sjelf, utan af gamla Lena, som kanske blifvit ond på magistern för någonting och derföre velat nedsätta honom. Ack! kära barn, aldrig bör man tro sqvaller och lösa rykten. Jag har en gång gjort det, jag . . .

— Ja, men, ser du, mamma lilla, nu är detta, som jag berättat, hvarken blott och bart sqvaller eller ett löst rykte, utan rena sanningen.

— Nå, men hur vet du det?

— Det skall mamma också få höra. När Lena berättade mig allt detta, som jag nu talat om för mamma, så ville inte jag heller tro det. På samma sätt hade varit med Lena, då klockar'n talade om det för henne. Men då hade klockar'n sagt: „Gå in i hans kammare“, magisterns förstås, „lyft på den breda tiljan under sängen, så får J se, hvar Adam ligger begrafven! Säg se'n, att den gamle försupne klockar'n har ljugit.“ Så hade klockar'n sagt i fattigstugan. Huruvida fattigstugu-gummorna härigenom blefvo mera troende eller icke, fick jag visserligen inte reda på, men naturligtvis har ingen af dem kommit i tillfälle att se, hvar dender samme Adam, som klockar'n omtalade, ligger begrafven. Men jag, mamma, jag har gjort det. Samma afton, som jag kom från den gamla sjuka Britta och fått höra allt dethär, så tänkte jag som så: jag skall minsann gå ner i magisterns rum och se, om jag kan hitta dender Adamsgrafven. Magistern var borta och höll bibelförklaring. Nyckeln till hans rum hängde som vanligt på spiken utanför dörren; jag tog ner nyckeln, satte uti den och kom in. Sedan jag tändt på ljuset, la' jag mig på knä på golfvet och tittade under sängen. Men ingenting ovanligt syntes till. Då skämdes jag nästan för mig sjelf, att jag kunnat tro någonting så lågt om magistern, som det jag hade hört, synnerligast som jag då kom ihåg, det Lena berättade, att då klockar'n sofvit af sig ruset, hade han bedt dem der i fattigstugan för Guds skull icke för någon menniska omtala, hvad han pratat, innan han somnade, för det var osanning alltsammans. Också hade han sagt, att han alltid har sådaneder elaka fantasier och drömmar, när han supit lite'. Likväl tänkte jag efter en liten stund, att jag ändå borde undersöka dender omtalade breda tiljan lite' närmare. Jag drog därför fram sängen midt på golfvet och nog såg jag då en stor bred maskstungen tilja, men ingenting vidare. Hm! tänkte jag, om allt detder klockar'ns prat skulle vara sanning ändå! ... Jag var riktigt mörkrädd, fastän ljuset stod på bordet och brann. Skall jag

gå och be mamma komma hit? tänkte jag. Nej, tänkte jag sedan, då skrattar hon bara åt mig, om jag inte hittar någon Adam: hemligheten, hurudan den än må vara, vill jag behålla för mig sjelf sålänge. Derpå stampade jag på tiljan. Och då lät det så doft och tomt derinunder. Jag tände på ett ljus till. När det hade hunnit ta' sig riktigt, blef jag lite' modigare och försökte att med handen röra på tiljan. Men det gick inte för sig: den låg liksom den varit vuxen på stället. Då gick jag efter eldtången, satte den i springan emellan den breda tiljan och en annan, och i nästa ögonblick var målet vunnet. Den stora breda tiljan var på ena sidan inåt väggen till försedd med gångjern och låg nu, liksom en uppslagen lämm. Jag kände mig för med eldtången, om någon botten fanns i det öppna hålet, men eldtången räckte inte. Då gick jag efter båda ljusen, satte det ena på golvet bredvid mig och lyste med det andra öfver öppningen. Midt framför mig syntes då en bra nog stor, flera alnar djup graf, af aldeles samma form, som dem man begraver lik uti. I botten på grafven låg någonting svartgrått, som luktade tjära. Jag begriper i denna stund inte, huru jag kunde vara så djerf, som jag var; men nyfikenheten öfvervann rädslan. Långe funderade jag på, huru jag skulle kunna komma ner i grafven, för att se, hvad det var, som låg der. Slutligen, under det jag låg der och tittade, kände jag under den tilja, som jag höll mig uti, någonting hårdt, som satt fast i samma tilja. Jag kraflade fram detder hårda och det var en repstege, hvilken räckte ända ner till det gråa, som låg i grafven. Men i och med detsamma som repstegen ramlade emot det, förlorade jag kuraget och inbillade mig, att en hel familj af lik låg der nere. Jag tyckte mig också känna en stinkande liklukt. Ögonblickligen lemnade jag rummet, sprang upp åt köket och bad Köks-Maja komma med mig. Hon fick befallning att ställa sig utanför magisterns dörr. Jag sade mig skola gå efter några böcker, men, som jag inte ville magistern skulle veta att jag läste dem, så fick hon i uppdrag säga mig till, ifall han eller någon annan skulle komma. Om jag skreke på

henne eller blefve för länge inne, så kunde hon komma in. „Javasserratrecken, mamsell“, sa' hon och så gick jag ånyo in. Nu var jag djerfvare. „Nå, i Guds namn då“, sa' jag för mig sjelf och började på att klifva ner. När jag då kom så långt, att jag kunde räcka bottnen med fötterna, så sparkade jag sakta på detder gråa, och det var en sådander prässänning, som de ha på fartyg att lägga öfver saker, då det regnar. Bäst jag sparkade, så öppnade prässänningen sig och ett nytt grått föremål syntes. Men, som det var likt allt annat, utom något skelett af en menniska, så tyckte jag, det inte kunde vara så farligt att helt och hållet släppa repstegen. Nu gjorde jag en noggrannare undersökning i den hopvirade prässänningen. . . . Och hvad fann jag väl? Jo, ett ankare med bränvin uti, några tomma buteljer och en machin utaf jernbleck, som man suger upp bränvin med, och till slut en sådander kopparflaska, som knektarne ha. Denna intresserade mig mest. Jag hängde därför remmen, som satt uti den, på armen och klättrade upp ur den dystra grafven. Inom några sekunder var jag uppe och tog af locket på den mystiska flaskan. Den var alldeles fullproppad med papper. Dem plockade jag upp och i bottnen på flaskan under papperen lågo flera packor med pengar, gröna, gula och blå sedlar, ombundna med trådar. Sedan jag som hastigast sett på dessa, betraktade jag papperen och så många utaf dem, jag hann med att se på, voro reverser utaf folket här i församlingen på penningesummor, hvilka de lånt af magistern. På en stod det nederst i kanten: „säger 5 rikadaler“, på en annan: „säger 24 skilling“ och på en tredje: „säger 30 riksdaler“ och så vidare. Till slut, mamma, hittade jag ett stort plakat, med sigiller och mycket saker på. Somliga ord voro tryckta och somliga skrifna. Till min stora fasa fick jag redan på första raden af detta papper se namnet: *Carl Sundberg*, . . . mamma vet, att klockar'n heter så. Detta var just ett sådantder lif försäkringsbref på den stackars klockarn för åtta tusen riksdaler. O! det riktigt svartnade för mina ögon, när jag läste på detder plakatet. Detta tillsammans med de

öfriga papperen i kopparflaskan samt det stora brännvinsankaret der nere i grafven gjorde, att jag inte mer kunde tvifla på sanningen af, hvad jag hade hört af gamla Lena.

— Gud sig förbarme! utropade prostinnan. Är det möjligt?

— Om mamma inte vill tro allt dethär, så var god och följ med mig en gång ner i magisterns rum, då han är borta, skall mamma sjelf få se.

— Du måste tala om det för pappa flicka, i denna qväll.

— Inte i qväll, mamma lilla. Nej, vi skola vänta så länge och gå fint tillväga.

— Klockar'n, den arme klockar'n, kan ju dö under tiden!

— Ähnej, jag skall be honom komma upp i köket ett par gånger om dagen och lofva ge honom mat, om han bara låter bli att supa, och mamma skall få se, att han lyder mig. Ack, den som ändå kunde rädda den stackars klockar'n!

— Vi skola försöka. Men, kära barn, hur gjorde du med deder papperen sedan?

— Papperen? . . . Dem la' jag tillbaka i flaskan och ställde den i grafven, der den hade stått förut. Sedan bredde jag prässänningen öfver alltsammans på samma sätt, som det var förut. Repstegen rullade jag också ihop och stack in på sin plats och sedan la' jag ner den breda tiljan igen. Då det var gjordt fick Maja komma in och hjälpa mig flytta sängen intill väggen. Jag sa' till henne, att jag letat efter böckerna, så hon anade någonting och inte tror jag, att magistern har förstätt någonting heller. Men är det inte rysligt, mamma? Och det utaf en prest ändå och dertill utaf en så kallad *läsareprest*? Ack! hvad jag längtar efter att få bref från Hilma, den olyckliga Hilma! Hon måtte väl ha skrifvit, så att jag får bref med posten i qväll. Kors, klockan är mycket: posten skall väl snart vara här. Men åh! nu har jag pratat en stund, så jag är riktigt trött. . . . Ack, min Oskar,

hvad han är snäll ändå! Han skulle inte kunna handla på ett sådant sätt.

Prostinnan svarade med en djup suck, såg på sin dotter och tillade derefter, liksom för sig sjelf:

— Man kan aldrig sätta sin lit till någonting här i världen: allt förändras. Men *Gud* är dock alltid densamme.

— Nanna! hördes prostens ropa från sitt rum.

— Jaha, pappa lilla, svarade Nanna och ilade in till fadren.

Inom några ögonblick var hon tillbaka hos modren i hvardagsrummet, hvartill dörren sorgfälligt stängdes ... för julklapparnes skull ...

— Nå, hvad ville pappa? frågade prostinnan.

— Posten är kommen, mamma lilla, posten är kommen, svarade Nanna. Här har jag bref från Hilma. Ack, så roligt! Ack, så roligt! Men jag undrar, om magistern också fick bref från Hilma. Kors, det får jag lof att fråga. Härvid öppnade hon på dörr'n och ropade:

— Pappa lilla! Pappa lilla!

— Ja, kära du, svarade prosten.

— Fick magistern något bref i dag?

— Ja.

— Var det från Hilma?

— Förmodligen: det stod Skara poststämpel på det.

— Jaså, det var roligt. Hör nu, pappa lilla, var så snäll och inte kom in till oss här, för vi hålla på med lite' saker till julen åt pigorna, förstår pappa. Om pappa vill oss någonting, så var så god och ropa.

— Ja, barn lilla, jag förstår.

— Nu, mamma skola vi se, hvad Hilma, den stackars lilla Hilma skrifver, fortfor Nanna, stängde åter till dörren, satte sig, öppnade brefvet och läste:

„Min Lilla Kära Innerligt Snälla Nanna!

Aldrig har ett bref haft större inverkan på mig, än ditt sednaste, för hvilket jag af allt mitt hjerta tackar

dig, oaktadt dess, om möjligt, *mer* än sorgliga innehåll. Jag undrar nästan på, att jag har styrka nog besvara det. Jag *ville* tviffla på *allt*, hvad du deri säger, rörande min fästman, min älskade fästman; men jag kan det ej, ty brevet är från *dig*. Jag önskar dock innerligt och hoppas eller, rättare sagdt, *vill* hoppas, att du misstagit dig, fastän dina skäl för motsatsen *synas* vara alltför klara. Ack! min älskade Nanna, jag är så ledsen, att jag knappast vet, hvad jag skrifver. Skulle det väl vara möjligt, att så mycket ondt finnes i världen och just hos och genom *honom* som eger mitt hjerta? . . . Hu! det vore rysligt! . . . Men ingen kan vara för gammal att förbättras: Guds nåd är oändlig. Till den förbättring, jag menar, vill jag sjelf blifva medlet. Ack! Nanna, min så kära Nanna, vill du ej blifva mitt biträde härutinnan? Vore nu än allt så, som du skref, bör, kan och skall jag dock icke svika den jag lofvat min kärlek. Gud skall styra allt till det bästa. *Du* som sjelf älskar, kan bäst veta, hvad *jag* känner . . .

Jag har visat min far ditt bref och gråtit i hans armar. Också han blef dyster och tankfull en stund. Följden häraf blef, att han för mig dikterade det bref, som samtidigt med detta afgår till min under alla omständigheter dock så högt älskade fästman. Ack! måtte han bestå *profvet!* . . . *Hurudan* hans kärlek till mig är, skall snart visa sig. Utförligare härom nästa gång. . . . Ett vill jag dock säga: förvånas icke för mycket öfver, hvad du möjligen får höra! För allt i världen låt, hvad du vet, hört och sett, ännu så länge vara en hemlighet! Det må sedan i Guds namn vara och blifva, huru som helst, du har dock mot mig handlat såsom en ädel, en sann syster och hvarför jag aldrig kan vara dig nog tacksam. Mätte du bli så lycklig, som du efter människosätt att dömma förtjenar! I lif och död skola vi emot hvarandra alltid förblifva desamme. Om än mitt hjerta vore nära att brista, (det är icke långt ifrån), så skulle det dock icke kunna det, så länge jag eger din vänskap.

Skrif snart och tala om, hur det låter!

Jag behöfver väl knappt bedja dig, att du ej visar detta bref för... *honom*. O! hvad det är rysligt att vara tvingad ha en hemlighet för den, man älskar!

Den enda nyhet, jag har att berätta dig härifrån, är (sorglig, alldeles som jag sjelf) att fru Almroth, den snälle Gustafs mor, dog för ett par dagar sedan. Arme Gustaf! nu har han ingen mor mera och intet hem och ingen, som tänker på honom! ... Åhjo, nog tänker jag ändå på honom ibland ...

Många hjertliga helsningar till Farbror och Tante både från mig sjelf och min gode pappa.

Att du skall helsa från mig till Upsala ..., då du skrifer dit, är naturligt.

Tänk ofta på

Din Trogna och Sorgsna Väninna
Hilma.

Skara den 11:te December 18 ..."

— Mamma lilla, sade Nanna, då hon slutat läsa Hilmas bref, nu är jag riktigt ledsen. Kanske det ändå var orätt af mig, att jag skref till Hilma och talte om allt. Säg, mamma?

— Ja, barn, svarade prostinnan sorgset, det kommer framtiden att utvisa ...

— Stackars lilla Hilma! Ack, om jag ändå hade henne här nu! Men jag undrar, jag, hvad hon har kunnat skriva till magistern. Det får jag lof att gå ner till honom och ta' reda på. Eller hur mamma?

— Som du vill, barn.

— Men se, då får jag lof att vara politisk, fortfor Nanna och satte pek fingret betänksamt mot pannan. Usch, jag börjar nu på att bli riktigt rädd för mig sjelf: jag intrigerar ju värre, än någon gammal elak tante! Herre Gud, det är ju likväl för det sanna, rätta och goda! ... Jaha, nu går jag ner till magistern. Kanske han är inne hos pappa.

— Nå, hör då efter det först, inföll prostinnan. Kom ihåg att vara försigtig i dina yttranden, flicka!

— Åhja bevars, genmålde Nanna, stoppade på sig Hilmas bref och skyndade ut åt salen. Är magistern nere hos sig, pappa lilla? frågade hon.

— Det tror jag visst, svarade prosten, för jag har inte sett honom, sedan han var uppe och hemtade brefvet från fästmon.

— Jaså, återtog Nanna, ilade ut och ner åt den flygel, uti hvilken magister Naschenius hade sin bostad.

När hon inträdde i det lilla „adjunktsrummet“, gick magistern af och an på golfvet med en lång pipa i munnen. Aftonbrasan i kakelugnen var alldeles utfaldad, de gamla rostiga jernblecksdörrarne stodo dock öppna och spjället var icke skjutet. Det tjocka talgljuset, som stod och brann på bordet midt ibland några högar med „läsareskrifter“, en upp och ner på lagd psalmbok, några prestkragar samt en uppslagen bibel i sitt slitna, bruna läderband, företedde en högst dyster anblick, ty, oakadt ljus och ljussax voro hvarandra så nära som möjligt, så tycktes de dock icke haft äran göra hvarandras närmare bekantskap under aftonens lopp. Det hela såg så sorgligt ut der nere. Så tyckte också Nanna, då hon inträdde, i det hon sade:

— Fy! det är ju riktig skymning här inne! God afton, magistern! Hvarför snoppar inte magistern ljuset? Veken hänger ju alldeles som en sprättbåge.

— Jaha, mycket riktigt, svarade magistern, hi... alldeles som en sprättbåge. Aldra ödmjukaste tjenare, lilla mamsell Nanna! Välkommen in till mig, i min låga koja! Hi... hur står det till? Var så god och sitt ner i soffan!

— Tack, det skall jag göra, bara jag har putsat om ljuset lite'. Sisåja! Men hur står det till med magistern? Han ser så dyster ut.

— Hi... tycker mamsell Nanna det? Åhja. Vi lefva här i en orolig och bullersam verld.

— Åh, jag kan inte säga det: jag tycker magistern har rätt tyst här nere.

— Hi ... Jaha! „Nu är en dag framliden och natten stundar visst, från oss är solen skriden: blif när oss Jesu Christ! Förlän en stadig tro och städse oss bevara, att vi må utan fara gå till vår nattero!“ heter det i 439:de psalmen.

— Det är mycket saunt, men det var egentligen inte, för att få höra den, som jag kom hit.

— Hi! ... Nänä, jag kan väl tro det, jag. Det är som Syrack säger: ...

— Det tviflar jag visst inte på, afbröt Nanna. Men hvad säger Hilma i sitt bref till magistern i dag?

— Jaså, Hilma, min fästmo, hvad hon säger?

— Ja, just hon.

— Jaha, hon ja.

— Ja.

— Jaha.

— Nä, hvad säger hon då?

— Jo.

— Næe? Sjung ut!

— Ah ... Hm ...

— Är hon ledsen?

— Inte fritt.

— Næe?

— Jaha ... „Hvad menniskan sår, det skall hon ock uppskåra?“

— Det står i katkesen.

— Hi ... mycket riktigt i katkesen, står det citeradt ur Pauli epistel till de Galater, sjetta kapitlet och sjunde versen.

— Magistern ville nyss citera Syrack. Men är det inte han, som säger på ett ställe: „Se till, att din Gudsfruktan icke är ett skrymteri och tjena Gud icke med falskt hjerta“?

— Jaha, mamsell Nanna, det är Syrack, det. Men ... hi ... om det möjligtvis skulle vara riktadt åt mig, så får jag svara med början af en vers i konung Davids sjunde psalm: „Låt på de ogudaktigas ondsko en ände vardas“.

— Och likaså på bibelciterandet, min bästa magister! Men hur var det med Hilma?

— Åhjo . . . Men har inte mamsell Nanna sjelf fått bref från henne?

— Jo.

— Nå, hvad säger hon i det då?

— Hon är ledsen.

— Jaså . . . Ja, jag är också ledsen i qväll, mamsell Nanna, mycket ledsen för den sorg, den olycka, som drabbat min blifvande . . . hi . . . svärfar.

— Hilma säger just i sitt bref till mig, att jag kan utaf magistern få veta, hur allting förhåller sig.

— Hm. Ja, det står illa till, gunås! Men . . . „Herren gaf och Herren tog: välsignadt vare Herrans namn!“ säger Job.

— I qväll ser jag då, att jag inte blir mycket slug på magistern: magistern är vid fasligt dåligt humör.

— Se, just då är det, mamsell Nanna, som man skall finna trösten i ordet och sakra . . . i ordet, vill jag säga, i det heliga ordet, ingifvet af profeterna och uppenbaradt af apostlarna, oss till undervisning, till bättring, tröst och evig salighet.

— Ha ha ha, magistrerns bibelförklaringar måtte vara mycket uppbyggliga! Jag trodde annars, att ordet var af Gud ingifvet och af profeterna och apostlarna skrifvet.

— Om den saken skola vi inte disputeras, mamsell Nanna, ty hon är inte väckt ännu.

— Nej, Gudskelof! inte efter magistrerns väcknings-system åtminstone. Men huru var det med Hilmas bref?

— Jo, här är det, svarade magistrern, tog upp ett bref ur nattrocksfickan och räckte Nanna.

— Herre Gud! stackars lilla Hilma! utropade Nanna, i det hon vecklade upp brefvet. Får jag läsa det?

— Gerna, gerna, mamsell Nanna, mycket gerna, ty jag tror, att mamsell Nanna skall dela sorgen med mig. Men var så god och läs högt! Jag måtte väl aldrig ha läst rasande sjelf? . . .

— Nå tyst, skall magistrern få höra, återtog Nanna och läste sålunda:

„Min Innerligt Älskade Niklas!

I största hast ett par rader!

Hjertlig tack för ditt sednaste snälla bref!

Niklas, min älskade Niklas, du kan icke ana, hvilka olyckor, som händt min far och på samma gång mig och dig. Du vet, att pappa legat och ligger i stora affärer med spannemål o. s. v. Dessa affärer ha misslyckats och i dag har han hlifvit tvingad till att inlemna sin *cessionsansökan* och, efter som han sjelf säger, räcka tillgångarne ej till att betäcka ens hälften af skulderna. Är det icke förfärligt? Vi ega således nu . . . *intet*. Ack, Niklas, du kan således icke påräkna att få så mycket, som en enda skilling med mig, då vi skola gifta oss. Så har då ett oblidt öde förvandlat den förmodade rike kapten Svanefälts dotter till en utfattig flicka, som skall vara tacksam för att få tak öfver hufvudet och bröd till döddag genom den, som hon så varmt älskar, och hvilken, utan tvifvel, lika varmt älskar henne tillbaka.

Skrif några tröstande ord till min nedslagne far! Att du icke med bref glömmet mig, derom är jag viss.

Jag kan icke skriva mer denna gång.

Din
Hilma.

Skara den 11:te December 18 . . .“

Nanna betraktade magistern, som stod midt framför henne, med stora ögon och lemnade under tystnad tillbaka brefvet.

— Ja, hvad säger mamsell Nanna om detta? frågade han.

— Jag beklagar af hela mitt hjerta, hvar och en, som träffas af någon olycka. Mätte Gud styra till det bästa!

— Jaha . . . Det är det enda det, hm. Men hvem kunde väl tro någonting sådant? . . . Gubben Svanefält göra konkurs! . . . Så är det med affärsmännen, deder store . . . Hi! Man kan aldrig lita på . . . Hm. Ja, det var för uselt. Och jag, som tänkte mig in och ta pastorexamen . . .

— Nåja, det går väl an ändå.

— Det förstås det. Men hvar skall jag då bo? Hvar skall jag äta?

— Åh, det finns väl många ställen, der de ha mat.

— Det vet jag nog. Men se, der får man ingenting gratis. Se, det är just knuten det.

— Ja, det tror jag det, återtog Nanna ironiskt. Men just utaf detta magisterns yttrande finner jag, att den „naturliga människan“, om hvilken magistern alltid talar, gör sig lika mycket gällande hos magistern, som trots hos någon annan. Det tjenar således icke mycket till att vara läsare eller läsareprest, när man ändå inte är en smula bättre än andra. Förlåt mig, att jag säger det!

— Nej, hör på den lilla! Jasa, mamsell Nanna har hjerta att lägga sten på bördan. Hi... Jag tackar emedlertid...

— Håll till godo! Det var lite', men af hjertat gifvet, fortfor Nanna skrottande.

— Jaha, mamsell Nanna, i Johannes åttonde står: „Hvilken af eder, utan synd är, han kaste första stenen“.

— Jag tackar ödmjukast för upplysningen om, att det står „i Johannes åttonde“, för det kom jag verkligen inte ihåg.

— Nänä, det tror jag allt. Men, att Oskar Hillerström är i Upsala, det kommer mamsell Nanna nog ihåg. Hi... säg mig dock en sak! Hvarför har den förut så snälla lilla Nanna Granlund nu på några veckor blifvit så näbbig emot sin *postillion d'amour*, den fattige adjunkten i hennes rike fars hus?

— Ja se, om han det finge veta! svarade Nanna, icke utan en viss förlägenhet.

— Förr, återtog magister Naschenius, talade mamsell Nanna hvarken om läsare, läsareprester eller bibelförklarings, utan lät mig sköta mina befattningar och skötte själf sina och kurtisen med majorens gosse, hi... på köpet.

— Jag skall verkligen säga magistern, fortfor Nanna, smältande harmen öfver uttrycket: „majorens gosse“, hvarför jag börjat bli, som magistern säger näbbig och det är därför, att magistern på sednare tider tagit sig för att likt och

olikt komma med sina här och der lösryckta bibelspråk, hvilka jag anser allt för heliga att så profaneras, i synnerhet som magistern emellanåt med dem söker bevisa, att hvitt är svart och tvertom, alldeles som den, hvilken med bibelspråk bevisade, att det var rätt gå och hänga sig.

— Hi ... det var ett skönt bevis. Hur låter det då?

— Jo, magistern vet, det står i bibeln, om det är „i Johannes åttonde“ eller hvar, det känner jag då inte så noga, att Judas „gick bort och hängde sig sjelf“. Och på ett annat ställe står: „gack och gör du sammaledes!“

— Hi ... Ja, det står, om jag inte missminner mig, (låt mig se!) i ... i ... Matthei tjugusjunde och femte versen och i ... i ... Luce tionde och trettiondesjunde. Men mamsell Nanna i samma kapitel tjugusjette vers står också: „Hur läs du?“ Och gunås, det språket har man alltför ofta skäl till att citera.

— En merit har magistern ...

— Kors! då bör jag skatta mig lycklig. Och den meriten är?

— Ett godt minne. Jag tror nästan, att magistern kan hela bibeln utantill. Magistern har också på många år ej haft stort annat att göra, än studera den, så att, rätt taget, kan väl förtjensten häraf inte vara så *synnerligen* stor, såvida man icke tar *förtjenst* i *dubbel* betydelse. Utan tvifvel vet magistern, att det inte finns någonting, som slår mera an på *folket*, än just det att kunna säga, hvar det och det språket står, för se, den prest, som kan det, han är då en *riktig* prest.

— Ja, „många äro kallade, men få äro utvalde“, heter det i ...

— Maten är inne, sade en piga, som tittade in genom dörren och sålunda afbröt vår bibelciterande magister.

— Ja, nu tror jag, vi ha disputerat nog för i qväll, sade Nanna, i det hon gick.

Magistern satte ifrån sig pipan, aftog nattrocken, påtog en gammal flätig koftan och släckte ljuset, mumlande för sig sjelf, under det han trefvade sig till dörren:

— Djefulven och annamme! ... Sådane förbannade ... olyckor! Men vänta mig! ... Jeppe var ingen narr! Det lefver ingen af bara Guds ord och gröna enbär här i verden! ... Pengar! ... Pengar! ...

FEMTE KAPITLET.

Kort före skymningen på julafton inkom kapten Svanefelt, glad och fryntlig, som vanligt, från en liten promenad. Hilma, biträdd af brodern, höll just på att sätta ljus i de stora silfverarmstakarne på salsbordet, bredvid hvilket den prunkande julgranen stod. Allt var så fint, så snyggt och ordentligt i alla rummen.

— Du är allt ett litet snällt fickebarn ändå, sade kaptenen till sin dotter och klappade henne på hufvudet. Ta mig attan skock! ser det icke jullikt ut till och med i sjelfvaste piphyllan derinne. De gamla silfverbeslagen skina på hvarenda pipa, som solen i Carlstad. Det är rätt, så skall det vara! Tack skall ni ha, barn! Gud välsigne och bevare er båda två! Men se, ta mig sju sjutton sjungande! får du inte också lof att se glad ut i dag, Hilma lilla, annars tycker far din inte om dig. Glädje och munterhet förlänga lifvet ... Gå och stoppa en pipa åt mig, gosse!

— Men käre Lille spill nu ingen tobak på golfvet, är du snäll, tillade Hilma.

— Kommer aldrig ifrågan, mamsell syster lilla, genmälde „Lillen“.

— Næe, Hilma, återtog kaptenen i det han tände pipan, du har väl kaffet i ordning nu?

— Inte riktigt, pappa, men straxt.

— Kors för tusan hakar! Skynda då för all del på med det: vi ha i draget främmande här!...

— Hvad i all verlden säger pappa? Främmande?... I dag?... På julafton?...

— Jaha! Just i dag och just på julafton.

— Nej, pappa, återtog Hilma och hennes ansigte strålade af glädje, är det möjligt? Då skall all min sorg vara förbi: jag vet, hvem det är...

— Skulle knappt tro det ändå.

— Jo, pappa, det kan inte vara någon annan än Niklas, min fästman. Ack, så roligt!... Ack, så roligt!... Jag kunde väl tro, jag, att han skulle komma till julafton, och öfverraska oss, efter som han inte svarat på brefvet. Pappas misstankar voro således utan grund... Gudske-lof!... Nu skall pappa inte behöfva be mig vara glad...

Gubbens ansigte fick härvid ett allvarligt utseende och det ena digra rökmolnet efter det andra rullade fram under de stora mustagerna och steg mot taket likt en dimma.

— Pappa tiger, jag har gissat rätt, fortfar Hilma.

— Nej, flicka, det har du inte, sade kaptenen i but-ter ton. Men... var glad ändå! Du vet, att gubben far din aldrig kan fördraga några sura miner och aldra minst på julafton. Men, hör du, glöm heller inte att laga till gröt och fisk, så det räcker till fyra, ty jag har bjudit den främmade, icke allenast på kaffe, utan också på fisk och gröt i qväll och dertill på nattlogis, så nu vet du, hvad du rättar dig efter.

— Gud! pappa, det kan omöjligen vara någon annan än han, än Niklas. Och pappa, som inte låtit mig få köpa eller göra en enda julklapp åt honom! Ja, jag skyllar på pappa.

— Det kan du göra. Men, om kaffet inte snart är färdigt, så skyllar jag på dig. Derföre skynda dig nu!

— Och jag enfaldiga, som sökt vänja mig vid den dystra tanken på möjligheten af...

— Korgars fortfarande existens på mensklighetens gebit, inföll kaptenen småleende. Du hör, att jag uttrycker mig lika lärddt, som trots någon af vår stads lektorer.

— Pappa talar också med en blifvande prostinna eller kanske biskopinna, tillade Hilma i samma skämtande ton.

— Kan så vara ... Beror på ... det ...

— Jaha, min gode far, hvad det än beror på, så är det i alla fall *han*, som kommer hit i qväll.

— Deruti har du verkligen rätt: *han* är det, som kommer; men likväl inte den *han*, som du menar.

— Pappa må säga, hvad pappa vill: jag *tror* och *hoppas* ändå, fortfor Hilma, i det hon gick åt köket, för att bestyra om kaffet.

— Hm! ... Stackars barn! ... mumlade gubben Svane-fält för sig sjelf. Men Gudskelof! ... Idéen var god ... Spiken har dragit ... Bättre att vända i bäcken än i ån ... I nöden pröfvar man vännen och ... kärleken ... Så är det här i världen! ... Jaha, så är det ...

Här afbröts monologen: det gick i tamburen. Kaptenen skyndade till dörren och öppnade, sägande:

— Åh, för hundra böflar! Välkommen! Välkommen!

En liten, smärt, ung man med blekt ansigte och klädd i djup sorgdrägt steg in. En artig bugning och ett hjertligt handtag besvarade kaptenens välkomsthelsing.

— Fan regera! sade kaptenen, klappande den unge mannen på axeln, jag tror, att vi hade fått sett honom, min vän, under hela helgen, om inte jag händelsevis fått fatt i honom på gatan. När var det han kom till sta'n, sa' han?

— I förrgår afton, herr kapten.

— Och inte varit här, hvarken i går eller i däg! Klippare der! Men sitt ner, sitt ner! Var som barn i huset och se glad ut!

Hilma, som hörde fadrens röst, kom liksom hon varit kastad in. Hon stannade ett ögonblick midt på golvet och betraktade med stora ögon den främmande.

— Åh, det är ju Gustaf! utropade hon och flög så godt som i famnen på sin barndomsvän och forne lärare. God dag, snälle Gustaf!

— God dag, snälla Hilma! helsade han, tog den unga hjertliga värdinnan om lifvet och klappade henne.

— Næe, Hilma, sade kapten Svanefalt, skall du inte gratulera honom?

— Till hvad då, pappa?

— Till att vara student.

— Är det så? Ah, då har jag den äran gratulera.

— Tack, Hilma lilla!

— Men på samma gång, återtog Hilma, får jag också beklaga sorgen!...

Ett par stora tårar tillrade vid dessa ord ner öfver den unge studentens magra kinder.

— Min unge vän, inföll kaptenen, ehuru jag innerligt beklagar och delar hans sorg, så ber jag dock: var inte ledsen! Gud sørjer för oss alla. Visserligen är Gustafs förlust dubbel: han har förlorat en älskad mor och på samma gång sitt hem. Det ena af dessa två står hvarken i min eller någon annans förmåga att återge; men väl det andra... och det skall han alltid finna hos mig, hos oss. Anse sig derföre ifrån denna stund ha flyttat till sitt nya hem. Lycka till! Välkommen! Mätte han trifvas!

— Herr kapten! snyftade Gustaf Almroth. Jag kan i detta ögonblick inte säga, hvad jag känner och tänker... Tack! hjertlig tack!... Jag har nu kommit under fund med, att, när Gud stänger en dörr, så öppnar Han en annan...

— Så är det, min vän! fortfor kaptenen. Jag vet, att han står ensam i verlden, utan släktingar och utan för mig kända beskyddare. Men jag vet också, att han är en gudfruktig, ordentlig och arbetsam ung man, som vill framåt. Ett bevis härpå har han ådagalagt, då han nu tagit studentexamen, och, eftersom jag kan se på honom, icke utan arbete och... försakelser. Till erkänsla härför, vill jag vara hans vän och hjälpare, så långt jag förmår. I morgon flyttar han hit sina saker och stadnar här så länge han vill.

— Herr kapten, jag kan inte vara nog tacksam! Men ännu har jag kvar min mors små rum.

— Jag vet väl det, men, om han nu skulle bo i dem, så blefve sorgen och saknaden bittrare, därför gör nu, som jag sagt.

— Ack! heldre än gerna. Det enda, hvarmed jag kan återgälda herr kaptens godhet är, att, liksom hvarje annan tiggare, nedkalla Guds välsignelse . . .

— Jo, med någonting annat kan han också återgälda, hvad jag möjligen kan komma att göra för honom och det är med det, att han blir en *duktig* karl och det hoppas jag med Guds hjälp, han skall blifva. Dessutom vill jag lägga en sak på hans hjerta och det är den, att, om mina barn någon gång i framtiden, när jag inte mer finns till, skulle sakna hem, och han då har ett sådant, tänk då på dem! Men siså, nu kan det vara nog rasonneradt om den saken! . . . Någon julklapp har jag inte att ge honom, men vi skola försöka att trivas tillsammans ändå.

— En större, en mera välkommen julklapp, än löftet om att här få ha ett hem, kunde jag aldrig få, herr kapten.

— Nåså, håll till godo då och torka bort tårarne! Han vet utaf gammalt, att jag tycker om ett gladt lif och ett muntert sinne.

— Gud välsigne pappa! Tack för den julklapp pappa gifvit Gustaf! sade Hilma och föll sin far om halsen och kysste honom. Ack, så roligt, att Gustaf kom hit! Nu, pappa, skall jag försöka att vara glad, fastän . . .

— Nå, det var då roligt det. Men ta mig nitton och en half granat! vill jag icke nu ha detder samma kaffet, som jag bjudit hit Gustaf, den göken, på.

— Nu är det också färdigt, pappa lilla.

— Nå! Höger om! . . . Framåt! . . . Marsch!

Kaffet serverades, högtiden till prydnad, i sjelfva förmaket.

— Ack! hvad det är roligt att få återse en gammal bekant, sade Hilma, då de slagit sig ner vid kaffebordet. Nu kommer också vår julafton att blifva betydligt roligare, än jag trodde i morse.

— Detsamma får jag säga, tillade Gustaf.

— Men, min käre Almroth, hvarför kunde han då inte låta se sig här i går? frågade kaptenen. Nåe? Han svarar inte . . .

— Herr kapten, jag skulle ingenting heldre önskat, än att ha kunnat gå hit samma ögonblick, jag kom till staden; men . . .

— Men . . .? repeterade kaptenen.

— Grannlagenheten förbjöd mig.

— Det var fan, sa' Filén, titta' i kikar'n och blekna'. På hvad sätt då, min unge herre?

— Jo, hm . . . efter den olycka, som nyss händt herr kapten . . .

— Hva'försla'?! Den olycka, som nyss händt mig? Nej, om inte fan har haft ondt utaf någon olycka nyss, men inte jag, Gud vare tack och lof!

Gustaf betraktade kaptenen med förvåning och Hilma Gustaf.

— Hvar har han hört, att det skulle ha händt mig någon olycka? fortfor kaptenen, sättande koppen ifrån sig.

— I Upsala.

— I Upsala! Nå, det var löjligt. Hvad skulle det då vara för en olycka?

— Förlåt mig, herr kapten! Jag borde aldrig ha vidrört detta ämne, aldra minst på en sådan dag som denna, då alla bekymmer böra kastas åsido.

— Förlåta honom, det skall jag hjertans gerna göra; men med det vilkor, att han talar ur skägget.

— Snälle Gustaf, hvad skulle det vara för en olycka? frågade nu Hilma orolig.

— Eftersom jag sagt a, återtog Gustaf, får jag väl också lof att säga b.

— Ja, för sju sjungande millioner! sjung ut och det i Svenska rappet ändå! Men hvem känner mig i Upsala?

— Jo, först och främst Oskar Hillerström.

— Nå, hvad har då den gynnaren behagat yttra?

— Jo, han hade just, då jag reste från Upsala, fått höra genom bref från . . . från . . . hm . . . från . . . någon i

hans hemort, att . . . herr kapten skulle ha gjort några större misslyckade spannemålsspekulationer och derigenom blifvit tvingad till cession . . .

— Ah! för tusan! . . .

Hilma slog ner ögonen mot golvet och suckade.

— Jaså, återtog kaptenen, han har hört, att jag gjort cession? . . . Hör nu, Hilma lilla, vi få lof att ha litet likör på kaffet, efter det är julafton.

— Jaha, pappa, svarade Hilma, för hvilken tillfället att på några ögonblick få dölja sin förlägenhet för Gustaf var synnerligen välkommet.

— Nå, det var då kosteligt, att underrättelse om min cession hunnit ända till Upsala. Hm . . . Hvad säger han om detder cessionsväsendet, min käre Almroth?

— Min förvåning häröfver, herr kapten, var och är lika stor, som mitt deltagande.

— Hm . . . Jaså! . . . Jaså! . . . Förvåningen kan jag just inte undra på och för deltagandet tackar jag. Men tror han då, att det är sanning?

— Jag önskar innerligt till Gud, att så icke måtte vara.

— Och jag för min del, återtog kaptenen, *tackar* innerligt Gud för, att så icke är och ej heller någonsin *verkligen* varit ifråga. Nej, Gudskelof! ännu så länge har jag så pass mycket, att jag hoppas, det skall räcka till det nödvändigaste både för mig och de mina samt för honom, min vän. Huru ryktet om, att jag skulle gjort cession, kommit ut, torde han framdeles få lära känna och kanske likaledes egentliga orsaken dertill, ehuru allt detta är en liten familjemlighet, som vi nu inte skola bry oss om att vidare nämna.

Nu kom Hilma med likören.

— Efter hvad jag hört, fortfor kaptenen och ifyllde de båda glasen, skall det i Upsala vara en gammal praxis att, så fort som möjligt, lägga bort titlarne, och som han är Upsaliensare och man inte gerna bör gå ifrån *alla* gamla vanor, då de äro goda, så . . . skål bror!

— Jag tackar ödmjukast! Som jag alltför väl vet, svarade Gustaf och klingade med kaptenen, det icke anstår den oerfarne ynglingen sätta sig emot den bepröfvade mannens vilja, så har jag härvidlag ingenting annat att göra, än på det hjertligaste och aldra ödmjukast tacka för den ära, som sker mig. Jag har någon gång under min barndom läst en liten berättelse, på hvars titelblad stod: „Ingen julgröt, men ändå en glad julafton“ . . . förändradt till: „Intet hem men ändå en glad julafton“, så passar detta verkligen in på mig, notabene om jag *endast* i qväll får lof att anse mig såsom *gäst* här . . . Skål min bäste, högtärade farbror!

— Anfäkta, är du icke talare också! Jaja, man lär sig mycket i Upsala. . . Men apropos! Hur lefver världen med de andre pojkarne, Nisse Qvist och Oskar Hillerström?

— Jo, bra.

— Ni ha'n väl varit i sällskap hem, gissar jag?

— Nej, farbror, de äro båda två kvar i Upsala.

— Qvar!? Men hur gick det då med deras student-examen?

— Den är ogjord ännu.

— Hva'?! Ha inte de haft lika mycken tid att läsa, som du?

— Jo, det förstås och det ha de också gjort; men de voro enfaldiga nog att inte våga sig upp i examen före jul.

— Åh, det var ledsamt, inföll Hilma.

— Nå, när ärna de försöka sin lycka då? frågade kaptenen.

— I Januari.

— De rumla väl deder herrarne, kan jag tro? fortfor kaptenen.

— Jag kan inte säga det; men de äro mycket omtyckta och eftersökta af kamrater.

— Jojo, de äro glada piltar.

— Och i botten hederliga och bra båda två. Hade jag inte haft dem, så skulle jag inte kunnat komma hit ner nu, för att taga hand om det lilla, som min mor lemnat efter sig. De ha visserligen båda ganska ondt om pengar.

men de höra till dem, som ha synnerlig förmåga att kunna „vigilera“ och denna deras förmåga kom också mig till godo.

— Nå, men Oskar måtte väl få utaf sin far så mycket pengar han behöfver?

— Åhja, på sätt och vis: han har 50 banko i månaden; men det vill inte räcka riktigt till. Det är också fasligt dyrt allting deruppe. Dessutom har Oskar ett godt hjerta: han hjälper alltid den behöfvande.

— Men ack, då kom ju inte Oskar hem till jul! inföll Hilma. Det var riktigt synd om . . . Nanna, som har glädt sig så mycket åt det. Men så är det, hvad man mest gläder sig åt, det . . .

Kaptenen gick in i sitt rum och tog „Lillen“ med sig. Hilma och Gustaf blefvo sålunda lemnade allena. Långe språkade de om fordna dagar. Båda voro ense om, att dessa varit angenäma. På Gustafs enträgna begäran, satte Hilma sig till pianot. Hon spelade „en vansinnigs sista musikalska tanke“, Gustafs förtjningsstycke. De veka mollackorderna verkade underbart på hans själ: half förkolnad eld ville åter flamma upp i hans hjerta, oaktadt förnuftet var till hands med alla möjliga släckningsanstalter. Nu började han känna sig olycklig öfver, hvad som annars borde utgjort hans största lycka, nemligen att just här äga ett hem. Han ville, han borde känna sig mer främmande för Hilma nu än fordom; men han trodde sig icke kunna det. De vemodigt klagande tonfallen i den komposition, som Hilma med känsla och behag exeqverade, harmonierade fullkomligt med bådas känslor. På tonernas vingar flögo också deras tankar tillbaka till det förflutna.

Ack ja, minnet är en grönskande lund, der törnet vissnat, men rosorna stå kvar, doftande och leende under en klarblå himmel.

— Tack, Hilma! sade Gustaf, då de sista tonerna bortdogo.

Båda sutto derefter en stund tysta och lefde i sina drömmar. Det var också i sjelfva skymningsstunden. På himlen tindrade stjernorna och på gatan glänste snön genom fönstren.

— Ack, den som vore en liten fågel och hade små vingar! utropade Hilma.

— Hade du det, genmålde Gustaf, så vet jag, att du nu flöge långt bort från den gamle vännen Gustaf.

— Det kunde väl hända; men jag komme väl ändå snart igen till honom.

— Tack för det! Fast du är fästmö, så är du likväl min lilla snälla Hilma, min . . . barndomsväninna, min syster.

— Ja, Gustaf, sade hon och räckte honom handen. Men kors! det är ju julafton och här sitta vi i mörkret. Det går inte an längre. Nu skola vi tända alla ljusen. Vill du hjälpa mig?

— Heldre än gerna.

Gardinerna släpptes ner och straxt voro ljus tända i alla rummen. Nu samlades man i förmaket. Nötter, äpplen, russin och mandel serverades. Kaptenen gick af och an och språkade, med sin stora sjöskumspipa i munnen. På ett af borden i salen hade gubben sitt lilla tutingsglas, ur hvilket han då och då smuttade, och bredvid detta stod en karafin med punsch uti och intill den låg en bundt fina cigarrer, hvilka Gustaf lät sig väl smaka, emellan det han klingade och drack med kaptenen och hans dotter, den såsom husmoder fungerande Hilma. Samtalet blef lifligt och snart hade de båda unga glömt hvar och en sin sorg. Så dracks thé. Derefter spelade Hilma och sjöng några julpsalmer, uti hvilka Gustaf med sin vackra tenorröst instämde. Kaptenen satt och hörde på med andakt och tillfredsställelse. Tiden förflöt hastigt. Det materiella tar dock alltid ut sin rätt här i lifvet, och icke minst på julafton: sednare på qvällen ilade Hilma som oftast ut i köket, för att efterse, det gröten icke skulle blifva vidbränd. Då denna ovilkorliga julrätt en stund derefter inkom och tillika med den på fatet skälfvande „lutfisken“ placerades på det i salen dukade bordet med sina sirligt brutna servietter, sade Gustaf:

— Ack, nu både känns och syns det verkligen, att det är julafton.

— Jaha, inföll Lillen, nu luktar det jul. Snart komma väl julklapparna. Eller hur, pappa?

- Ja, ifall du får några, svarade kaptenen.
- Siså, sade Hilma, vill pappa och Gustaf nu vara så goda och ta en sup och en smörgås.
- Det skola vi inte låta säga oss två gånger, genmålde kaptenen och förde sin gäst till bränvinsbordet.
- Ack! jag kan inte låta bli att emellanåt tänka på Upsala, på mina vänner, Oskar och Nisse, sade Gustaf, då han tagit „lilla supen“. Jag är säker om, att de icke på långt när ha det så treffligt i qväll, som jag.
- De ha heller inte tagit studentexamen ännu, som du har, tillade gubben Svanefält.
- Ack ja, inföll Hilma, jag kan inte heller låta bli att emellanåt tänka på ... Ljungö.
- Jag kan nog tro det, Hilma, sade Gustaf. Der skatten är, der är ock hjertat.
- Gubben Svanefält såg på sin dotter med en på samma gång öm och förebrående blick. Hilma märkte genast, att han icke var synnerligen trakterad af den vänning samtalet tagit, hvarför hon också genast tillade:
- Jag är rädd fisken kallnar, pappa lilla. Kanske vi få sätta oss nu?
- Ja, för hundra gubbar! svarade kaptenen, i det han slog sig ner vid „julbordet“.
- De andre följde hans exempel.
- Gustaf, som knappt nog kunde anses för „amatör“ i konsten, att tära bränvin, nödgades dock för sällskap skull till och med att taga både „halfvan“ och „fiskasupen“. Maten kryddades med små julhistorietter af den gladlynte gubben Svanefält.
- Nu måste vi rimma, sade han, då gröten serverades. Lillen börjar.
- Jaha pappa, svarade gossen. Vänta bara lite'!
„Denhär gröten är ... kokt ... i dag
Och se, just derföre äter jag“ ...
- Det var rätt! Gå på med det du! Næe, Hilma, nu är det du.
- Ja, men jag får lof att fundera litet ...
„Jemt glad man borde vara,
Om man det ... kunde bara.“

— Jaha, det är en obestriddlig sanning, återtog kaptenen. Nu är det Gustafs tur. Lemna nu din pegas lösa tyglar!

— Som jag för tillfället omöjligen kan åstadkomma någonting af egen fatatur, får jag bedja farbror vara god tillåta mig komma ifrån saken med att endast *citera* ett grötrim efter en välvis nämndeman.

— Låt höra då!

— „Denne gröten är kokter i en gryta och inte ut' på går'n:

Jag äter så gerna kokta päron“ ...

Den munterhet, som citerandet af detta kostliga grötrim, utan både „rim och reson“, väckte, kom kaptenen att helt och hållet förglömma, det han icke sjelf hade rimmat. När han af Lillen erinrades derom, var det redan försent. Han ingaf dock den lilla familj, han hade omkring sig, det hoppet, att han „till nästa jul“ i stället skulle rimma *först*. Dervid fick det också förblifva. På gröten kom steken och på steken vinet och på vinet efterrätten och på efterrätten en hel börda med julklappar, som insläpades af en barockt utsirad „julgubbe“, hvilken utan att öppna sin mun både kom och gick. Det med diverse julköst belastade bordet gjordes snart „rent“, under det hvar och en likväl behöll sin plats. Kaptenen fick sig sin pipa och Gustaf sin cigarr och så upplades den ena paketen efter den andra på bordets hvita dammastduk. Den första julklapp, som kaptenen utdelade, var till Gustaf och bestod uti en låda cigarrer. Gustaf blef således icke lottlös. Den gode kaptenen hade dessutom med Lillens tillhjälp kommit ihåg honom med flera småsaker, oaktadt tiden varit knapp för deras inköp. Nu först blef det riktigt muntert: alla voro sysselsatta med att bryta förseglingar, uppveckla papper och rycka af snodder. Påskrifterna, af hvilka kaptenen sjelf skrifvit de flesta, voro sinnrika och roliga. Förrådet på golfvet tycktes icke vilja ta slut. En ordentlig barriär af alla sorters papper låg rundt omkring bordet. Klockan led mot elfva.

— Seså, sade kaptenen, letande i papperen på golfvet och derefter ordnande sina egna julklappar framför sig på bordet, nu är det slut på dethär nöjet. Gud välsigne

er, mina barn, allesammans! Viljen J nu vara snälla och hjälpas åt med att plocka alla papperen i en hög vid dörren, så tror jag, att vi sedan krypa till kojs.

— Jag tackar ödmjukast, bäste farbror, för hvad jag har fått, sade Gustaf.

— Tack skall pappa ha, för alltsammans, sade Lillen; men titteskåpet tycker jag bäst om. Tack, Hilma, du, för tolfskillings-pepparkakan, för det är bestämdt du, som har gifvit mig den; men jag skall säga dig, att jag hade tyckt mera om, om jag fått ett kvarter sirap.

— Näja, det skall du få i morgon då, sade Hilma, i det hon radade upp alla sina julklappar.

— Åhja, du är allt snäll ändå, återtog Lillen, fast du är lite' envis ibland.

— Tack, min älskade pappa, för alla de vackra julklapparne! sade Hilma. De få ligga här tills i morgon.

— Jaha, inföll kaptenen, kommen nu ihåg, att klockan half sex i morgon dricka vi kaffe och klockan sju gå vi åt kyrkan.

— Men jag tycker, att ni kunde väl hjälpa mig litet ändå med alla papperen här, menade Lillen på.

— Det kan väl gå för sig, inföll Gustaf och började pappers-bortsläpnings-arbetet.

— Nu skall jag också hjälpa till, sade Hilma och hopsamlade en del af det kringströdda emballaget, men i detsamma föll någonting i golfvet. Det var en liten paket.

— Åh, här är en julklapp till, sade Gustaf upptog den och läste:

— „Högädla Mamsell Hilma Svanevärd. . . . Den är till Hilma . . . Var så god!

— Ack! utropade Hilma, det är Niklas' stil: den är från honom, den är från honom, pappa lilla.

Vaxduken, hvaraf det yttre omslaget bestod, rycktes af den oroliga Hilma ögonblickligen i bitar, karduspapperet nästintill likaledes. Alla samlades omkring Hilma.

— Næ, hvad innehåller paketen? frågade kaptenen.

Denna fråga var knappt gjord, då Hilma ur ett hvitt pappersark uttog och upplyfte en liten vacker, väl arbetad . . . korg.

— Ack! den elakingen! utropade hon och undersökte närmare korgen.

Uti densamma lågo tvenne paketer, en större och en mycket liten. Denne sednare attackerades först.

— O, en ring! fortfor Hilma och öppnade den andre paketen.

Den bestod af en hel lunta med bref. Hilma såg på några utaf dem. De öfriga föllo ur hennes händer ner på golfvat. Hon såg närmare på ringen: initialerna till hennes eget namn stodo uti den. Hon bleknade.

— Pappa, pappa, sade hon kastande sig i fadrens armar under konvulsiviska snyftningar, det är min egen ring, det är min förlofningsring. Allt är slut! ... Pappa, pappa, allt är slut! ...

Kaptensens ögon gnistrade. Hilma låg sanslös i hans famn.

— Flicka, flicka! sade han djupt rörd, i det han tryckte en kyss på sin dotters hvita panna, uslingen har icke bestått profvet. Hvad sa' jag? Gud välsigne den engel, som räddat dig! Kasta den ring, du bär, med hans namn uti, ifrån dig!

Hilma slog upp ögonen och skälvande, som ett asplöf, afdrog hon ringen och slängde den utåt golfvat.

Nu först förstod Gustaf, hvad som var å färde.

— O, hvilken niding! utropade han och fäste sina tårfyllda ögon på Hilma, som fadren nu släpade till soffan.

— Barn, återtog kaptenen, tacka Gud, att du blifvit frälst i tid!

— Pappa! sade Hilma, sammanknäppande sina darande händer under det att tänderna hackade mot hvarandra, om jag bara får gråta en stund, så blir jag bättre.

— Ack! nej, Hilma, inföll Gustaf och fattade instinkt-messigt hennes hand, gråt inte! Du får inte gråta! ...

— Snälle Gustaf, återtog hon och tryckte hans hand, jag kan icke annat ... Likväl ... likväl borde jag med Ebba Brahe säga:

„Jag är förnöjd med lotten min
Och tackar Gud för nåden sin!“

SJETTE KAPITLET.

Den trägna tjenstgöringen under julhelgen, de nästan dagliga bibelförklaringarne och de talrika julkalaserna lemnade dock åt vår gamle bekante magister Naschenius tillräcklig tid öfrig för uppgörande af nya framtidsplaner, sedan de gamla, efter underrättelsen om kapten Svanefälts förmodade konkurs, plötsligen blifvit tillintetgjorda. Scerdeles belåten med sig sjelf var den kristlige prestmannen för sin sista handling emot sin fordna fästmo, nemligen deröfver att han varit klok nog och dertill på ett sådant delikat sätt gjort slut på hela förlofningsaffären, då han nu mera trodde, att derpå ingenting var att förtjena i pekuniert afseende. Att han af kaptenen, sin tilltänkte svärfar, blifvit satt endast på ett prof, hvilket, som vi veta, han icke bestod, var någonting, som den annars sluge läsarepresten ej anade. Hvad den stackars flickan, hvilkens hjerta han lyckats draga till sig, skulle tänka eller känna, bekymrade honom föga, synnerligast som hon bodde så långt från hans verkningskrets i Guds tjenst, att hon svårligen kunde på något sätt för „de sannt troende“, för „de väckta“ blotta den skenhelige, flitige bibelförklararens inre menniska. Det enda obehag, som den uppslagna förlofningen, enligt Naschenii egen tanke, hade med sig, var den köld, hvarmed den förut så hjertliga prostinnan Granlund nu bemötte sin mans adjunkt, hvilken hon förut ansett nästan som en son. Nanna deremot var sig lik, det vill dock säga, hon var nu efter jul mot Naschenius, sådan som hon varit kort före jul. Ehuru af sin väniinna underrättad om rätta förhållandet med den omtalade konkursen, en idé, hvilken den vorldserfarne kapten Svanefalt fått till följd af Nannas bref till Hilma, och hvarigenom han hoppades komma till visshet om, huruvida hans dotter var älskad för sin egen eller för sina pengars skull, låtsade Nanna dock icke om, att hon visste någonting annat än det, att

Svanefälts voro fattiga och Hilma derföre så mycket mera beklagensvärd, som hon på samma gång förlorat den, hon trodde vara sitt hjertas vän. Att Nanna var orsaken till alltsammans kunde icke Naschenius tro. Det var icke möjligt, tänkte han, att någon helt och hållet kunnat genomskåda honom och aldri minst en sådan liten yrhätta, som Nanna. för hvilken hela världen lekte. Han kunde icke gerna tänka på något annat än sig sjelf och „dender pojken i Upsala“. Hvad Nanna visste, visste också hennes mor. Prosten Granlund, som var rätt belåten med sin adjunkt, hade visserligen hållit en liten föreläsning för denne, då förlofningsuppslagningen blef känd, men hade aldrig hört talas om konkursen.

På grund af den hemlighet, Naschenius bevarade åt Nanna, rörande henne och Oskar Hillerström, hade han också fordrat, och förvissat sig om, att Nanna skulle bevara hans, beträffande sjelfva motivet för hans återvändande af ringen och brefven till Hilma. Detta motiv sökte han dock från sann kristlig synpunkt försvara inför Nanna, i det han sade, att, om han skulle gifta sig med Hilma, då de nu båda voro fattiga, skulle han endast ådraga henne lidanden och försakelser, hvartill han icke hade hjerta, ty han *älskade* Hilma. För honom sjelf var det visserligen svårt, så påstod han, att afstå från Hilmas hand och hjerta; men heldre än han skulle se henne i fattigdom på ett tarfligt komministersboställe i framtiden framsläpa sitt lif för *hans* skull, då hon deremot, som ännu var så ung, kunde ha hopp om en bättre lott, hade en inre röst sagt honom, att han borde göra, som han gjort. Att prosten nog skulle förr eller sednare få höra talas om konkursen, derom var han visserligen säker; men ju längre det dröjde dermed, ju bättre var det, ty, tänkte han i detta fall, den som vinner tid, vinner allt, och åtminstone hade Naschenius hopp om att *snart* vinna sitt mål, få sina sednast uttänkta framtidsplaner realiserade och argumenterade inför sig sjelf tillika sålunda: i än är inte så godt att stämma, som i bäcken . . . Hvad han härmed menade skall snart visa sig.

Förgäfvets hade Nanna till julen väntat Oskar och likaledes förgäfvets bref från honom. Första dagarne efter jul erhöll hon genom Hilma af Gustaf helsing från sitt hjertas utvalde. Oförklarligt förblef det dock för henne, att han icke på öfver en månad låtit höra det ringaste af sig. Tre bref hade hon skrivit till honom; men icke fått något svar. Nannas julglädje hade icke varit stort större än hennes väninnas.

Tiden gick dock. Januari månad nalkades sitt slut. Nanna hade en lång stund en afton suttit sorgset drömande uppe på sitt lilla rum, då hon slutligen började tala för sig sjelf sålunda:

— Kanske han redan glömt mig! ... Hvad har jag väl då för glädje af lifvet? ... Aldrig har han förr dröjt så länge med att skriva ... Männe han icke hinner? ... Eller ... tänk, om han kommer hem! ... Men han har ju sin examen just i dessa dagarna ... O! hvad här är tråkigt! ...

Hon steg härvid upp, blickade ängtansfullt ut genom sitt fönster på den mot aftonsolets nedgående strålar skimrande snön och ilade derefter ned för trappan och in i salen, der hon vid pianot, som en lång tid utgjort hennes enda glädje, slog sig ner, sjungande den lilla nätta folkvisan:

„Glädjens blomster i jordens mull
Ack, visst aldrig gro —
Kärlek sjelf ju försåtlig är
För mitt hjertas ro;
Men der ofvan i hopp och tro
Blomstra de evigt friska —
Hör du ej, hur andar ljuft om dem
Till hjertat hviska?“ —

— Ack, mamsell Nanna sjunger då, som en riktig liten engel, hörde hon sägas bakom sig, då sista tonen af den vackra melodien bortdog.

— Jaså, genmälde hon med kök och utan att ens vända sig om mot den talande, i hvilken hon genast igen-

kände Naschenius, som sakta smugit sig in och nu stod bredvid henne.

— Tack skall hon ha för den lilla sångstumpen, fortsatte han och klappade henne på axeln.

— Kanske jag sitter i vägen, återtog hon och steg hastigt upp.

— Hi... Jag ber så mycket... min aldra som nådigaste lilla mamsell... Jag märker, att jag störde... Förlåt mig, lilla mamsell Nanna, fortfor magistern, i det han närmade sig henne, för att ännu en gång klappa hennes axel.

— Kom inte intill mig!... Rör mig inte med sina långa, stora, fräkniga, gråa labbar!...

— Kors! så fin i sina uttryck... Så artig!...

— Ja, magistern tål vid allt, hvad magistern får.

— Siså, nu är hon vid dåligt humör! Hvarför skall hon det vara? Så ung och så nyckfull!

— Är det inte beklagligt?!

— Åhjo, men det gör ingenting, för jag vet i alla fall, att mamsell Nanna i själ och hjerta är så god. Men kan mamsell gissa, hvarför jag nu gick hit upp?

— Nej, det kan jag visst inte.

— Jo, mamsell Nanna, endast och allenast för att säga farväl...

— Hva'! Skall magistern flytta då?

— Nej, tackadt vare Herren, från hvilken all god gåfva kommer! Ännu så länge, så får jag väl stadna här. Men jag sprang upp, för att säga farväl... på en stund allenast: jag skall fara bort på några timmar... Hi...

— Nå, lycksam resa då!

— Säg mig en sak? Hvarför skall mamsell vara så kort om hufvudet emot mig?

— Det borde herr'n veta sjelf.

— Kan så vara. Men vi få också komma ihåg, att Paulus säger i Romarebrevfets tredje och tjugutredje: „Allesamman äro de syndare och hafva intet att berömma sig af för Gudi“.

— Om magistern lika uppriktigt bekände sina synder speciellt, som det vanligtvis går försig att göra det generellt genom bibelspråk, så . . .

— Hör man bara på! Hon talar så filosofiskt, så man skulle kunna tro, att hon läst både Kant, Schelling, Hegel, Fichte och Rousseau, eller åtminstone . . . hi . . . kände dem till namnet . . . hi . . .

— Fast hon inte är så lärd, som han, så går det väl an att få lefva ändå.

— Ja men, går det an, lilla. Och godt jag för min del kunde lefva så, att jag kunde göra mig förtjent af att lefva hela lifvet igenom med henne . . . Hi . . . Förstår väl skämt? . . .

— Ha, ha, ha!

— Hon skrattar . . . Hi . . .

— Ja, i sanning. Ursäkta mig, men magistern måtte väl aldrig ha någon sorts spekulation? . . .

— Åh inte precis, som hon möjligen tror. Men nog borde hon kunna förstå, att jag håller rätt mycket af henne. Tror hon att jag annars skulle såder i tysthet vara henne behjelpelig med deder Upsalabrefven? . . .

— Nu på en tid, återtog Nanna suckande, har magistern just inte haft mycket besvär med några bref.

— Mamsell Nanna, rår jag väl för det? Hon måtte väl i Guds namn inte tro? . . .

Nanna betraktade presten ett ögonblick under tystnad. Han slog ned ögonen.

— Magistern sa' någonting, fortsatte Nanna. Hvad mente magistern egentligen med, att jag inte måtte tro? . . .

— Hm . . . Att jag . . . hi . . . att jag skulle ha . . . att jag skulle vara orsak till brefvens uteblifvande?

— Magistern gaf mig sjelf en idé . . . Magistern måtte väl inte ha förhållit några bref för mig från Oskar?

— Åh, Gu'bevars, så hon talar! Hvad skulle jag göra mig för nytta med dem? Hi . . .

— Magistern får förlåta, att jag säger, det jag tror magistern nästan om, hvad som helst.

— Ja, otack är världens lön. Hm... Jag förlåter mamsell Nanna dock så gerna.

— Det var roligt det då. Men säg mig, har magistern inte fått något bref från Upsala sedan jul?

— Hm... Något bref från Upsala?!... Hi... Det förstås, det har jag då fått.

— Huru många?

— Hm... Ett par stycken.

— Från hvem?

— Från en gammal bekant.

— Och de äro i behåll?

— Jaha.

— Nåväl! Jag lofvar att inte hysa de ringaste misstankar mot magistern i detta fall, om jag får se dessa bref.

— Det skulle hon visst få, om de inte anginge saker och ting, som endast den, från hvilken jag fått dem, och jag få taga del af. Hemligheten, som de röra, är, så sannt Gud lever, inte min, utan hans.

— Hemligheten skall både han och magistern få behålla, men låt mig endast få se första och sista raderna af brefven.

— Hm... Ja se, om det bara inte vore så, att jag förstört båda två brefven, när jag tänker närmare på saken.

— Det sa' magistern likväl inte först, utan tvertom, att de voro i behåll.

— Kors! Jag kom ju inte ihåg annat, än...

— Men couverterne har magistern väl kvar ändå?
Låt mig se dem!

— Hm... De voro inte couverterade på det viset, förstår hon, utan bref och couvert voro i ett papper. Men, mamsell Nanna, det är då fasansvärdt att kunna hysa sådana misstankar!

— Magistern brukar sjelf säga på predikstolen, att den, som bryter mot ett bud, bryter mot alla.

— Det är visserligen sannt; men se, de orden äro inte tillämpliga nu och här. Ack! mamsell Nanna, hon, som mången annan, misskänner mig. Jag skulle ingenting

heldre önska, än att hon kunde blicka ner i mitt hjerta. Hon skulle kanske finna der, hvad hon icke tror.

— Möjligtvis. Men då behöfde jag visst vara antingen katt, uggla eller heliofob, för jag fruktar, att i magisterns hjerta är mycket mörkt.

— Mörkt!? ... Hi ... I *en* mening är der verkligen mörkt: jag är ledsen och det till största delen för mamsell Nannas skull: jag tänker på henne mer, än hon tror och mer, än jag borde. Om så inte vore fallet, hade jag icke nu kommit hit upp, för att säga adjö. Det är förunderligt: så fort vi träffas, komma vi i gräl, likväl längtar jag ständigt efter att få träffa henne. Till mina känslor kan hon inte ana.

— Åhjo, ungefärligen.

— Ack, att så vore! ... Men nu: ... adjö sålänge!

— Hvart skall magistern fara, om jag får fråga?

— Hm ... Åh, ut till en bondgård här nere.

— På bibelförklaring, kan jag tro?

— Jaha, mamsell Nanna.

— Skynda då på, för det blir snart mörkt. Och magistern fortfar med sina bibelförklaringar, oaktadt pappa inte tycker om detder?

— Jaha, mamsell Nanna. Men „man måste alltid mera lyda Gud, än menniskor“.

— Lycka till! Adjö!

— Får jag då inte ta mamsell Nanna i hand?

— Åh, det behöfs inte. Det går nog lika bra för magistern ändå.

— Jag hoppas det, sade Naschenius, i det han bugade sig och gick.

Några ögonblick derefter satt han grense på en „trollhoppa“, fattande i tömmarne på en rask springare. Vintern var bister. Tshi — tsha — tshi — tsha — lät det under medarne. Det bar af direkt till ... Björkersberg. Naschenius svängde upp med sin lilla „trollhoppa“ till stora byggningen. En dräng tog emot ekipaget. Det var redan nermörkt. Ljus syntes i majorens rum. Dit ställde vår spekulerande prestman sina steg. Knappt inkommen genom dörren, gjorde han en bugning så ödmjuk, att majoren, som

satt vid sitt skrifbord, fann sig föranlåten, efter besvarandet af helsningen, utropa:

— Men för fan! min bästa magister, sopa då inte mitt gamla, smutsiga golf med näsan, utan stig fram och sitt!

— Jag tackar, herr major! halfhviskade Naschenius och tog några *högtidliga* steg framåt.

— Nå, det var en lika rar som oförmodad visit, återtog majoren. Jag har inte haft den äran, att se magistern i mitt hus under denne prostens tid. Förr i världen under magisterns vice-pastorstid, så voro Björkersbergs tak icke förlåga för magistern. Nu är det helt anorlunda. Men jag säger ingenting om't: det är inte godt för magistern att trifvas bland *sådane* kristne, som jag är.

— Herr major, hvar och en har sina grundsatser och lefver efter dem.

— Ja visst, min herre. Men hvad är det egentligen, som i dag har förskaffat mig nöjet? . . . Jag gissar någon kommunalangelägenhet?

— Nej, herr major, helt och hållet enskilda affärer . . . Hi . . .

— Lika bra det. Men för all del var så god och sitt ner! Jag skall genast se till, att vi få oss en liten toddy.

— Inte för mig, herr major, jag tackar så mycket!

— Hvad får jag då bjuda på? En pipa kanske? Det måtte vara djefvulen så kallt ute i qväll.

— Åhja.

— Hm . . . förlåt mig, återtog majoren, i det båda slogo sig ner i soffan, men jag har den förbannade oседen att svära lite' såder ibland i hvardagslag.

Magistern himlade med ögonen och suckade betänksamt. Majoren drog på munnen.

— Orsaken till min hitkomst, började presten, efter några ögonblicks tystnad, är tvåfaldig.

— Således inte enfaldig, sade majoren skrattande.

— Herr majoren vet, att jag brukar hålla bibelförklaringar emellanåt . . .

— Jag vet väl det. Magistern lär gå på med den saken, som en riktig skärslipare. Det må magistern gerna göra, blott magistern förskonar mig och mitt folk, ty vi kunna, Gudskelof! läsa vår bibel sjelfva.

— Betviflas visst inte, herr major, men *ett* utaf mina ärenden var just att be om tillåtelse få på majorens egor, hos herr majorens underlydande, hålla bibelförklaringar.

— När?

— Hvilken dag och stund som helst.

— Nej, så fan anfakta! det kommer att ske, det skall jag säga. Vill magistern deremot på söndagseftermiddagarne företaga dylika experimenter, så kan det gå för sig.

— Det är inte värdt att vara envis?

— Nej, för hin i våld! Hvad en gång är sagdt, det är sagdt, och dermed punktum. Jag skall säga, min herre, att jag högaktar hvarje religion i allmänhet, och hvars och ens religion i synnerhet. Och den, som *ingen* religion har, den anser jag lika med en stor stackare, föga upphöjd öfver djuret, hvars herre han skall vara. Men jag vill dock påstå, att man till och med kan stå *utom* all allmän religion, men man behöfver derföre aldrig vara *utan* religion. Religiös fanatism och religiöst svärmeri väcker hos mig, allt efter beskaffenheten, antingen medömkan eller löje, stundom båda delarne. Hvad oss kristna beträffar, så anser jag, att förnuftet bör vara ordets, bibelns tolk, och känslan dess ähörare och hjertats sanna tillfredsställelse, all religions syfte. Läseriet, utgången från möjligen välment presterskap, har nu, liksom en våldsamt sjukdom, börjat angripa enoch hvarannan, hvilket är högst beklagligt och håller det på, som det börjat, så fruktar jag för, att vi få inrätta ett dårhus i hvarje socken, med pastor loci eller annan tjenlig person till föreståndare. Orsaken till dethär välsignade läseriet är ingen annan, än ett hos folket vaknadt behof af högre själsbildning. Inom sig lifligt, men, jag kan nästan säga, omedvetetkännande detta behof, kastar vår allmoge sig med sitt lynnes hela melanholiskt-poetiska natur på religionen, såsom ten snart sagdt enda för dem fullkomligt och lättast tillgängliga källa till en högre själsutveckling. En mängd slugt och slipadt folk

vet att på sinom tusende sätt draga fördelar af de oupplystes upprörda känslor och dunkla begrepp. På så sätt vinner läseriet utbredning. Sedan kalla desse fantasterna sig „väckte och utkorade“, och blicka med ett visst förakt ner på dem, som, utan buller och bång, tacka sin Gud för allt godt. Ja, dede läsarne tro sig sjelfva med allt, hvad dem tillhör, stå liksom under Guds särskilda beskydd, så att, om för en sådan en gris skulle dö, utan knif, endast dukande under för de en gång bestämda naturlagarne, så säger egaren genast: „Jaha, nu har vår Herre tagit min gris ifrån mig; men Han ger mig nog snart en igen“. Och det är till och med inte fritt, att man af en slik „troende“ får höra, det han allt har sina funderingar på möjligheten af, det grisen skall blifva honom återgifven på annan än vanlig och naturlig väg. Det är ju en skön användning af det menskliga förnuftet! Drifver man då med denne förblindade däre för hans råhet, hans galenskap, så erfar han en ljuf känsla och en viss stolthet öfver att vara värdig „lida förföljelse för sin tro“. I sanning en skön tro! . . . Allt, hvad som finnes skönt och herrligt här i verlden, anser en sådan för „fåfänglighet, förgänglighet“ och vill gerna inbilla sig sjelf och andra, att vi menniskor äro satta hit på jorden, endast för att hänga läpp, lipa och gråta. Guds stora skapelse, alltifrån den doftande rosen vid hans fötter, till stjernorna, månen och solen på himmelen, betraktar en riktig läsare som ingenting: liksom ett fuskverk, icke värdigt vår beundran, ännu mindre i stånd väcka tillfredsställelse hos oss öfver den plats, som den Evige behagat skänka oss i sin oändliga kedja. Jordan kallas af en sådan best för en „jemmer- och sorgedal“, hvilken han vid första lägliga tillfälle säger sig vilja lemna, men hvori han dock rätt gerna stadnar kvar, när det kommer till kritan. I himmel och helvete är en sådan passagerare så hemmastadd, som en landbrukare på sina gården. Den eviga saligheten tror han icke på, utan är om densamma, för sin enskilda del, så förvissad, som om han hade den i näfven. Allt hans görande och låtande går endast ut på att få *belöning*: att blifva salig. Det är ju den mest rena

egoism, man kan tänka sig. Flöte deremot hvarje hans handling af kärlek till Gud, så vore det en annan sak; men derom hör man ingenting talas, blott och bart om den eviga saligheten. Och hvad gör väl en läsare för uppförringar för den väntade eviga saligheten? Jo, han läser, han gnor och läser sitt Nya Testamente dag ut och dag in, och lika slug är han, när han slutar, som när han började: hans känsla är möjligen litet mer eller mindre upprörd vid förra tillfället. Att på detta sätt dyrka Gud är ju alls icke obehvämt, om man bara ej behöfver använda sin tid till något annat. Med den bestämmelse, man fått såsom samhällsmedlem, är det naturligtvis icke så noga, då man blott såder en passant vistas på denna „usla jorden“. Att i handling och i uppfyllande af sina pligter mot andra och sig sjelf såsom människa och dertill kristen bevisa sig stå öfver mängden, se det är en sak, som läsarne aldrig befatta sig med: det är för simpelt för dessa himmelskandidater. Nej, då är det lättare att läsa, tycka de. Så, till råga på allt, uppträda skomakare och skräddare etc. och hålla „bibelförklaringar“. Dessa och dylika personer, som icke ens ha begrepp om ett språks natur, förklara icke allenast ett språk, utan också dess djupaste sanningar, naturligtvis till stor uppbyggelse för dem, som höra på. Detta är precis detsamma, som om en gårdfarihandlare, den der hela sitt lif igenom lunkande gnott med en påse på ryggen mellan Stockholm och Borås, toges till lots å ett fartyg, gående mellan Nordcap och Peking.

— Förlåt mig, herr major, inföll Naschenius, men, churu jag visst icke vill eller kan erkänna skräddare eller skomakare i allmänhet, såsom rätte bibelförklarare, så får man dock icke neka, att Gud kan omedelbarligen upplysa äfven deras förstånd, så att de tolka ordet rätt, ty det heter i Matthei 10:de och 9:de: „Varen icke bekymrade, huru, eller hvad J skolen tala: ty det skall eder gifvas i samma stundene“.

— Så säger verkligen Mattheus, men, huruvida dessa ord kunna lämpas på, hvad vi nu talat om, torde sam-

manhanget på det citerade stället bäst bevisa. Beträffande dessa samma skrädrares och skomakares omedelbara upplysning, så skulle jag snarare vilja tro på kolossala hugskott och rama bondfantasier. Några underverk tilldraga sig icke nu mera. För öfrigt får jag säga, att jag har inte synnerligt stort förtroende till, hvad som bevisas af bibelspråk nappade ur dess egentliga sammanhang och hvarmed läsarne tagit sig för att jemt och samt argumentera. Emellertid är det icke nog för läsarne att ha, såsom skriften bjuder, en hvilodag i veckan, utan de vilja leka söndag för jemnan. Under läseriets mask utöfvas diverse vackra handlingar, hvarpå vi tyvärr ha alltför många bevis. Men se, allt sker af „kristlig kärlek“. Så bli en hop kärringar, som förr aldrig befattat sig med att tänka, splitter galna och förpassa sig icke sällan själfva åt evigheten, under det andra göra för sig och sin närmaste omgivning hela lifvet eländigt. Den, som icke går i kyrkan, hålles af läsarne för hedning. De äro för knapp-tänkta inse, att Gud kan dyrkas och tillbedjas när och hvar som helst på fri hand, utan både kyrka och prest. Så springa dessa „väckte“ millängder, för att få höra på den eller den presten, som icke sällan är å förnuftets vägnar ganska klenk utrustad. Om lärdom skola vi icke tala, ty sådant är nu mera nästan bortlagdt bland våra prester, förlåt herr magister.

— Åh, jag ber, herr major! Dock nulla regula sine exceptiones.

— Medges, men undantagen i detta fall äro likväl ganska få här i orten. Men, för att nu återgå till läseriet, så vill jag påstå, min bäste herr magister, att läsarepresterne äro de ende, som deraf ha nytta. Dessa äro, inte annat än jag kunnat finna, af tre slag: antingen *fantaster*, *dumbommar* eller *kanaljer*. Om sannt religiöst folk och förståndiga människor tala vi ej. Det enda medel, vi ha mot läseriet, är en högre bildning hos folket förmedelst sockenbiblioteker och bildningscirklar (äfven på landet), och dertill prester af annat skrot och korn. Så till exempel anser jag, att i stället för de ständiga bibelförklarar-

garne, borde snarare för folket hållas föredrag i naturvetenskaperna, i historia, geographi och dylikt. Och, tro mig, läseriet med allt dess elände komme att försvinna, och religionen, den herrliga kristna religionen, skulle derigenom slå fastare rötter och dess frukter blifva mera framstående, än hitintills i vårt land. Seså, var så god och yttra sig nu, om magistern tycker, jag har orätt.

— Herr majoren, genom sitt ljusa förstånd, ser mer än mången annan. Dock . . . det finns fläckar i sjelfva solen . . . Hi . . . Att söka vederlägga herr majoren vill jag icke, ehuru jag kanske genom Guds nåd skulle kunna det. Majoren vet sjelf lika väl, som jag, hur det gick med Saul, den sedermera för Herrans ord så nitiske apostelen Paulus, hvilkens ord i Corintherbrevets femte kapitel och tjugotredje vers, jag blott vill anföra. Han säger nemligen: „Men vi predika den korsfäste Kristus, judomen en förgelse och grekomen en galenskap“.

— Sesåder ja! Jag kunde väl tro, jag, att magistern skulle dräpa mig med ett bibelspråk. Men hör nu, efter som vi inte riktigt komma öfverens i det ämne, hvarpå vi kommit in och, som jag nu haft nöjet säga magistern åtskilliga små sanningar, så tror jag, att vi ta oss en liten sup och en smörgås?

— Tillbudet af supen refyserar jag, men för smörgåsen får jag tacka.

— Jaså, magistern har laggt bort att supa också nu. Jag kunde väl tro det. Ursäkta, men jag är alltid rätt fram: det är ett gammalt bonduttryck, som låter såhär: „den som ej vill kålen supa, han skall inte flasket nypa“. Så lär det också bli nu, för fan anfakta! jag låter servera smörgås, för den, som ej tar lilla supen. Men får jag ändå inte bjuda på en toddy?

— Nej, jag tackar: jag har funnit nyttigast både för min kropp och själ att inte förtära någon sorts spirituosa.

— Nånå, jag säger ingenting derom. Att spåka sin lekamen kan nog hafva sin nytta. För koaseqvensens skull, så gissar jag, att magistern icke heller dricker vin, ty det är också ganska förderffigt och ej heller utan sin spirituösa halt?

— Nej, herr major: vin dricker jag.

— Det är således inte förbjudet i Guds ord?

— Tvertom, herr major: Paulus säger i sin första epistels femte kapitel och tjugotredje vers: ... hi ... „Drick icke längre vatten, utan bruka något fögo vin, för din magas skull, och att du ofta sjuk är“.

— Magistern är, minst sagdt, en riktig klippare! Den gåtan, hvarför en hop nykterhetsprester dock dricka vin, har jag således nu fått löst: de stödjade sig förmodligen på samma ord, som magistern nu citerade. Ja, de presterna, de presterna! ... Ett glas vin har magistern verkligen gjort sig förtjent af att få.

Härvid uppsteg majoren, öppnade ett litet hörnskåp, småskrattande för sig sjelf, och framtog en portvinsbutelj jemte ett par glas, under det Naschenius med ett illparigt grin på läpparne satt helt fundersam. Vinet dracks och samtalet började åter.

— Jaha, herr major, började Naschenius, mitt ena ärende har jag nu framfört och fått afslaget. Det andra, till hvilket jag nu vill öfvergå, hoppas jag få bifallet. Hi ... Detta är af mera *enskildt* intresse.

Nu talade vår aktningssvärde läsareprest sanning, utan att sjelf gifva akt derpå.

— Næ? sade majoren.

— Det är en samvets sak.

— Jaså.

— Jag önskar blott få herr majorens förlåtelse.

— Det var katten! Jag vet likväl aldrig, att magistern gjort mig något emot, utom det att magistern förvänder folket här i socknen med det välsignade läseriet.

— Icke därför, herr major, ämnar jag be om förlåtelse.

— Men hvad kan det då vara för?

— Mitt samvete är finkänsligt.

— Det förstås: det hör till tjensten.

— Lofvar herr majoren att förlåta mig?

— Ja, se det vete fan: det beror helt och hållet på beskaffenheten af den handling, för hvilken absolutionen skall meddelas.

— Jag har länge dag och natt haft samvetsförelser...

— Jojo!... Det var emedlertid högst beklagligt.

— Nu vill jag skaffa mig ro till min själ.

— Det är någonting, som inte bör försummas. Kan jag vara till någon tjänst i det fallet, så...

— Har jag blott fått herr majorens förlåtelse, skall jag åter känna mig lycklig.

— Näja, som jag förmodar, att magistern hvarken stult eller mördat, så hoppas jag kunna gifva tillbörlig aflösning. Kanske magistern har roat sig med att kasta „syndiga blickar“ på någon af mina underhafvandes...

— Nej, herr major, så usel kan jag inte vara och derhän har jag icke glömt Guds väg.

— Hvad är då frågan om?

— Herr majoren skall få höra. Om majoren än icke skulle kunna förlåta mig, så skall jag dock finna lindring och tröst uti att hafva bekänt mitt brott, ty det heter: „Bekännen inbördes synderna den ene dem andra, och beder för eder inbördes“.

— Nåe?

— Jag vet, att herr majoren, hitintills skytt all slags gemenskap med den familj, uti hvilken jag lever, röres och hafver min varelse... Hi...

— Hur vet magistern det?

— Jag vet det.

— Nå, om nu så skulle vara, hvad kan det röra magistern?

— På sätt och vis rör denna sak mitt samvete.

— Jaså, magistern är skickad såsom en sorts kommissionär, såsom en sorts fredsmäklare?

— Visst inte. Tvertom har jag kommit hit, för att tala om denna sak af egen böjelse, af kärlek till det rätta.

— Som jag redan förut sagt: magistern var och är mycket välkommen, blott magistern inte funderar på att hålla någon dumdristig moralpredikan eller bibelförklaring, ty då...

— Kan inte komma ifråga, dertill äro herr majorens tänkesätt alltför upphöjda, för att behöfva af mig på något sätt regleras. Men, innan jag nu skrider till min

bekännelse, vill jag dock först, om det tillåtes mig, göra en fråga.

— Gerna, min vän.

— Är det herr major's verkliga önskan att fortfarande undvika all förbindelse med prosten Granlund och hans familj?

— Ja, min verkliga önskan, på heder och ära.

— Mina samvetsförebåelser äro då icke utan skäl.

— Men så för fan i våld! kom då en gång till sjelfva saken!

— Nå välan! Majorens son älskar prostens Granlunds dotter.

— Hvad vill det säga? . . .

— Och han vill gifta sig med henne.

— Åh han skall så i helfvete heller! utropade majoren, i det han slog näfven i bordet, så skrifmaterialerna, buteljen och glaset derpå hoppade.

— Det är hans fasta vilja och beslut, återtog presten.

— Jag gissar, herr magistern hört talas om, hvar barns vilja sitter.

— I riset, herr major . . . Hi . . .

— Just der ja. Men hur har min son lärt känna *deras* dotter?

— Derom må han sjelf upplysa, men hur förbindelsen dem emellan underhållits, kan, bör och vill jag säga. *Jag*, herr major, *jag* är den, som varit dem behjelpig i deras kärlek och, som jag speciellt vetat, tvertemot herr majorens vilja och önskan. Detta tillika med tanken på de båda ungas oförstånd och poetiska lynnen och deraf möjligtvis blifvande följder, har djupt nedtryckt mitt sinne. Jag har icke längre kunnat förtiga min medbrottslighet och nu, Gudskelof! är min bekännelse gjord.

— Men säg mig, hur har magistern blifvit invigd i hemligheten?

— Jag är Oskars vän.

— Sää?! Hvad heter konan?

— Hm. Oskars . . . tillbedda?

— Ja.

— Hi... Nanna.

— Vet magistern med visshet, att hon och min son fundera på hvarandra?

— Det vet jag. Och till yttermera visso äro här facta, som tala, fortfor Naschenius och drog upp tvenne stycken bref och lemnade till majoren.

— Hur har dessa kommit i magisterns händer? frågade majoren, granskande brefven.

— De äro från Upsala skickade i serskildt couvert, direkt till mig.

— Det är verkligen Oskars stil, fortfor majoren, hvars panna mulnat betydligt. Men hvarför har magistern då inte brutit dessa bref också?

— Som herr majoren kan se, äro dessa icke adresserade till mig, utan till *henne*. Det yttre couvertet med min adress på, har jag naturligtvis... och jag får bekänna, att jag också verkligen, för att öfvertyga mig om, det innehållet af dessa bref var tillräckligt bevisande, äfven brutit inre förseglingen, fast jag sedan åter kladdat ihop den, så godt jag kunnat.

— Det synes verkligen vara gjordt med öfvad hand. Har magistern undanhållit flera bref än dessa?

— Nej, herr major, då jag emottog alla de andra, var jag tyvärr döf för mitt samvetes röst.

— Jag behåller dessa bref!

— Alltför gerna, herr major. Jag kan således nu hoppas på fadrens förlåtelse, för det jag bistått sonen att handla orätt?

— Det förlåter jag, sade majoren i det han höjde rösten. Men se, att ni emot min son, den ni säger vara er vän, handlat som en skurk, en äkta skurk, kan jag ta mig sju millioner djeffar! inte förlåta er. Det skall vara en läsareprest. som skall göra på det viset! Ni måtte skämmas, er sakramentskade fähund, om ni hade så mycket sundt bondvett, att ni någonsin kunde skämmas! Först går ni och emottar ett förtroende af en vän och sedan förråder ni den hemlighet, som blifvit er betrodd. Jo, ni är en ljus fogel! Dertill bryter ni andras bref, ert förbannade

vrak-as! De rykten, som gå om er, håller jag verkligen icke för otroliga. Antingen måste ni vara en riktig skurk, eller också en under all kritik dum djefvul. Lär er emedlertid ifrån denna dag att sätta mera värde på ett gifvet löfte om förtroende, än ni hitintills tyckts göra! Det finnes ingenting, nej ingenting, som jag anser så uselt, så lågt, som löftesbrott. Naturligtvis har ni lofvat min son att tiga med, hvad ni nu omtalat. Har ni inte det? Säg! men säg sanning, er himlahund!

— Jo, herr major, svarade vår förfärade prestman, darrande, som ett asplöf, i hela sin kropp.

— Det var verkligen en skön vän, han råkade på, hänade majoren.

— Men, herr major, skall jag då uppbära den vrede, som kanske egentligen borde tillkomma den stackars förblindade Oskar?

— Klyf inte näbb, svartrockade babian, för då svarar jag inte för, hvad som händer. Hur jag kommer att bedömma min sons handling, det är en särskild sak, öfver hvilken jag alls icke ämnar yttra mig i er närvaro. Det är endast öfver *er* handling vis-à-vis min son, jag tagit mig friheten tala. Och den, som icke dömmar er på samma sätt, som jag, anser jag ej vara många styfver värd. Men vänta lite, vi skola språka vidare. Hvad mente ni med det ni sade: „den stackars förblindade Oskar“? Förklara er, derest icke fan sitter i er!

— Jag menade ... hm ...

— Ja, mena ni på och det ögonblickligen! Här har ni ingen läsarekärning att tala med, skall jag säga er!

— Jo, jag menade först och främst, att han är förblindad, därför att han handlar emot sin fars upphöjda tänkesätt, och för det andra icke ser... hm... eller vet eller bryr sig om, hurudan den familj är, i hvilken han vill ingå slägtsk...

— Jag borde veta, att ni hör till dessa, som kunna vända kappan efter vind; men se, att er oförsämndhet gick så långt, att ni till och med vill förtala den familj, hvori ni säkerligen åtnjuter vänskap och välvilja, trodde jag dock

icke. Ej må ni inbilla er, att ni derigenom förtjenar någon gunst hos mig. Ni blottar tvertom sålunda ännu mer er egen uselhet. Men för säkerhetens skull, min herre, försvinn från mitt hus, så fort ni någonsin kan och visa er aldrig här utan då tjensten det nödvändigt fordrar! Den kontroll, vår Herre gifvit er fysionomi, är nog i och för sig såsom motiv till min önskan. Och ännu mera skäl har den för sig, sedan jag nu plötsligen fått sjelf lära känna, hvad ni går för. Der har ni er hatt! Skynda er såvidt ni inte i klotform vill komma ur mitt hus! . . .

En man af mindre martialiskt lynne och utseende än major Hillerström skulle varit i stånd skrämma magister Naschenius och var det således mindre underligt, att han nu hals öfver hufvud med andan i halsen skyndade ut, utan att kunna eller våga yttra ett ord. Majoren stängde sjelf dörren efter honom och det så kraftigt att det genljöd i hela byggningen.

När Naschenius sedan på sin „trollhoppa“ gled öfver gården, glad som en spelman att ha kommit helskinnad från denna sin visit på Björkersberg, kastade han en triumferande blick uppåt det fönster, genom hvilket han såg, hur den gamle uppretade majoren med häftiga steg vandrade fram och åter i sitt rum. Den bortkörande och bortkörde presten satt helt förnöjd och betraktade den skimrande snön på ömse sidor om sig. Målet med resan: upptäckten af kärleks-handeln emellan Oskar och Nanna, var vunnet, och, att litet ovetvankats såsom extra belöning för välförhållandet, fäste han sig alls icke vid. Naschenius hörde nemligen till dessa människor, på hvilka andras förakt, hån och vrede verka lika med vattnet på gåsen.

SJUNDE KAPITLET.

Låt om oss nu göra ett litet besök på Hammarbydall! Denna vackra possession med sitt stora trevånings stenhus, mera liknande någonting i slotts-väg än en enskild egendom, tillhörig, vid tiden för vår berättelse, den tjugutvååriga enkefru brukspatronessan Josephine Lind och hennes fem-åriga son, ligger, som vi veta, icke så serdeles långt från våra bekanta ställen Ljungö och Björkersberg. Enkan efter den rike brukspatron Lind, som lemnat efter sig en förmögenhet af omkring tre hundra tusen riksdaler, åtnjöt likasom hennes salig man i lifstiden allmän aktning och egde sina underhafvandes innerliga tillgifvenhet och kärlek. Hennes intime vän och rådgifvare samt sonens förmyndare var major Hillerström. Sjelf deltog hon i kontrollen och något litet i ledningen af brukets affärer.

Brukspatronessan Lind, hade allt efter sin åldrige mans död lefvat nästan som snäckan i sitt skal. Man såg henne aldrig borta och hörde aldrig talas om, att någon främmande, utom majoren, var hos henne.

Dagen efter magister Naschenii besök på Björkersberg satt den unga enkan, medan det skymde ner, uti en gungstol i sitt treffiga förmak och betraktade med förtjusning sin lille son, en vacker brunögd liflig pojke, som hojtande red på sin gungande trähäst framför kakelugnsbrasan. En stor krithvit långhårig hund låg utsträckt framför sin herskarinnas fötter och murrade liksom af belåtenhet, då hennes lilla ena utsträckta fot emellanåt vidrörde hans rygg. Det hela utgjorde en vacker familjtafla, uti hvilken brukspatronessan sjelf naturligtvis var mest framstående. Hvem skulle väl kunnat tro, att denna unga qvinna redan för fem år tillbaka var mor?! . . . Hon var verkligen tjusande, der hon satt, med hufvudet vårdslöst hvilande på gungstolens med hvit shirting öfverdragna konsolatör, hvaremot hennes rika, svarta, i breda flåtor bakom öronen upplagda hår bjert

afstack. Detta, tillika med de stora svartbruna eldiga ögonen, under de fint penslade mörka ögonbrynsbågarne, tillkännagäfvade en nästan sydländsk natur hos denna qvinna. Den hvita pannan, den skära hyn, häntydde dock lika mycket på nordisk härkomst. Öfver den välformade munnen var ett drag af mildhet och behag, svårt att beskrifva. De vackra, något stora, hvita tänderna framlyste då och då, när ett af dessa hänförande leenden, hvilka voro den unga brukspatronesans egna, sväfvade på hennes röda läppar. Den raka näsan gaf åt det intelligenta något fylliga ansigtet ett uttryck af kraft och rättframhet. Med detta ansigte syntes hennes ståtliga vext, den nästan vällustigt svällande barmen och den hvita halsen vara i fullkomlig harmoni. Hon var denna afton klädd i en svart små-hvit-prickig sitzklädning med långa ärmer.

— Næ, lille Herman, sade hon till sin son, efter att en stund ha suttit tyst och betraktat honom, hvilken tycker han mest om, antingen mamma eller hästen, som han sitter och rider på?

— Först mamma, tycker jag om, och så tycker jag om pappa, som är död, som ligger i kyrkogården med det stora jernkorset öfver sig — usch! . . . Hvad det ändå måtte vara ledsamt att vara 'död! . . . Säg mamma? Men, om man varit snäll, så är man ju hos Gud i himmelen ändå, fast man ligger i grafven?

— Jaha, lille Herman! Derför skall man också alltid vara snäll.

— Då skall jag alltid vara det, så får jag komma till Gud och pappa. Mamma kommer nog till Gud också, för mamma är allt bra snäll . . . Hopp Schamyl! . . . Jag tycker allt om Schamyl också, mamma, fast han bara är utaf trä. Jaha, först tycker jag om mamma, och så pappa, som är död, och så tycker jag om onkel Hillerström, fast han svärde, när han var här sist, och så tycker jag om Schamyl och så om alla de svarte smederna der nere, som kalla mig för lille patron. Säg, mamma, är jag en patron, jag, som pappa var?

— Nej, kära barn, det är du visst inte.

— Men alltid, då jag kommer ner i smedjorna med inspektorn eller de andra herrarne, så säga smederna: „se lille patron!“

— Det är derföre, att lille Herman är så tjock och fet.

— Och så säga de: „kors, se lille herr Herman!“ De kalla mig för herre, ha ha ha . . . utom mjölnar'ns lille Pehr; han säger du: „hör du Herman“, säger han, „vill du leka med nu?“ säger han.

— Jaså, säger han det. Ja, det gör han mycket rätt uti. Så snart det är någon, som är så dum, så han kallar Herman herre eller lille patron eller någonting sådant, då svarar du honom: jag heter Herman. Och så får lille Herman aldrig glömma att ta af sig mössan, när han helsar på någon, det må vara hvem som helst.

— Jaha, men vet mamma, de skrattade åt mig härom dagen ner på bruksbacken, då jag tog af mig mössan.

— Hvilka skrattade?

— Allihopa.

— Hvilka allihopa?

— Smederna och bokhållarne.

— Det var mycket dumt gjort utaf dem.

— De sa', att jag inte hade behöft att ta af mig mössan, sa' de.

— Hvem var det, som han tog af sig mössan för då?

— Jo, det var för grisarne: de kommo och ruffade emot mig och helsade och nickade med nosarne.

— Jaså, grisarne, återtog modren leende; dem behöfver man aldrig helsa på. Bara man är beskedlig emot både dem och alla andra djur, så . . .

— Jag var beskedlig emot dem: jag gick ur vägen för dem. Men, mamma, skola vi inte tända ljus nu?

— Inte ännu, min lille gosse. Mamma har suttit och arbetat hela dagen, så hon är trött. Nu skola vi hvila oss litet i skymningen. Man skall alltid vara arbetsam och flitig; men man behöfver också hvila sig emellanåt.

— Säg, lilla mamma, när jag blir stor, får jag en riktig häst att rida på då?

— Ja, det får du, om du är gudfruktig, lydig och läser flitigt.

— Jag skall nog bli duktig, skall mamma få se.

— Jag hoppas att så måtte ske, sade patronessan suckande. Kom hit och kyss mamma nu!

— Åhja, det kan jag väl göra: Schamyl står nog still.

Den ömma modren öppnade sina armar och tryckte sin lille älskling till sitt bröst. Dörren öppnades i det samma och patronessans kammarjungfru inträdde anmälande major Hillerström.

— Ack, det var riktigt roligt! utropade patronessan, i det hon lösgjorde sig från sin sons omfamning och steg upp. Bed honom vara så god och stiga in! Nu skola vi tända upp ljus, lille Herman. Sesåja, nu kan vår snälle onkel Hillerström få komma in, när han vill.

— Ödmjukaste tjänare, fru brukspatronessa! helsade han också i detsamma.

— Tjenarinna, herr major! Oändeligt välkommen! Var så god och sitt ner!

— Tackar förbindligast, min lilla snälla . . . Men, hvad fanken! han J redan tändt ljus? Och jag som tänkte få sitta här och prata bort skymningsstunden.

— Nu svärde onkel igen, inföll lille Herman; mamma har sagt, att man aldrig skall svära.

— Det har du mycket rätt uti, min lille Herman, och din snälla mamma också, återtog majoren och flyttade gossen i sitt knä. För ofrigt har jag ju inte helsat på dig ännu. God dag, min hedersvän!

— God dag, onkel!

— Hur står det till med dig?

— Tackar bra. Jag rider . . .

— Till förekommande af vidare förebräelser, sade patronessan skrattande, så låta vi Herman stiga in i sitt eget rum. Der har han roligare än här. Du får ta hästen med dig. Så! Adjö!

Gossen betraktade ett ögonblick sin mor; men aflägsnade sig derefter, skjutande Schamyl framför sig.

— Så skola barn uppfostras! sade major Hillerström. Ni är ett mönster, min unga fru brukspatronessa.

— Långt derifrån, herr major. Men var nu så god och tag plats. Det var synnerligen angenämt att i dag få den äran... Jag satt här framför brasan och höll på att bli riktigt melankolisk.

— Jojo! genmålde gubben Hillerström, i det han slog sig ner i gungstolen.

— Får jag lof att bjuda på cigarr eller pipa? frågade brukspatronessan.

— Ni är då, fan ta mig! återtog majoren, sjelfva artigheten lifs lefvande. Jag tackar, om jag får lof att få en pipa.

— Med största nöje, herr major, återtog hon och ringde på en liten klocka.

En betjent inträdde.

— Var snäll, stoppa den pipa, som herr majoren brukar röka i, och kom hit med! sade patronessan.

— Ni känner mina svagheter, återtog majoren. Jag får säga, jag sätter särskildt värde på er, derföre att ni tillåter, man röker till och med i ert eget förmak.

— Uppoffringen härför är, som ni vet, inte synnerligen stor, alldenstund jag sjelf dagligen röker cigarr, som en riktig nu-tids-amazon. Men man skall någonting ha att roa sig med i sin enslighet. Seså, nu tänder jag min cigarr. Jag skall säga, dem tillåter jag inte min betjent ha uppsigt öfver af vissa skäl...

— Häri torde ni också ha fullkomligt rätt.

Betjenten inkom med pipan och aflägsnade sig genast, efter att ha tändt den.

— Nu herr major, skola vi prata förstånd, fortfor patronessan, i det hon satte sig i ena soffhörnet rökande sin cigarr.

— Jaha, just för att få språka litet förstånd, litet rent allvar med er, har jag i afton kommit hit.

— Det var verkligen roligt. Jag hoppas, herr majoren gör mig den äran att soupera hos mig i afton. Men, som majoren vet, hafva vi alls ingenting storartadt i hvardagslag här på Hammarbydal.

— Ni lefver förnuftigt, min unga väninna; derpå sätter jag och hvarje annan förnuftig menniska synnerligt värde. Jag måste bekänna, jag har just tänkt få äran ta lilla suppen hos er i qväll.

— Det fagnar mig. På fjorton dagars tid har min gode herr major Hillerström inte varit synlig här.

— Och hade inte heller blifvit det i afton, derest icke en omständighet, som inträffade i går vid denhär tiden, föranledt mig ta tvert på saken och resa hit och det i ett högst egendomligt ärende ändå.

— Jaså. Majoren börjar göra mig nyfiken. Är det något rörande brukets affärer?

— Nej, min nådiga.

— Men ändå af allvarlig beskaffenhet?

— Icke utan.

— Rör saken min person?

— Ja, ganska nära.

— För all del, herr major! ...

— Fru patronessa, jag smickrar mig af att vara er vän ...

— Ja, till och med min *bäste* vän, herr major.

— Tänk, om vi ändå i afton komme att skiljas, som ovänner ...

— Det vill jag inte förmoda.

— Men, om jag i ert tycke vore ogrannlaga emot er?

— Ogrannlaga kan ni aldrig vara, herr major.

— Händelserna kunde dock foga så, att jag ansåge mig dertill, som biskop Brask skref under sitt sigill, „nödd och tvungen“.

— Har jag möjligen i mitt uppförande, såsom enka eller mor, gjort mig skyldig till någon? ...

— Någon tillrättavisning menar ni? Visst inte. Som jag redan förut sagt: ni är ett mönster, ett praktexemplar bland qvinnor.

— Gör mig inte inbilsk: skäm inte bort mig, herr major!

— Inbilsk blir ni aldrig. Att skämma bort er står inte till.

— Dethär blir ju artigheter af alltsammans.

— Dock välförtjenta, min nådiga.

— Ni är en fullkomlig gentleman, herr major.

— Och ni en veritabel laddy. Men vi ha nu helt och hållet aflägsnat oss från ämnet.

— Ert eget fel, min högtärade vän.

— Det var likväl inte min mening...

— Ännu mindre min. Säg, får jag lof att låta servera en toddy?

— Jag tackar er, men inte ännu. Affärerna framför allt!

— Nå, efter behag.

— Men min unga, kära väninna, ni har nu varit enka i snart ett halft år...

— Jaha, suckade brukspatronessan.

— Lofva mig, att ni inte låter sära er af, hvad jag kommer att säga er.

— Det lofvar jag.

— På heder och ära?

— På heder och ära! Men nu, herr major, måste ni också lofva mig, fortfor patronessan småskrattande, att ni inte låter er sãras af, hvad jag möjligen kan komma att säga...

— Det lofvar jag och vill också hålla det.

— Nå, men dethär låter ju rätt löjligt: det är en ordentlig underhandling.

— Saken är icke heller utan sin vigt för oss båda.

— Så tycks det åtminstone på preliminärerna.

— Men skämt åsido! Det, hvarom jag nu ämnar tala med er, fordrade etiketten egentligen, att jag icke nämde förrän minst sex månader härefter. Dock, efter hvad jag fått veta, är ingen tid att förlora: ett löfte är alltid heligt och, om möjligt, mer än heligt då det är gifvet till en döende.

Den unga, glädtiga enkan blef plötsligen helt allvarsam och fixerade majoren.

— Min bästa herr major, sade hon med darrande röst, ni måste väl aldrig ha misstydt min uppriktiga vänskap för er?

— Jag vill hoppas, att jag inte det har gjort, svarade majoren lakoniskt. Men, missförstå nu inte mig ni! Säg mig: har ni någonsin tänkt på att giftaom er?

Brukspatronessan teg ett ögonblick: en viss förvåning syntes i hennes anletsdrag och den fylliga barmen häfdes våldsamt. Efter att ha dragit ett par drag i sin cigarr, svarade hon:

— Er fråga, herr major, har kommit som ett oväntadt äkslag öfver mig. Jag anser mig dock skyldig att besvara den. Att giftaom mig har jag i sanning alldeles icke tänkt på. Om någonting sådant likväl skulle mot förmodan komma ifråga, så kan jag försäkra er, att jag *aldrig* gifter mig med någon, som jag icke af hela min själ älskar.

— Derpå undrar jag inte.

— Men, herr major, att jag någonsin kan komma att älska en *gubbe*, tror jag inte.

— Ni är uppriktig, tack för det! fortfor majoren och, under det han smålog, räckte patronessan sin hand, hvilken hon fattade vänligt nickande. Ni har en gång varit gift med en gubbe, menar ni.

— Ja, med en älskvärd gubbe, men hvilken jag dock aldrig *älskade*. Min högaktning, min vänskap, min tillgifvenhet egde han, men aldrig min kärlek. Ehuru jag öppet sade honom detta, ville han dock ha mig till hustru. Jag, en stackars fattig fader- och moderlös gouvernant, ett barn om sexton år, lät mitt förstånd leda eller, rättare sagdt, döfva min känslas röst, jag uppoffrade mig sjelf, mina bästa känslor för min framtida utkomst. Huruvida jag handlade rätt eller icke, må Gud döma! Alltnog, jag blef så lycklig, som en ung flicka kan bli under dylika förhållanden. Jag sökte alltid samvetsgrannt uppfylla mina pligter som maka, tackande hvarje dag innerligt Gud, för *den* lycka, som blifvit mig beskärd, oakadt en vemodig

känsla, hvilken jag blygts att inför mig sjelf förklara, då och då, när jag såg ett par *unga* makar, uppsteg i mitt hjerta. Ack ja, sådane äro vi människor! När vi äro lycklige, så vilja vi vara ännu lyckligare. Emedlertid, herr major, försäkrar jag, att jag af innersta hjerta saknar och begråter den ädle man, som betryggade min framtid. Minnet af honom skall alltid vara mig heligt. Hvarje af min salig man under lifstiden uttalad önskan, vill jag, äfven nu efter hans död, uppfylla, såvida den till exempel ej ginge ut på, att jag skulle gifva mig ännu en gång med en, som kunde vara min far, morfar, eller farfar. En sådan önskan kan jag icke heller tro, att han haft, ännu mindre uttalat, och äfven, herr major, om så vore fallet, hvarpå ert tal om ett gifvet löfte till en döende möjligen kunde häntyda, så var förvissad, jag skulle bedja Gud gifva mig styrka att kunna handla tvert emot en så dum önskan. Jag är ett fritt väsende: jag vill också handla fritt i de saker, som röra mitt hjerta, ty dem förstår jag bäst sjelf.

— Nå, men i sanning tror jag icke ni blifvit litet ond, oakadt ni lofvade . . . Jaja, jaja, fru brukspatronessa!

„Hur ungdomsblodet dock kokar öfver

Sad' gamle Hilding, hur väl behöfver

Det ej att kylas af årens snö“ —

I min försigtighet har jag burit mig dumt åt, det märker jag nu. Om jag deremot gått alldeles rakt på saken, så skulle ni icke missförstått mig, som ni nu gjort.

— Herr major, jag är inte ond, jag är inte ens sårad, jag bör inte gerna ha kunnat missförstå er och, om „ungdomsblodet“ i något ögonblick skulle „koka öfver“, så är ju det förlåtligt. Eller hur? Om jag sagt förmycket, så har det skett, endast för att spara edra mödan uttala några ord, dem jag endast från en med mig jemnårig skulle vilja höra. Nu hoppas jag, min gode herr major, min käre vän, att ni förstått mig . . .

— Ja, för fan i våld, min snälla väninna, det har jag visst gjort. Emedlertid är det med mig nu alldeles som

med orgelnisten, hvilken gjorde så många preludier, att han glömde spela sjelfva psalmen. Men, för att ställa allt till rätta igen i ert lilla oroliga, starkt befästade hjerta, på hvilket ni trott mig skjuta bresche för *egen* räkning, skall jag gå i riktig ordning med frågorna.

— Herr major, jag fruktar ni kommer mig att blygas ... Förlåt mig! ...

Patronessan räckte sin hand till majoren.

— Hjertans gerna! Men hör mig nu, fortfor majoren, hållande hennes hand i sin, hör mig nu med lugn! ... Händelsevis kom jag en afton, en söndagsafton till och med, för att bli vittne till min vän, min högt värderade vän, bror Linds afsked från denna världen. Om ni minns, min fru, så önskade han en stund få vara allena med mig. Han sade mig då, hur jag skulle styra och ställa efter hans död för hans maka och son. Sedan detta var gjordt, fortfor han ungefärligen såhär:

— „Dock ännu en sak, bror Hillerström“ (jag satt och höll er man i handen precis på samma sätt, som jag nu håller er): „min hustru sade en gång, då din son Oskar varit här: „skulle jag någonsin bli enka och gifta om mig, skulle bestämdt han bli min man“. Detta har jag alltsedan dess kommit ihåg. Du är dessutom min vän, du är en ... redbar karl, din son måste likna dig. Och är det derföre min önskan, att han blir min efterlevande makas man, samt min sons far, och du, du sjelf Hillerström, en far för dem alla tre! dock allt, om Gud och de båda kontrahenterna sjelfva vilja. Gif min hustru, min snälla Josephine, del af denna min önskan, när du anser tiden dertill vara inne, likaledes din son. Lofvar du söka uppfylla äfven denna min önskan?“

— „Ja“, svarade jag.

— „Gud välsigne“, fortfor den döende, „både dem, vi talt om och dig!“ Läkaren fick derefter komma in. Den döende och jag vxlade sedan icke mera något ord härom. Till bevis på sanningen af, hvad jag sagt, torde ni påminna er, om ni någongång haft ett sådant yttrande, som det, att ni skulle vilja ha min son till man ...

— På sanningen af, hvad ni säger, herr major, tviflar jag *aldrig* och så mycket mindre har jag skäl dertill nu, som jag ganska väl kommer ihåg, att jag en afton, det var just i början af förliden sommar, sade så, som min salig man berättat er.

— Det gläder mig af hjertat, att ni kommer ihåg det. Mitt löfte till den afidne har jag nu uppfyllt. Om ni skulle tycka, tiden dertill ännu ej varit inne, så fråga mig först någon tid härefter, hvad orsaken varit, att jag haft så brått med detta frieri för min son . . . Så mycket kan jag dock säga er nu: ungdomens dårskaper bör man söka qväfva, innan det blir försent. Det beror nu på brukspatronessan sjelf, att inge mig hopp eller icke . . .

— Herr major, ni är alltid uppriktig mot mig. Jag vill också vara det mot er. Under det jag varit gift, har ingen ung man gjort ett lifligare intryck på mig, än den vackre pojken, Oskar Hillerström. Jag tror m g möjligen skola *kunna* älska honom. Men, herr major, skulle väl han? . . .

— Kunna älska er, menar ni? Utan tvifvel. Ingen gång har han kommit från Hammarbydal, utan att med största intresse, med verklig förtjusning hafva talat om er, ert älskliga sätt, ert goda hjerta . . . Jag kan således hoppas! . . .

— Om Gud så vill! hviskade brukspatronessan.

— Näja, svärdotter, kom då i min famn! utropade major Hillerström, och låt mig tillsvidare åtminstone vara din onkel! . . .

— Ack ja, ja! svarade hon och lutade sig mot den gamle krigarens höghvälfda bröst, under det hon klappade honom på axeln.

— Sesåderja, lilla Josephine, vi blefvo vänner ändå till slut, fast det i början såg mörkt ut.

— Ack, onkel, vi skola alltid blifva vänner!

— Ja, fan anfäkta, är icke det lika visst, som två gånger två är fyra!

Först klockan tio på qvällen lemnade majoren Hammarbydal vid ett särdeles briljant lynne. Blott ett ögon-

blick på hemvägen var han litet vresig och det när cigarrin inemot Björkersberg tog slut, hvarvåd han, på något sätt påmind om föregående dags händelse, mumlade för sig själf, men dock så högt, att kusken hörde det:

— Hm! ... 'Bannade presthistoria! ... Men ... ingenting ondt, som icke är godt för något! ... Snart skall också bli halt, höger och venster om ... det lofvar jag ...

ÅTTONDE KAPITLET.

Vi återgå till Ljungö.

Det var en vacker vintermorgon några dagar efter sednast skildrade tilldragelse. Solen sken på den hvita snön, och alla träden rundtomkring stodo i prunkande isperlsdrägt. Den friska luften ingjöt helsa, mod och kraft i hvarje bröst, som inandades densamma. Till och med Nanna, öfver hvilken melankoliens dimma en längre tid hängt med blytyngd, kände sig denna morgon lättare till sinnes. Magister Naschenius, som alltifrån sitt besök hos major Hillerström förgäfves sökt tillfälle att i förtroende få tala med Nanna, fick af det herrliga vädret i förening med det präktiga slädföret en ljus idé. Han bjöd henne nemligen ut att åka. Visserligen vägrade hon först att emottaga bjudningen; men, då den sluge presten oförmärkt hviskade till henne några ord om underrättelser från Upsala, verkade detta, som ett trollslag. Dertill lofvade Naschenius, på begäran, att under den blifvande färden, så litet som möjligt i sitt tal begagna bibelspråk. Ett, tu, tre voro häst och släde framme och Naschenius, iklädd sin gamla här och der skallota vargskinnspels, hade

snart vid sin sida i slädan Nanna, instufvad på bästa vis och med en liten näpen „vinterkråka“ på hufvudet och ett blått flor för ansigtet. Trafvaren gnäggade, klockan i hans bringa pinglade och det bar af, så att de öfver snön stående stafvertopparne försvunno som dimfigurer.

— Næe, magistern, började Nanna, då de kommit en liten bit, magistern vet, jag följde med, endast för att få höra underrättelserna om Oskar, hvilka magistern sade sig ha att meddela.

— Hi . . . Vet väl det, återtog presten, något saktande den lifliga springaren. Men, äfven om underrättelserna från Oskar Hillerström denna gången inte skulle vara precis sådane, som väntas, så hoppas jag dock, att mamsell Nanna, som en gudfruktig, förständig och älsklig flicka, skall åhöra dem med lugn, samt dessutom veta sätta liksom litet värde på mig, som alltid velat och vill göra mamsell Nanna till viljes. Visserligen heter det: „att tiga skadar icke“, men, skulle jag till och med *offentligen* bryta mot Guds ord och bud, så vore det verkligen för mamsell Nannas skull, endast och allenast för mamsell Nannas skull.

— Deraf kan jag alls icke finna mig smickrad. Men låtom oss inte nu, tvertemot vår nyss gjorda öfverenskommelse, inblanda religionen i vårt samtal, ty derföre ha vi ju inte farit ut.

— Nej, det är sannt.

— Hur var det med underrättelserna från Oskar?

— Jo . . . hm . . . svarade Naschenius, herskande sig för att kunna riktigt samla sina tankar.

— Har magistern bref?

— Nej.

— Åh! och jag som trodde det!

— Mamsell Nanna vet, hur mycket jag hitintills inresserat mig för mamsell Nannas rena, varma kärlek . . . för Oskar . . . Jag har med nöje befordrat denna eder ömse-sidiga böjelse, i det jag varit eder postillion d'amour under obrottslig tystnad . . . Hi . . . Det har varit för det ändamål, att ni båda i en framtid skullen blifvit lyckliga genom egandet af hvarandra. Allt mitt görande har dock varit mera

för mamsell Nannas skull än för hans, ty mamsell Nannas goda hjerta och rena själ känner jag. Icke så hans. Detta skall bäst bevisas af, hvad jag nu har att berätta om honom. Kom likväl ihåg, mamsell Nanna, att det är en vän, en sannt tillgifven vän, som berättar, lärar, förmanar och varnar! Lyd mig, och mamsell Nanna följer Guds, samvetets och pligtens bud! ... Tänk aldrig mer på Oskar Hillerström! ...

Naschenius sneglade vid dessa ord på Nanna, under det han skarpt sammanknep de tunna läpparne.

— Magistern talar alldeles, som magistern skulle hafva en fars rättigheter och det förargar mig verkligen. Hvad har magistern med, hvad jag tänker, att skaffa? För öfrigt, om magistern inte har andra „underrättelser“ att meddela, än hvad jag bör göra eller icke göra vis-à-vis Oskar Hillerström, så var då så god och vänd genast om! Det roar mig inte att sitta och höra på magisterns dumheter ...

— Min lilla goda snälla mamsell Nanna! Alltid skall hon fatta humör öfver, då jag vill henne väl. Jag försäkrar, att farbror Granlund sjelf kan inte med mera omsorg tänka på ... på ... mamsell Nannas framtid än jag. Men hör mig då till slut, innan mamsell Nanna kommer med sina slutpåståenden, som det heter i den världsliga lagen ... Hi ... Jag skall säga, att jag har ganska stora skäl för mina farhågor beträffande den göken Oskar.

— Ha, gök! Ja magistern är verkligen så lik en gök så, men inte en vanlig gök, utan en riktig horsgök.

— Hi ... Horsgök! ... Ja, det är då en sanning, att jag får, jag kan nästan säga, dagligen mera ovet af mamsell Nanna, än en annan kristen menniska af sin nästa på ett helt år. Men hvad gör det i alla fall? Jag vet, att alltsamman kommer från det renaste hjerta under solen. Och ju mer mamsell Nanna skäller ... hi ... desto mer växer min varma, broderliga kärlek och tillgifvenhet för mamsell Nanna.

— Jag borde verkligen känna mig lycklig deröfver.

— Åh! inte just det; men ... först i en aflägsen framtid skall mamsell Nanna kunna uppfatta mig rätt ... hi ...

— Det skulle jag också kunna hålla för troligt.

— Men, mamsell Nanna, jag vill inte längre tala om mig sjelf. Vi återgå nu till Oskar. Hvem skulle väl kunnat tro någonting sådant om honom, den blott för ett halft år sedan oskyldige, älsklige gossen?! Hvem kunde väl tro, att han skulle på så kort tid som några månader hinna blifva ... en förlorad son, en tillbedjare, värd sin skönas ... hi ... förakt, en vän, väckande medömkan, med få ord: en fallen människa!?

— Visserligen har jag alltid trott, att magistern varit litet kollrig, men nu tror jag riktigt magistern derutinnan kommit till kulminationspunkten. Hvad har den stackars Oskar gjort för ondt? I hvilket afseende är han en fallen människa? Han kan aldrig blifva, hvad man kallar, en fallen människa.

— Mamsell Nanna förtröstar på sin lättsinnige fordne tillbedjares timliga rikedom, på hans förmögenhet. Ett uselt hopp. Det är att bygga sitt hus på lösan sand; så kommer en storm och tager bort det. Emellertid tycker jag, att mamsell Nanna borde långt för detta ha insett, hvad Oskar går för, då han icke på några månaders tid skrivit en rad till sin älskliga, goda, fordna fästmo ... i hemlighet ... Hi ... Icke svarat på något enda af hennes bref ...

— Allvarsamt taladt, magistern, fortfor Nanna i dystert ton, hvem kan väl veta, hvarför han inte skrivit på så länge? Brefven kunna ju dessutom ha kommit bort, på ett eller annat sätt ...

— Åh, gu'bevar's, det är inte möjligt! Nej, minsann ... hi ...

— Eller också har han haft, eller har förhinder, dem vi inte känna.

— Det förstås, det vore då mera troligt, om det icke vore, som det nu är ...

— Eller också ha vi honom kanske helt oförmodadt här.

— Jo, det skola vi tro!

— Hvarför inte?

— Åhnej... Hans hitkomst torde nog dröja.

— Magistern vet bestämdt något. Kanske Oskar är sjuk?

— Sjuk!?... utropade magistern, i det en helt och hållet ny idé rann upp i hans hjerna. Ja, han är verkligen sjuk, illa sjuk...

— För Guds skull, magistern, säg!

— Inte så häftigt, lilla vän!... Hi... Jag skall emellertid nu börja i rätta ändan. Mitt samvete säger mig, att jag ingenting bör dölja för mamsell Nanna. Som hon vet, lilla snälla, ... hi... så reste jag en afton för några dagar sedan bort på en bibelförklaring, samma afton som vi sista gången språkades vid mellan fyra ögon. På hemvägen for jag förbi Björkersberg ... Hi... Majoren, den älsklige, utomordentligt artige gubben, stod ute... hm... ute och bad mig stiga med upp, som jag också gjorde. Gubben var ledsen. Jag bad honom öppna sitt hjerta och han meddelade mig sin sorg, sin stora sorg.

— Magistern! Sä, är Oskar död?! inföll Nanna häftigt, vände på sig och blickade Naschenius rakt i ansigtet.

Den berättande presten kom härigenom alldeles ur koncepterna för ett ögonblick; slutligen repade han dock mod, sägande:

— Åh, bevars väl, död! Nej, icke så, som mamsell Nanna tror, icke lekamligen död, men väl andligen, ty det heter: „J ären döde genom öfverträdelse och synder“. Oskar har, tyvärr! blifvit en styggelse för både Gud och människor.

— Om han blifvit en styggelse för Gud, torde magistern känna lika litet, som katten. Men hvad har han då gjort, efter som magistern påstår, att han är en „styggelse?“

— Mamsell Nanna skall sjelf få dömma.

— Men så i herrans namn, säg då en gång, hvad det är frågan om!

— Det skulle jag för längesedan hafva gjort, om mamsell Nanna inte gång på gång afbrutit mig.

— Magistern måtte tycka, det är roligt att långpina menniskor. Hos magistern finns då inte mer hjerta, än hund' har till själ. Seså, nu skall jag tiga. Tala nu!

— Jaha, på befallning skall jag göra det . . . hi . . . Med den olycklige, beklagansvärde Oskar Hillerström förhåller det sig på följande sätt. Han hade inte väl i höstas kommit till Upsala, förrän han började rumla och lefva undan på alla möjliga sätt och vis. Boken kastades åsido och någon examen har han aldrig ens tänkt på, sedan han kom till universitetet. Ingen dag har man sett honom nykter. Han har på detta sätt och genom spel åsamkat sig flera tusen riksdalers skuld. Hans drägt och utseende äro en hambuses. Ingen kamrat vill umgås med honom. Följderna af allt detta har blifvit, att han nu, så godt som för alltid, mistat sitt förstånd och ligger för närvarande på sjukhuset.

— O, Gud! utropade Nanna, i det hon vände sig mot Naschenius och betraktade honom med stirrande ögon, kan det vara möjligt?!

— Namnet på hans vansinnighet, fortfor Naschenius, under det att ett infernaliskt leende krusade hans läppar, namnet på hans sjukdom är: Delirium tremens eller på svenska: fyllerigalenskap.

— Magistern ljuger, magistern ljuger! återtog Nanna, i det hennes stora vackra blåa trofasta ögon fylldes med tårar. Det är inte möjligt, det är inte möjligt! . . .

— Jo, så vida den olyckliges egen far talar sanning, så gör också jag det . . . hi . . .

— Men hvem har då kunnat så nedrigt för honom förtala, beljuga den stackars, stackars Oskar? fortfor Nanna snyftande.

— Hm . . . Hvem som talat om förhållandet för majoren, menar mamsell Nanna? . . . Jo, se det har . . . har . . . det . . . det har . . . en professor i Upsala, en medicine professor, just densamme, under hvilkens vård den förlorade sonen nu ligger. Professorn, som lär vara en gammal vän till majoren, kunde icke underlåta meddela honom den sorgliga underrättelsen, liksom jag ej kunnat underlåta för mitt eget samvetes frids skull öppet omtala allt för mam-

sell Nanna. Jag hoppas dock, att mamsell Nanna också i likhet med majoren skall söka tröst i religionen. Låt mig derföre leda mamsell Nanna på den smala, rätta vägen! Tillsammans skola vi bedja, att den olycklige måtte bli af nåd frälsad från den evigt brinnande svafvelsjön, hvarest är gråt och tandagnisslan, och snart skall mamsell Nanna glömma Oskar, såsom sitt hjertas utvalde . . .

— Aldrig, aldrig! . . . Förglömdes han än af hela världen, om han föraktades af hvarje menniska, för mig vore och är han dock alltid densamme. Hans öde måtte nu vara eller blifva aldrig så uselt, jag vill, jag skall likväl med Guds bistånd dela det med honom . . . Utan honom skulle allt vara för mig intet, med honom deremot anser jag till och med sjelfva döden ljuf . . .

— Hm . . . Kan så vara; men . . . genmälde Naschenius, i det han vände trafvaren om, liksom han nu hade nått målet för sin resa och lät denne raskt ila tillbaka mot prestgården.

Nanna snyftade, hållande händerna för ansigtet. Olikartade voro de känslor, som uppstego i hennes bröst: hon både trodde och tviflade på, hvad hon nyss hört.

Naschenius „tittade under lugg“ emellanåt leende på den stackars uppskakade flickan.

— Kör på, så vi komma snart hem! utropade Nanna.

— Ähja, det skall nog gå för sig, sade Naschenius sjelfbelåten, men se, mamsell Nanna får lof att krya upp sig och inte gråta, när vi nu köra upp på gården. Trösta sig nu sålänge med det, att *möjligen* kan hända, Oskar kommer hem snart nog och till och med kan *tyckas* vara riktigt klok; men se, det räcker aldrig mer än på sin höjd en dag, sedan är det likadant igen. Det var sannt! En sak har jag likväl glömt att tala om och det är den, att alla de bref, som mamsell Nanna på sednare tider skrifvit till Oskar, ha blifvit utaf dender professorn skickade till majoren, så han har dem nu. Jag såg dem just hos honom . . . hi . . . Naturligtvis, om mamsell Nanna skulle skrifva flera bref till honom, så kommer det att gå på samma sätt med dem, det är gifvet . . . hi . . . Lätsa

derföre om ingenting sålänge! . . . Majoren, den arme beklagansvärde fadren, vill, att hans sons sorgliga öde skall hållas så hemligt som möjligt och derpå kan ingen gerna undra. Han fann dock en lättnad uti att förtro sig till mig. Att riktigt omvända honom tror jag skall blifva ett verk, det der krönes med framgång.

Då och då kastade den tröstande „Herrans väckte tjenare“ en blick i hemlighet på den alltjemt gråtande Nanna. Han trodde sig nu ha sagt allt, hvad han behöfde och teg derföre, som ett godt barn, under tillryggaläggandet af den återstående delen utaf vägen. Först, då de på gården stego ur släden, sade han:

— Mamsell Nanna, tro mig, jag känner mamsell Nannas sorg lika bittert, som mamsell Nanna sjelf.

Utan att svara ett ord skyndade Nanna med floret nerlaget för ansigtet upp på sitt rum, der hon, sedan hon frigjort sig från ytterkläderna, kastade sig nästan vanmäktig på sin soffa högt snyftande med händerna sammanknäppta för ansigtet.

Samtidigt härmed gick Naschenius fram och åter i sitt rum, gnuggande händerna af förtjusning öfver och då och då skrattande för sig sjelf åt att så bra ha lyckats. Sedan han en stund sålunda promenerat, såg han på klockan: den var elfva.

— Så godt först som sist: morgonstund har guld i mun! sade han för sig sjelf, „snyggade“ sig litet, och såg sig derefter i spegeln, tog sin hatt och lemnade sitt rum. Han ställde sina steg uppåt stora byggningen: han gick in till prosten.

— Nu, bäste farbror, började Naschenius, då han kom in, äro vi tillbaka. Tackar förbindligast för lånet af ek-paget! Det är ett charmant väder. Skall farbror inte ut litet i dag på förmiddagen och inandas den friska luften?

— Gud vet, om jag det bryr mig om, det är snart middag, svarade prosten Granlund, skjutande sina glasögon öfver pannan.

— Ty i så fall, fortfor Naschenius, skulle jag bedja att få lof göra sällskap.

— Vi sitta då heldre här och prata litet, om du vill.

— Som farbror befäller. Jag kan inte neka till, att jag just gått upp, för att få språka några ord i förtroende med farbror ... hi ...

— Nåja, det kan ju gå för sig: vi äro alldeles ensamma här. Sitt ner!

Naschenius tog plats på en stol bredvid prosten, tummade liksom af förlägenhet på sina rockskört och hade ögonen riktade mot golfvet.

— Jag får säga farbror, började han åter, jag vet knappt nu, huru jag kunde ha mod till att stiga hit in i den afsigt jag gjort. Längre har jag ryggat tillbaka för detta ögonblick; men i dag har det herrliga vädret och mamsell Nannas angenäma sällskap haft en förunderlig verkan på mitt sinne ... hi ...

— Åhja, den ena dagen är man så, och den andra så, tillade prosten saktmodigt.

— Apropos! har farbror haft några underrättelser från Skara sedan jul? frågade Naschenius funderande.

— Inte andra än dem, jag fått i Stiftstidningen.

— Jag menar egentligen enskilda: från Svanefälts till exempel?

— Från Svanefälts? Nej, inte, hvad jag kan påminna mig. Skulle det då kanske inte stå bra till der?

— Jo, det tror jag visst, återtog Naschenius, hvilkens ansigte ljusnade, då han förnam, att prosten och kaptenen icke brefvexlat, sedan det blef slut med förlofningen.

— Kanske du sjelf haft några underrättelser nyligen? frågade prosten.

— Nej, farbror, hvad som en gång är glömdt, det är glömdt, svarade Naschenius suckande under den mest skenheliga mine i världen.

— Åhja, det kanske är så godt det, återtog prosten. När ni inte å ömse sidor funnen er belättna, så ... Men vi skola nu inte vidare tala om den snön, som föll i fjol ... Jag har en gång gifvit dig tillbörliga skrubbor för den affären ...

— Jag är farbror af uppriktigaste hjerta tacksam för, hvad farbror sade mig, då det blef slut mellan Hilma och

mig och skall alltid veta att bevara de goda, visa råd och förmaningar, som flöto från min högtänkte gode farbrors läppar. Farbror kände och känner dock inte saken i dess helhet. Egentliga orsaken till mitt handlingssätt har farbror aldrig hört. Vid de tillfällen, då vi förut talat härom, har jag icke haft styrka nog vara fullkomligt uppriktig för någon annan, än för Honom, som „ransakar hjertan och pröfvar njurar“. Men nu . . . nu . . . kan jag inte längre fördölja något för farbror. Döm mig sedan! Gör mig för alltid lycklig eller för alltid olycklig! . . .

— Åh, min käre Niklas, en sådan makt har jag hvarken öfver dig eller någon annan.

— Jo, farbror. Men, innan domen fälles, måste saken pröfvas. Redan straxt efter det jag blef förlofvad med Hilma, erfor jag en känsla, som mången gång beröfvat mig nattens frid och dagens lugn: jag älskade af hela min själ en annan, än min fästmö, som sjelf gaf mig på ett grannlaga sätt klaven till uppslag. Förmodligen måste jag på något sätt ha förrådt mig. Men tack vare Försynens milda skickelser, att det nu är, som det är! Farbror! mamsell Nanna har varit, är och förblifver den, som jag älskat, älskar och alltid skall älska . . .

Prosten fästade vid dessa ord genomträngande blickar på Naschenius, som slog sina ögon ner.

— Blygs inte öfver din känsla, min vän, sade prosten och lade sin hand på Naschenii axel. Mycket kunde jag väl vilja säga till svar på dina ord, men jag vill dock vara så fåordig, som möjligt. Säg mig! Älskar Nanna dig?

— Jag . . . jag . . . tror . . . jag hoppas det, stammade Naschenius.

— Har du sagt någonting härom till henne?

— Nej, inte precist direkt, men . . .

— Nä, jag frågar dig då, inför Gud: Är din kärlek till henne uppriktig?

— Inför Gud är . . . är jag uppriktig, svarade Naschenius advokatyriskt.

— Nåväl, återtog prosten, utan att fästa sig vid orden i friarens svar, jag vill då säga dig min mening. Men . . .

vår dotter är vårt allt: hennes lycka det timliga mål, för hvilket vi närmast ha att lefva, hennes vilja, då den är förnuftig, också vår. Att en gång se henne lyckligt gift med en man, som älskar henne, med en man, som förtjenar min och min hustrus samt andra människors aktning, bör vara vår högsta önskan. Men, som under tidernas lopp alltid blifvit ådagalagdt, att man aldrig här i verlden lefver *blott* af kärlek, så önskade vi också, att den man, som blifvit af Försynen bestämd till vår dotters ledsagare genom lifvet, till hennes stöd, då mor och jag icke mera finnas till, måtte kunna *försörja* henne. Det är visserligen sannt: hon är vårt enda barn; men ett vill jag dock säga och det är det, att hvarken mor eller jag ämna, som man säger, klä' af oss, förrän vi lägga oss. Hvad deremot kan höra till, att jag så må säga, en arständig utstyrsel kommer visst icke, om Gud nådeligen bevarar oss och det lilla vi ha, att saknas. Ännu tycker jag dock, att Nanna är nästan ung för att tänka på giftermål. Hvad åter dig beträffar, så kan du visserligen ha åren inne; men, innan någon sorts förbindelse får ega rum mellan dig och Nanna, om det är Guds och eder egen vilja, önskade jag dock, att du toge din pastorexamen.

— Ack! bäste farbror, jag har då farbrors samtycke, farbrors *ja*?

— Ja, om så är af Försynen bestämdt, så inte vill jag lägga hinder i vägen: hjertat bör ingen tvinga.

— Tack, hjertlig tack, min gode farbror! fortfor Naschenius, fattande prosten om lifvet och klappade honom.

— Kom dock ihåg! Jag vill inte, att det skall bli på samma sätt med Nanna, som med Hilma...

— Nej, farbror, var viss derom! Min önskan är dock, min gode farbror, att ännu sålänge allt förblifver, som det är, det vill säga, farbror är så god och ingenting nämner härom till någon människa, icke ens till Nanna sjelf ej heller till prostinnan.

— Nej, det öfverensstämmer just med min egen vilja. Tag du först din pastorexamen och sedan så...

— I vår, farbror, reser jag in till Skara: till pingst skall jag ha tagit min examen.

— Ja, Gud gifve dig lycka både dertill och till allting annat!

— Tack, min gode farbror! Det är således med farbrors vilja, som jag nu skall söka draga den älskliga Nannas hjerta ännu närmare till mig, än det redan är? ... hi ...

— Ja, men detta, såväl som allt annat här i världen bör ske med förstånd. Kom ihåg, att flickan är af en liflig natur och hos hvarje sådan blir en känsla lätt passion. Vål må eder kärlek vara liflig, men dock icke förmycket liflig. På religiös grund må den med rätta byggas; men, det säger jag dig dock, gör flickan icke svärmisk eller fantastisk härutinnan! För din enskilda del får jag också säga, det jag rätt gerna såge, att du vore litet mindre ifrig för bibelförklaringar, än du är. Söndagen ha vi fått, för att använda till vår själs utbildning. Nåväl, låtom oss då rätt använda den till att höra och läsa Guds ord! Men, käre Niklas, lyd du mig, låt folket på de öfriga dagarne i veckan sköta sina verldsliga göromål, och gör du sammaledes! Genom att *läsa* bibeln lærer väl hvarken jag, du eller någon annan bli salig, ty den store Mästaren har sjelf, som du, likaväl som jag, vet, sagt: „Icke varder hvar och en kommandes in i himmelriket, som säger till mig: Herre, Herre; utan den, som gör mins Faders vilja, som är i himmelen“. Jag vill visst inte, att du på något sätt skall, af hvad skäl det vara må, gå ifrån dina grundsatser, derföre att de i allo icke öfverensstämma med mina. Men ett visst lagom måste vara i allt. Jag vill hoppas, du förstår mig ...

— Fullkomligt, bästa farbror. Förlåt mig, om jag någon gång handlat emot farbrors vilja! Det skall inte hända mer.

— Det enda, jag haft och har emot dig, har jag nu sagt och jag ansåg och anser det för min pligt. Du vet nu, hvad du har att rätta dig efter. Alla de *goda* egenskaper, jag funnit hos dig, har jag icke nämnt. Men

af det svar, du fått på din framställning, kan du sluta till, att jag för öfrigt är synnerligen belåten med dig både såsom prest och menniska.

— Jag känner också häröfver den sannaste glädje och hoppas och önskar, att intet förtal, det må nu komma östan, vestan, sunnan eller nordan från, skall kunna ändra farbrors en gång uttalade omdöme och vilja.

— Nej, derpå har du min hand.

— Ack! måtte jag kunna göra mig värdig den lycka, som genom min ädle farbror kommer att förunnas mig!

— Emedlertid skola vi nu icke vidare tala om saken sålänge. Lycka till!

— Tack, hjertlig tack! ... Lyckan står dem djerfvom bi ... hi ...

— Hvilket ordspråk till och med skulle kunna uttydas så: Gud drager omsorg för oss alla, sade prosten allvarligt.

— Ja, „Herren är allom god och förbarmar sig öfver all sin verk“, genmälde Naschenius genast, när han fann, att prosten lutade åt det hållet.

Snart voro dock prosten Granlund och hans adjunkt på ett annat samtalsämne, hvilket vidhölls, till dess en tjensteangelägenhet kallade den sednare åter ner på sitt rum. När han gick igenom förstugan, kastade han, under ett öfligt grin, en triumferande blick uppåt trappan, som ledde till Nannas lilla kammare.

NIONDE KAPITLET.

Då Gustaf Almroth i början af Februari återkom till Upsala, för att fortsätta sina studier, hade hans båda vänner, Oskar och Nisse, nyss blifvit studenter. Att återseendets hjertliga glädje firades med drickandet af några glas, är naturligt, synnerligast som Gustaf icke varit med på sina vänners „studentsupning“, hvarföre nu också skadan måste tagas igen. Gustaf hade mycket att berätta om den jul, han firat och medförde helsningar, det är gifvet, från alla bekanta i Skara. En liten fruntimmersring, som i all sköns oskyldighet fått sin plats på Gustafs venstra lillfinger, och hvilken ring Oskar och Nisse påstodo sig ha sett på Hilmas hand, gaf desse båda anledning till vissa små funderingar och reflexioner öfver kvinnohjertat, såsom till exempel, att detta nog kunde älska mer än *en* gång, och att det under sorgsna stunder lätt är knipet af hvem som helst och serdeles af en sådan „förhoppningsfull ung man“ som Gustaf Almroth. De lyckönskade honom emedlertid till att nu först riktigt ha vunnit sin Hilmas hjerta. Ehuru Gustaf icke precis ville ingå derpå, så nekade han dock icke för möjligheten af sin ungdomsdröms verkligblifvande, log alltid och såg lycklig och belåten ut, då han af sina båda vänner „bryddes“ för „lilla Svanefältskan“. Åt den lycka, som träffat Gustaf genom den hederlige kapten Svanefält, hvilken lofvat draga försorg om honom, tills dess han slutat sina studier, glädde sig Oskar och Nisse lika mycket, som om det gällt dem sjelfva. Derföre dracks också en afton inne hos Österbergs i botten en särskildt skål för den „hederspaschan gubben Svanefält“. Oskar gaf sig hin på, att kaptenens make fanns icke i hela Westergötland, hvarvid Nisse tilllade:

— Min bror, det allenast icke finnes, utan har aldrig funnits och kommer aldrig att finnas någon enda käft i hela Göta rike så uppoffrande, så hederlig och god, som Hilmas far och just detta afhåller mig ifrån att vara

oförskämnd och skriva till honom och vigilera, ty gentilt folk tar man gentilt, men brackor på brackmanér.

Från det för Oskar kära Ljungö hade Gustaf ingenting annat nytt haft att berätta än det, att Nanna, enligt bref till Hilma, dagligen förgäfves väntade på bref från Upsala och var „ganska dyster till sinnes“. Gustaf hade också fått i uppdrag att säga till Oskar, att om han någonsin mer ville eller tänkte skriva till Ljungö, så skulle brevet först skickas till Hilma, som sedan skulle befordra det till Nanna.

— Den förbannade „Nasse“, utropade Oskar härvid, då han inte framlemnade de bref, jag skickat honom, till Nanna! Inte heller underligt då, att Nanna icke låter höra af sig!

— Ja, inföll Nisse, om jag vore zar i Ryssland och Nasse min undersåte, så skulle jag bestämdt, utan att behöfva få samvetsförebärrelser, blott för gemen uppsyns skull, skicka honom direkte till Siberien.

I stället för att Gustaf förut beredt sig på att taga „dimmen“ (prestexamen), så skulle han nu börja läsa på graden. Men, så ofta han talade härom, suckade Nisse. En viss nedslagenhet hvilade nu, så tyckte Gustaf, öfver den förr alltid så lefnadsglade Nisse. Det enda, som för någon stund riktigt lifvade honom, var, då han med sina vänner talade om sin lilla Hanna, som regelmässigt hvar fjortonde dag skref till honom. Det första bref, som han på nyåret fick från henne, var till och med skrivet på fransyska.

— Hvem skulle väl kunna tro, sade Gustaf, då han „för ro skull“ en dag hos Nisse, fick läsa det, att detta är från en korporalsdotter!?

— Undrar du på, att man älskar en sådan liten älsklig varelse? frågade Nisse.

— Nej, i sanning jag det gör, tillade Gustaf.

— Skulle tro, att man inte kan undra på det, återtog Nisse, upptog den samma lilla näfverdosan, och kastade en blick på hårlocken uti densamma.

Oskar hoppades nu att inom några dagar få återse sin älskade Nanna. Han väntade blott på „rek“ från „gubben“. Gustaf och Nisse hade med verklig ledsnad hört

deras vän tala om, att han alltintill nästa hösttermin skulle förblifva derhemma på Björkersberg och der ligga och läsa på sin „fil“.

Nisse hade i stället föreslagit, att Oskar, som inte behöfde se så fasligt noga på styfvern, dels därför att han sjelf var temmeligen „sadelfast“ och dels därför att han hade hopp om att få „riker gifta“, blott borde resa ner till far och fästmö på högst två månader och sedan komma tillbaka till Upsala, för att få vara med om „Majswyckerna“. Kärleken utöfvade dock på Oskar, liksom på hvarje annan, en större dragningskraft, än vänskapen: sitt beslut ville han icke för allt i världen ändra.

— Hem skall jag och hem måste jag nu på Guds makt, sade han. När jag sedan kommer hit tillbaks, så fån J äran gratulera undertecknad till att vara förlofvad.

Allt allt, hvad Naschenius sagt till Nanna om Oskar, var ren osanning, behöfver knappt nämnas.

— Nu är klockan half tolf, sade Oskar och såg på sitt ur, under det han och Gustaf arm i arm vandrade af och an på torget en Onsdagsförmiddag under Distingsmarknaden, inom en halftimma hoppas jag ha mitt rek. Sedan jag väl fått det, skola vi ha reda på Nisse, som jag tror sjelfvaste hin tagit vid i dag, efter han allsinte varit synlig, och så gå vi och dricka några glas portvin, derefter bjuder jag er på middag hos „Mutter Joholm“ och sedan gå vi hem till mig och då hjälpen ni mig att packa och i morgonbittida reser jag, följd af dig och Nisse, åtminstone till Qvarnbo eller Läby vad, ifall jag far den vägen.

— Kör för det! sade Gustaf. När du sedan kommer till hembygden, så helsar du alla bekanta förstås och ser-skildt Hilma, om du träffar henne, hvilket väl är troligt. Dessutom ålägger jag dig att skriva till oss aldraminst en gång i månaden. Huruvida jag sjelf vid terminens slut kommer att resa hem till min välgörare och till *henne* . . . vet jag ännu inte. Skulle så ske, träffas vi nog i sommar någon gång. Men ifrån det ena till det andra! Kan du säga mig, hvad som egentligen går åt Nisse? Han är sig inte riktigt lik.

— Nej, stackars Nisse, han är ledsen. Du vet, att han kom hit med blott hundra riksdaler på fickan och så de tjugufem, som hans lilla Hanna gaf honom. Under de sex månader, han nu varit här, har han inte fått en enda skilling från de sina. Nisse har dock ända hitintills lefvat ett gladt lif och jag är säker på, att det gått åt mer i månaden för honom, än han hade med sig hit. Vigilansen har uppehållit honom, eller rättare sagdt: han har uppehållit vigilansen och det som en karl ändå. Men nu har han börjat att få några lagsökningar på sig och flera får han väl med första. Detta nedtrycker honom, förstår du. Men får jag blott litet pengar i dag, så skall jag åtminstone hjälpa honom så mycket, att han slipper svälta några dagar. Har han inte vigilerat utaf dig, sedan du kom hit?

— Nej, inte en skilling.

— Det är en märkvärdig karakter på Nisse. Så till exempel för ett par dagar sedan kom han till mig och såg mycket ledsen ut. Då frågade jag, hvad som fattades honom. „Allting“, svarade han lakoniskt. „Om du inte har några pengar, sade jag, så skall du få några krischor af mig, jag är inte alldeles utan“. Härpå svarade han: „tack bror Oskar, pengar vill jag inte vigilera utaf dig, för jag kan aldrig betala dem igen: men vill du bjuda mig på middag, så är jag dig högst förbunden: jag har ingenting ätit sedan i förrgår afton: krediten är slut: brackorna äro djefliga“. Ack, Gustaf, det är riktigt synd om den stackars Nisse. Men kommer jag bara hem till pappa, så skall jag nog försöka skaffa vännen Nisse litet kontanter. Det värsta dock, att det uteslutande är brackor, som han är skyldig: procentare, källaremästare, skräddare, skomakare och schweitzare. Och Nisse är för stolt att tala om sina affärer till och med för mig. Förmodligen är han i dag ute på vigilanse, för jag kan väl inte tro, att han sitter på bysis. Få se, om han kommer upp till posten.

Det började emedlertid lida på tiden för postens ankomst. Den ena skaran af studenter efter den andra promenerade, som vanligt, af upp för Carolinabacken. Oskar och Gustaf likaså och framför dem hoppade med liffiga

språng „Lille-Nisse“, då och då blickande upp på sin unge herre.

— Vänta edra krakar, så kan jag få sällskap med er, ropade Nisse, som, insvept uti en präktig pels, kom straxt efter sina vänner. Morgens för öfrigt!

— Vi ha sökt dig öfver allt i dag, Nisse, sade Oskar.

— Ja, hvar har du hållit hus hela förmiddagen? inföll Gustaf.

— Jo, se, jag har varit ute och skött mina affärer, återtog Nisse leende!

— Nåe? fortfor Oskar.

— Pengar finnas inga i sta'n, svarade Nisse.

— Ja, Nisse, du, vi lefva i ett tidehvarf, sade Gustaf skämtande.

— Och det är just det, som förargar mig, fortsatte Nisse.

— Ursäkta mig, herr Qvist, hördes i detsamma någon säga bakom de tre vännerna. Kan jag få lof att säga ett ord? Ödmjukaste tjänare!

— Var det ingenting annat? frågade Nisse, ironiskt besvarande helsningen.

— Jo, må tro, återtog den anfallande, som var skomakaremästaren Sylstedt, jag skulle allt vilja ha litet pengar nu utaf herr Qvist för dede stöflorna och galoscherna, som herr Qvist fick i höstas.

— Ja, jag kan väl tro det, återtog Nisse och ref sig bakom örat.

— Jag har varit och sökt herrn minst tio gånger, men nyckeln har alltid varit ur herrns dörr.

— Ja se, jag skall säga, herr Sylstedt, det är en egenhet hos mig, att jag alltid tar nyckeln ur dörren, då jag går ut.

— Hm . . . Kan väl hända, han slinter ur, när man är inne också ibland; men jag tycker . . .

— Kom nu, Nisse! ropade Oskar.

— Kanske herrn vill vara så god och betala mig nu, så slipper herrn ifrån det, skyndade sig Sylstedt att tillägga.

— Ja, det vill jag visst, genmålde Nisse, men för-mågan hafver jag icke.

— Jag kan tro, herrn *väntar* väl pengar, fortfor Sylstedt ironiskt, som herrar studerande alltid bruka göra.

— Det gör jag verkligen, men ... det hörs ingenting af.

— Hur snart kan jag få min fordran?

— Huru snart, herrn kan *få* sin fordran? Den har ju herrn haft länge, vet jag.

— Jag bryr mig inte om herrns talang. Jag vill veta, när jag får mina pengar, som herrn är skyldig mig.

— Min bäste, herr Sylstedt, det kan jag verkligen inte säga, för jag är ingen spåman.

— Hm, muhlade Sylstedt, vände sig om och gick förargad sin väg, inseende att för tillfället ingenting vidare var att göra.

Oskar och Gustaf hade under tiden hunnit upp till posthuset, från hvilket de olika nationernas vaktmästare med hvar sin väska under armen och flera breffpackor i händerna nu skyndade ut. Dessa omringades af sina landsmän och sålunda hade efter vanligheten på gatan bildat sig sju, åtta serskilda nationsgrupper. Nisse skyndade till den, han hörde. Oskar hade då redan emottagit ett stort tjockt rek.

— Kom, gubbar, sade han till Gustaf och Nisse, i det han började bryta de många sigillerna.

— Hör du, Hillerström! ropade en kalmarit, som gnodde af med andan i halsen uppför den lilla stigen i Odens lund, kan man få slå sig in på en tia hos dig på några da'r!

— Omöjligt, svarade Oskar, jag reser i morgon hem.

— Jaså. Lycka till! Välkommen tillbaka med full kassa! Säg du, om det var många, som fingo rek?

— Högst få.

— Det är en satans tid, bror, fortfor kalmariten. Jag måste upp och försöka ändå. Adjö med dig!

Oskar hade nu fått upp brefvet. Hans förvåning blef ganska stor, då han uti detsamma icke fann mer än 50 banko.

— Hur hänger detta ihop? sade han, och jag bad om 100 banko! Detta räcker jeint och nått till mina skulder. Hvad skall jag sedan ha till respengar? Men jag måste läsa brefvet. Först gå vi likväl in på gästis.

De hade just nu kommit midt för gästgifvaregården, der de alla tre ilade in. Snart sutto de derinne i ett litet rum för sig sjelfva med en portvinsbutelj framför sig.

— Hade du bref från Nanna? frågade Gustaf.

— Nej. Men nu skall jag se, hvad gubben skriver. Först likväl: ... skål mina vänner!

De klingade och drucko, hvarefter Oskar läste:

„Min Käre Oskar!

Ditt bref med den glada underrättelsen, att du lyckligt genomgått din studentexamen, besvarar jag nu, dagen efter dess emottagande. Tack för detsamma! Lycka till att ha blifvit student!

Din vanliga månadspenning, 50 banko, sänder jag dig härmed för Februari.

Att du, som förut ämnadt var, reser hem midt i vintern, finner jag intet skäl uti vid närmare besinnande, hvareför de begärda respenningarne icke heller sändas dig.

Som jag funnit, att din håg icke så uteslutande ligger åt läkarekallet, har jag funnit för godt bestämma, det du i stället blir militär och går i och för det ändamålet med nödiga betyg försedd upp till chefen för Uplands regemente en af första dagarne, efter det du emottagit detta bref. Till den mannen, som är en af mina gamle vänner, afsänder jag samtidigt med detta ett rekommendationsbref för dig. När tiden sedan blir inne, reser du till Stockholm, för att der passera graderna. Skulle vi sedan finna för godt, att du tar transport till något af regementerne här nere, så ser jag intet hinder därför. Men, förr än du blir utnämnd underlöjtnant, vare sig här eller der, vill jag icke, såvida ej oförmodad händelse skulle inträffa, se dig här hemma på Björkersberg. Sedan är du hit välkommen.

En ledsam nyhet har kommit till min kännedom. Du korresponderar lifligt och ömt med dottern till prosten Granlund. Du har således, min käre Oskar, tvertemot min vilje gjort bekantskap med en familj, som jag icke precist afskyr, men som jag dock ej vill komma i någon sorts beröring med och minst af allt i slägtskap. Om du

icke bestämdt hört mig tala om min antipathi för nuvarande innehafvaren af Ljungö prostgård, så borde du dock ha förstått den. Mätte detta vara *första* och *sista* gången, jag kommer på dig med att handla emot mitt ord och min vilja!!! Du vet, att det finns ingenting för mig förhatligare, än listen. Tag dig därför nu till vara, i annat fall torde du få sakna en far och jag en son! . . . Du känner mig: hvad jag sagt, står jag vid. Hvad du *nu* brutit mot mig, vill jag förlåta dig, mot ett vilkor och det är, att du lofvar mig icke vidare under din Upsala- eller blifvande Stockholmstid skriva ett enda bref, en enda rad till Nanna Granlund. Dock lofva ej, utan att hålla! Men lofvar du icke, eller ej håller ett gifvet löfte till mig härom, så . . . tar jag icke hädanefter emot något bref från dig. Hvad följden deraf blir, torde du sjelf kunna inse.

Att du icke skulle svara mig på detta mitt bref, kan jag icke gerna förutsätta: ännu kan du icke sjelf förtjena ditt bröd.

Till slut vill jag påminna dig om, att mången olydig son laggt sin far i grafven! . . . Haf Gud för ögonen! Var ordentlig och flitig! beder dig

Din Hulde Fader
Wilhelm Hillerström.

Björkersberg den 5:te Febr. 18 . . .“

— Hvad skall man säga härom? sade Oskar funderande och nedslagen, i det han hopvecklade brefvet och stoppade det i fickan. Gubben är arg . . .

— Jaha, inföll Nisse helt lugnt, smuttande på sitt glas, det tycks verkligen, som om gubben fått en släng af rabies canina.

Oskar och Gustaf föllo i gapskratt. Det dracks på saken. Oskar förblef derefter tyst en stund.

— Nå, Gudskelof, för att vi få behålla dig här sålänge! sade Gustaf.

— Men i alla fall, återtog Nisse, betyder det mindre, hurudana bref, man får, blott de innehålla „kontis“.

Emedlertid blef man under loppet af diskussionen med anledning af brevet ense om, att Oskar, såsom militär, förr komme i tillfälle att gifta sig, än om han skulle blifvit läkare.

— Dock . . . lyda skall jag, lyda måste jag, huru svårt det än blifver, påstod Oskar. Nanna . . . Nanna . . . skall ändå bli min . . .

— Hjärtans gerna för mig, tillade Nisse, i det vännerna bröto upp från „gästis“ och begäfvos sig till en annan „krog“, för att på Oskars bjudning intaga middag.

Enligt egen önskan, lemnades han sedan i och för brefskrifning åt sig sjelf, om man undantager den trogne „Lille-Nisse“, som aldrig skiljdes från sin husbonde. Hemkommen på sitt rum, som var beläget i andra våningen uti ett hus på Svartbäcksgatan, snedt emot den så kallade „Trähästen“, uti hvilken Gustaf, i likhet med Trojas förstörare, residerade, insvepte Oskar sig i sin nattrock, stoppade en liten pipa och satt en lång stund försänkt i tankar på sin soffa. „Lille-Nisse“ satt bredvid och såg så förståndigt på sin husbonde. Oskar upptog slutligen och läste ännu en gång fadrens bref, steg derefter upp, gick till sitt skrifbord och fattade pennan.

Klockan sex på aftonen lägo tvenne färdigskrifna bref framför honom. Han genomläste halfhögt för sig sjelf det ena af dessa, hvilket lydde sålunda:

„Min Lilla Innerligt Älskade Nanna!

Underrättelsen om min lyckligt genomgångna studentexamen hoppas jag nu kommit dig tillhanda. Brevet härom skickade jag, enligt din genom Gustaf uttalade önskan och till förekommande af alla möjliga eventualiteter, för något öfver en vecka sedan till Hilma i Skara. Ja, min egen lilla Nanna, *det* brevet andades idel glädje och gyllene förhoppningar. Alla dessa förhoppningar ha nu, som vanligtvis är fallet för mig, blifvit på en gång tillintetgjorda. Jag måste bestämdt vara född på en riktig Tycho-Brahe-dag. Ännu kommer det att dröja länge, bra länge, innan jag får återse dig, min så innerligt älskade Nanna. Så var dock icke min tanke för blott några timmar sedan . . .

Min Nanna, jag har en älskad far, men dock en hård far: hans själ är i vissa fall lika oböjlig, som en hundra-årig ekstam. Likväl skall hvarken han eller någon annan förmå skilja mitt hjerta från dig, äfven om vår förening skulle blifva . . . fördröjd. Men ack, min älskade, blif ej ledsen, när du läser eller slutat läsa detta bref! *Hopp, tro och tålmod!* . . . må detta vara vårt valspråk! O! visste jag blott den hemlighet, som hvilar gemensamt öfver min fars och dina föräldrars föregående öden! Utan tvifvel är denna orsaken till . . . Men, nej! jag kan icke säga mer . . . Dock hur hårdt, att icke min far och dina föräldrar skola hysa egentlig tillgifvenhet och vänskap för hvarandra! Kanske är det dock oss, dig och mig, förbehållet åstadkomma försoning dem emellan. Men männne de verkligen *hata* hvarandra? Nej, det *vill* jag icke tro. De undvika ju blott hvarandra. Men hvarför, hvarför Nanna? Största felet tyckes dock vara på min fars sida, ty din mor talade ju ofta så godt, så mildt, ja till och med ömt, ehuru aldrig utan rörelse om pappa. Har han väl i sin ungdom begått något brott, som endast din mor känner? Eller, min Nanna, (jag vet ej hvarifrån jag fått den dystra tanken!) kunna du och jag möjligen vara . . . slägt?! . . . Kanske älska vi just därför hvarandra . . . Men hvarför skulle icke då din goda mor ha sagt oss det? Ja, slägt må vi gerna, gerna vara, blott icke *så*, att vi ej få gifta oss med hvarandra. Eller hur? Men hvart ila mina tankar hän? Jo, långt, långt bort ifrån, hvad jag egentligen ville säga. Dock . . . dertill nu!

I förmiddags fick jag bref från min far. Öfver det brefvet är jag både glad och ledsen. Gubben vill nu icke längre, att jag skall bli läkare, utan i stället militär: . . . just det du ville, att jag skulle blifva. Detta min fars beslut har också bragt mig på den tanken, att jag snart nog derigenom kommer i tillfälle gifta mig, gifta mig med *dig*. Häröfver är jag glad. Allt detta torde dock pappa aldrig ha anat. De gamle äro icke alltid så sluge, som de tro sig vara. Förrän jag blir löjtnant, får jag icke komma hem. En kostelig idéé, dock min far lik! Att du och jag älska

hvarandra har han fått veta och Nanna, min dyra Nanna, *han har förhjudit mig att hädanefter skrifva till dig*, såvida jag icke vill afsäga mig *alla* mina sonliga rättigheter. Är han icke obillig? Är han icke hård? Men hvad säger väl du derom, att jag ärnar lyda honom? Han bad mig dock icke afstå ifrån att *älska* dig, att tänka på dig, att skicka helsingar till dig. Således Nanna, min älskade Nanna, är *detta bref* det *sista*, du får från mig, till dess vi återse hvarandra. Men ... när blir väl det? ... Helsingar, hjertliga helsingar skall du dock, så ofta tillfälle gifves, genom Gustaf och Hilma få från mig, ty *din, evigt din* skall jag förblifva ...

Ack! Nanna, lät ingen under denna tystnadens, denna pröfningens tid skymma bort min bild i ditt rena goda hjerta! Skedde så, blefve jag *dubbelt* olycklig, ty saknaden af dig vid min sida på vandringen genom lifvet skulle icke allenast komma mig att anse min tillvaro såsom ett straff för mig sjelf, utan skulle också hatets djefvulska eld tändas hos mig mot min egen ... far. Mitt samvete säger mig, att jag handlar rätt, då jag nu efterkommer hans vilja, fastän hjertat dervid svider. Men ... jag skall ju fara med att vara man: jag måste vara stock och sten.

Detta dystra bref till dig skrifver jag, *innan* jag lofvat min far, att icke skrifva till dig. Ehuru jag vet, jag handlar emot hans vilja, så handlar jag likväl ej emot något gifvet löfte. Man måste ju ibland advocera litet med sig sjelf! ... När jag sedan, (förrän du fått detta bref), gifvit min far det löfte, han önskar, så skall jag icke bryta det ... endast i ett *enda* fall och det är: om jag kände döden med sin lia nalkas mig, *då* skulle jag skrifva till dig, blefve det än icke mer än ett ord; kunde jag, skulle jag också i så fall för min far bekänna mitt löftesbrott. Således, Nanna min, skulle du, medan vi nu äro skiljda åt, få bref från mig, så ... är det endast en döendes afsked till sin efterlevande brud, den himlen förnekat honom ega ... Följaktligen hoppas och tror jag, att du *icke* vill skriffligen höra af din „gubbe“.

Men Nanna, hvem har väl kunnat förråda oss för pappa? Icke Tante, icke Hilma! Kanske Naschenius! Hvad intresse skulle han dock ha deraf? Någon måste vara den sannskyldige. Tiden skall måhända visa oss honom eller henne. Men, det som sker, är bäst, säger optimisten. Ja, ofta nödgas man instämna med denne och söka sålunda trösta dig: någon tröst söker man alltid: den drunknande griper efter halmstrået. Men hvarför sörja? Tiden går. Hoppet är ungdomens ledstjärna, fantasien dess rorgångare och kärleken dess kompass under seglatsen på lifvets oroliga haf.

Snart är jag löjtnant, kommer så hem, talar förstånd med farsgubben, ilar derefter till Ljungö, kysser min tärna, försonar de gamle, som bo på hvar sin sida om den leende Ljungsjön, och hemtar min brud; men... till dess, blott till dess, min lilla innerligt älskade Nanna... *jarväl!!!*

Din
Oskar.

Upsala den 13:de Februari 18..."

Då Oskar slutade genomläsningen af detta bref, lade „Lille-Nisse“ sin nos på hans knä och viftade med svansen, liksom skulle han tillkännagifvit sin belåtenhet med, hvad husbonden skrifvit. Oskar klappade honom på hufvudet sägande:

— Det är underligt, att man inte också vill beröfva mig din kärlek, du förståndiga tillgifna djur!...

Härefter lutade vår olycklige förälskade unge man pannan i handen, drömmande sig hos henne, till hvilken brefvet skulle. „Lille-Nisse“ tyckte dock ej om tystnaden omkring sig, hvarför han gjorde några små murrande och återkallade sålunda drömmaren från fantasiens himmel. Han lade ihop brefvet, förseglade det, och skref så tillbörlig utanskrift på detsamma, hvarefter det försågs med couvert, ytterligare försegling samt derpå följande utanskrift: „Högädlå mamsell Hilma Svanefalt Skara“.

— Sesåja, sade han; vän och väns vänner äro alltid goda att ha.

Derefter började han på samma sätt för sig sjelf läsa det andra brevet, som låg på bordet; detta lydte så:

„Min Gode Pappa!

För sednaste brevet med inneliggande 50 riksdaler banko tackar jag ödmjukast.

Mycket hade jag glädt mig åt att nu få resa hem; men min gode far hade annorlunda bestämdt för mig. Såväl härutinnan, som i allting annat, är fadrens vilja sonens lag.

Att jag mot pappas vilja gjort bekantskap i prosten Granlunds familj och korresponderat med Nanna, får jag bedja aldra ödmjukast om förlåtelse för. Jag hoppas och önskar af allt mitt hjerta, att pappa icke mer skall vredgas på mig, då jag nu lofvar att, hvarken under min vistelse här i Upsala, eller sedan i Stockholm, skrifva en enda rad, eller ett enda ord till Nanna Granlund. Något till försvar för min olydnad anstår mig icke att säga. Men, om pappa det tillåter, vill jag en gång muntligen göra det.

Pappa säger, att jag icke mer skall tänka på några medicinska studier. Detta skall för mig blifva så mycket lättare, som jag aldrig, efter hvad pappa vet, haft någon egentlig afgjord böjelse för läkarekallet, (ehuru jag ej funnit det oangenämt) utan kanske fastmer alltid haft mera lust för det militära och är jag sålunda min gode far mycket tacksam för, att jag får välja detta sednare till mitt vitæ genus. I veckan skall jag med nöje uppvakta chefen för Upländningarne, för att anhålla om att blifva antagen såsom underofficer. Tanken på att, så snart som möjligt, få återse min älskade far och den kära, kära hembygden, skall för mig blifva en ständig sporre till arbete, för uppnående af min lefnads mål. Jag ser mig i andanom redan vandrande, iklädd löjtnantsuniformen, vid sidan af „majoren“ vid den lilla Ljungsjöns strand, lycklig och belåten med hela verlden. Så fasligt länge kan det väl ändå icke dröja, innan allt detta inträffar, om Gud så vill.

Så snart jag blir till „knekt“ antagen, förskaffar jag mig genast nödig ekepering i afvaktan på bref och pengar från pappa.

Min innerliga önskan är, och skall alltid vara, att kunna blifva min gode fars ålderdomslädje.

Pappas Alltid Lydige och Tillgifne Son
Oskar.

Upsala den 13:de Februari 18 . . .“

— Ja, min käre gamle farsgubbe, sade Oskar för sig sjelf, i det han couverterade, förseglade och skref utanskriften på brefvet till fadren, måtte din vrede häraf stillas! . . . Nu „Lille-Nisse“ gå vi på posten.

„Lille-Nisse“ hoppade glädtigt, under det Oskar gjorde sig i ordning. Snart var han färdig: brefven stukos i fickan och lampan släcktes. „Lille-Nisse“ tog ett skutt ner för trapporna, medan Oskar stack in nyckeln till sitt rum på vanliga gömstället uti ett litet hål i väggen bakom en gammal sönderrifven för detta tapet. Sedan bar det af med hund och herre upp till posten. På återvägen derifrån träffade Oskar en vän och bekant, en ung lefnadsglad landtbrukare, boende helt nära Upsala och hvilken allt emellanåt var inne i staden och då alltid med sina vänner studenterna lefde „studentikos“. Så blef det också denna gången. Han, Oskar och några stycken till ilade in på första förfriskningsstället, de kommo till. All sorg bortlades för dagen och så lefdes gladt tills fram emot klockan tolf på natten, då Oskar ilade hem till sitt, blickande på stjernorna i det blåa höga och tänkande på „sitt hjertas ljufva vän“. Uppkommen för sin trappa, tog han nyckeln, der han lagt den, satte den i dörren, steg in och efter honom kom „Lille-Nisse“. Denne tycktes dock icke vara vid serdeles godt lynne, ty han murrade gång på gång.

— Juså, ditt kräk, sade Oskar, och tände ljus, jag tror, du är mörkrädd.

Men „Lille-Nisse“ fortfor att murra, grinade och visade tänderna, oaktadt rummet blef upplyst.

— Hva'?! Kanske du är ond, för att „landtisen“ ville köpa dig, fortfor Oskar, under det han klädde af sig.

Hunden murrade alltjemt och stod orörlig midt på golvet, seende åt sängen och, då Oskar var färdig intaga den, sökte „Lille-Nisse“ hindra honom.

— Nej, vet du, för sängen är jag aldrig rädd så här dags på natten, talade Oskar åter till sin hund, i det han tog i täcket, men i detsamma ryggade tillbaka: det var någonting, som rörde sig derunder och ett hufvud stack fram längsinvid väggen.

— Hvad i Herrans namn är dethär? Kan jag se så i syne? Jag tycker, att jag har inte druckit så fasligt i qväll heller, sade Oskar och kastade nattrocken på sig.

En duktig snarkning hördes.

— Pil! sade Oskar halfhögt till „Lille-Nisse“ och pekade åt sängen.

Hunden rusade upp, rifvande i sängkläderna och skäl-lande af hjertans grund.

— Kors för sju tunner tusan! skreks under täcket. Oj! oj! hundsatan biter ihjel!

— Ursäkta mig, svarade Oskar helt lugnt, men jag har alltid den seden, att jag låter min hund bädda, innan jag lägger mig. Hut „Lille-Nisse“. Kusch! Men hvad är du egentligen för en lergök, som usurperat min egen tarfliga för tre riksdaler riksgäldssedlar i månaden förhryda säng? Kom fram inkräktare och begär nåd, ty annars torde min rättsinnehafvare, „Lille-Nisse“, anställa ny ransakning!

— Jag törs inte, jag törs inte för hunden, svarades med dof röst under täcket. Jag dör snart utaf hettan här . . .

— Ja, främling, måtte det blott ske i en salig stund! Men jag skall säga dig, att snart vill jag lägga mig sjelf, ty du skall veta, vi lefva i ett tidehvarf . . .

— Det är just det, som förargar mig, svarades åter under täcket.

— Hör nu, min beskedliga vän, hvem du vara månde, fortfor Oskar, sättande sig på sängkanten, var så innerligen artig och stig upp, ty här på stället bor jag sjelf i egen

hög person, eller var åtminstone så god och lemna mig så stor plats, under madam Kilgrens gamla täcke, som jag skäligen kan pretendera på denna olyckliga dag, och, såsom ersättning för den sveda och verk, min hund möjligen kan ha tillfogat din syndiga lekamen, tillåter jag dig dela mitt tarfliga nattläger, nota bene derest du är snygg och ren.

— Tack, heders pascha, jag kunde väl tro, att du ändå inte skulle ha hjerta till att köra ut en fattig syndare midt i en bister Februarinatt. Men känner du inte igen mig? fortfor rösten under täcket.

— Nej, rösten är Jakobs men händerna äro Esaus, svarade Oskar.

— Ta' mig katten, fortfors under täcket, tror jag icke, min käre Oskar, att du är litet på dimman i qväll.

— Jaha, återtog Oskar, du må nu vara Jakob eller Esau, men jag säger dig, att jag är verkligen allvarsamt taladt litet... ankommen, det vill säga något etwas un peu seulement rörd af starka drycker. Jag skall säga dig, jag har försökt i qväll att uti Lethes flod... du förstår nog i alla fall... Ser du, det var egentligen för detder brefvets skull... Men det angår dig inte för resten. Saken var emedlertid den, att jag träffade på dender glada landtisen, du vet... Det är sant inte vet jag, om du vet... om du känner honom, menar jag. Han bjöd mig 80 riksdaler för „Lille-Nisse“. Men pass Mante: jag tog inte det, förstår du. Men hör nu, sängmenniska, var god...

— Säg, om du känner igen mig, innan jag sticker fram näsan, inföll den under täcket fortfarande undangömd.

— Samma, hvad du är för en, du är väl student ändå kan jag tro.

— Joe, det kan du lita på, svarade „sängmenniskan“.

— Nå, så deklinera mensa då för ro skull, får jag höra, återtog Oskar, eller säg thema på amo, om du skulle ha mera fallenhet för det. Jag tycker, mina fordringar i latinet, för antagandet af sanningen i dina ord, inte äro just så serdeles stränga.

— Medgifves, svarades i sängen, under ett qväfdt skratt; men jag blottar heldre min nakenhet: det vill säga...

— Jaså, du är utaf den ullen, en herr Upsalassus von Brackenbergh. Men se, om bara Nisse vore här, store Nisse förstås, kors hvad här skulle skojas i bedröfvelsen! Åhåja!... Men sömnen börjar nu att ta mig.

— Mig också, svarades under täcket, men nu står jag inte längre ut med att spela komedi med dig.

Täcket slängdes vid dessa ord till hälften på golfvet. Den i sängen liggande reste sig upp... Det var Nisse. Skrattande omfamnade de båda vännerna hvarandra.

— Men, började Nisse, jag kan aldrig tro, min käre Oskar, att du är så plakat, som jag under täcket tyckte dig vara.

— Åhnej, det är ingen fara med den saken, svarade Oskar småleende; men, när jag hörde, att du var „lifvad“ så tyckte jag, att jag kunde gerna vara så med.

— Men säg, kände du inte igen mig, förrän nu?

— Nej, visst inte.

— Nå, det var då kosteligt. Men, hör du, ursäkta mig, som kommit hit och intagit din säng, då du inte var hemma.

— Ah, kära bror, inte behöfs några ursäkter oss emellan. Men säg, bet inte hunden dig?

— Nejbevars.

— Godt! Det var riktigt roligt, att du var här.

— Kan du gissa, hvarför jag kommit hit då?

— Nej.

— Jo, ser du, jag har i afton fått en ny vän och bror i en landskanslist häruppe och han sa' mig, att, om jag inte aktade mig, så kommer jag ett tu tre på bysis. Exekutorerne fingo redan i förra veckan utslaget härpå till verkställighet. Och nu var jag rädd, att de skulle komma och hugga mig i morgonbittida, därför kilade jag hit, till dig, ty här kan man vara lugn.

— Ja, lugn, som en filbunke.

— Gudskelof för det då! Vet du hvad, att gå bysis-mässig, hvilken stund som helst, är verkligen bland det mest dystra, jag vet.

— Men här kan jag nu tryggt sjunga öfver dig, du gamle glade Nisse: „Sof i ro!“

— Jag skall så göra också, må du tro. Ack! hvad det är skönt veta sig säker för de der förbannade grip-humrarne.

— Men, hör du Nisse, du, jag har varit ledsen i dag.

— Ja, hvem har inte det, tror du. Men lägg dig nu, så vi få sofva ut efter dagens mödor och besvärligheter. Klockan är mycket.

Oskar lydde sin vän och snart somnade hvar och en ifrån sina bekymmer. Just i dagningen väcktes de på en gång af en sakta bultning på dörren.

— Stig in! skrek Oskar, nyckeln ligger i hålet bakom tapeten.

— Hvem katten kan det vara, som är vaken så tidigt? För säkerhetens skull, så förskansar jag mig här under täcket. Ta' emot du! sade Nisse.

Nu började „Lille-Nisse“, der han låg under sängen genom en sakta murrning också låta höra af sig.

Nyckeln sattes i, dörren öppnades och en djup basstämma helsade fryntligt:

— God morgon, god morgon!

— Morgens! genmålde Oskar sömnigt.

— Ursäkta mig, återtog basstämman, att jag kommer och väcker såhär tidigt på morgonqvisten!

— Skadar inte, fortfor Oskar; men var så god och rulla upp gardinen, så jag kan få se, hvem det är, jag har den äran att tala med.

Under det att den inkomne verkställde arbetet med rullgardinen, nöp Nisse Oskar i sidan, i det han lyfte på täcket och hviskade:

— Jag känner igen rösten: nu är fan lös! Det är öfverexekutorn.

— Prata dumheter! hviskade Oskar tillbaks.

— Sesåja, sade han, som tagit befattning med gardinen, nu ha vi fått ljus i saken.

— Det var skönt, återtog Oskar. Tack för besväret!

— Åh, gu'bevar's! ingen orsak . . . genmålde basstämman. Men jag misstar mig väl inte? Detta är ju herr Oskar Hillerström?

— Jo, lifslevfande, fast i liggande tillstånd, svarade Oskar.

— Mitt namn är Westring, öfverexekutor här i sta'n.

— Åh, ödmjukaste tjenare! Hvad är det, som förskaffar mig nöjet? . . .

— Jo, ett litet påpper, återtog öfverexekutorn, dragande upp ett sådant ur sin store ytterrocks inre bröstficka. Det är, som jag kan tycka, en borgen för herr studeranden Nils Qvist till skräddaremästaren A. Döfverberg här i Upsala på . . . på . . . 50 riksdaler banko. Kanske, att herrn ville vara så god och teckna på sitt namn här? Det är, som herrn kan se, bara en kommunicering ifrån konungens höga befallningshafvande i Upsala län.

— Åhja, kan jag vara till tjenst med så litet, så . . . sade Oskar, stigande försigtigt upp ur sängen, kastande nattrocken på sig och tog emot det der samma „papperet“.

— Ursäkt mig, herr Hillerström, men jag har min kamrat, underexekutorn, derute i förstu'n. Får jag lof att be honom gå in? Det är så flytt förbannadt kallt ute i dag, så . . . fortfor öfverexekutorn, blåsande med utspända kinder i sina stora rödblåa händer.

— För all del, var så god, svarade Oskar, under det han genomögnade den första lagsökningshandling, som kom i hans händer.

Öfverexekutorn glänte på dörren och gjorde en hostning, hvarvid den omtalade kamraten inträdde och gjorde les honneur.

„Lille-Nisses“ murrningar gjorde dock, att de båda „kronans karlar“ höllo sig temligen nära dörren.

— Hvar skall namnet stå? frågade Oskar.

— Der! nere i kanten, svarade Westring och tog ett par steg framåt, och under namnet skrifer herrn daton.

Medan Oskar nu satt och skref, sågo exekutorerna sig om i rummet. Vid sängen stodo tvenne stycken stolar med kläder: på den ena lågo Oskars, på den andra Nisses. Underexekutorn blinkade åt sin höge förman, pekade på de båda stolarna och derefter på sängen. Westring höjde sig på tåspetsarne, för att kunna bättre öfverblicka det hela, under det att hans stora mun

mer och mer antog formen af halfmåne. Han hviskade derefter till kamraten:

— De äro goda vänner; det kanske är *han* ... Hm ... , hostade han högt.

Underexekutorn gjorde härvid en grimage, som kom den „förskansade“ Nisse, hvilken genom ett med cigarr brändt hål i täcket tog de båda exekutionsbetjenterna i ögon-sigte, att falla i ett hjertligt, dock halfqväfdt skratt, för ögonblicket glömmande all fara för sin frihet. Det fnittrande „hi ... hi ... hi“ ... från sängen trängde till Oskars öron. Han vände sig om.

— Hm ... Jag tror det riktigt spökar i herr Hillerströms säng, började då Westring.

— Åhja, sadantder spökeri hos studenter, då man kommer till dem så tidigt på morgonen, sade Oskar under en hemlighetsfull mine, det tänker jag herrarne känna nog till, såsom gamla Upsaliensare. Men ifrån den saken och till den här lagsökningen ... Nu har jag skrivit på ... Om herrarne så önska, kan jag betala halfva beloppet på den här reversen nu.

— Tackar ödmjukast! genmålde Westring. Se det var då riktigt *primo amarosa*. Då skall jag skriva på det.

Så skedde också. Derefter räknade Oskar upp 25 banko med löfte, att resten skulle betalas om en månad.

— Herrar studerande äro dock i alla fall reelt folk, somliga utaf dem förstås, påstod Westring, i det pengarne stoppades ner i en ficka och utslaget i en annan. Men ser herrn, vår tienstgöring är utaf ledsam beskaffenhet och synnerligast, om man inte träffar dem, man söker. Så till exempel ha vi nu en åtta da'r sprungit och sökt, sednast just i dag, densamme, som herr Hillerström nu betalt ut de här 25 bankona för, nemligen herr Qvist. Det är en baddare dender till att ha många papper på sig!

Den arme Nisse låg som på nålar.

— Han betalar nog, bara han får litet tid på sig, sade Oskar.

— Gu'bevar's, återtog Westring, kommer aldrig i frågan; men se, när vi nu få fatt i honom, så, om han inte

har pengar, får han ovilkorligen lof att följa med upp på bysis, det kan inte hjälpas.

— Åh, herrarne skola inte var så stränga.

— Tjensten, tjensten, framför allt! återtog Westring, runkande på hufvudet. Men ... skulle herrn för ro skull tillåta mig se på dender ... flickan ... hm ... som ligger i sängen? ... Hm ... tycker hon ser så trefliger ut ...

— Nej, förlåt mig, svarade Oskar, liksom litet förlägen, sådane affärer ha herrarne inte med att göra, ty dem sköter man helst sjelf.

— Kan väl tro det, ... hm ... Men se ändå, just för en viss orsaks skull ... Jag tycker, jag vill känna igen hennes *utredningspersedlar*, menade Westring på och pekade, under ett satiriskt leende på stolen, der Nisses kläder lågo, i det han klef fram till sängen och i ett nu ... ryckte till sig täcket.

Den arme Nisse låg der blottad och bar ansigte mot ansigte med dem, för hvilka han på qvällen lemnat sitt eget rum, i hopp om, att hos sin vän få njuta frid och säkerhet till sin person. Oskar, som annars just icke var „bortkommen“, stod, liksom fallen från skyarne, seende än på sin vän, än på exekutorerne. Det var verkligen, som salig Ekelund i sin historia citerar efter Olaus Petri: „en ömkelig syn“.

— Jaså, började Nisse, repande mod, der han låg med händerna under hufvudet, herrarne ha sökt mig? Ursäkta, att jag inte varit hemma! Är det frågan om detder samma olyckliga bysis nu igen?

— Jo, så står det till, svarade Westring; och nu får herrn allt vara så god och ta på sig och följa med.

— Åh, herr Westring, det kan väl inte komma ifråga? sade Oskar i bedjande ton. Om herrarne bara ären så goda och försvinna, så skall jag inte se på en femma för min väns räkning.

— Nej, om herrn så bjöde tio femmor, så står det inte till, fortfor Westring. Må tro, vi ha stränga ordres.

— Ja, det är säkert det, inföll underexekutorn med mycket vigtig mine.

Oskar uppbjöd all sin öfvertalningsförmåga, beledsagad af kontanta tillbud, men förgäves.

— Kanske ni fått mer af fordringsegaren, sade Oskar, för att ni skolen öfverantvarda herr Qvist på bysis?

— Brukas inte nu för tiden, skall jag säga, svarade Westring.

Nisse låg emedlertid helt lugnt och stilla, der han låg utan täcke; men såg dock litet fundersam ut.

— För all del herr Qvist, började Westring åter, var god, stig upp, klä' sig och följ med, för vi gå inte förr, om vi så skulle stå här till qväll'n.

— Nåja, det blir väl ingen annan rå då, sade Nisse, i det han med ett hopp lemnade sängen. Man skall försöka litet utaf hvarje här i verlden...

— Det är förståndigt råsonneradt, påstod Westring. Herrn kan ju i morgon dag göra cession, så är herrn från hela herrligheten.

Utän att svara på Westrings ord, sade Nisse under ett hemligt ögonkast till Oskar:

— Hör du, får jag låna din nattrock litet?

— Herrn får inte gå utom dörren, utan att vi följa med, återtog Westring, hejdande Oskar, som ville lemna ifrån sig nattrocken.

— Det vore väl tusan också! sade Nisse. Om jag bara tar på mig nattrocken, så måtte jag väl inte kunna ge mig ut på gatan heller! Se, jag skall säga, det är inte omöjligt, att jag kan skaffa pengar.

— Det tro vi inte på, inföll Westring.

— Nej, det gör' vi inte, tillade den andre.

— Men jag har just en kamrat, som bor i samma förstuga här... Han har pengar, det vet jag. Till honom måtte jag väl kunna få gå in?

— Ja, det kan så vara, om herrn vill ge sig af, som herrn nu går och står, utan hvarken nattrock eller någonting annat på.

— Nå kör! friheten är lika dyrbar, som hälsan, återtog Nisse, fattande i nyckeln till dörr'n. Men kallt är det väl ändå. Hu!...

— Ja, när vi i morse gingo ut, sa' Westring, så var det då bortemot tjugu grader.

— Hu då! utropade Nisse. Men kan jag då inte få ta nattrock och stöflar på mig?

— Som jag har sagt: inte ett dugg. Vill herrn likväl nödvändigt, sådan som herrn nu befinner sig, gå in till dender „kamraten“, så skola vi vänta här.

— Visst vill jag det, sade Nisse, i det han axlade sig, öppnade litet på dörr'n och steg helt sakta ut i förstugan. Alla nycklar äro ur, fortfor han; men jag får väl bulsa på.

Härvid stängde han dörren efter sig, tog så några riktiga „generalskutt“ ner för trappan, ut på gården och sprang, så att snön yrde kring de bara fötterna, snedt öfver gatan, in i „Trähästen“, upp för trappan till Gustafs rum, hvarest han på den ännu låsta dörren sparkade och slog af alla krafter. Gustaf, som nyss var uppstigen, öppnade ögonblickligen.

— Hvad i Herrans namn!? . . . utropade han.

— „Then gången fingo the intet“, svarade Nisse skratande, i det han utan vidare omständigheter med största begärlighet tog i anspråk den säng, hvilken Gustaf nyss lemnat.

— Men Nisse, började Gustaf, har du förståndet riktigt i behåll?

— Det kan du lita på, ty annars sutte jag på bysis vid det här laget. Men det säger jag dig, att, om du öppnar dörr'n för någon enda käft, eho det vara må, innan jag ger dig löfte dertill, så är du lifsens kattunge.

Gustaf betraktade under största förvåning sin vän. Snart upplystes han dock om rätta förhållandet och de båda vännerna skrattade i kapp åt, att „Westring med biträde“ kunde låta lura sig till den grad.

— Det skall jag då säga dig, min käre bror Nisse, om någon kan ta sig fram här i världen riktigt på fri hand, så skall det vara en sådan praktikus, som du, påstod Gustaf.

— Jo, det ser verkligen så ut, suckade Nisse. Jag skulle önska att vara minst hundra mil härifrån. Men Gudskelof för att åter ha blifvit varm i kläderna!

Omkring tio minuter efter det Nisse i sin lätta drägt hade lemnat Oskar och de båda exekutionsbetjenterna, började desse sednare bli litet oroliga. Westring glåntade gång på gång på dörren och lät sina forskande blickar i alla möjliga riktningar genomlöpa den långa förstugan; men ingen syntes till.

— Hvad är det för herrar studerande, som bo i den här våningen mer, än herr Hillerström? frågade Westring.

— Ingen enda, hvad jag vet, svarade Oskar.

— Kors för sju attan tusan! fortfor Westring. Då har dender klipparn lurat oss och det i bara skjortan ändå! Det var den värste, jag har varit ute för.

På Oskars läppar sväfvade vid dessa ord ett leende af tillfredsställelse öfver den tragiska händelsens komiska utgång. Han kände sin vän, Nisse och visste tillfölje derutaf, att denne sällan var rädlös. Oskar hade dock ingen aning om, hvart flykten tagit vägen.

Westring ruskade på hufvudet och underexekutorn svor en dundrande „köttd“.

— Som jag nu tänker att gå ut, sade Oskar, så torde herrarne kanske vara goda...

— Ja, vi måste gå, fortfor Westring med fundersam mine. Ödmjukaste tjenare!

— Adjö, mina bästa herrar! Adjö, adjö! genmålde Oskar.

— Det var mig en riktig baddare! mumlade Westring, i det han och hans kamrat lemnade Oskars rum.

Oskar var i hack och häl efter, för att se hvart de togo vägen.

— Tyst! Sehär ha vi ett spår i snön efter den bare foten, sade underexekutorn, då de kommo ner på gården.

— Ja, ta mig... Har man skola sett!... Men vi skola nog få fatt i honom! Här står en fot!...

Sålunda gingo de ordentligt på spår ända ut på gatan; men der var det slut. Westring spanade hit och dit.

— Nå, det var då sjelfvaste fan, sade underexekutorn, och vi, som hade löfte på tio riksdaler hvardera, om vi kunde ta fast honom!

— Ja, vänta mig! Han träffas nog, menade Westring på, i det han och kamraten ställde sina steg ner åt Svartbäcksgatan.

Oskar följde dem med ögonen: vid Klostergränden veko de af till venster, just åt det håll, der Nisse bodde.

— Der vill jag väl hoppas, att de skola ta kallt efter honom, sade Oskar för sig sjelf, i det han i sin tur nu tog vägen åt „Trähästen“, för att besöka Gustaf. Men att komma in till honom var icke det lättaste: länge hade han stått och bultat på dörren förgäfvets, då han slutligen med en lockning på „Lille-Nisse“ tillkännagaf, att han ärnade öfverge sitt fåfänga arbete.

Gustaf och Nisse derinne kände igen rösten: faran kunde icke vara stor.

— Är du ensam? frågade Gustaf.

— Ej går jag ensam, min hund följer med, svarade Oskar. Öppna!

En hviskning hördes derinne.

— Syn's ingen till i trapporna? fortfor Gustaf.

— Nej. Men kallt är det, så näsan vill frysa ihop. Dörren öppnades och stängdes åter, utan att nyckeln sattes i.

Oskars öfverraskning var lika stor, som hans glädje, då han fann Nisse liggande i all sköns välmåga i Gustafs säng. Vännerna hade dock ej hunnit vexla många ord, förrän en sakt knackning åter hördes på dörren. Nisse gaf tecken till tystnad, under det han sträckte på täcket, för att efterse, om det räckte fullkomligt öfver honom. Det knackade ånyo.

— Gubbar i bergsbygden, hviskade Nisse, vet' ni hvad, att det finnes intet af mig hitintills förnummet ljud, som så tränger till djupet af mitt hjerta, som just detta „knackknackknack“. Sedan några månader tillbaka har jag vant mig vid att anse en knackning på en låst dörr lika med ett litet helvete. Öppna inte, det säger jag er! Jag har

alls ingen lust att ännu en gång i, så godt som, paradisisk kostym bege mig öfver Svartbäcksgatan.

— Kanske herrn är inte uppstigen ännu? hördes en qvinlig stämma från förstugan.

— Sådana satar att förvända rösten! hviskade Nisse.

— Åh! du pratar, genmälde Gustaf i detsamma. Det är ju min städerska.

— Herrn! ropade samma stämma.

— Ja, det är gumman Kilgren, inföll Oskar.

— Nej, nej, återtog Nisse.

— Jo, jo! Det måtte väl jag höra, fortfor Gustaf.

— Nåså, låt då varelsen komma in, sade Nisse, ty henne vet jag mig inte vara skyldig en enda skilling. Men fråga först, om hon är ensam.

Detta skedde och, då frågan blef bejakad, gläntes blott, till yttermera visso, helt försigtigt på dörr'n. Nisse dök ner i bädden. Då nu ingen fara syntes förhanden, i det gumman Kilgren stod alldeles solo med sitt vedfång på armen, var ej något hinder för hennes inträde.

— Jag skall säga herrarne, började hon, sättande in vedträna i kakelugnen, jag vet knappt, hur det står till med mig i dag: jag är riktigt ledsen.

— Hur så? frågade Gustaf.

— Någon olycka måste bestämdt snart inträffa här i huset, fortsatte gumman, för jag har i dag... Ja, jag vet knappt, om jag törs tala om'et... Det var för märkvärdigt!...

— Nae? inföll Oskar.

— Jag är nu två och femti år, men aldrig såg jag maken. Om det är mig, eller någon annan, det gäller, det står i... åh-puh... åh-puh... blåste gumman i kakelugnen.

— Det står i... kakelugnen, menar madam, tillade Oskar skämtande.

— Det är inte att skratta åt, skall jag säga, fortfor Kilgrenskan betänkligt.

— Nej, minsann, suckade Nisse och stack fram hufvudet.

— Se, är icke han här också! fortfor gumman. Ja, herrarne äro nu tre stycken här, och herrarne må säga, hvad som helst, men, om det inte är dagsens sanning, så vill jag aldrig komma härifrån.

— Hvilket? frågade Gustaf.

— Kors! sa' jag inte det? återtog den gamla studentstäderskan. Jo, vet herrarne hvad, att i mor'se, straxt i dagningen, för en liten stund sedan, just som jag skulle rulla upp min gardin, så får jag se någonting stort, långt, hvitt skymta förbi mitt fönster, tvers öfver gatan. Jag såg närmare på det: det hade långa röda ben, alldeles som en menniska och hufvud med hår på, men ett par stora, stora, hvita vingar, mycket större och vackrare, än den raraste gäs. Och riktigt tydligt såg jag, att det hade ett par ludna krokiga horn på knäna. Det flög precis, som en blix, utan att röra vid marken, rakt in i dethär huset. Få se ... få se ... säger jag bara ...

De tre vännerna sågo på hvarandra skrattande hjertligt.

— Syntes inte också två djur, liknande björnar, och en student komma i hack och häl efter? frågade Oskar.

— Nej, svarade gumman allvarligt, jag vill inte påta' mig att ha sett mer, än jag verkligen sett.

— Men hade detder, som flög så behändigt, både horn och vingar? frågade Gustaf.

— Ja, så sannt, som jag står här, bedyrade madamen.

— Ursäkta mig, madam lilla! inföll nu Nisse, men madam är väl inte född i Upland?

— Åh, det måtte han väl veta, att jag inte är! Jag kom ju hit från Sörmland, när jag var 19 år gammal.

— Det kan jag tro, återtog Nisse, för hos Upländningen finns inte ett tecken till fantasi. Sörmländningarne deremot äro mera poetiska.

— Hurudane de äro, kan vara detsamma, fortfor gumman, men spott' mig i syna, om inte, det jag såg, bådard något ondt!

— Det tror jag också, tillade Nisse suckande, men var nu så innerligen artig, Kilgrenskan lilla, och *kila* härifrån och upp på herr Hillerströms rum och hemta

hit deder kläderna, som ligga på stolen vid sängen, åt kakelugnen till!

— Min städerska har nyckeln till rummet, upplyste Oskar.

Gumman gick.

Att de tre vännerna hade innerligt roligt åt hennes spökhistoria, är naturligt. Det sorgliga i tilldragelsen glömdes för ögonblicket. Först, när Kilgrenskan kommit tillbaka och åter aflägsnat sig samt Nisse blifvit klädd, föll han i ett visst vemod, som delades af kamraterna. Letande i sina fickor, fann han en tjugufyraskilling.

— Sehär! sade han, denne räcker jemt till tre koppar godt kaffe å 8 skilling koppen hos vännen Aron Fors, den klassiken. Kom låtom oss gå dit! . . .

— Nog skola vi gå och dricka kaffe, genmålde Oskar, men, bror Nisse, inte på din bekostnad.

— Jag säger detsamma, tillade Gustaf. Men, Nisse du, törs du ge dig ut på gatan? Tänk, om Westring skulle få se dig!

— På gatan är jag inte rädd, återtog Nisse, ty skall han hugga mig der, så måste han ha ben, som en stöfvare.

Vännerna begåfvo sig emedlertid af till den verkliga „klassiske“, för alla Upsaliensare, för icke så många år tillbaka, mer än för sitt goda kaffe, välbekanta Forsen. Oskar, Nisse och Gustaf anhöllo att få ett af de inre rummen, der de ostörda kunde få sitta för sig sjelfva. Herr Fors, i sina randiga korta underkläder, sin korta fruntimmerskjol och lilla tröja med thy åtföljande svarta sidenband, knutet om halsen, omkring hvilken den tjocka guldkedjan med den dinglande nyckelknippan hängde, helsade sina kunder med sin spåda röst ett hjertligt god morgon samt serverade dem sjelf deras kaffe och uttalade med näsljud, då han af Oskar emottog betalningen för de trenne kopparne, sitt välbekanta:

— Tackar ödmjukast!

— Næe, herr Fors, började Oskar, hur står det till med helsan och kärleken?

— Så han pratar, herr Hillerström! svarade den godmodige Forsen. „Helsan och kärleken!“ ... Deder karlarne ha alltid så mycket dumheter för sig! Men säg mig, herr Qvist, har han fått sorg?

— Hur så? Tycker herr Fors, att jag ser *sorglig* ut i dag?

— Ah! ... Har han inte läst sista Aftonbladet då?

— Nej.

— Sehär är det, fortfor Forsen och räckte Nisse tidningen.

— Nå, än se'n då?

— Läs på första sidan, så får han väl se, tillade Forsen, i det han med sin bricka lemnade rummet.

Nisse genomögnade i hast hela första sidan; men fann ingenting, hvaröfver kan kunde ha anledning till någon sorg.

— Tyst, sehär! utropade han slutligen, i det han uppläste följande, inom svarta kanter stående annons: „F. d. kröno-länsmannen, possessionaten Petter Qvist afled stilla den 7:de Januari å sin egendom Skrapeboda i Wermland uti en ålder af 81 år, 9 månader och 7 dagar, sörjd och saknad af en efterlevande brorson samt flera vänner. Ps. n:o 375 v. 12“.

— Var du slägt till honom? frågade Gustaf.

— Ja, precisit lika mycket, som suggan till äppelsäcken, svarade Nisse och kastade tidningen ifrån sig. Skulle jag vara slägt med alla Qvistar, så hade jag en alltför stor utgrenad slägt. Nej, far och mor äro de enda slägtingar, jag har och gudskelof de lefva båda två, fast de ingenting kunna göra för deras *förhoppningsfulle* Nisse.

Oskar och Gustaf slogo sig ner vid ett brädspel. Nisse satt och funderade, under det de spelade första partiet.

— Vill inte du ha dig ett parti nu? frågade Oskar honom.

— Nej, tack du, spelen J och låt' mig sitta här och bygga mina luftslott! Fan tar dem väl snart, kan jag tro, efter vanligheten.

— Nu är du *bitter*, bror lille, sade Gustaf.

— Har jag skäl till att vara annat, tycker du?

— Åh, tillade Oskar, inte just *das*, men *aber das* katt, sa' han, som skulle tala tyska.

Nisse försjönk emedlertid åter i sina tankar: dessa „flögo vida, som jagande falk“. Men, hur det var, så stadnade de dock så ofta vid Wetherens strand, i Raskens lilla stuga hos den blåögda, ljuslockiga Hanna. Hon, så föreföll det honom nu, var enda ljuspunkten i hans framtids mörka tafra . . .

— Mina vänner, började Nisse slutligen, dethär lifvet duger inte längre för mig. Jag måste härifrån, jag måste från Upsala: min frihet vill jag inte låta beröfva mig af dessa brackor, som år från år på mer eller mindre honette sätt roffa pengar från studenter. Jag vill visst inte lura dem . . . nej, vare det långt ifrån mig . . . Dock . . . hvad skall jag göra? Svälta, frysa och gå naken kan jag inte. Någon måste „lägga ut“ för mig. Af hvilka här kan jag väl ha mera rätt att fordra det, än just af dessa brackor? Af princip har jag så litet, som möjligt, anlitat kamrater, derföre har jag också nu så hastigt kommit på „kneken“. Krediten är slut . . . Hur och när skall jag någonsin kunna taga min „dim“?

— Nej, Nisse, nu får du inte sitta och fantisera längre, ty då blir också jag dyster, inföll Oskar. Jag har nästan lika mycket skäl dertill, som du. Men gudskelof! i dag känner jag mig ändå lite kryare till sinnes, än i går.

Nisse tystnade en stund, men började sedan åter:

— Ja, beslut och handling! . . . Mina vänner, vill Gud, lemnar jag inom kort denna *sköna* „eviga ungdomens stad“, denna satans brackhåla och ger mig af ut i verlden på fri hand, för att söka . . . lyckan. „Der man skall ha sitt bröd, ska' man efter't“ säger folket i min hembygd. Lyckas den plan, jag nu uppgjort, gubbar, så hoppas jag kanske redan i morgon få se solen gå upp annorstädes, än öfver det nu snöbetäckta gamla Fyrisvall.

— Nej, Nisse, sade Gustaf, du får inte resa ifrån oss. Nog skola Oskar och jag, om vi sätta den sidan till, kunna spara ihop så mycket af våra månadspenningar, att du också kan lefva deraf.

— Ja, Nisse, inföll Oskar.

— Tack, mina vänner, sade Nisse och en tacksamhetens tår glänste i hans öga. Ni behöfven sjelfva edra pengar. Jag vet inte, om jag någonsin kan återbetala er en enda styfver . . . Nu går jag ut på en sorts afskedsvigilance. Blifven här, tills jag kommer åter! . . .

— Nå, om det nu lyckas för dig, Nisse, och du sedan, som du sade, lemnar Upsala, inföll Oskar, hvart ämnar du taga vägen?

— Bror, hvart det bär, vete Gud. Men härifrån måste jag. Vore det sommar, skulle föga behöfvas för mig, för att blifva klar härifrån. Men nu, nu är det värre . . . Emedlertid . . . adjö med er sålänge! Jag blir inte länge borta.

Nisse gick.

Sinnesstämningen hos Oskar och Gustaf var icke serdeles „lifvad“. De slogo dock, under lifligt samspråk om sin vän, om förflytna och kommande dagar, med brickorna i brädspelsbordet, så det genljöd i rummet. Sålunda förflöto ett par timmar.

Klockan var nära tolf, då Nisse återkom.

— Förgäfves! Förgäfves! utropade han och kastade sig på en stol. Det finns intet hjerta hos brackorna, det finns intet hjerta hos någon menniska. Egoismen styr världen. Penningen är allt. Utan den anses man lätt nog för en usling, kan också i saknad af den, lätt blifva det. Om jag blifvit skomakare, så kanske jag skulle haft en ljusare framtid för mig, än jag nu har! Att bli eller ha namn för att vara en bildad, åtminstone bokligt bildad, man, är bestämdt det uslaste, som finns på jorden, såvida man icke är rik. Nu har jag varit först och främst hos alla dem, som lagsökt mig, och begärt delation. Men utan resultat. O! J mammons trälar! som inte finnen någon annan tillfredsställelse af lifvet, än att äta, sofva och förtjena pengar! Så talar man om, att världen är dålig. Hvem är

det, som gör den dålig? Jo mennisko-kadaverna sjelfva. Det är med dem alldeles som med två „knallare“, jag såg en gång. De lånte hus öfver natten hemma hos mina föräldrar och lägo båda på golfvet på en smal madrass. Så fort knallen A. trodde, att knallen B. sof, så makade sig den förre upp på madrassen, så den andre föll ner. När knallen A. sedan somnade, så gjorde knallen B. på samma sätt. Sålunda fortforo de hela natten och naturligtvis fick ingen utaf dem ordentlig hvila och de voro mycket trötta båda två. Detta gaf mig en ordentlig bild af lifvet ty sådaneder knallare äro största delen af människorna. Bland hundrade finnes knappt två, som ha hjerta eller tanke för någonting annat, än sig sjelfva. Nej, att hoppas på någon hjälp af sin nästa, det är detsamma, som att hoppas finna ändan af en ring. Sjelf skall man knoga här i verlden, liksom en mullvad, om man skall kunna ta sig fram, bara söka att förtjena *pengar*. Dertill ej vara så nogräknad i afseende på sättet. Att vara fullkomligt uppriktig i all sin handel och vandel, duger inte. Nej, om man ärnar sig åt öster, så skall man säga: jag tänker mig åt vester. Fy fan! en sådan verld, sådana riktiga erkebrackor till menniskor! Jag undrar sannerligen inte på, att mången med lägre moraliska begrepp, än jag har, sjelf skaffar sig rättvisa, *förmodad* rättvisa. Det är för kosteligt! . . . Om jag nu går till en menniska, hvilken som helst, snart sagdt, och säger: hjälp mig på något sätt: min ställning är så usel, att jag är bragt nästan till förtviflan. Jag har inte att äta, inga kläder, intet tak öfver mitt hufvud. Stöter ni mig ifrån er, så faller jag: antingen så, att jag blir en usel menniska både för mig och andra hela mitt lif ige-nom eller också går jag nu direkt ifrån er och slutar mitt lif genom sjelfmord . . . Tron J, mina vänner, att ibland tio, som jag i thy fall anlidade, icke de nio, skulle säga: det är visserligen ledsamt att höra herrns bekymmer, men *jag* kan ingenting göra för herrn. Deremot; om herrn vänder sig till den och den, så blir herrn nog hjälpt . . . Sådane äro menniskorna. Om de deremot ligga på sin säng en qväll och läsa en roman, der en hjälpbehöfvande i samma kasus,

som den, de nyss visat ifrån sig, skildras, då, ja då klappar deras hjertan kanske häftigare af medlidande vid tanken på *möjligheten* af det skildrades *sanning*. I fantasien känna dessa stockar måhända någongång, hvad som aldrig i verkligheten kommer dem vid, men att emottaga den *förädling* till hjertat, till handlingssättet, som författaren afsett med sin mörka målning, äro de icke mäktige. Nej, mina vänner, annorlunda drömmer man sig lifvet i sin *första* ungdom, innan man ännu sett sig omkring, innan man kommit utom den synkrets, der det moderliga ögat varseblifver allt, hugswalar allt. Sedan jag nu sålunda varit, som jag sa', hos de fleste af mina björnar, för att begära anstånd, gjorde jag några splitter nya vigilanceförsök, i tanke och hopp att få mig så mycket pengar, att jag kunde försvinna härifrån, men ... fåfängt ... Aldrasist gick jag, ehuru jag mycket hesiterade därför, upp till en sorts halfbracka, som en gång talade om för mig, att han var frimurare och att frimurarne alltid göra godt, så ofta tillfälle dertill gifves. Det skall jag nu pröfva, tänkte jag och gick därför till honom. Men icke nog dermed, att han nekade mig all möjlig pekunier hjälp, ehuru jag öppet för honom omtalade hela min ställning, utan han började i snäsande ton tilltala mig, menande på, att så man kokar åt sig, får man äta ... En sådan borika! ... Vänta, tills jag en dag kommer på fötter, om det *någonsin* blir, en hemlig aning, säger mig dock det, då skall jag också komma ihåg dessa jernhertan. Hämnas vill jag dock icke; nej, jag vill blott *minnas* dem. O! Gud, skall jag dock nu duka under för eländet? Skall jag nu stoppas in på bysis, för att der långpinas? Hanna, min snälla Hanna, visste du, hur olycklig din Nisse känner sig i detta ögonblick, hur mörkt hela lifvet nu ser ut för honom! ... Annorlunda drömde jag mig det för blott ett år tillbaka. Ack! mina vänner, hvad ni ären lycklige, jämförde med mig. Du Oskar har en rik far och du, Gustaf, en rik, en ädel välgörare, hvars make man får leta efter. Jag, jag arme, jag har *ingen* att lita på. Jag önskar innerligt, att ni sjelfva, lika lifligt, som jag, erfore det och därför tackade Gud ... Hvar och en har sin pröfvotid här i lifvet. Jag har min nu. Säkert är

dock detta mig nyttigt. Den, som inte ända till bottnen tömt motgångens med galla fyllda bågare, förstår ej heller uppskatta sötman i medgångens nektar. Jag vill nu hoppas på *Guds* hjälp, om jag är värdig den.

— Nisse, du gamle hederlige Nisse, började Oskar, lugna dig! Inte brukar du vara den, som tappar kura-
get i första taget. En bysidsom mer eller mindre, hvad gör det oss i alla fall, se'n vi äro döda? Krya upp dig nu och säg mig, om det är ditt allvar och du anser det vara till ditt sanna bästa att lemna Upsala och oss, dina vänner, så snart som möjligt?

— Mitt fullkomliga allvar är allt, hvad jag sagt i dag och kunde jag, så ville jag ögonblickligen resa härifrån och detta vore mitt enda räddningsmedel.

— Hur mycket pengar behöfde du för den sakens skull?

— För att resa härifrån *med* heder, behöfde jag något öfver femhundra riksdaler.

— Men huru mycket kunde du behöfva, om du nu skulle resa härifrån *utan* heder då? fortfor Oskar.

— Bara respengar.

— Ja, det är visserligen godt och väl, att du inte behöfde mer, än bara *respengar*. Du kunde likväl godhetsfullt (du hör, att jag är artig!) säga mig, huru mycket du anser vara nog till respenningar . . .

— Om jag säger det eller inte, så kan det vara rätt detsamma.

— Visserligen, bror lille, men se, det vore ändå roligt att få höra dina pretentioner, förstår du.

— Mina pretentioner rör' dig inte, fortfor Nisse med någon dragning till löje på munnen.

— Skäms du inte, lergök! återtog Oskar i samma ton. „Det är ej nog att vara hängd, man bör ock höflig vara“.

— Nåja, började Nisse skrikande med full hals: jag behöfver till respengar från staden Upsala till . . . till . . . det vete fan . . . till dit, jag skall, minst femtio riksdaler

riksgäldssedlar och hade jag dem i banko, så vore det förbannadt mycket bättre och kärare ... Nu har du hört 'et!

— Godt! Men det var mig en sate, att vara morsk.

— Ja, återtog Nisse, morsk är jag i dag. Förr har jag alltid harmats öfver den usle Romerske kejsaren Cajus Cæsar Calligula, som kunde ha en sådan önskan, som den, att hela Romerska folket borde ha blott en enda hals, på det han måtte med ett hugg vara istånd göra slut på hela skräpet, men nu vore jag färdig uttala en lika from önskan öfver Upsalabrackorna. Jag känner mig till och med i detta ögonblick grymmare än sjelfve Calligula, ty, om hela *menskligheten* hade blott en enda nacke, så ...

— Men, afbröt Gustaf, om dender en-nackade menskligheteten i detsamma, som du skulle knäppa till, vände sig om och sa': Nisse! Nisse! stilla ditt blodiga svärd! så lugnade du dig nog.

— Ah, jag bryr mig om ingenting numera ...

— Hm ... Jag vet likväl, fortfor Gustaf, att det ändå är någonting, som du bryr dig om: en liten ljuslockig Hanna till exempel ... Eller hur? ... Hva' sa'? ...

Nisse drog på munnen, men suckade straxt derefter.

— Emedlertid, bror Oskar, komma vi öfverens om, att Nisse för tillfället är vid ett högst miserabelt lynne.

— Den ene är det den ene gången och den andre en annan gång, så är det qvitt, genmålde Oskar. Men säg mig, Gustaf, skulle du kunna vara af med trettio riksdaler sålänge?

— Tjugu är hela min bank. Är du hjälpt med hälften deraf, så mycket gerna. Men för min del tror jag vännen Nisse vara mer i behof af kontanter, än du, bror Oskar, och derfor hade jag tänkt att såsom bidrag till hans möjligtvis blifvande reskassa afstå deder tio.

— För Nisse? skull frågade jag dig just. Men jag finner nu, att, om vi än sloge tillsammans våra kassar, så räckte de likväl inte till.

— Jag sätter lika mycket värde på en god *vilja*, som på en god *handling*. inföll Nisse.

Oskar satt tyst, funderade ett ögonblick och tog der-
 efter sin hatt sågande:

— Nu försvinner jag på en stund. När ni gå här-
 ifrån, så gissar jag, att ni intagen er tarfliga middag, (du,
 Gustaf, bjuder Nisse, på mitt konto sålänge) derefter kun-
 nen J gå hem till mitt och blifva stationära der, tills jag
 kommer, om en timma eller så.

— Hvart skall du ta vägen? frågade Nisse.

— Det kan vara detsamma . . . Låt du bara inte
 Westring anamma dig, under min frånvaro!

— Nå, vi gå hem till ditt då, så snart vi ätit, sade
 Gustaf, och invänta dig der.

— Mig, inföll Nisse, rör det inte, hvart det bär,
 bara jag slipper bysis.

— Nåja, adjö med er sålänge! sade Oskar och lem-
 nade tillika med Lille-Nisse Forsens.

De båda kvarblifvande fördrefvo en timma med bräd-
 spel, innan de begåfvo sig till L—s, för att äta middag.

Nisses lynne hade blifvit något bättre, då de på
 eftermiddagen kommo upp på Oskars rum, der de skulle
 invänta värden. Han dröjde dock: klockan 5 på aftonen
 hade han ännu icke hörts af.

— Det ser riktigt ut, sade Nisse, som Oskar kom-
 mit på bysis i stället för mig.

— Om jag visste, genmålde Gustaf, hvar vi möjligt-
 vis kunde träffa honom, så skulle vi ge oss ut.

I detsamma gick någon i trapporna och stannade utan-
 för dörren. Denna var, till följd af morgonens tilldragelse
 visligen beröfvad nyckeln utåt förstugan till.

— Ären J inne, edra krabater? frågades utifrån. Rö-
 sten igenkändes: dörren öppnades: det var Oskar.

— Sengångare! sade Nisse lakoniskt.

— Men ser du, den som går sakta, går så mycket
 säkrare, genmålde Oskar, till bevis hvarpå han kastade
 en duktig penningebundt på bordet. Der har du respen-
 gar, Nisse! Det är visserligen ofantligt ledsamt att mista
 dig; men . . . Gud vare hos dig!

— Oskar! Bror Osk!... Du hederlige själ!... utropade Nisse, reste sig upp och omfamnade sin vän.

— Titta efter, om det räcker! tillade Oskar.

Nisse började räkna: det var åttio riksdaler.

— Oskar, min uppoffrande, hjälpsamme vän, fortfor Nisse, du vet ju inte, *om* eller *när* du någonsin kan få igen dessa pengar! Jag har knappt hjerta att ta dem ifrån dig.

— Ta' dem du och slit dem med helsan! För att sävera dig, har jag skaffat dem.

— Nåså, tack då! Hjertlig tack, återtog Nisse! *Glömma* min skuld till dig kan jag aldrig. Nu skola vi ha en glad afton, utan att en skilling af dessa åttatio krischor användes. Kors! jag fick en riktigt ljus idé!... Tänk, om man skulle ställa till en liten... *stor-drift*?... De pengarne, de pengarne, de ha en förunderlig, till och med rent psyschisk verkan!... Här skall rumlas! sa' han, som begärde in en butelj svagdricka och nitton glas. Hör nu! Kommen J ihåg, hvad som stod i dender tidningen, som Forsen lemnade mig i morse?

— Nej, svarade Oskar och Gustaf på en gång.

— Om dender Qvisten, som var död? återtog Nisse, Jag har lust på skoj att låta honom vara död, enkom för min räkning, det vill säga... Nej, jag skall ingenting säga till er sålänge... Kommen blott ihåg, att dender lilla oskyldiga döda Qvisten, som Forsen kom och pekade mig i näsan med, må hetas vara, aldra minst, min köttslige farbror och ni skolen få se på roligt... När man är hederlig och fullkomligt uppriktig i allt, då blir man inte trodd, ljuger man återigen och målar i rosenrödt, då är allting mycket bra! Drifvas skall här emedlertid!... Nu är det *min* tur att försvinna. Klockan... (låt mig se?...) klockan åtta, väntar jag ef på en bättre sexa uppe hos L-s, men för säkerhetens skull, så kan du ta mina respengar i förvar tills på sexan, Oskar...

— Det var förfärligt, hvad du är mystisk, käre bror, inföll Oskar, i det han återtog penningebundten och stoppade den till sig, enligt begäran. Hvad ärnar du egentligen att företaga dig *nu*?

— Det skall du få se litet sednare på qvällen. Kom bara ihåg, hvem du än talar vid, att jag har sorg! Det är också på sätt och vis rena sanningen . . .

Oskar betraktade med en viss förvåning sin vän, hvars rasonnemang han icke rätt förstod. Nisse skrattade sägande:

— Nu först börjar det på att bli „viftigt“ . . .

— Du måste väl i Herrans namn ha alla skrufvarne i behåll, käre Nisse? fortför Oskar.

— För den saken kan du vara lugn, som en kogubbe. Kommen nu ihåg: klockan på slaget åtta hos L—s! J fån likväl inte på något sätt förvånas öfver, hvad som *möjligen* kommer att ske.

— Nisse! inföll Gustaf, du har väl inga funderingar på att gå och göra af med dig heller?

— Du pratar, som du hade hufvudet under armen.

— Fanken vete, återtog Oskar, om vi våga släppa ut dig på egen hand: du är riktigt konstig i dag.

— J skolen nog komma att få se, det som är konstigare. Låten mig nu i all sköns ro husera för mig sjelf några timmar, bäst jag gitter!

— Jag har verkligen aldrig förr sett dig så variabel till lynnet, som i dag, sade Gustaf.

— Du har aldrig heller förr sett mig så bysismässig, som just i dag, min vän. Men nu har jag inte tid att prata med er längre. Farväl! tillade Nisse och skyndade ut.

Oskar och Gustaf sågo på hvarandra, utan att egentligen veta, hvad de skulle tro om vännen Nisse.

— Skola vi följa honom på afstånd, för att se, hvad han tar sig till? frågade Gustaf Oskar.

— Vet du, det tror jag inte, att vi bry oss om, svarade Oskar, det är så godt att låta honom hållas. Jag är för resten ganska trött.

— Som du vill. Men, att han på ett eller annat vis ställer till någon sorts spektakel, det är temligen säkert, ty det såg jag på honom.

— Må ske då. Men, att han skulle gå och kasta sig i Fyris ner vid Islandsbron eller annorstädes, kan jag aldrig inbilla mig ändå. För Nisse, såväl som för oss,

har lifvet nog ganska mycket behag, fast det ibland kan förefalla litet dystert.

På ungefär samma sätt som hitintills fortsattes samtalen en längre stund de båda studenterna emellan. Slutligen kommo de på ett annat kapitel. Bland annat omtalade Gustaf, att det var hans välgörare, kapten Svanefälts egentliga önskan, det Gustaf alls icke skulle lemna akademien, hvarken under terminer eller ferier, före gradens absolverande.

Tiden gick: klockan led mot åtta. De båda vännerna begåfvo sig då ut, för att på utsatt ställe och timma vara Nisse till mötes. Komna till bron vid Drottninggatan, sågo de öfra våningen hos L—s upplyst.

— Jag kan undra, hvad det är för en större tillställning deruppe, sade Oskar.

— Ah, det är väl någon „kandidat-supning“, genmälde Gustaf.

Men, att så icke var fallet, blefvo Oskar och Gustaf snart öfvertygade om, i det de ner i källarsalen hänvistes just dit upp, der de många ljusen tindrade.

— Det är då nästan lyx att begagna stora salen för en sexa för tre personer, sade Oskar, i det han tillika med Gustaf inträdde deruppe.

Nisse, iklädd djup sorgdrägt, tog emot sina kamrater. Man kan tänka sig deras förvåning, då Nisse för dem presenterade skomakaremästare Sylstedt, skraddaremästarne Döfverberg och Waxlund, fyra af stadens handlande, två källaremästare, en åkare och „herr Klodell“, till yrket procentare, allesammans Nisses björnar! På det stora långa bordet midt i salen stod en rykande punschbål, uti hvilken Nisse efter vederbörlig presentation nu knackade. Hvar och en af gästerna fattade sitt glas, i det Nisse började sålunda:

— Mina herrar! På det förbindligaste får jag tacka eder, samt och synnerligen, för det ni varit så goda och hedrat min ringa personlighet med er höga närvaro och hoppas jag, att vi här skola trifvas väl, tills det blir dager i morgonbittida.

J veten alla anledningen till vår sammanvaro här i af-ton: en nära släkting till mig är afiden och jag vill nu

med er fira en minnesfest öfver honom, ehuru jag aldrig i lifstiden haft äran ens veta, hvar han fanns. Detta har jag dock funnit icke böra hindra mig ifrån, att egna en gård åt den, som åt mig, såsom ende arfvingen, efterlemnade en icke obetydlig förmögenhet. Just härigenom kommer jag i tillfälle att godtgöra alla dessa hedersmän, hvilka nu stå omkring mig. Således kunna inga vara närmare om att sörja med mig och glädjas med mig, än just ni, mina herrar. Glädje och sorg följas alltid åt. För den humanitet, ni visat mig, under den tid, då jag ännu var fattig, det vill säga, då jag inte hade några pengar i perspektiv, tackar jag er serskildt. Min önskan vore nu, att vi å ömse sidor helt och hållet bortglömde allt det framfarna ... i det jag anhåller, att ni mätten för-ena eder med mig och dricka en skål för den Qvist, som enligt tidningen blifvit bruten och i och med detsamma en skål för hvarje Qvist, som kan göra sig grön midt i vintern, om det gäller. Att minnet af „dender Qvisten“ ... skall komma att lefva också ibland eder, derom är jag förvissad ... Men, såsom ett tecken till vänskap alla oss emellan, önskade jag, att vi lunt öfver en bank lade bort tittlarne. Om min rättmätiga vänskap för eder allesamman, kan jag tryggt tala. Om min aktning och tillgifvenhet behöfver jag icke ens nämna ... Men nu ... skål, mina herrar!

— Lefve brodren Qvist, både länge och väl! utropade skomakaremästaren Sylstedt i humoristisk ton.

Glaset stöttes tillsammans och det dracks. Cigarrer bjödos rundliga omkring. Nisse gjorde då och då ett „bondgrin“ åt sina båda kamrater, de enda studenter, som voro med om sexan. Några spelbord framtogos, hvarefter Nisse anmodade Oskar och Gustaf tillsvidare förestå värdskapet, ithy att han sjelf i någon angelägenhet måste på en stund lemna sina gäster. Då han, efter ungefärligen en timmas förlopp, återkom var sexan serverad och den del af Upsala „välvisa borgerskap“, som deltog uti densamma, visade synnerlig god aptit, hvad både mat och dryck vidkom. Under det att Oskar och

Gustaf biträdde Nisse med öppnandet af åtskilliga ölbuteljer, hviskade han till dem:

— Dricken inte mycket! Men „trycken“ brackorna! Som de sannolikt sjelfva få betala kalaset, så böra de väl ändå ha litet nöje för sina penningar.

Under det Nisse afsides yttrade detta, voro Waxlund och Sylstedt, försedde med hvar sitt bränvinsglas, inbegripna i en liflig diskussion öfver studiernas egentliga nytta för andra än dem, som voro riktigt rika och sålunda kunde läsa, för att ha någonting att göra. Bakom dessa båda stod herr Klodell, ifrigt sysselsatt med att i sitt breda gap med båda händerna inpraktisera en ganska försvarlig *dubbelsmörgås*. Åkaren samt en af de yngre handlanderna språkade om affärer, under det de, liksom alla de andra, läto maten smaka sig synnerligen väl; den förre påstod, att om han finge betalt af alla „herrar studerande“, lika säkert, som han nu komme att få det af „bror Qvist“, så skulle „hyrkuskverket“ i Upsala bära sig mycket bra. Tvenne utaf tillstädesvarande källarmästare voro fullkomligt ense om, att „herrar studerande“ utgjorde både de „gentilaste“ och bäste kunderna. Oskar och Gustaf, som också blandade sig i konversationen, sade till skraddaremästare Döfverberg, det de alls icke på morgonen kunde ana, att deras vän Nisse skulle på qvällen befinna sig uti en sådan ställning, som han nu gjorde. Källarmästaren L... försäkrade högljudt, att, fastän han nödgats för egna affärers skull lagsöka „vännen Qvist“ på en liten obetydlig summa, han dock aldrig någonsin tviflat på att bli fullkomligt honorerad, äfven om det skulle „dragit ut på tiden“. Nisse åter uppmanade sina gäster att äta och dricka duktigt och... uppmaningen var i sanning icke fåfång. Smörgåsarne interfolierades noggrant med öl och porter. När ätningen slutligen upphörde, så var också... maten slut. I stället för den borttagna duken och tallrickarne, syntes på bordet snart åter en stor bål. Drickningen började ånyo. Alla befunno sig väl och voro vid godt lynne. Sedan cigarrer blifvit omkringbjudne efter maten, menade en af de äldre handlanderna på, att, efter-

som natten ändå var tillspillogifven, så vore det så godt, man kanske för trefnaden skull åter toge till korten. Whisten föredrogs utom vid ett bord, hvarest spelades helt beskedligt sextystfvers kille med apeller. Vid detta bord hade Nisse, Oskar och Gustaf slagit sig ner. Efter en liten stund upplöste sig dock detta kotteri, till följe deraf, att tankarne blefvo delade om hvilka, som verkligan „satsat“ och hvilka som underlätit det. Huru det var, så kunde Klodell omöjligen öfvertyga de medspelande, att han „satsat“ mer än en enda gång på hela qvällen, ehuru han höll en sextystfver ständigt i beredskap att sätta in. F. d. killespelarne stodo derefter och sågo på sina mera eniga kamrater vid Whistbordet. Emedlertid „rördes“ rätt flitigt på glasen. Klockan slog tolf och de derpå följande tutningarne i Domkyrkotornet genljödo mot „Ekonomikum“, snedt emot L—s. Närvarande „välvisa borgerskapet“ var nu så upprymdt, att den stackars tornväktarens tolf „tu-u-u-ut“ härmades i alla möjliga tonarter. Under detta lilla tumult nappade Nisse sina vänner i rockskörten och hviskade:

— Gån in i det lilla rummet åt förstugan till! Ta'n på er edra ytterkläder! Men låt mig se, att J rören på er! Jag kommer straxt efter . . .

Oskar och Gustaf hörsammade uppmaningen, i det de, efter att ha gjort några slag kring golfvet, gingo in i det anvista rummet med utgång åt förstugan. Nisse var i hack och häl efter.

— Du har väl pengarne med dig? sade han till Oskar.

— Här äro de, svarade Oskar och lemnade bundten till Nisse.

— Godt! Nu är det fråga om att försvinna på fullt allvar, sade Nisse till sina båda vänner, som stodo iklädda alla sina ytterplagg. Skynden er härifrån och till gästgifvaregården! Der stå två slädar. Sätten er upp i den ena och invänten mig! Men se' till, att porten inte stängs här nere efter er!

Nisse skyndade tillbaka in till det stojande „lifvade“ sällskapet. Brådskan tillät icke Oskar eller Gustaf att

göra en enda fråga eller en enda invändning, utan de „pelade sig af“ helt tyst och stilla ner för trapporna, börjande klart nog inse, hvarom fråga var.

Då Nisse trodde sina vänner ha nått och jemt hunnit till „gästis“, kastade han en forskande blick öfver salen, uti hvilken de „lifvade“ „brackorne“ svärmade af hjertans lust, hvarefter han ställde sina steg inåt det lilla rummet, hvarifrån Oskar och Gustaf nyss förut aflägsnat sig. I ett nu påtog han sina ytterkläder och ilade ner. Dörren utåt gatan från nedre våningens förstuga voro stängda. Hans öfverraskning härvid var allt, utom angenäm. Han gick inåt gården. Porten dertill stod på glänt.

— Nå, Gudskelof! nu är det värsta undanstökadt, sade Nisse för sig sjelf, i det han ilade gatan neråt, kastande då och då en afskedsblick uppåt fönstren till sina efterlemnade glada gäster.

När han kom till gästgifvaregården, stodo de tvenne förspända slädarne redan på gatan. Oskar och Gustaf hade, enligt ordres, tagit plats i den ena, hvarpå Nisses kappsäck befann sig. Sjelf hoppade Nisse upp och satte sig midt emellan sina båda kamrater. Oskar skötte tömmarne.

— Låt' mig nu se, gossar, sade Nisse till de båda skjutspojkarne, som sutto på den eftersta släden, att ni inte blin efter, för vi komma att köra friskt, förstån ni.

— Kommer inte ifråga, herr „kan'dat:“ har väl varit med förr en gång, genmälde den ene af de tilltalade.

Klatsch . . . ett piskrapp och så svängde det af förbi hörnet af „gamla gästis“ och Trädgårdsgatan framåt.

— Siså, sade Nisse, Gud vare tack, nu bör jag väl kunna anse mig fri från bysis och björnar, åtminstone tillsvidare! Jag känner mig också till sinnes, som jag tror en fogel måtte vara, då han slipper ut ur en bur, uti hvilken han en tid hållits. Bror Oskar, det är du, som räddat mig. Som J kunnen finna, har jag i glädje häröfver roat mig med att tillställa en liten extra drift med mina björnar. Alldeles lottlöse, tyckte jag var synd lemna dem. För att ha någon lämplig anledning till hela herrligheten,

lät jag gubben Qvist, om hvilken död, Forsen så välvilligt underrättade mig, verkligen vara min farbror, hvilket ni kunnat finna. Och ni skullen sett brackornas fysionomi, när jag bjöd dem i eftermiddag på sexa. På det att de inte skulle hysa någon sorts tvifvel om sanningen af, hvad jag sa', så visade jag dem tidningen, som jag tvingade Forsen skänka mig på aftonqvisten, innan jag gick ut och bjöd. Krusfloret, som jag lät sätta om min gamle hatt samt dethär hvita schabraket här i bröstet, utgjorde de legotrupper, hvarmed jag besegrade brackornas otro. Emedlertid ha de nu roligt för sina pengar, under det jag schappar. Min mening är nu, mina vänner, mine käre vänner, att skiljas, kanske för alltid skiljas, ifrån er. För att jag skulle komma i tillfälle språka några ord med er, beställde jag dessa tvenne åkdon. Jag tänkte och önskade, att ni skulle följa mig till Flottsund, om ni inte tycken, det är för kallt. Der vill jag lemna er, tackande Gud för de dagar, som gått af mitt lif och bedjande för dem, jag har kvar . . . Mörk synes mig min framtid, ja, mycket mörk, mörkare skulle den kanske ändå synts mig, om jag nu suttit der uppe på bysis i stället för att glida fram här på den glänsande snön. Om jag någonsin mer blir i tillfälle återkomma, står i Guds hand. Något synnerligt hopp derom har jag inte. Skulle någon fråga efter mig, hvilket väl är temligen troligt, så veten J naturligtvis inte, hvart jag tagit vägen. Och hvart det egentligen bär af för mig, vet jag i sanning inte sjelf i detta ögonblick. Att jag först reser hem till far och mor och till . . . Hanna, min lilla Hanna, det är naturligt. Men hvad skall jag ta mig för der hemma? . . . Det vet jag inte. Dock . . . våren stundar, när han kommer, då är det jag, som flyger ut ur boet: mina hästar stå alltid i ordning och mitt bohag kan jag ha på ryggen. I den lilla „Stugan på kullen“ skall jag åtminstone slippa att väckas hvarje morgon af brummande björnar. Inte heller tror jag mig behöfva sörja för det dagliga uppehållet . . . Alltså, kurage Nisse Qvist!

— Du gamle Nisse, inföll Oskar, nu förstår jag, hvarföre du var så mystisk i eftermiddag, äfvensom hvarför

du försvann en stund, innan vi sexade. Förmodligen gjorde du dig då klar till resan.

— Ja visst.

— Nisse, sade Gustaf, vi komma att sakna dig bra mycket. På omkring åtta år ha vi ju aldrig varit skiljda åt, utom under ferierna.

— Bror Gustaf, nu först börja vi på att få se lifvet från dess rätta synpunkt; men, att vi derigenom icke skola, hvarken nu eller framgent hos och för hvarandra finna annat än vänskap, vill jag hoppas och tro, en vänskap, som skall räcka till grafven. Och hvarför icke äfven på andra sidan, mina vänner?! Våra banor komma säkert hädanefter att bli olika, mycket olika; men våra hjertan böra icke, kunna icke derföre förändras mot hvarandra. En ting skall jag dock säga er (ni veten, att jag understundom har mina egna idéer) och det är: ni fån icke en enda rad ifrån mig, förr än mina lefnadsomständigheter så förändrats, att jag antingen blifvit en man, den ni icke behöfven skämmas för att kännas vid, eller ock en usling, som fallit så djupt, att han icke kan falla lägre. Intill dess, mina innerligt käre vänner, intill dess en sådan förändring försiggått för mig, må jag af eder minnas, såsom en försvunnen vän!

— Men, Nisse du, det tycker jag är mycket dumt af dig, sade Oskar att göra en sådan föresats. Vi måste skriva till hvarandra.

— Nej, som jag har sagt. Viljen J skriva till mig, kan jag naturligtvis inte hindra eder derifrån; men helst säge jag, att ni låte bli det. Något svar från mig fån J icke, förrän ett af de fall inträffat, som jag nu sagt. Endast ett fall till skall jag upptaga och det är, om jag, under hvilka förhållanden som helst, skulle komma att gifta mig, vare sig såsom arbetskarl eller annat dylikt, hvilket till efterrättelse länder . . . Seså, nu äro vi vid „Flottis“! På det vi icke skulle skiljas alldeles utan tårar här i skogens djup, så tog jag den här lilla maschinen med mig . . . Härvid ruskade Nisse på sin pels, i hvars bröstficka någonting sqvalpade.

De voro nu vid Flottsunda. Der stannade de båda slädarne. De flåsande hästarne voro öfverdragna med rimfrost; men pusslades om på bästa vis af de båda skjutspojkarne. Nisse, Oskar och Gustaf stego af.

— Hvar sjutton är „Lille-Nisse“? Jag har inte sett honom på hela dagen, sade Nisse. Det var synd, att jag inte också fick säga farväl åt det snälla vackra djuret.

— „Lille-Nisse“! svarade Oskar. Valuta för honom har *Store-Nisse* i sin egen ficka.

— Hvad vill det säga? återtog Nisse.

— Det vill säga, genmälde Oskar, att, som jag omöjligt inom Upsala stad var i stånd vigilera ihop respengar åt dig, trots alla mina försök, så tog jag mig en häst och en släde och åkte ut till dender landtisen, som i går qväll bjöd mig åttio riksdaler för hunden och sålde kräket till honom. Visserligen var han inte först riktigt sinnad stå vid sitt bud; men, sedan vi hade druckit en tuting, räknade han upp samma pengar, som du nu har i din ficka och behöll „Lille-Nisse“ ...

— Oskar! sade Nisse djupt rörd och lade sin hand på den uppoftande hjälpsamme vännens axel. Din make finns inte på jorden. Din käre hund, det snälla älskliga kreaturet, har du sållt, för att kunna hjälpa mig. Gud belöne dig! *Jag* kan aldrig göra det. Ack! Nanna, du lyckliga Nanna, som älskas af en *sådan ung man!* Oskar, du kan inte annat än blifva lycklig ... Vore jag blott hälften så god, så rättänkande, så ädelt sinnad, som du! Men ... nej, ... vi behöfva ett glas punsch, skål! mina käre vänner!

Nisse satte den nu ur fickan uppraktiserade buteljen för munnen. Den gick sedan laget omkring några hvarf under stilla tystnad.

— Se der, har du betalt för skjutsen, sade Nisse till den ene af gossarne, i det han stack till honom en sedel. Vänd nu om med deder herrarne till Upsala!

— Du följer med mig till Märsta, som sagdt är, sade Nisse till den andra pojken. Sätt dig du upp sålänge!

— Jaha, genmålde pojken. Kan'daten hade ju alla sina saker i denhär släden?

— Javisst, svarade Nisse. Och nu Oskar, nu Gustaf, låtom oss skiljas! ... Tänken någon gång på eder gamle vän Nisse, som har eder båda att tacka för så mycket! ...

Nisse bjöd sina båda vänner farväl ... Detta ord var också nästan det enda de allesammans kunde säga. Hjertligt omfamnade de hvarandra ... Månen sken så klar och herrlig ner från den ljusa stjernströdda himlen och snön gnistrade, som den varit af idel diamanter. Hästarne frustade och ryckte till. Bjellrorna pinglade. Det gnisslade under medarne och så ilade Nisse med sitt ekipage mellan de höga snömassorne på ömse sidor om vägen inåt den med rimfrost försilfrade skogen nedåt Märsta gästgivaregård till, under det att Oskar och Gustaf på den andra släden vände af tillbaka mot Upsala.

TIONDE KAPITLET.

En ovanligt mulen Juliförmiddag, omkring ett och ett halft år efter skiljsmessan vid Flottsund, sprängde en ryttare, iklädd högskaftade stöflar, sporrar, gula skinnbyxor och en liten mörkgrå bonjour samt hvit sommarhatt, fram öfver gården på Björkersberg. Ryttaren, en ljuslätt „i kroppen temmeligen satt“ ung man, stadnade vid trappan till stora byggningen, hoppade af, i det en manlig domestik tog emot den stora vackra gråa skymmeln, dammade af sig med ridspöet och steg in till majoren.

— Åh! God dag min heders vän! sade majoren, i det han steg upp och räckte den inkommande handen.

— Som jag egentligen inte kommer på visit, återtog ryttaren, bockande sig, torde kanske min kostym ursäktas.

— För all del, min käre herr magister, ridkostymen är ju ett *conditio sine qua non*, då man kommer till häst. Men hur står det till derhemma?

— Jo, jag tackar, herr major, Gudskelof bra. Patronessan bad om sin ödmjuka helsning. Men hon beklagade sig öfver, att herr majoren nu inte på öfver åtta dagar gjort henne den äran...

— Jag skall säga honom, min bäste magister Linderqvist, jag har nu så brådt med slotten, att jag mest måste hålla mig hemma, för att det skall kunna gå undan någorlunda. Jag har just varit rädd för regn hela morgonen, men ännu har då, som bättre är, ingenting hörts af. Var så god och sitt ner!

— Tackar ödmjukast, herr major! Men mitt ärende är snart uträttadt. Jag skulle nemligen ödmjukast anhålla om att få veta Oskars adress.

— Den kan jag verkligen inte riktigt tillförlitligt uppge, ty i sitt sednaste bref, säger han sig just stå, så godt som på resande fot, och att jag kan vänta honom hem aldrig sednast till min sextiondefemte födelsedag, som just är om fjorton dagar eller med andra ord den 28:de dennes. Mötet på Polacksbacken bör väl nu i draget vara slut och den nykläckte underlöjtnanten således snart nog här.

— Följaktligen torde det just inte vara skäl uti att skriva till honom öfver Upsala?

— Nej, ta mig sjuhundrade... jag det tycker. Men min käre vän, som nu varit här sålänge, hvarför har han inte under hela den tiden någon gång skrivit till sin gamle kamrat? Det är inte riktigt snällt att såder glömma bort sina forna vänner.

— Det är visserligen sannt, herr major, men vi gjorde en viss öfverenskommelse vid vår skiljsmessa i Upsala i afseende på vår correspondance och det är just med anledning af den öfverenskommelsen, som jag nu ville och anser mig böra skriva till honom.

— Nå, det kan så vara. En öfverenskommelse skall alltid hållas i helgd. Så är också min princip.

Härvid hördes utifrån ett buller, såsom af en framrullande vagn. De båda samtalande gingo till fönstret. En kärra med en flämtande „bondkamel“ för stannade vid trappan. En lång smärt officer hoppade ner från det höga åkdonet.

— Magister Linderqvist! utropade majoren, der ha vi honom! Det är Oskar... Ta mig sju sjungande... är det icke så!...

I detsamma öppnades dörren och officeren inträdde helsande:

— God dag, min älskade pappa!...

— God dag! Välkommen min käre gosse! genmålde majoren och slöt Oskar hjertligt i sin famn. Nå, jag får gratulera dig till att nu ha fått din löjtnantsfullmakt! Men se, här får jag presentera för dig en gammal bekant, herr magister Linderqvist på Hammarbydal...

— Huru?... Magister Linderqvist!... återtog Oskar med en viss förvåning, i det han mönstrade den presenterade, som härvid smålog. Det är best... Ta mig... Magister Lind... Det är ju *Nisse*, vet jag!... Nisse Qvist!...

— Joe du, inföll denne, det slår allt in det. Du känner således igen mig?

— Åh, min gamle käre Nisse, fortfor Oskar, omfamnande sin fordne kamrat, skulle jag inte känna igen dig?! Ack! så roligt att få återse dig just nu och just här!

— Jag säger detsamma, återtog Nisse och klappade sin vän på axeln. Nu hoppas jag, att vi inte skola komma att *egentligen* skiljas åt hädanefter...

— Men aldrig har du skrivit en enda rad till mig på så lång tid!...

— Du torde minnas, hvad jag sa', då vi togo farväl af hvarandra i skogen vid Flottsund den kalla Februari-natten...

— Ja, jag minns...

— Men just nu tänkte jag att skriva till dig och, för att få veta din adress, kom jag hit i dag. Men nu... slipper jag besväret.

— Vi kunna nu muntligen språka om allt, tillade Oskar. Jag får säga, jag är verkligen bra nyfiken . . . Men säg mig! Är du verkligen magister, min hedersbror?

— Ja, såvidt magister betyder läromästare.

— Således icke *filosofie*?

— Att jag åtminstone inte tagit graden i Upsala, torde *du* bäst veta, sade Nisse under en betydelsefull runkning på hufvudet.

Oskar smålog och fortfor:

— Om jag inte misstog mig, så presenterade pappa dig för „magister *Linderqvist* på Hammarbydal“. Har du sålunda genom att förändra ditt gamla namn afsagt dig all släktskap med salig „för detta kronolänsmannen Petter Qvist“ i Wermland, öfver hvilken vi firade minnesfesten i Upsala? . . .

— Naturligtvis! svarade Nisse skrattande. Nu heter jag verkligen *Linderqvist*. Ser du, det är litet för mer än bara *Qvist*. Man får lof att följa med sin tid och lefva efter sitt stånd och sina tillgångar. Men vi skola tala mera derom sedan.

— Nej, för all del, pojkar, inföll majoren, språken *J!* Jag inser mycket väl, att ni ha'n mycket säga hvaran. Oskar och jag få nog talas vid sedan. Men vet' ni, jag har tänkt på en sak: om Oskar inte är för trött, så göra vi magister *Linderqvist* sällskap till Hammarbydal och intaga der hos den unga älskvärda enkefrupatronessan vår middag.

— Ack ja, det vore roligt! inföll Nisse. Orkar du följa med, Oskar, så får du på samma gång se, hur jag har det i mitt hem.

— Orkar?! Det var en sak! . . . Skola vi bege oss af genast, pappa?

— Ja, så fort hästarne hinna bli försatta.

— Om pappa tillåter, så rider jag?

— Som du vill.

En quart sednare satt majoren i sin droska, som friskt rullade af Hammarbydalsvägen bortåt, och på sidorne om gubben redo Oskar och „Nisse“ lifligt språkande med honom.

Det lilla *tåget*, att vi så må säga, tog sig icke illa ut: major Hillerström åkte, dagen till ära, efter fyra hästar, hvilka alla krämade sig, så det var en lust att se. Till höger red den unge löjtnanten i full uniform på en mörkbrun frustande springare. Till venster red Nisse på sin skymmel och såg på densamma riktigt sadelfast ut. Då och då kastade Oskar en förstulen blick genom skogen öfver sjön till Ljungö, der kyrkan och prostgården skytmade fram mellan de lummiga grönskande träden.

— Den förste bekante person, jag träffade, sedan jag kom på hemleden, sade Oskar, var dender infame Naschenius. Jag nödgades ha honom i sällskap nästan en half fjerding väg. Han hade varit ute i socknebud. Bland annat berättade han mig, att han nu tagit pastorexamen. Och, när han sade, att han med anledning deraf hoppades snart kunna få sig ett pastorat, så såg han på mig med en blick, som jag tyckte mig vilja uttyda ungefärligen såhär: och då min käre Oskar Hillerström, så löjtnant du blifvit, så är du allt ändå en nolla mot mig... Jag riktigt såg på honom, att han tänkte på det viset. Därefter berättade han mig, att han i höstas nödgades för en tid lemna sitt „*kära*“ Ljungö och tjenstgöra såsom vice pastor i Fogelsås, Nisse du... ner vid Hjo, der han lär ha köpt sig en liten gård, efter hvad han sjelf sa'. Också har han gjort bekantskap med dina föräldrar och deras grannar... hvilka alla jag med nöje hörde talas om...

Att just icke precis detsamma var förhållandet med Nisse, hvilkens anlete vid denna vändning af Oskars tal plötsligen antog ett ganska dystert utseende, tyckte Oskar sig förmärka, utan att på något sätt kunna utfundera orsaken dertill.

— Har du haft underrättelser från ditt egentliga hem nyss? fortfor Oskar.

— Åhja, svarade Nisse och såg ner mot marken.

— Och allting stod väl till?

— Jaha.

— Och Rasken, han är död, efter hvad Naschenius berättade, återtog Oskar.

— Rasken! ... repeterade majoren halfhögt. Känner du honom? Det vill säga ... Hvad var det för en Rask?

— Det var en korporal, som bodde helt nära intill mina föräldrar, men som nu är död, svarade Nisse.

— Bodde således i Hjotrakten? fortfor majoren.

— Jaha, herr major.

— Jaså! ... jaså! ... Hette han Anders Rask?

— Jaha.

— Och tjente vid Skaraborgarne?

— Jaha.

— Jaså! ... jaså! ... Anders Rask vid Skaraborgarne ...

Jaså, han är död nu ... Hans hustru dog för många år sedan ... Det var en duktig karl, Rask hette han och skäl för namnet gjorde han. Jaha ... suckade majoren, som nu i sin ordning tycktes bli dyster och tankfull.

Detta var mer än Oskar kunde göra sig reda för. Kan, tänkte han, bädas plötsligen påkomna dysterhet vara blott en tillfällighet? Kommer det sig af den mulna himmelen och stiltjen i luften eller af annan orsak? ...

Samtalet stadnade för en stund alldeles af.

— Nå, men Raskens lilla vackra flicka, lefver hon? frågade majoren slutligen.

— Känner pappa henne? inföll Oskar.

— Jag har sett henne, som barn för flera år sedan, då jag en gång for förbi der nere. Hon var då mycket lik sin mor ... Jag vill också påminna mig, att flickan hette ... hette ... Hanna.

— Jaha, återtog Nisse, utan att se upp. Hon bor nu hemma hos mina föräldrar.

— Såå ... genmälde majoren. Och Rasken lefde lyckligt och väl med sin gumma?

— Det tror jag visst. Jag var helt liten, när hon dog, så jag minns henne knappt nog. Men min far och min mor ha ofta talat om henne. De säga, att det var en mycket duktig och riktigt älsklig qvinna och, att hon var, liksom hon skulle varit lite bättre säder ...

— Hm ... Jojo, mumlade majoren. Så, de äro nu båda döda ... Jaha ... en gång dö och sedan domen ...

Majoren drog en djup suck, men i detsamma voro de framme vid det vackra Hammarbydal.

På gården promenerade brukspatronessan med sin lille son vid sidan. Hon ilade de kommande till mötes, betraktade ett ögonblick den uniformerade herrn, igenkände honom dock snart och önskade majoren och „löjtnanten“ hjertligt välkomna.

— Det var då sannerligen riktigt roligt, sade hon vänligt nickande åt Nisse, att magistrern lyckades träffa både far och son och att vi nu fingo den äran se onkel och ... löjtnanten här. Räckande handen åt Oskar fortfor hon: Jag får af allt mitt hjerta gratulera!

Oskar bugade sig och fann den unga enkan vackrare än någonsin förr.

— Jaha, nu är man ändtligen vid målet för sitt sträfvande, sade majoren med en betydelsefull blick på brukspatronessan, i det de stego upp för trappan till den stora hvita byggningen.

Patronessan log vid dessa ord så skälmskt och så förtroligt mot den unga löjtnanten, att han kände sig riktigt förlägen, utan att egentligen veta hvarföre.

Uppe i patronessans våning, der trefnad och behag riktigt tycktes ha slagit ner sina bopålar i förening med elegans, utan egentlig lyx, kom konversationen snart i gång. Majoren skämtade med den artiga värdinnan och var vid ett serdeles godt lynne. Oskar kände sig nu här mera hemmastadd än någonsin förr. Han visste icke, huru det kom sig, men han tyckte sig nästan ha fått återse en älskad syster i patronessan.

— Nisse, hviskade han, just då de skulle gå till middagsbordet, jag nästan afundas dig, som dagligen får njuta af sådant sällskap.

— Det var roligt att höra, genmälde Nisse leende. Men du måtte väl icke fundera på att ge din trogna, efter dig så innerligt långtande Nanna anledning till svartsjuka heller?

— Fast jag älskar henne, så måtte jag väl ändå kunna få lof att tycka litet smått om andra fruntimmer?

— Gerna för mig, bror lille.
Den delikata middagen var icke heller egnad att på ringaste sätt förändra den glada sinnesstämningen i det lilla sällskapet.

— Jag kan helsa löjtnanten från min snälla, älskliga väninna, Nanna Granlund, sade patronessan halfhögt under ett skälmskt leende, då hon, straxt efter det kaffet blifvit serveradt, befann sig allena med Oskar i sitt förmak. Hon är hos mig litet emellanåt och lemnade mig sednast i förrgår, efter ett par dagars härvaro. I hennes lilla hjerta står allting godt och väl till, inte annat än jag kunnat förstå: hoppet gör ofta den olyckligaste lycklig . . .

Oskar hann icke att svara: majoren och Nisse nalkades.

Med ett fruntimmers vanliga fyndighet bytte patronessan genast om samtalsämne rasonnerade om fjärilar och blommor och Gud vet icke hvad, men på ett sådant sätt, som om hon och Oskar länge sysselsatt sig dermed. En tacksamhetens blick, blandad med tillgifvenhet, mötte patronessans bruna, strålände ögonpar.

En liten stund derefter hviskade Oskar till Nisse:

— Kunna vi inte under någon sorts förevänning kasta oss på våra hästryggar och sätta af till Ljungö? Jag brinner af längtan . . .

— Ähjo . . . jag skall försöka . . . om inte det kan gå för sig.

Nisse gjorde några slag på golfvet funderande och gick derefter ut, men glänte nästa ögonblick derefter på dörren, sågande:

— En gammal fattig gumma der ner i förstugan ber ödmjukast att få tala med fru brukspatronessan.

— Ursäkta mig, sade hon till majoren, med hvilken hon var i ett lifligt samtal, i det hon reste sig upp och gick ut.

Vi taga oss nu friheten kasta en blick utåt „förstugan“.

— Hvar är gumman? frågade patronessan och såg sig omkring.

— Här, svarade Nisse och öppnade sin famn.

— Åh, din skälm, återtog hon och klappade honom på axeln. Jag tror, du börjar på att bli rädd för din nye rival... Jaja! akta dig!...

— Hit med en kyss i svenska rappet, så skall jag säga dig något sedan!...

Den kärft skämtsamma *befallningen* hörsammades under ett mildt leende.

— Josephine lilla, fortfor derefter Nisse, Oskar vill för all del på några ögonblick i kompis med undertecknad till Ljungö. Hvad skola vi göra med gubben under tiden?

Patronessan funderade ett ögonblick.

— Jo, jag vet, sade hon sedan, i det hon åter gick in.

— Redan expedieradt? började majoren.

— Jaha, det var inte så viktigt: det gick snart för sig. Men vet onkel, hvad vi nu skola göra?

— Nej.

— Man bör aldrig gå ifrån sina vanor. Eller hvad säger löjtnanten?

— Åtminstone icke, om vanorna äro goda, svarade Oskar.

— Mycket riktigt, återtog patronessan, och bland goda vanor för en gammal man räknar jag att ta sin lilla middagslur. Hela våningen står till onkels disposition. På det att onkel skall få sofva en timme eller två i frid och ro, går jag nu ner för att bestyra litet med mina hushållsgöromål. Löjtnanten yttrade för en stund sedan en önskan att tillsammans med sin gamle vän och kamrat, herr Linderqvist, få se sig litet omkring här på egorna, efter som landtbruket hädanefter kommer att studeras. Under det majoren nu hvilat sig litet, så kanske bästa tillfället till den omnämnda önskans uppfyllande torde gifvas.

— Nej, min bästa lilla kusin, invände majoren. Hvem fan åker bort för att sofva eller för att gå och se på egorna? Nej, så oartiga kunna vi visst inte vara.

— Har onkel då inte hört talas om dessa fruntimmer som säga: „jag vill det“

— Visserligen, men...

— Inga men! Jag ber! När det är frågan om affärer, då lyder jag onkel; men nu lyder onkel mig helt beskedligt!

Gubben Hillerström, som rätt gerna tog sig en mid-dagslur på några timmar, ref sig i hufvudet och småskrattade.

— Siså, löjtnant Hillerström, fortfor patronessan, farväl sålänge! Magistern väntar der nere...

Oskars ansigte strålade af glädje, då han vid dessa ord fattade sin mössa, bugande sig småleende och gick.

— Efter kusin nödvändigt vill och befaller, så... återtog majoren.

— Det är snällt, onkel är ändå medgörlig. Sof godt, tills jag kommer och väcker! Tjenarinna!

Nu aflägsnade sig också patronessan.

Det dröjde icke länge, innan Oskar och Nisse sutte på sina sadlade fålar och satte af i skarpt traf framåt vägen på vestra sidan om sjön mot Ljungö till.

— Gud välsigne den englamenniskan, fru brukspatronessan! utropade Oskar, då de kommo in i skogen.

— Ja, finns det verkligen någonting godt och ädelt i menskligheten, genmälde Nisse, så är det hos denna qvinna och så hos... henne...

— Om du, bror Nisse, vore kär i två fruntimmer på samma gång, så skulle det sannerligen inte förundra mig.

Nisse drog en djup suck.

— Men, fortfor Oskar åter, du måste berätta mig dina öden, sedan vi skiljdes åt. Vål har jag genom vän och väns vänner, det vill säga genom Gustaf och han genom Hilma, Hilma genom Nanna äfvensom jag till någon del genom pappa hört, att du skulle vara informator hos brukspatronessan Lind, men på hvad sätt eller när du kommit dit, eller huru dina aktier stå för öfrigt, vet jag inte.

— Något bör du dock kunna sluta till, käre bror, alldenstund du hörde, att jag tänkte skrifva dig till, då du minns mina ord vid vår tragi-komiska skiljsmessa vid Flottsund.

— Näja, jag ser den glänsande släta ringen: den skall väl också betyda något, fastän han sitter på *högra* handen. Jag gissar, att den goda patronessan redan hjälpt eller hjälper upp din ekonomiska ställning och att du nu är förlofvad förmedelst dender ringen med din lilla älskade, så innerligt snälla Hanna.

— Bror Oskar, min gamle käre hedersvän, om det roar dig att höra på, vill jag berätta dig, hvad som hänt mig, sedan vi sist taltes vid. Mången ledsam och äfven mången glad stund har jag haft sedan dess . . .

— Men skynda dig och börja! Vi äro nu halfvägs vid Ljungö och ju närmare vi komma dit, desto mindre kan du räkna på min uppmärksamhet: hjertat kännes oroligt, sinnena börja bli distraherade.

— Nå välan då! Mina öden ifrån Upsalatiden intill närvarande dag äro snart berättade. När jag skiljdes från dig och vännen Gustaf, styrde jag kosan hem till mina föräldrar. Svårt hade jag för att öfvertyga de gamle om, det jag icke redan var prest: då jag varit i Upsala nära nog ett halft år, kunde jag, tyckte de, icke gerna vara någonting mindre, än en välbeställd, synnerligen lärd prestman. Slutligen förmådde jag dock taga dem ur deras villa. Detta fördunklade likväl alls icke återseendets glädje. Det värsta lidande, jag under hela min bortovaro utstått, tycktes dem vara den „långa resan midt i kalla vintern“. Lilla Hanna var sig lik . . . Genom henne ersattes saknaden efter dig och Gustaf, ehuru jag ofta kom ihåg eder. Under de långa vinteraftnarne sysselsatte Hanna och jag oss med studier i flera brancher och allt vid brasans sken inne hos mor och far i stugan der nere. En och annan gång förelästes, dels af mig, dels af Hanna någon novell eller roman till de gamles synnerliga förtjusning. Visst fördystrades mitt lynne understundom vid tanken på framtiden. Men, när jag fick se henne, . . . henne . . . den englagoda varelsen, glömde jag snart verkligheten i lifvets prosa och vi lefde i våra luftslott, såsom fordom. Våren kom: allt blef grönt omkring den lilla Stugan på kullen. Under mina vandringar i skog och mark funderade jag . . . och började

mer och mer inse nödvändigheten af att söka göra något för den närmaste framtiden. En dag i Maj månad om-talade jag för Hanna, att jag beslutit mig för att bege mig af till fots uppåt landet till skenet för att botanisera, men egentligen för att möjligen här eller der kunna skaffa mig en anställning som informator: jag ansåg mig icke längre kunna eller böra lefva i mitt ljufva dolce farniente. Hanna blef ledsen. En dyster aning sade henne, menade hon, att allt snart skulle bli „annorlunda“ . . . Men med sitt ljusa förnuft insåg hon snart, det jag gjorde rätt uti att beröfva både henne och mig sjelf glädjen af en längre sammanvaro, då ingenting var derpå att vinna för framtiden. Icke långt derefter, tidigt en morgon i Juni, lemnade jag med fem riksdaler i fickan, en liten rensel på ryggen, staf i hand och pipa i mun Stugan på kullen. Första dagen var den dystraste. Efter en på det hela taget icke oangenäm veckas förlopp kom jag lunkandes till Ljungö prostgård och blef på det hjertligaste emottagen af alla der. Nanna och jag svärmade mot slutet af aftonen flera timmar omkring i den stora vackra trädgården. Och det dröjde icke länge, innan vi voro nästan som riktiga syskon. Naturligtvis talade vi om dig, ja, jag kan nästan säga: endast om dig. Åtskilliga lögnhistorier, som genom den hedervärde läsarepresten Naschenii försorg kommit till den stackars flickan om dig, hade jag icke synnerligen svårt för att vederlägga. Hon var och är dig tillgifven. Ganska hårdt hade dock ditt sista bref tagit henne. Emedertid, när vi på aftonen lemnade trädgården och gingo in, för att äta qvällsmat, kände jag den snälla Nannas hemligaste tankar och heligaste känslor och nästan alla mina förhållanden hade hon fått del af. Detta var en Thorsdag. Man hade anmodat mig att stadna kvar öfver natten. Men på morgonen bådo prosten och prostinnan mig blifva öfver Söndagen. Jag förstod alltförväl, att Nanna hos sina föräldrar laggt ett godt ord för sin älsklings vän. Prosten anmodade mig skrifva en predikan öfver Söndagens evangelium och önskade, att jag skulle låta höra mig i Ljungö kyrka, till ersättning hvarför han efter Gudstjenstens slut

ville skaffa mig „offer“ af sin församling. Med tacksamhet ingick jag naturligtvis på förslaget och satte mig genast ned och började på att skriva min predikan. På Fredags aftonen reste prostinnan och Nanna till Hammarbydal. Naschenius, hvilken med ganska sneda blickar betraktade hela mitt uppträdande på Ljungö, fann sig dock föranlåten att göra mig sällskap och gå och möta dem, som voro på Hammarbydal om aftonen. När jag sedan bjöd god natt, för att gå upp på det rum, som jag logerade uti (det var på ena gafveln af stora byggningen och Nannas på den andra), hviskade han till mig:

— „Herr Qvist får också frun på Hammarbydal till ähörarinna om Söndag: stort folk skall på stort folk höra! . . . Hi“ . . .

Söndagen kom. Prosten och jag begåfvo oss åt kyrkan, som var alldeles full med menniskor. I prostgården hade gjorts allt, för att utsprida, det jag skulle predika. Före Gudstjenstens början gick prosten fram till koret och tillkännagaf, att de, som genom något litet penningebidrag ville lätta de tryckande ekonomiska omständigheterna för den unge studeranden, hvilken fått tillåtelse att å predikstolen tolka Guds ord den dagen, kunde efter Gudstjenstens slut infinna sig i sakristian, för att der lemna en skärf, om än aldrig så liten. Och påminde prosten tillika om, huru mången prestman genom goda menniskors hjälpsamhet just kommit fram i verlden, sig sjelf till glädje, sina embetsbröder till eftersyn och Guds församling till nytta och prydnad. Prosten slutade emedlertid sitt tal med att citera ur episteln för Söndagen, som var den andra efter Trefaldighet: „Den som hafver denna verdens gods och ser sin broder vara nödställd och sluter sitt hjerta till för honom, huru blifver Guds kärlek i honom? Mine barn! älskens icke med orden eller med tungan utan med gerning och sanning.“ Efter att ha blifvit sålunda, att jag så må säga, presenterad för församlingen, steg jag upp på predikstolen, iklädd Naschenii kappa och krage och höll min predikan öfver „Den stora Nattvarden“. Nedkommen i sakristian tackade mig prosten hjertligt för min predikan

och efter den öfriga Gudstjenstens slut var han den förste, som började offringen, i det han lade på bordet bredvid mig en tjugufemna. Den ene efter den andre af bondgubbarne började tränga sig fram och nedlade under en medlidsam blick på den fattige extra predikanten sin håfvadels i koppar, dels i silfver. Men, vet du bror, aldrig förr har jag känt fattigdomen så tryckande, som just då. Jag önskade af allt mitt hjerta, att offringen snart måtte ta slut. Tårarne ville tränga fram i mina ögon, men jag bet på tänderna och bockade mig immer fort, utan att egentligen se för hvem, tills slutligen en svart sidenklädnings fraside vid min sida och en mycket omsorgsfullt hoptullad sedel lades på bordet af en liten svartbehandskad fruntimmershand med de orden:

— „Jag tackar för den serdeles vackra predikan, vi i dag fått höra!“

Liksom toner från en susande eolsharpa ljödo länge i mina öron dessa ord. Den ståtliga qvinna, från hvilken de kommo, afägsnade sig hastigt.

— „Det var brukspatronessan Lind på Hammarbydal“, hviskade prosten.

Slutligen befunno han, jag och Naschenius oss allena i sakristian. Vi räknade pengarne: det var 50 riksdaler utom den lilla hoptullade sedeln, som brukspatronessan ditlade. Sjelf uppvecklade jag den. Du kan tänka dig, hvilka stora ögon vi alla fingo, då vi sågo, att sedeln var icke mer och icke mindre än en . . . „längschal“ på hundra banko. Prosten utropade:

— „Nå, Gudskelof!“

Naschenius körde hastigt båda händerna i byxfickorna, liksom han fått knip i magen.

Sjelf stod jag, utan att veta, hvarken hvad jag skulle tänka heller säga: jag hade ju fått ett helt kapital! Och hvem hade jag väl att i första rummet tacka för detta? Jo, Oskar, din egen lilla Nanna!

Vi begåfvo oss emedertid hem till prostgården, der jag hoppades få återse den ädla gifverskan; men hon var redan hemrest. Likväl påföljande dag på eftermiddagen var

det jag, som satte af i väg till Hammarbydal, för att upp-
vakta och tacka. Den aftonen var en bland de angenä-
maste i mitt lif. Jag var liksom förtrollad, då jag om-
kring kl. 11 på aftonen vandrade genom denna samma skog
tillbaka till Ljungö, rökande en cigarr, hvilken den unga
vackra enkan bjöd mig vid afskedet och tänkande på,
hvilken affär jag uppgjort den dagen, nemligen att påföl-
jande morgon, såsom informator för brukspatronessans lille
unge son, flytta till Hammarbydal. Vid midsommar, som
var dagarne derefter, kände jag mig redan hemmastadd på
den stora vackra egendomen och i dess egarinnas an-
näma sällskap. Nu har jag sålunda varit på Hammarbydal
öfver ett år, utan att ens under tiden ha helsat på i den lilla
anspråkslösa dock så trefliga och fridfulla Stugan på kullen.
I öfvermorgon ämnar jag mig dock dit. Till Gustaf, som
du vet ännu ligger i Upsala, skref jag för några dagar
sedan samt skickade honom sex hundra riksdaler med
uppdrag att dermed honorera alla mina gamla björnar.
Endast dig här jag ännu obetald; men jag hoppas dock
att inom kort komma i tillfälle visa dig, det jag icke heller
glömt min skuld, eller rättare *mina* skulder till dig, hvilka
svärligen kunna betalas med pengar. Ännu minnes jag
alltförväl uppoffringen af „Lille-Nisse“. Men jag har
icke berättat dig riktigt till slut. Du är min vän,
min bästa vän, du har anspråk på mitt fulla förtroende.
Ringen, som du observerat här på min „högra“ hand,
skall, då vi träffas efter min resa till Bäckebotomt, vara
öfverflyttad på andra handen och visa, att jag är *riktigt*
förlofvad. Och, vill Gud, skall jag inom en månad vara gift...

— Ack! kunde jag säga detsamma! Jag gratulerar
dig af allt mitt hjerta. Med Hanna måste du bli lycklig.
Du har ju sjelf så godt som uppfostrat henne! Vännen
Gustaf är också utan tvifvel snart lika lycklig, som du. J
båda. J han fått eder *första* kärleks-idé realiserad, men
jag, jag . . . Dock se här! Se här ha vi Ljungö, det lilla
trefliga Ljungö! . . .

Nu voro de också framme der. Oskar märkte icke
i sin ifver, att Nisse var flera famnar efter.

— Vänta lite! ropade Nisse och sporrade sin häst, du fick inte höra min berättelse till slut.

— Det är detsamma, genmålde Oskar, det kan jag få en annan gång. Nu har jag inte tid... Ser du till någon i fönstren?...

Oskars häst gnäggade, liksom ville han draga uppmärksamheten till sig och sin herre, då de båda ryttarne till jemns satte af med lösa tyglar öfver gården.

„Kämpe“ i sin koja vid ena flygeln tycktes icke vara riktigt vänligt sinnad mot de kommande; men deremot prosten sjelf så mycket mer, som nu, likmätigt den gamla svenska landtliga gästvänlighetens fordringar, skyndade ut på trappan „främmanden“ till mötes.

— God afton! God afton! mina herrar! besvarade han Oskars och Nisses helsning och stod, under det dessa öfverlemnade sina löddriga springare åt „Stall-Anders“, och med en viss förvåning betraktade den smärte-löjtnanten.

Oskar märkte detta och sade derföre, i det han på öfligt militärmanér förde fingrarna till mössan:

— Kanske jag inte är riktigt igenkänd?

— Ah! utropade prosten, herr Oskar Hillerström! Löjtnant Hillerström, skulle jag säga! Oändligt välkommen! Välkomne mina herrar! God dag, bror Linderqvist! Dig känner jag då igen. Nå, det, kan jag säga, var då riktigt rar främmande, du i dag har med dig hit. Men för all del, låtom oss inte stå i förstugan! Stigen på, stigen på mina herrar! Få se, om min gumma känner igen löjtnanten. Det tror jag knappt.

De båda vännerna infördes af prosten i salen, der prostinnan satt vid sin „garnvinna“ alldeles ensam.

Oskar steg fram till henne.

— Ödmjukaste tjenare, min goda tan... fru prostinna! sade han och fattade med värma hennes hand.

— Nå, men hvad ser jag!? utropade prostinnan, steg upp och sköt hastigt garnvinnan å sido. Jag må säga! En ståtlig löjtnant!... Gratulerar!...

— Tack! min bästa prostinna!

— Men, hur var det, återtog gumman med en blinkning, kallade icke jag löjtnanten i fornda tider *du*, och löjtnanten mig *tante*? Jag vill påminna mig det. Som jag anser, att man aldrig egentligen bör vexas ifrån sina gamla vänner, så säger jag också, nu som förr... Välkommen, hjertans välkommen, min snälle Oskar!

— Gumma lilla, inföll prosten, du ser inte, att Linderqvist står och bockar sig för dig.

— Kors, ursäkta mig, min bäste herr Linderqvist, återtog prostinnan, räckande handen åt honom. Välkommen! Hur mår Josephine?

— Jo, jag tackar... Hon bad om sin ödmjuka hälsning.

— Kära gumma, sade prosten, så roligt dethär var! Hur länge har löjtnant Hillerström varit hemma?

— Sedan i förmiddags.

— Ack! hvad majoren skall vara glad! fortfor prostinnan och klappade Oskar på axeln. Ack! hvad han skall vara glad!...

— På vägen upp till Björkersberg, återtog Oskar, kom jag i mor'se i sällskap med Naschenius. Jag skickade just hälsningar till herrskapet med honom, och hvilka, jag hoppas, han riktigt framfört.

— Nej, derom har han aldrig nämnt ett ord, genmälde prosten.

— Nej, inte ett enda ord, repeterade prostinnan.

— Åh, han har förmodligen haft annat att tänka på, inföll Nisse, under en betydelsefull knyck på hufvudet.

Ut i detta sitt påstående hade icke heller Nisse så orätt. Sorgfälligt hade Naschenius förteगत sin rivals hemkomst, för att sjelf kunna verka så mycket kraftigare till egen fördel, medan ännu tid var, såsom snart skall visa sig.

— Men apropos vännen Naschenius! återtog Oskar. Hvar ha vi honom och... mamsell Nanna?

— Jag tror, ner i trädgården, svarade prostinnan. Magistern ville nödvändigt, att Nanna skulle följa med ut och promenera, ehuru hon inte var hågad för det, ty hon trodde, att vi ett, tu, tre skulle få regn och åska. Och det ser verkligen inte olikt ut, ty det är så fasligt kvalmigt, mörkt och mulet.

— Vi kunna ju skicka någon ner efter Niklas och Nanna, sade prosten.

— Om herrskapet tillåter, fortfor Oskar, så skulle jag önska att sjelf få lof gå ner åt trädgården och söka upp ungdomarne. Det vore bra roligt se, om mamsell Nanna känner igen mig, då jag kommer såder apropos.

— Alltför gerna, käre Oskar, återtog prostinnan vänligt.

— Såsom mera lokaliserad här på stället, än du, inföll Nisse, kanske det är nödvändigt, att jag gör dig sällskap.

— Kors vi kunna ju gå med både mor och jag, tillade prosten.

— Nej, jag ber ödmjukast, återtog Nisse knipslugt; hvarken farbror eller prostinnan får gå med, ty, som det synes, ha vi inom några ögonblick en duktig regnskur. Och man bör vara rädd om sin helsa, såväl sommar, som vinter. Kom Oskar! Vi skola snart ta reda på ungherrskapet.

— Du är en riktig knif, Nisse, och en, efter hvad jag kan tycka, i kärleksvärf serdeles förfaren man, hvi-skade Oskar, i det de båda vännerna ilade ut.

De ströfvade omkring i den stora vackra trädgården öfver allt; men ingen mensklig varelse syntes till. Den unge löjtnantens hjerta satt honom uppe i halsgropen: med hvarje steg han tog, trodde han sig få se sin älskade Nanna. Att hon ännu var honom lika tillgifven, som förr, hade ju Nisse sagt!

— Ack! finge jag se blott en *skymt* af henne! mumlade Oskar och blickade åt alla håll. Vore hon än be-

vakad af tiotusen prester, så skulle jag dock rusa midt-igenom de svartas leder och sluta min Nanna i min famn!

— Tyst, tyst! sade Nisse småleende. Jag tyckte mig höra hennes röst.

De lyssnade.

En tryckande stiltje rädde i luften och hela himlen var omvexlande svart och gråblå. Ehuru icke långt lidit på aftonen, var det mera skumt än ljust.

Oskar hörde sitt eget hjertas slag.

— Aldrig! ... Aldrig! ... ljöd en qvinlig stämman nerifrån sjön.

— Der ha vi henne! utropade Nisse och pekade åt den täta alhäcken, som skiljde stranden från trädgården.

De skyndade dit, hvarifrån orden „aldrig“, „aldrig“ hörts komma.

En bländande blyxt bröt sig fram från den molndigra himlen och en väldig knall genljöd i rymden. Ekot från höjderna i öster mångdubblade naturens väldiga stämman. Härefter följde blyxt på blyxt och knall på knall.

— Min Gud, att magistern inte kan höra, hvad jag säger! ljöd åter Nannas röst från sjön. Ro hem! ro hem! eller låt mig få åronna!

— Kom hit, skall du få se, hviskade Nisse, som undanböjde några qvistar af den täta häcken, hvarigenom fri utsigt lemnades åt sjön.

Ett litet stycke från land syntes en båt. Vid styret satt Nanna och framför henne låg Naschenius på knä, hållande hennes båda händer i sina.

— Lugna dig nu, fortfor Nisse, skall du få se på någonting „extra fint!“ Ser du prestfan?

— Ja, svarade Oskar lakoniskt, i det han lade sin arm på vännens axel, för att beqvämare kunna se, hvad som tilldrog sig i båten.

Det förfärliga åskvädret tilltog mer och mer.

— Är då magistern alldeles ifrån sina sinnen? ropade Nanna.

— Mamsell Nanna! ... Hör mig! ... Nu eller aldrig! ...

— Aldrig! aldrig! utropade Nanna.

— Jag har sagt, hvad ... lofvat mig ...

— Det rör mig inte.

— Han kan tvinga ...

— Lika litet, som ... usling ...

Åskans då tillät icke Oskar och Nisse att på några ögonblick höra allt, hvad som sades.

— Min far vet icke ännu, hurudan ni är, sade åter Nanna. Han känner er icke, men jag, jag känner er alltförväl. Längre, alltför längre, har jag för honom dolt edra nedrigheter. En gång skall han dock få veta allt, såvidt ni inte, så snart sig göra låter, flyttar härifrån. Nu förstår jag ... vackra historierna ... Oskar ... sin orsak ... Mätte Gud en gång förlåta er! ...

— Ack Nanna! Nanna! Ännu en gång frågar jag: Kan du älska mig? Vill du blifva min maka?

— Stig upp! Sätt er vid årorna och ro hem eller skriker jag allt, hvad mina lungor förmå! befallde Nanna med en bestämdhet, som kom den försmädde älskaren att för ett ögonblick rygga något tillbaka.

— Nej, nu är du *min* och *min* skall du bli, om vi så båda på en gång skola gå till Ljungsjöns botten! återtog Naschenius.

— Du djefvul! röt Oskar, sammanbet tänderna och ville rusa genom häcken, men i detsamma fattade Nisse uti honom och ålade honom att under tystnad förblifva stilla på sin plats, då det i alla fall var omöjligt komma den arma Nanna till hjälp.

— Jag kan simma: ... kastar mig i: ... inte långt ... land, hördes Nanna fortfara under största sinnesrörelse.

— Nej, nej, Nanna, Nanna, genmålde Naschenius i vek ton, kom i stället i min famn och säg, att du älskar mig, att du vill, att du skall bli min brud!

— Nej! nej! Aldrig! Aldrig!

— Vill du då se mig död för dina fötter?

— Ja, heldre det.

— Nåväl, återtog Naschenius hänskrattande och reste sig upp, som himlens viggas icke synas kunna träffa

oss, så vill jag sjelf göra slut på såväl ditt, som mitt lif . . .

— Ja, vält båten! niding! Jag tror på Den Beskyddare, om hvilken ni alltid talar, men hvilken ni visst inte känner . . . Före er torde jag vara i land. Och blefve ni kvar här i djupet, skulle jag vilja beklaga ert öde, om jag kunde. Handla, som er bäst synes! Jag är inte rädd. Skulle ni, det jag intet förmodar, öka er syndskuld med att dränka mig, så, gör det, gör det, ni följer säkert i så fall ert ädla hjertas ingifvelse . . . Detta vore i sanning ett skönt bevis på er kärlek till mig.

— Mamsell Nanna! ännu en gång, men för aldra sista gången frågar jag er: vill ni bli min maka?

— Nej!!! Nej!!! Nej!!!

— Hvarför inte?

— Jag älskar en annan.

— Hvarför inte mig?

— Derföre att jag föraktar er.

— Nanna! Säg: *nej* eller *ja*! ropade läsarepresten, sökande öfverrösta thordönet i skyn, i det han ur en ficka uppdrog tvenne pistoler och riktade den, han höll i högra handen, mot Nannas bröst och den, han höll i venstra, mot sitt eget.

Det blänkte till: en knall hördes.

— Var det åskan eller pistolerna? skrek Oskar och fattade krampaktigt sin vän om lifvet.

— Åskan, svarade denne lugnt. Tyst!

— Ännu en gång, sade Naschenius der han stod med de spända pistolerna, ännu en gång: *nej* eller *ja*?

Nanna lutade ett ögonblick sitt ansigte i handen.

— Svara! röt presten, eller . . .

Nanna flög upp, liksom elektricerad, rusade med utsträckta händer emot Naschenius, med sådan kraft, att den lilla båten gjorde en half kullerbytta och . . . pladask! . . . låg den värde prestmannen med sina mordvapen i sjön.

Blixt och åska följde härpå, liksom ville himlen i och med detsamma visa sitt hot eller . . . sitt bifall.

— Hjelp!... Hjelp!... skrek den stackars flickan och dignade ner i den lilla farkosten.

Ej en skymt syntes efter presten.

— Nanna! Nanna! ropade Oskar. Min älskade Nanna! Nästan vansinnigt blickade hon sig omkring, då hon hörde sitt namn ropas.

— O! Gud!... O! Gud!... Hvad har jag gjort?... Hvad har jag gjort?... ropade hon med sammanknäppta händer. Magistern!... Magistern!...

Oskar hoppade ut genom häcken och skulle kasta sig i vattnet, då Nisse i detsamma hejdade honom.

— Nanna! Nanna! ropade Nisse. Ro hit! Ro hit med båten!

— Släpp mig! Släpp mig! skrek Oskar till sin vän, som dock höll fast i vapenrocken.

Nanna såg åt land.

Pluffs... Pluffs...lät det på inre sidan om båten: det var Naschenius, som nu blef synlig.

— O! Gud dig vare tack! jublade Nanna. Magistern! magistern! Se här! fatta tag i min hand! fortfor hon och böjde sig öfver relingen, för att bistå den frustande och efter anden hickande döds kandidaten.

— Åh, låt den skurken svalka sig en stund! ropade Nisse. Det kan göra hans kropp godt. För resten kan han simma, det vraket, så det har alls ingen fara. Ro hit med båten, så skola vi sedan se till, hvad vi kunna göra för dender badaremästaren!

Nanna tyktes dock ej höra dessa ord, utan fortfor att krypa relingen utefter, med sina små hvita händer utsträckta öfver vattnet mot den plaskande presten, som i detsamma fattade i båten och under ett hänskratt utropade:

— *Ensam* skall jag inte omkomma...

Härvid gjorde han en våldsam ryckning på båten i afsigt att kantra den. Detta lyckades likväl ej bättre, än att han sjelf halkade ner vid sidan och försvann under kölen.

— Hör då oss, Nanna! började Oskar ifrigt. Skynda dig, fatta årorna och ro hit, om du ännu icke glömt din Oskar, om lifvet är dig kärt!

— Oskar!? . . . Oskar!? . . . genmålde Nanna förvirrad. Är det verkligen du? Eller är icke alltsammans blott en dröm? . . .

— Kom i min famn! ropade Oskar och utsträckte sina armar.

Ögonblickligen fattade Nanna i årorna, satte sig ner, vände båten och, glömmande den druckande, rodde hon hastigt mot land. Båten flög upp ett långt stycke på stranden. Nanna hoppade ur och kastade sig utan att säga ett ord i sin älsklings öppna armar.

Blixtarne korsade hvarandra. Åskan dundrade och en orkanlik storm hven rundtomkring. Stora regndroppar började falla. Den lilla Ljungsjön var svartblå. Genomströmmad af kärlekens renaste, heligaste känslor, stodo Oskar och Nanna under tystnad slutna i hvarandras armar.

Nisse hade emellertid sina ögon riktade utåt sjön: då och då syntes Naschenius, fäktande med armarna, dyka upp på samma ställe, der han kom i.

Nanna upplyftade sitt hufvud. Oskar tryckte i det samma en kyss på hennes läppar. Ännu förvirrad utropade hon:

— Oskar, min älskade Oskar! . . . Fräls honom! . . . Fräls honom ändå! Det var ju jag, som störtade honom i vattnet! Ack! jag olyckliga! . . . och härvid sjönk hennes hufvud åter ner mot Oskars bröst.

Emedlertid var Nisse redan med den lilla båten ute på sjön. Med fast hand fattade han i Naschenii röda hår, som stack upp i vattenbrynet, tog sedan med andra handen i nacken och lyckades sålunda inom några minuter fiska ombord den nästan anslöse presten.

— Din förbannade bofink! sade Nisse skrattande, i det han omsorgsfullt lade Naschenius på botten af båten.

Den värde prestmannen låg der utan att öppna ögonen och drog långa andetag, medan Nisse raskt rodde mot

land. Lik en annan Orvar Odd, som släpade med Hjalmar på sina skuldror, bar Nisse nu Naschenius ur båten och i land. Vattnet, som strömmade ur denne sednares mun och ned utför hakan, der han låg i gräset med näsan i vädret, var ett Niagara i miniatyr.

— Lefver han? . . . Lefver han? . . . frågade Nanna med oro.

— Uschja! svarade Nisse, ondt krut förgås inte så lätt.

— Gud ske tack och lof! utropade Nanna. Min Oskar, min egen Oskar, hvarifrån kommer du? . . . Törs jag ännu tro, att allt är verklighet? . . .

— Ja, min Nanna, genmålde Oskar och såg så godt på sin älskade.

— Ack! jag är då lycklig, så lycklig! återtog hon och besvarade det hjertliga ögonkastet med ett leende, i det hon fattade Oskars hand.

— Ja, att allt dethär är veritabel verklighet, inföll Nisse, dragande sig tillbaka under alhäcken, det känns, min själ, på regndropparne. Dethär var ett riktigt hundväder. . . .

— Hu! . . . pustade Naschenius och sträckte på sig.

— Är du vaken, Jöns? frågade Nisse skämtsamt och lutade sig ner öfver Naschenius, som låg vid hans fötter.

Det regnade, som himlen varit öppen. Åskan deremot mullrade nu blått på afstånd.

— Hvad i Herrans namn står på? hördes en andfädd röst på andra sidan om häcken åt trädgården till.

— Har åskan slagit ner eller hur är det fatt? ljöd en annan finare stämma från samma ställe. O! Gud! vi äro alldeles förskrämda. Vi ha hört skrik. Åh! jag tror, jag dör! . . .

Det var prosten och prostinnan, som kommo alldeles förskrämda med andan i halsen.

— Hva' är å färde? fortfor prosten, i det han kröp igenom den täta häcken.

— Ja, hva' är å färde? repeterade prostinnan, insvept i en stor yleschal, och följde sin man tätt i spåren.

— Jo, svarade Nisse leende, vännen Naschenius har roat sig med att ta en liten kalldusch på aftonqvisten, men han tycks inte befinna sig riktigt väl utaf den. Han ligger der, som herrskapet kan se . . . Får han bara litet tid på sig, så qvicknar han nog vid.

— Niklas! . . . Niklas! . . . utropade prosten, lutande sig ner och såg på Naschenius. Hur är det fatt?

— Ah! farbror, min gode farbror! pustade Naschenius och uppsträckte ena handen.

— Hur hänger detta egentligen ihop? frågade prosten häftigt. Har du varit i sjön? . . . Har han varit i sjön? . . .

— Ja, och det in Lebensgrösse ändå, farbror, svarade Nisse.

— Och Nanna, hvar är hon? . . . inföll prostinnan häftigt, och Oskar, hvar är han? . . .

— Här, tante lilla, svarade Oskar, som med sin arm lindad kring Nannas lif satt skyddad för regnet tätt invid stammen af en gammal lutande pil straxt intill.

— Nå, Gudskelof! suckade prosten, mera lugn än förut, ni lefva alla! Vi trodde bestämdt . . . Men säg mig då: hvarifrån kom skriket? . . . Hur har Naschenius blivit sådan? . . . Någon olycka har likväl varit å färde . . .

— Det är inte fritt . . . genmälde Nisse, men låtom oss nu resa upp den här vattumannen, som ligger och kif-tar i gräset, så vi komma in: här regnar ju, som himlen vore öppen!

— Ja, du har rätt, sade prosten, i det han och Nisse fattade Naschenius en under hvar arm och reste honom upp.

— Hu! . . . pustade denne åter och hackade tänder.

Prostinnan hade sällat sig till Oskar och Nanna under pilen, der de voro någorlunda skyddade för störtregnet.

I det Naschenius upplyftades, utropade prosten förvånad:

— Hvad är detta!? . . . varseblifvande i Naschenii hårdt knutna högra hand en pistol.

Nisse ryckte i detsamma pistolen till sig och stoppade den i sin ficka, sägande:

— Farbror skall snart få närmare upplysning om alltsammans. Fru prostinnan, Nanna och Oskar torden dock vara så goda och gå i förväg in! Vi tre här komma efter, så fort krafterna medgifva.

Prostinnan, Nanna och Oskar hörsammade uppmaningen och skyndade före.

Med möda bjöd Naschenius fötter under sig, vare sig af verklig oförmåga eller endast ovilja. Prosten och Nisse släpade honom dock med sig. Regnet började sakta sig något och solen stack till och med fram mellan de digra på hvarandra lagrade molnen i vester.

Kiffs ... Tjaffs ... Kiffs ... Tjaffs ... lät det i Naschenii stöflar för hvarje steg, han tog.

Slutligen kommo dock hans följeslagare in med honom i hans rum, der Nisse i största hast iordningställde sängen, uti hvilken Naschenius snart låg, darrande i alla lemmar.

— Siså! sade Nisse, nu skall jag gifva dig ett godt råd, bror Naschenius, och det är: hota inte en annan gång en stackars värnlös flicka med att döda henne, ty du har funnit, att man vid dylika företag lätt sjelf kan komma till korta ...

— Huru!? sade prosten förvånad.

— Farbror, bäste farbror! qved Naschenius, lek... bara skämt... som dede båda herrarne togo för fullt allvar. Mamsell Nanna och jag hade öfverenskommit att ... att ...

— Åh, vet hut! röt Nisse. Ljug inte, din spetsbof! Kom, låtom oss gå, farbror, så skall jag tala om, hvad som passerat ...

— Ja, käre Niklas, det är väl inte mer, som vi kunna hjälpa dig med? sade prosten.

— Nej tack, min gode, alltid gode farbror, återtog Naschenius.

— Jag skall laga, så du får något varmt att dricka. Sedan tittar jag väl ner till dig. Adjö med dig så länge!

— Jag tackar farbror!... Jag får äfven tacka dig förbindligast, bror Linderqvist, för ditt bistånd hi... tillade Naschenius med ett ironiskt leende.

— Håll till godol svarade Nisse, i det han och prosten aflägsnade sig.

De begåfvo sig upp i prostens rum.

— Næ? ... sade prosten orolig, så snart de inkommit dit.

Nu berättade Nisse hela händelsen ner vid sjön och slutade med de orden:

— Döm nu sjelf, farbror!...

Prosten teg en stund och gick af och an på golvet.

— Men, sade han slutligen, det har ju ändå kunnat vara, som han sa', ett skämt, fast ett oförlätligt skämt, olikt Niklas Naschenius, och förtjenande en tillrättavising, som jag inte skall låta uteblifva, så fort han åter kommit sig.

— Farbror må nu tro, att allt detta var blott ett skämt eller fullkomligt allvar, så kan jag dock icke underlåta säga, och min tanke om Naschenius är, att ingen bättre än han kunde förtjena tjuguuåtta dygns fängelse vid vatten och bröd och derefter minst förti par spö.

— Bror Linderqvist, man bör icke döma någon ohördan. Rättvisa åt alla! Huruvida den nu ifrågavarande saken var ett skämt, ett oförsvarligt skämt eller fullt allvar, torde pistolen, som du stack i din ficka, bäst kunna ge upplysning om. Ta hit den, få vi se, om han är laddad, eller icke!

Nisse tog upp pistolen. Den undersöktes. Cylindern var verkligen försedd med knallhatt, hvilken Nisse försigtigt aftog och blåste sedan i pipan. Luften gick igenom; pistolen var följaktligen icke laddad.

— Således, sade prosten, har han ju i den oladdade pistolen skäl för sitt påstående.

— Ja, fa'n hjälper alltid de sina, återtog Nisse, missbelåten.

— Ja, kära bror, vi skola nu inte mer tala om den här saken sålänge. Herren vare tack, att allt gick, som det gick! Gu'bevar's!... Aldrig kan du tro, så förskräckta

gumman min och jag blefvo, när vi hörde skriket! Men bror, såväl som jag, är ganska våt. Vill du inte låna en af mina rockar, medan din hinner att torka litet? fortfor prosten och öppnade sin garderobsdörr.

— Nej tack, farbror, svarade Nisse, jag är nog så pass varm inombors, att rocken snart torkar.

— Som du vill då, fortfor prosten, tagande på sig en torr koftan. Men låtom oss nu gå in i salen! Jag hör dem prata der. Få se, om inte mor har någonting att bjuda på.

Innan prosten och Nisse hunno lemna rummet, inträdde gamla Lena i fattigstugan och såg mycket bedröfvad ut.

— Nåe, kära Lena, vill du tala vid mig? frågade prosten vänligt.

— Ja, go'e vördi prosten, det vill jag visst, började gumman. Se, det är så, att klockarn håller på att dö. Jag och gamla Britta på Åsen ha nu varit hos honom i tre dygn snart och i rappet är det förbi med honom, men se, dö kan han ändå inte riktigt, förrän prosten kommer till honom, det säger han. Aldrig kan prosten tro, så stollier han varit. Det är dagsens sanning, att en kan riktigt falla i gråt, när en bara tänker på't, så uselt är det. Allt möjligt illtyg har han sett om nätterna och bara emot det solen runnit opp, har han kunnat få en blund i sina fattiga ögon. I går qväll trodde vi då bestämdt, att vår Herre skulle ta honom, för då låg han en lång, lång stund och var alldeles blå i syna och kifta och kifta; men dö var han ändå inte go' te. Då tänkte vi, som så: att vi skulle försöka *ropa* *) ut honom och Britta, som är lite' lättare

*) Att „ropa ut“ och „sy ut“ någon, „som har svårt för att dö“ är bland allmogen i denna trakt ganska vanligt och tros vara ett nästan ofelbart medel, för att få den lidande fortare, än eljest skulle blifva fallet, in i evigheten. Ropningen går så till, som Lena berättade att Britta gjort. Men då den icke medför åfsyftad verkan, företages syningen, hvilken går så till, att någon af de kring dödsbädden stående tar en nål (vanligen en stoppnål, trär på den en lång „tvinnaträ“ och börjar derefter sy af alla krafter i täcket, som

på foten, än jag, hon gick upp på taket och ropte i 'korssten' klockarns bå' far's namn och kristninganamn, men likanär var det. Aldri' sa' han ett ord och dog gjorde han inte heller. Då försökte vi *sy* ut honom. Det hjalp heller inte: han låg der och ämta'. Slutligen talte han så mycket, att vi kunde förstå, han ville ha en sup, och det gáfvo vi honom, för så pass mycket var det kvar i en pottbutelj, som sto' i en vrå der, och, sen han hade fått det, så blef han likasom lite' bättre och lättare i bröstet och nu ville han för all del, att prosten skulle vara så go' och beskedlig och komma till honom och ge honom Nattvarden. När jag gick, hade han sin fulla sans, men inte tror jag, att han kan lefva många timmar till. Men för all del, bad han, att prosten skulle komma sjelf, och inte skicka pastorn, för se, jag kunde allt tycka på honom, att han ville tala någonting skärsildt med vördi' prosten.

— Jaså, kära Lena, svarade prosten. Ja, jag får väl lof att ge mig af då. Helsa du klockar'n och säg, att jag skall komma genast.

— Gu' välsigne prosten! Han är då alltid go' och beskedlig, sade Lena, gjorde sin afskedsbetygelse och gick.

Derinne i salen sutto emedlertid Oskar och Nanna allena. Ett par års sorger och små motgångar voro nu glömda, ja, till och med hvad som en halftimma förut passerat: åtminstone talade de icke derom. Visserligen heter det: „många år få gälda, hvad stunden brutit“ och detta med rätta. Men ... stunden, ock *kan* gälda, hvad åren brutit. Så nu för Nanna och Oskar: intet dystert minne fick tid att inrymma sig i någonderas hjerta; ingen mistro, ingen svartsjuka, inga tankar på möjligheten af någon vidare skiljsmessa fördystrade återseendets lyckliga stund,

ligger på den döende, i lakan, madrass eller ock på något annat, som ligger i sängen. Hjelper icke heller syningen, så tages för gifvet, att något svårt brott tynger den sjukes samvete och är presten då den ende, som kan skaffa syndaren ro såväl på dödsbädden som i grafven, öfver hvilken, i händelse af ett förtegdadt större brott, gräs icke gerna växer.

hvaraf de i fullt mått njöto, då prosten Granlund och Nisse inkommo till dem. För dem såväl som för sin hustru tillkännagaf prosten, det han på en stund måste begifva sig bort, i det han bad „de unga herrarne“ om ursäkt för sin oartighet, hoppandes det de insågo, att pligstens och tjänstens fordringar gingo före etikettens och trefnadens.

Prosten gick.

Nisse menade, att, som hans sällskap för „löjtnanten“ och „mamsell Granlund“ kunde vara öfverflödigt för tillfället, ville han gå ner, för att se, huru „badaremästaren“ befunno sig. Så gjorde han ock. I detsamma inkom prostinnan.

— Ack! nu är det alldeles, som för två år tillbaka! sade Oskar, då han, Nanna och prostinnan sutto allena i soffan i salen.

— Ja, genmålde prostinnan, tiden går, vare sig man har roligt eller ledsamt.

— Likväl bra trögt ändå ibland, mamma lilla, tillade Nanna.

— Men, goda tante, vore nu blott inga vidare hinder att undanrödja för min och min älskade Nannas förening! . . .

— Hm . . . är det Guds vilja, mina barn. så . . . Af innerligaste hjerta skulle jag önska det. Glöden af de ungas kärlek kanske är det enda, som kan upptina isen hos . . . de gamle . . . hos *den* . . . gamle. Underliga äro Guds vägar! . . . Försoning! . . . Försoning! . . . det är lifvets herrligaste blomma. Och hvarföre skulle icke den, som ständigt sökt denna blomma en gång . . . en gång . . . om än i sin lefnads afton, finna den?! . . . Mina barn, från *kärleken* till *hatet* är oftast blott *ett* enda steg . . . Oskar, säg mig en sak! Ärnar du *utan* din fars samtycke, ifall han icke ger det, framdeles gifta dig med Nanna, om nemligen min snälle gubbe tillåter det, hvilket vi skola hoppas?

Oskar slog ner sina ögon sägande:

— Min goda tante, *utan* min farssamtycke *vill* jag ingenting göra. Till min förening med Nanna, med dig, min älskade, *måste* han lemna sitt bifall.

— Endast derigenom, återtog prostinnan allvarligt, kan mitt arma hjerta vinna sitt mål, och fridens engel få sin plats, der orons och ångrens demon herrskar...

— Ack, min tante, inföll Oskar, räckande ena handen till prostinnan, som satt till höger om honom och den andra till Nanna, som satt till venster, hvad är det för en hemlighet, som hvilar öfver min fars, tantes och prostens fordna öden?

Prostinnan suckade.

— Ofta, ofta, fortför Oskar, har jag funderat derpå och förgäfves sökt utforska den. Kände jag denna hemlighet, så kanske vore det lättare för mig att tillintetgöra detta hat, detta familjhat, ty, icke annat än jag kan förstå, existerar verkligen ett sådant.

— Ja, goda snälla mamma, inföll Nanna, hvarför undviker pappa och majoren alltid hvarandra och hvarför blir mamma alltid ledsn, då jag talar om Oskars far, och hvarför har man alltid hindrat mig ifrån att få bli presenterad för honom, då jag på samma gång, som han emellanåt varit på Hammarbydal? Allting annat talar ju min goda mor alltid om för mig, hvarför icke också detta? Och mamma, i hvad förhållande står den lilla röda saffiansväskan, som mamma bär om halsen, till major Hillerström, Oskar och mig, samt mamma och pappa? Huru skulle den kunna vara en orsak till, att Oskar inte får låtsas om, han håller af mig, som mamma ibland sagt? Huru kunde densamma lilla väskan, om hvilken Oskar aldrig ens hört talas, hafva „indirekt dikterat“ hans sista bref från Upsala till mig, som mamma påstod? ... Ack, lät Oskar se väskan mamma lilla och berätta för oss sedan hela dess historia, så är du så snäll, så snäll!...

— Ack ja! lilla tante! tillade Oskar.

Prostinnan böjde på hufvudet, drog på en liten silkesnodd, till dess att den lilla omtalade röda väskan blef synlig. Oskar tog i den. Nanna likaså. Den var helt liten och

kändes hård och kantig. Ett par stora tårar tillrade ner för prostinnans kinder, då hon nu tillika med Oskar och Nanna betraktade den.

— Detta, sade hon, i det den lilla väskan åter fick glida ner i sin gömma, detta är ett litet ting, mycket litet ... Men en tyngre börda har jag likväl aldrig burit. ... Troget skall dock detta minne, detta bittra minne förvaras, tills Gud en gång finner för godt ... höra mina böner. Ack ja, mina barn, mången tår från mitt öga, mången suck från mitt bröst, har detta minne, vid hvilket en *förbannelse*, en på sätt och vis förtjent, men också på sätt och vis oförtjent förbannelse är fästad, frampressadt under loppet af många för öfrigt lyckliga år. I den lilla röda väskan, som J nu sett, ligger nyckeln till, hvad Oskar nyss kallade familjhatet. Men denna nyckel är icke hel och just deri ligger ...

— „Nyckeln!?“ ... „Nyckeln!?“ ... mumlade Oskar för sig sjelf, utan att kunna göra sig riktigt reda hvarken för sina tankar eller känslor. Har jag hört talas om, har jag drömt om någonting dylikt, som det jag nu hör? ... Eller har min fantasi något ögonblick låtit mig vara i precis samma kasus? ...

Hans själ befann sig uti detta egna tillstånd, då man tycker sig vilja känna igen *allt*, men får klart för sig *ingenting*. Ur dessa sina dunkla funderingar togs han dock af Nanna, som sade:

— Hu, mamma! Jag börjar riktigt på att bli rädd för dender röda väskan. Har mamma kanske fått den af någon zigenerska?

— Nej, mitt barn. Väskan har jag sjelf gjort. Den är i och för sig alls icke märkvärdig; men ... det, som är *uti* den, är ett *minne* ... Likväl är det med detta minne alldeles, som med det onda samvetet: man eger det, men ville gerna vara af med det och ju ifrigare man önskar det, desto mer låter det förnimma sig. Dock ... hvarför längre spänna er nyfikenhet? Jag är öfvertygad, att edra föreställningar om, hvad som gömmes i väskan, äro tusenfaldt värre, än sjelfva saken egentligen är. Men ... det,

som för den ene här i världen synes vara en småsak, är för den andre betydlig och tvertom. Och någonting mera olika, än människornas samveten, torde knappt finnas. Den enes är en sensitiva, den andres en jernek: för sensitivan är blotta vidrörandet med den finaste lilla hand af samma verkan, som en yxa, satt till ekens rötter.

— Men, snälla mamma, hvad har den lilla saffiansväskan, som är fästad om mammas hals, med ekens rötter att göra?

— Du har rätt, flicka, genmälde prostinnan och fördes tillbaka från sina abstraktioner.

— Jag börjar bli orolig, yttrade Oskar. Den lilla väskan, eller rättare det, som finnes uti den, måtte väl inte kunna hindra Nannas och min förening?

— Kanske! ... suckade prostinnan.

— För Guds skull tala, bästa tante! återtog Oskar.

— Ja, lilla goda mamma! inföll Nanna.

— Jag skall göra eder till viljes, återtog prostinnan. Hvad jag kommer att berätta, är en ... roman i miniature, men hvilken ännu icke är *fullkomligt* afslutad.

— Så mycket trefligare, sade Oskar, ty då kunna min lilla Nanna och jag få säga, huru *vi* vilja, att den *skall* slutas.

— Mätte de älskande bara få hvaran, mamma lilla!

— Du önskar det? Men, om de älskande sjelfva inte önska det? ...

— Då är deras kärlek åtminstone inte mycket romantisk.

Prostinnan förde handen till pannan, liksom för att bättre samla sina tankar, såg, i det hon suckade, på Oskar och Nanna, som sutto och höllo hvarandra förtroligt i hand, väntande på, hvad som komma skulle. Efter några ögonblicks tystnad började hon sålunda:

— Vi gå nu så långt tillbaka i tiden, som ända till år 1813. Tidigt en morgon i April var det en ofantlig mängd människor i rörelse å torg, gator och gränder i den lilla staden Skara. Himlen var klar, luften varm och vårlig. I nästan alla hus voro fönstren öppna och genom dessa

tittade en mängd ansigten fram. Tvenne sådane syntes i öfra våningen af ett litet vackert rödmåladt hus på södra sidan om torget snedt emot kyrkan. I detta hus bodde enkefru-kaptenskan Hjelmmer och hennes adertonåriga dotter Emma. Det var dessa båda, som sutto vid det öppna fönstret. Den gamla satt tankfull med hakan stödd mot handen. Emma blickade oaförtligen ut på människomassan, under det att en och annan tår, liksom omedvetet, banade sig ner öfver hennes friska kinder. Tårar, Gunås! ha fruntimmer alltid godt om. Folkmassan hvimlade emedlertid der ute på torget och på kyrkogården, som utgjorde ett sorts toalettrum för bygdens tärnor: schalarne skakades och kängremmarne knötos. Ett doft sorl hördes öfver allt och en längtande oro stod att läsa på allas anleten. En väldig trumhvirvel hördes nedifrån Axvalla-tullen och straxt derefter ljöd en dånande krigsmarsch i hurtiga tonfall. Folkmassan delade sig och öppnade väg för Skaraborgs regemente, som nu intogade och gjorde halt på torget. Regementet hade samma morgon brutit upp från Axvall, för att börja sin marsch till Göteborg, hvarifrån det skulle, tillika med flera andra, begifva sig af till Tyskland, och der under den nyvalde kronprinsens Carl Johans befäl pröfva sina krafter mot Napoleons segervanda härar. Till de borttågande krigarne skulle nu i Skara af släktningar, vänner och bekanta sägas farväl. Så snart gevären blifvit kopplade, eller hvad det kallas, ljöd en röst:

— „Gossar! Ni fån en timmas rast. Höger-venster-om marsch!“

Hvarje soldat och hvarje officer ilade vid dessa ord till de sina. Blott några stycken af de förra, förmodligen sådane, som här icke hade några anförvanter, gingo på post bredvid gevären.

Det gamla tornuret visade på nio.

— „Mamma lilla“, sade Emma Hjelmmer till sin mor, „Wilhelm syn's inte till. Tänk, om Gud hört mina böner och låtit honom slippa att följa med!“

— „Mitt barn“, svarade kaptenskan allvarligt, „hvad som sker, utan att det beror på oss sjelfva, måste vi alltid

anse såsom det bästa och för oss nyttigaste. Likväl, om Wilhelm skulle få stadna hemma, tror jag, det vore mot hans egen vilja och kanske också ett hinder för hans framtida lycka.“

— „Ack, min goda mor“, fortfor Emma, „kan det då af någon förnuftig människa anses för en afundsvärd lott, en framtida lycka att få gå emot en fiende och derigenom mista, om icke lifvet, så åtminstone armar och ben kanhända? Nej, det kan jag inte tycka. Hu! att ligga på ett med människoblod bestänkt fält och sjelf förblöda bland döda och döende, utan tillsyn, utan vård, utan någon vänlig blick från den, man har kär, det måtte vara förfärligt! Kanske skall det så gå med Wilhelm... Men... han syn's inte bland de andra officerarne på torget...“

— „Nej, det tror jag rasande väl, mitt hjertas egna lilla vän“, inföll i detsamma någon bakom Emma „all den stund det är lika omöjligt för mig, som för hvarje annan människa att samtidigt vara på två särskilda ställen. God dag, min tantel! God dag, min Emma!“

— „Välkommen! min snälle gosse!“ sade fru Hjelmer och steg upp, i det fändriken, en lång välvext yngling omkring ett par och tjugu år med ramsvart lockigt hår, stor krokig näsa och små fina, mörka liksom penslade mustager och naturligtvis iklädd full uniform, fattade hennes hand och vördnadsfullt kysste den.

— „O! Wilhelm!“ utropade den unga fästmön och kastade sig i fästmannens armar, „vi skola då i dag skiljas, ... kanske för alltid skiljas!“ ...

— „Det står i Guds hand“, yttrade han förståndigt och lugnt. „Men vi skola dock hoppas det bästa. Napoleons tappra krigare få nog flere än mig att rikta sina gevär emot. För öfrigt kanske de anse en stackars fändrik vid Skaraborgarne knappt nog värd att dö för deras kulor.“

— „Useh! Wilhelm, att du kan så skämta om sjelfva döden!“ fortfor Emma vemodigt, blickande in i sin älsklings stora vackra eldiga svartbruna ögon.

— „Vet du, Emma“, återtog fändriken, „den der döden är en alltför stor herre, för att fästa sig vid småsaker. Annorlunda är förhållandet med qvinnor. Eller hur, min goda tante?“

— „Ja, du har rätt“, svarade gumman småleende, „men aldrig förr har jag funnit dig i ditt sätt så mycket återkalla minnet af min salig man, som just nu. Det är om några veckor jemt fem år, sedan han, glad och skämtande i afskedsstunden, gick med öfver till Finland och ... slutade vid Oravais den 14 September sitt lif ... Men låtom oss nu inte tänka på det! Tiden är en läkare och den skickligaste af alla läkare: den helar de djupaste sår och omständigheterna tvinga människorna att vänja sig vid allt“ ...
Kaptenskan aflägsnade sig med sin nyckelknippa i handen.

Emma betraktade under tystnad med sorgsna blickar sitt hjertas utvalde.

— „Kom! låt mig kyssa dig! ... Så“, sade han, „min egen lilla tös, inte vara ledsen: inga tårar! Tänk, så roligt, när jag kommer tillbaka, som ... som ... *general* med bröstet öfverhöjdt af ordnar, vunna på slagfältet, på samma jord, som den Store Gustaf II Adolfs ärorika fanor svajade! Då är det du, som blir *generalska*! Kors! hvad det skall dansas och gå gladt till på vårt bröllop!“

— „Wilhelm“, genmålde Emma och slog upp sina tårfyllda ögon, „dina förhoppningar, dina stora förhoppningar väcka dystra aningar i min själ; din glädthet smärtar mig“ ...

— „Tycker du då, min älskade Emma, det i stället för att nu vara glad skulle bättre anstå mig, en af det gamla Sveriges krigare, vara ledsen, gråta, som ett barn, som ett litet snällt barn, sådant som du, när krigstrumpeten ljuder? Nej, nu först har man någonting att hoppas. Tanken på dig under stridens larm skall eida mitt mod och fördubbla mina krafter.“

— „Eller kanske“, inföll Emma, lutande sig mot den unge lefnadsglade fändrikens bröst, „skall krigets buller och ärans glans bortjaga minnet af mig“ ...

— „Vid Gud!“ bedyrade Wilhelm och slöt Emma närmare intill sitt hjerta, „vid Gud! någonting i världen skall kunna komma mig att glömma dig!“

— „Samma heliga löfte, min älskade Wilhelm, ger jag också dig“, sade Emma.

En kyss beseglade dessa löften.

— „Denna ring, min Emma“, började fändriken åter och upplyfte venstra handen, på hvars lillfinger satt en sådan, hvilken var försedd med en liten hvit sten i form af en uppslagen bok, hvori syntes en förgätmigej, „denna ring skall ständigt påminna mig om det löfte, jag gifvit dig.“

— „Och denna“, genmålde Emma, i det hon aftog från sitt venstra pekfinger en masiv gullring, uti hvilken var infattad en svart kvadratformig sten, hvarpå trons, hoppets och kärlekens symboler syntes inslipade „och denna ring, som är mig så kär, just derföre att jag fått den af dig, skall också ständigt påminna mig om *mitt* löfte till dig. Ack Wilhelm“, fortfor hon och satte åter ringen på fingret, „denne är det käraste, jag eger . . . näst dig förstås. Men, vet du, ibland drömmar jag, att jag tappat den, den är också litet förstör, och då gråter jag alltid, tills jag vaknar. När jag då finner, att jag har den kvar, ack! då blir jag så glad, så glad . . . Jag undrar, om din mor, som du säger förut burit den, tyckte lika mycket om den, som jag gör.“

— „Helt visst, min Emma, ty först på dödsbädden aftog hon den och satte den på min hand med en blick så öm, så god, liksom ville hon sagt: der ditt enda fäderne- och moderne-arf! Så var det också. Men dess historia går ännu längre tillbaka. Den har nemligen varit icke allenast min mors, utan också min farmors trolofningsring, och inom familjen alltid benämnts *ringen med svarta stenen*.“

— „Den är således snart en riktig antiqvitet och likväl ser han ut att vara alldeles ny“, tillade Emma.

— „Det är med ringen, återtog Wilhelm, alldeles som med kärleken, hvilken den, att jag så må säga, represen-

terat och ännu representerar: den är gammal, som gatan, men ny för hvarje individ, som eger den."

Härvid inkom kaptenskan med en vinbutelj på en bricka tillika med trenne glas.

— „Siså, käre Wilhelm“, sade hon, „nu skola vi dricka din välgångsskål!“

Kaptenskan ifyllde glaset, hvilka tömdes under . . . tystnadens vältalighet. Hvad *de* tre i det ögonblicket kände, kunna *vi* tre ana. Fändriken såg oförmärkt på sitt ur, under det den välvilliga värdinnan åter fyllde glaset.

— „Min älskade tante! Min älskade Emma!“ började han och hvar och en tog sitt glas, „tack, hjertlig tack, för alla angenäma stunder, jag tillbringat här hos eder! Vi gå nu visserligen att skiljas; men . . . någonting inom mig säger, att det icke skall bli för alltid. Bitter är dock denna stund. Men ju bittrare afskedsstunden är, desto ljufvare återseendet. Och det är på detta vi skola hoppas, när än dess timma slår . . . I tantes vård är det käraste, jag eger, mitt *allt*: min Emma. *Min* lycka skall blifva hennes och *hennes* min. Att någon under min bortovaro skall röfva min skatt ifrån mig, kan jag ej tro. Det får icke hända. Tante skall vara mig en borgen därför, och dertill, Emma, ditt eget löfte. Men hvarföre skulle jag behöfva någon sådan borgen? Emma! jag ser ju dina ögon! Jag känner ju ditt hjerta! . . . Så ofta tillfälle gifves, skolen J få höra af mig . . . Tantes och Emmas skål!“ . . .

Fändriken hade ännu ej hunnit få glaset till sina läppar, då från pendylen i förmaket hördes tio slag, hvilka ögonblickligen repeterades af det gamla tornuret. Trumman hvirflade. Fru Hjelm, hennes dotter och fändriken skyndade till det ännu öppna fönstret. Soldaterna, slitande sig ur de sinas armar, skyndade att intaga hvar och en sin plats bakom de ännu kopplade gevären. Snuffningar och ömma afskedsord blandade sig med trummans ljud.

— „Siså!“ sade fänriken med darrande röst och slöt sin fästmö och hennes mor på en gång i sin famn, „far-

väl! ... Tänken på mig lika ofta, som jag skall tänka på er!" ...

— „Gud vare med dig!“ ... genmålde kaptenskan under djup rörelse.

— „Glöm mig inte, Wilhelm!“ ... snyftade Emma.

— „Nej ... Farväl, min kära tante! ... Farväl, min älskade Emma!“ ... sade fändriken, omfamnade och kysste först den gamla och så hennes dotter.

Ett ögonblicks tystnad ... och han lösgjorde sig derefter nästan med våld från sin älskades armar, påsatte sin tshjakå, stannade vid dörren med handen på låset, kastande en blick på de kära, han skulle lemna, sägande:

— „Emma! ... Ännu en kyss och sen ... farväl! ... Farväl! ...“

I nästa ögonblick ilade han genom folkmassan på torget och intog sin plats bland sina stridskamrater. Några minuter derefter hördes en dundrande stämma från en man till häst, förmodligen chefen eller öfverstelöjtnanten, uttala några kommando-ord och straxt derpå rörde sig hela regementet, raskt framåt, liksom en man, skarpt markerande takten, under det att från musiken i spetsen af det-samma ljud en vacker marsch, hvars toner nästan tycktes återgifva, hvad hvar och en kände i det ögonblicket.

Näsdukar fladdrade i alla fönster. Då och då nickande uppåt andra våningen af det lilla rödmålade huset midtför torget, försvann fändriken för deras ögon, som sutto deruppe, under det han, såsom sin sista afskedshelsning vid hörnet, der Marumsgatan börjar, saluterade med värjan. Ännu då sista ledet försvann och en stund derefter hördes musiken och tolkade genom sitt svaga pianissimo, liksom hviskande de borttågandes farväl.

Snart återtog allt sitt gamla utseende i staden. De öppnade fönstren stängdes och hvar och en dolde sin sorg, sin saknad inom fyra väggar. Så ock kaptenskan Hjelmer och Emma. Den gamla satt i sin länstol, sysselsatt med något handarbete, under det Emma med förgråtna ögon hade slagit sig ner vid sitt gamla klavér, på hvilket hon slog idel mollaccorder, utgörande variatio-

ner af så mycket utaf marschen, hon nyss hört, som hon hunnit uppfatta. Dessa accorder, dessa toner återkallade lifligt i den sorgsna fästmöns själ hennes älsklings bild.

Härvid tystnade prostinnan.

— Næe, mamma lilla? inföll Nanna.

— Næe, snälla tante? tillade Oskar.

— Jo, återtog prostinnan, detta var första delen af min berättelse. Nu till den andra! Redan från Göteborg hade Emma bref, ehuru helt kort, från sin Wilhelm. Några veckor förlöto och sedan kommo nästan reguliert trenne bref i månaden, allt intill påföljande vår, då inga bref, inga underrättelser hördes af. Sommaren var förbi. Hösten, den kulna hösten med sina mörka korta dagar och långa aftnar kom och i och med detsamma genom vän och väns vänner ryktet om, att *Wilhelm icke mera fanns till* . . . Den arma flickan kände sitt hjerta djupt förkrossadt. Flera timmar i sender kunde hon sitta och bara betrakta ringen med svarta stenen. Kär hade den varit för henne, kärare *blej* den dock. Heldre skulle hon förspillt sitt lif, än lemnat ringen ifrån sig. Modrens ömma förnuftiga ord voro en balsam för dotterns sår. Men . . . snart . . . snart skulle hennes lidanden ytterligare ökas. Kaptenskan insjuknade den ena Måndagen och den andra . . . var hon redan i en bättre verld. Nästan vansinnig var den olyckliga Emmas sorg. Som ett barn, hvilket inte vet, hvad det vill, kröp hon på sina knän kring sin mors lik och bad, bad så innerligt, att Gud skulle låta den älskade modren åter stiga upp, åter räcka sin dotter handen, åter öppna sina tätt tillslutna läppar! . . . Den siste Oktober gömdes kaptenskans stoft i grafven. Allt var ödsligt och mörkt för den stackars Emma. Ensam stod hon i verlden, utan anhöriga, utan medel till sin existens för framtiden. Den lilla pension, hvaraf hon och hennes mor lefde, upphörde med kaptenskans död. Ett litet obetydligt lösörebo på några hundra riksdaler var allt, hvad hon egde. Huru länge skulle detta räcka? Från nitton år till grafven är ju stundom långt nog! Vål hade Emma fått en god uppfostran. Men huru kunna draga

nyttja deraf? Bli gouvernante? Ingen af hennes bekanta behöfde någon sådan. Och huru kunna erbjuda sig till andra? Tron mig, en nittonårig flickas mod, då hon finner sig så allena i världen, är icke stort. Hvad var att göra? Taga tjenst som hushållerska? Någoting sådant trodde hon sig ej om. Att erbjuda sig till kammarjungfru eller tjenstepiga var henne omöjligt. Väl beklagade man „den stackars mamsell Emma Hjelman“, men dervid kände hon sig så mycket olyckligare. Hennes enda önskan var nu, det Försynen måtte unna också henne en graf. Ack, hur ofta, hur innerligt bad hon icke derom! Men hennes böner blefvo icke hörda. Ja, någon mera olycklig, någon mera beklagansvärd varelse än en stackars flicka i Emmas ställning kan icke finnas. I ett land, der katolska religionen är rådande, finnes *en* tillflykt, en under sådana omständigheter skön och herrlig tillflykt, nemligen *klostret*; men hos oss . . . ingen, som kan så tillfredsställa hjertat. Och det är ju detta, som lider, detta som behöfver frid och ro! Och hvarföre kan det icke få finnas äfven i ett protestantiskt land, i Sverige, åtminstone *en* sådan asyl, den må se'n stå under påfvens, kungens eller hvems beskydd som helst, för de många af Emmas likar, som finnas och komma att finnas? . . . Emedlertid torde ett qvinnohjerta aldrig vara mera känsligt, mera emottagligt för intryck, än just då det befinner sig i ett sådant tillstånd, som nu Emmas. Den aldrig minsta visade hårdhet kommer det att liksom genomslås och den ringaste ömhet drager det till sig med oemotståndlig magt. Det bör därför inte förundra oss, om Emma snart nog med vänskap och tillgifvenhet bemötte det deltagande, den uppmärksamhet, som nästan dagligen, alltifrån hennes mors frånfälle visades henne af en i samma hus, som hon, boende ung hyggelig man, en magister och prest tillika, anställd såsom adjunkt vid Skara gymnasium. Han gjorde allt, hvad som stod i hans magt, för att lätta hennes bekymmer, för att bereda henne trefnad. Det, hvarpå ett finkänsligt sinne alltid sätter ett ofantligt värde, är grannligheten äfven der den intimaste vänskap är rådande, och detta iakttog den unge

magistern i allt sitt görande och låtande emot den fader- och moderlösa flickan. Vänskapen under *sådane* förhållanden emellan en ung man och en ung flicka öfvergår dock så lätt till kärlek, utan att de sjelfva märka öfvergången. Så blef det också för Emma och den unge magistern: redan kort efter julen var hon för andra gången trolofvad. Hon älskade innerligt sin Johan (så hette magistern), men dock icke så, som hon älskat Wilhelm... han var hennes *första* kärlek. Emellan Emmas båda fästmän fanns en likhet: bådass hjertan voro goda, som gull. Mången afton, då hon somnade, tänkande på Johan, drömde hon dock under natten om Wilhelm. Eget är qvinnohjertat... Drägligt nog föreföll henne nu lifvet åter och bättre blef det för hvarje dag. Hennes åstundan att åtminstone få reda på, hvar och när Wilhelm dött, förblef ouppfylld, oaktadt alla efterspaningar. Att han fått någon lindrig blesyr, blifvit intagen på ett hospital och der ytterligare betänkligt insjuknat och förmodligen dött på hösten 1814, var allt, hvad Emma lyckades få veta. Någon möjlighet för Johan och henne att tänka gifta sig ännu på några år syntes icke. Så förflöt tiden, tills i slutet af Februari 1815. Då hade Johan en afton sagt, att han önskade dricka thé hos sin fästmö, när han klockan fem kom från läroverket. Ungefär en qvart före den utsatta tiden var det lilla thébordet dukadt i salen. Väntande på sin Johan lyfte Emma på den nedsläppta rullgardinen och såg ut genom fönstret. Det var, hvad man säger, ett herrans väder: nordanvinden tjöt mot takpannorna och snön yrde i riktiga hvirflar.

— „Hu! den stackars Johan!“ sade Emma för sig sjelf och lät gardinen åter halka ner.

Der inne var så varmt och trefligt; både i salen och det lilla förmaket brunno af Emmas tjensteflicka nyss påtända björkvedsbrasor. Dörren till förmaket stod öppen: derifrån hördes från en liten klocka ett reguleri: knipp-knäpp, knipp-knäpp.

Emma kastade en blick på det dukade bordet framför soffan och märkte då, att hon hade glömt taga fram

skorpor. Hon ilade därför hastigt in i förmaket, slog igen dörren efter sig, och vidare in i köket, der hon i en liten skänk hade sitt småbrödsförråd tillika med småbrödsorgen. Denna plockades full och, hållande den i venstra handen, öppnade hon dörren, som hon stängt efter sig, till salen med den högra; men, just som hon åter kom in i salen, sade en röst:

— „Jo, det är just vackert att möta mig med korgen!“

Och härvid rusade den, från hvilken dessa ord kommo, fram och slöt Emma i sin famn.

Liksom en dödsstycka genomför i detsamma flickans hela varelse: det svindlade för hennes ögon, hon ville tala, men kunde inte; slutligen utropade hon dock:

— „O! himmelens Gud! ... Det är Wilhelm!“ ... och dervid föll korgen ur hennes hand och innehållet ströddes kring golfvet.

— „Ja, Emma, min Emma! det är jag“, svarade Wilhelm, ty det var verkligen han, och i detsamma föll en brand ner från kakelugnen, hvarvid rummet än vidare upplystes och Emma såg Wilhelm, samme Wilhelm, som för närmare två år tillbaka, såsom fändrik tog farväl af henne, nu iklädd kaptensuniform och på hans bröst glänste den runda guldmedaljen „för tapperhet i fält“. „Nu, Emma, är vår skiljsmessa, vår prøfvotid slut. På mitt kaptensboställe ha vi hus och hem. Döden är hädan- efter den ende, som kan skilja oss åt. Ack! hur ljuft, hur herrligt att äntligen ha nått målet för sina sträfvanden! Herran vare pris och tack, som beskyddat oss båda och krönt mitt lif med framgång och lycka! Tantes, vår goda, älskade, gemensamma mors hädangång, hvarom jag för några minuter sedan på gästgifvaregården, som hastigast, underrättades, är i detta återseendets lyckliga ögonblick den enda sorg, mitt hjerta känner. Men vänd då hit ditt milda ansigte, så jag får blicka in i dina förgättnigejsögon och kyssa dig! ... Emma! ... Emma! ... Huru?! ... Du tiger! ... Min Gud! hvad tänkte jag då väl på, som inte skickade bud hit, för att?! ... Vatten! ... Vatten! ... Fin-

nes här då i hela huset ingen kristen själ, som kan? ... Emma! ... Min älskade Emma!" ...

Sanslös hvilade Emma i den unge kaptenens famn. Han bar henne, såsom ett barn på sina armar, till soffan, på hvilken hon nedsjönk utan ringaste tecken till lif. På knä framför henne låg kaptenen, försökande återkalla henne till lif igen. Men i detta sitt fåfänga bemödande stördes kaptenen lika hastigt, som oväntadt, i det han af en bastant hand fattades i ena axeln och knuffades åt sidan, under det en manlig stämma röt:

— „Hvem är ni, som på samma gång synes vara både mördare och mordbrännare?“ ...

Den från kakelugnen nerfallna branden hade nästan uppfyllt hela rummet med rök.

— „Mördare och mordbrännare?!“ ... repeterade kaptenen och reste sig upp mot den rytande.

— „Ja, och kanske ännu mer!“ ... tillade denne, „jag såg er just, som jag kom in, sysselsatt med att kyssa det stackars, säkerligen af er usling förskrämda barnet, under det ni öppnade hennes kläder. Kanske har ni stulit hennes klocka? ... Hvem är ni? ... Hvar kommer ni ifrån? ... Hvad gör ni här? ... Svara genast! Eljest skall ett slag af min rumnyckel för några ögonblick göra er oskadlig, till dess jag hinner få hjälp“ ...

— „Åh, lut, bälghund! hvem ni vara månde i er välmening!“ svarade kaptenen till hälften allvarligt till hälften skämtande. „Om ni tänder på ett ljus, så gör ni visst bättre nytta, än om ni aplicerar er rumnyckel på min skalle. Men rappa på, det säger jag, för Gud vet, hur det är med flickan.“

Ett ljus blef tändt och framför kaptenen, som med vatten baddade Emmas panna, syntes en ung, lång man i prestdrägt.

— „Förlåt mig!“ fortfor denne, som inte var någon annan än Johan, „men, ehuru jag ser, ni är så kallad bättre karl och dertill militär, torde ni dock ursäkta, att ert uppträdande här förefaller mig högst eget och jag därför önskar höra ert namn.“

— „Också jag skulle önska få höra ert“, genmälde kaptenen. „Jag kan inte neka till, att det skulle intressera mig, synnerligast som ni tyckes uppträda temmeligen hemmastadd här.“

— „Hvad mitt namn är, torde betyda mindre“, återtog Johan, „men denna flicka är min fästmö.“

— „Er fästmö?!“ ...

— „Ja, just min fästmö.“

— „Nej, förlåt mig, men det råkar till att vara *min* fästmö, skall jag säga er“, påstod kaptenen.

— „Min bästa herr kapten, eller hvad grad ni innehar“, fortfor Johan, som aldrig kom att tänka på den för honom, såsom död, omtalade fändriken, „antingen måste ni ha gått vilse eller också vara litet vriden och det inte så litet ändå. Som jag säger: denna flicka är *min* fästmö och jag vill inte se henne hvarken i edra eller någon annans armar.“

— „Hvad säger ni? ... Tillåt mig en fråga!“ ...

— „Jaha“ ...

— „Är det inte Emma Hjelm, som ligger der i soffan framför oss?“

— „Joho, *mamsell* Emma Hjelm.“

— „Nå! Då kan ni, herr pastor eller hvad ni är för någonting, vara god säga mig, i hvad ärende ni kommit hit och sedan, så fort som möjligt aflägsna er“ ...

— „I hvad ärende, jag kommit hit, det angår er inte och hvad aflägsnandet beträffar, så torde det bli tu tal om den saken“ ...

— „Säger ni det?!“ ... återtog kaptenen häftigt och drog sin värja.

Johan fattade uti hans högra arm. Liksom öfverraskad häraf stod kaptenen orörlig och betraktade sin motståndare. Bådas ögon gnistrade. Den nerfallna branden, de på golvet kringströdda skorporna, styckena af den redan söndertrampade småbrödsborgen, den obehagliga rök, hvori hela rummet var insvept, och hvilket dessutom var synnerligen sparsamt upplyst, den liflösa flickan i soffan,

de båda rivalerna stridsfärdige mot hvarandra ... allt detta gaf en högst bedröflig anblick åt det hela.

— „Stick ert svärd åter i skidan och nyttja det för bättre ändamål, än ett vanhedrande mord!“ sade Johan.

— „Släpp min arm! Svartrockade“, ... röt kaptenen med thordönsstämma, „eller ock ... tag farväl af verlden! Kom ihåg, att jag *kan* handtera min klinga, om jag *vill*! Det är blott af vördnad för detta rum, som jag ... Men mitt tålmod räcker ej två minuter till ... Släpp! ... Släpp!“ ...

Johan släppte hans arm och drog sig sakta tillbaka. Det blanka stålet blixtrade i luften: en värjstöt riktades mot Johans bröst ...

— „Wilhelm! ... Johan!“ ... ropade i detsamma Emma, i det hon under konvulsiviska snyftningar flög upp från soffan och kastade sig på knä med sammanknäppa händer emellan presten och kaptenen ... „Nåd! ... Förbarmande!“ ...

Vid dessa ord gled värjan åter ner på sin plats. Men liksom förstenad blef Johan, då han hörde namnet *Wilhelm* uttalas. Detta var honom väl bekant. Ett ljus, men ett ljus likt det, som en utbrytande krater sprider på de närmaste föremålen, uppgick nu för Johan.

Under sin domning hade den stackars Emma hört och sett allt, som försiggick, utan att förmå visa den ringaste lifsytring. Kaptenens dundrande stämma hade trängt till djupet af hennes hjerta, hade återfört henne till lif och nya marter.

— „Emma! ... Emma!“ ... sade kaptenen mildt, som ett barn, i det han ville lyfta henne upp.

— „Wilhelm! ... Herr kapten!“ ... fortfor hon nästan vansinnigt, „här din brud, din trogna brud! ... Ha ha ha! ... Förbanna mig! ... Trampa mig under dina fötter! ... Förkrossa detta usla hjerta, som nu kan ha lidit nog! ... Öppna nu med spetsen af din klinga de pulsar, hvilka slagit endast för dig! ... Men kanske är det blott din ande? ... Ah! då vet du allt ... Du kommer, för att hemta mig, likt „Alonzo“ i „Benrangersriddaren“. Nåväl! jag

vill följa dig!... Johan skall kasta mull på oss båda bredvid mammas graf... Kom!... Kom!... Jag hör syrenhäcken susa vår grafsång!... Du har inte skrivit!... Johan skall skriva liktalet... *Nu* är han min trolofvade... Du glömde mig... Jag har *sörjt* dig, men aldrig, aldrig glömt dig... Här!... här!... har du ringen åter... ringen med svarta stenen... Tag den!... Tag den!... Han bränner i min hand, han bränner på hjertat!"...

— „Emma, min älskade Emma!“... inföll kaptenen, lyfte upp den olyckliga och slöt henne i sin famn, „lugna dig!... Förlåt mig!... Men... det är inte *mitt* fel“...

Darrande, nästan utan medvetande, hvilade Emma vid Wilhelms bröst. „Ringen med svarta stenen“, hvilken hon i utbrottet af sin yrsel dragit af sin hand, hade kaptenen instinktmässigt tagit emot.

— „Huru är det, min Emma, min egen Emma?“ fortfor kaptenen.

— „Wilhelm“, svarade Emma, nu något mera sansad, „jag är icke mera *din*; jag är *hans*... *hans*...“

Härvid pekade hon på den unge prestmannen.

— „Är det sant?“... dundrade åter kaptenens väldiga stämman.

— „Ja“, svarade Emma.

— „Ja“, repeterade Johan.

Den unge krigarens svarta ögon rullade vildt och hans armar, som omslöt Emmas lif, rycktes tillbaka.

— „Bort!... Bort! ifrån mig!“... sade han och skar tänderna.

Kommen ihåg, det var blott några och tjuugu års gammalt blod, som flöt i hans ådror!

Framför hans fötter låg Emma och snyftade:

— „Wilhelm, bed Gud för mig!“...

— „Bedja Gud för dig?!“ svarade han hånskrattande, „bedja Gud för dig?!... Nej snarare *djefvulen!*... Barnomsdröm!... Ljufva barndomsdröm!“...

Kaptenen tystnade, drog derefter af sig den lilla ring, som satt på hans venstra lillfinger och kastade den framför Emmas fötter, sägande:

— „Der, ditt lögnaktiga förgätmigej!“ ...

— „Förlåt mig! ... Förlåt mig!“ ... snyftade Emma.
„Hör mig!“ ...

Härvid gick kaptenen till dörren och kastade sin kapp
öfver axlarna.

— „Förlåt oss, herr kapten!“ inföll Johan med bru-
ten röst.

— „Förlåt oss!“ ... bad Emma så innerligt, så ömt
och såg upp på sin ännu så ousägligt älskade.

Kaptenen betraktade ett ögonblick likgiltigt bedjerskan,
lade derefter „ringen med svarta stenen“, som han ännu höll
i sin hand, sakta på golfvet, lyfte foten öfver densamma
och ... stampade till, så att golfvet darrade. Ringen flög
i stycken, dem kaptenen hopplockade och derefter med en
vändig fart slängde in i den brinnande kakelugnen, så att
det lät, som skulle bitarne af den krossade ringen flugit
igenom muren.

— „Förlåt oss! ... Förlåt mig!“ ... fortfor den stac-
kars Emma.

— „Ja“, svarade kaptenen hånande, „när *alla* dessa
bitar änyo blifvit sammanfogade och „ringen med svarta
stenen“ åter kommer att sitta på min hand ... Då först ...
Men ... till dess ... till dess ... skall jag *förbanna*“ ...

— „Evige Gud! förlåt mig då Du!“ ... snyftade
Emma.

— „Farväl!“ ... hviskade den förbannande i dörren
och blickade så underligt, så vemodsfullt tillbaka på de kvar-
blifvande, hvilka aldrig förr känt sig så olycklige tillsam-
mans.

Det brusande vädret med sin hvinande bistra nordan
derute var en trogen bild af deras sinnesstämning.

Ett icke ringa bekymmer för Emma var tanken på,
hvad den häftige kaptenen möjligen skulle eller kunde före-
taga sig ... Genom förfrågningar följande dagen på gäst-
gifvaregården erhöles den underrättelsen, att kaptenen der
uppehållit sig, inberäknadt det han varit ute i staden, vid
pass en timma, och sedan, trots alla gästgifvarens fram-
dragna betänkligheter med anledning af det rysliga yr-

vädret, begifvit sig på sin egen lille kappsäde till Klosters gästgifvaregård; men hvarthän derifrån, visste ingen. Förgäfvos blefvo också sedan under närmare tvenne års tid alla Emmas och Johans efterspaningar. Denna förfärliga oviss-
 het ökade ännu mer Emmas qual. Härunder drogs dock hennes hjerta mer och mer till Johan, som ädelmodigt erbjöd sig att för Emmas sällhet, för kaptenens skull, för deras första kärlek, vandra ensam genom lifvet och sålunda blifva det lidande offret för hennes fel, nej! för ödets skickelser. Ack! detta ädelmod var en egen balsam för Emmas sår: Johan förtjente härför i hennes ögon icke allenast att älskas, utan att dyrkas och hennes kärlek till honom övergick just derigenom till snart sagdt dyrkan. Wilhelms hjerta visste hon sig alltför väl aldrig kunna återvinna, men hans förlåtelse, hans vänskap . . . detta var nu hennes rosendröm. Förbannelsen, den hånande förbannelsen hvilade tungt på hennes samvete, som väl sökte försvara sig, men dock ej kände sig fullkomligt skuldfritt. Om så varit, hvad hade väl förbannelsen då kunnat röra henne!? . . . Alltnog! tvenne år efter återseendet och den derpå följande förfärliga skiljmessan den dystra vinteraftonen voro Johan och Emma gifta. Kaptenen hade slagit ner sina bopålar uppe vid Wermländska gränsen; men . . . att berätta hans vidare öden tillhör icke mig . . . och kanske känner jag dem ej heller riktigt . . . Såsom en relik, en helig relik medförde Emma, då hon och hennes älskade make icke långt efter bröllopet lemnade Skara, de utaf henne omsorgsfullt hopsamlade bitarne af „ringen med svarta stenen“. Villkoret för förbannelsens återtagande glömde Emma icke. Men . . . bitarne voro icke *alla*: blott stenen tillika med fyra mindre stycken af sjelfva ringen återfunnos. Häruti trodde hon sig se himmelens straffdom. Dessa fragmenter af „ringen med svarta stenen“ befinna sig ännu i samma skick, som då Emma ur den förkolnade elden uppletade dem. Och många år igenom har Emma innerligt bedt till Gud, det hon skulle blifva i tillfälle sätta „ringen med svarta stenen“ på Wilhelms hand och i och med detsamma

erhålla förlåtelse af honom, som hon så innerligt älskat, och i hvilkens hjerta hatet intagit kärlekens plats. Men ringens *alla* bitar finnas icke. Sett hvarandra helt flyktigt ha visserligen Emma och Wilhelm, sedan ringen krossades, men aldrig vexlat ett ord, icke heller Johan och han. Men ännu har dock icke Emma öfvergifvit hoppet om, att ett vänskapens palats kan byggas på ruinen af kärlekens villa . . . Blott en *ny* länk i symbolen af Wilhelms och Emmas första kärlek och . . . ringen är hel: Wilhelm bröt ännu aldrig och glömde icke heller ett gifvet löfte: då „ringen med svarta stenen“ åter pryder hans hand, så skall ock utan tvifvel förbannelsen, som kom från hans läppar, återtagas och fridens engel intaga sin plats ånyo i Emmas för *öfrigt* fullkomligt lyckliga hjerta. Men, mina barn, den *nya* länken i den gamla *ringen* . . . det skall bli *ni*, ty, Oskar . . . *Wilhelm* är din far och, Nanna . . . *Emma* är din mor. Och se här! se här! . . . fortfor prostinnan och drog upp den lilla röda saffiansväskan, öppnade densamma och visade för Oskar och Nanna kvarlevorna af „ringen med svarta stenen“. Detta är historien om det, som finnes i den lilla hemlighetsfulla väskan och i och med detsamma min, min mans och major Hillerströms. Således, mina käre barn, kan ingen ha större skäl, än *jag* att önska, det *ni* måtte bli förenade och genom er kärlek försona, hvad *vår* kärlek brutit. *Försoning!* . . . *försoning!* . . . seder menniskohjertats största behof i lifvet och i . . . döden! . . . *Försoning* med Gud, med oss sjelfva och med vår nästa . . . så heter den harmoniska upplösningen af lifvets ständigt vibrerande dissonansaccord, hvilket kärleken och lusten till det rätta och goda göra mindre märkbart för vår själs öra . . .

Prostinnan tystnade. En djup suck banade sig fram ur hennes bröst, vid hvilket den lilla saffiansväskan åter hvilade.

Oskar och Nanna sågo först på hvarandra och sedan på den gamla.

— Vi, sade Oskar, Nanna och jag, goda tante, vi skola bli den „*nya länken*“. Tack för berättelsen!

— Tack! mamma lilla! inföll Nanna och räckte modren sin hand.

— Men, tante! utropade Oskar häftigt och steg upp, ... tante, ... jag kommer ihåg en sak!... Hur underbart ... Tänk! ...

Han hann icke att säga ut meningen, ty dörren öppnades och Nisse inträdde.

— Siså, sade denne, nu har jag varit nere hos dender apskallen och resonnerat så mycket, jag orkat med honom. Han befinner sig „efter omständigheterna väl“, men kan dock inte förmås att lemna sängen. Och jag undrar alls inte på det, ty vore jag, som han, så skulle jag bestämdt ligga till dess, att det vexte massa öfver mig, eller till dess jag blefve, hvad Naschenius i sjelfva verket är, nemligen ett riktigt läsareprests-*petrifikat*, för att slippa skämmas ögonen ur mig. Men, min käre Oskar, här är visserligen, som vanligt, ofantligt angenämt; likväl torde vi kanske nu böra tänka på Hammarbydal och de, som äro der.

— Ja, fast prosten inte hörs af, måste vi dock ... Men först ett ord i förtroende, goda tante! ... Ursäkta mig, mitt öfriga herrskap! fortfor Oskar till Nisse och Nanna, hvarefter han gjorde mine af att ensamt få tala med prostinnan. Jag kan icke säga ut, hvad jag skulle, eftersom vi inte alla äro fullkomligt *invigde* ...

— Åh! kunna inte vi få höra, hvad det är? ... inföll Nanna.

— Nej, inte nu. Får jag besvära tante? ...

Oskars ansigte strålade af glädje.

Prostinnan och han gingo in i förmaket och stängde dörren efter sig.

— Næe, började Nisse, var det inte, som jag sagt, Nanna, att Oskar är sig fullkomligt lik till både kropp och själ, den gamla hederspaschan?

— Ack, jo, Linderqvist! Oskar är sig fullkomligt lik, utom det, tillade Nanna med en viss naiv stolthet, att han nu är *löjtnant*.

— Ja, det får jag säga. fortfor Nisse, vore jag qvinna, så vete katten, om inte Nanna och jag blefve rivaler. Vi kunna visserligen nu på sätt och vis sägas vara det: vi hålla båda af den unge löjtnanten; men detta rivalskap är då af mindre farlig beskaffenhet.

— Det tror jag också, återtog Nanna. Men emedlertid får jag hjertligt tacka Linderqvist, som, efter hvad Oskar sjelf sagt mig, beredde honom tillfälle att komma hit i dag.

— Jag ber, ödmjukast! Men den tacksägelsen kan jag sannerligen icke taga åt *mig*, ty det var egentligen Josephine, som . . .

— Ack! den snälla Josephine, den älskliga Josephine! Gif henne en kyss, ja många kyssar ifrån mig!

— Hjertans gerna! Men, om det inte kunde förefalla alltför närgånget, så skulle jag be att först få lof emot-taga varan . . .

— Linderqvists anmärkning är fullkomligt riktig, sade Nanna skrattande, när jag kunde säga någonting så . . . dumt. Men kors, ursäkt mig! Jag har i dag inte rätt reda på, hvad jag säger. För öfrigt är jag fullt förvissad om, att Linderqvist vid hemkomsten till sin . . . sin patronessa med hennes tillåtelse och utan att jag lemnar „*varan*“ lika gerna utträttar ärendet.

— Åhja, fortfor Nisse med den honom understundom egna flegman, det kanske skulle väl också kunna gå för sig, om så önskades.

Ytterligare ett litet skämt . . . öfver Naschenius, och prostinnan samt Oskar återkommo.

En innerlig glädje belyste den gamlas ansigte.

— Nu, Nisse, låtom oss taga farväl. I morgon, min tante och min Emma, han J mig här tillbaks igen. I qväll i förtroligt samspråk med *gubben* på Björkersberg och i morgon ett dylikt med *gubben* i prostgården! . . .

— Våra hästar stå redan för dörren, inföll Nisse. Jag sade till om dem, när jag gick hit upp. Är du färdig?

— Jaha.

— Nå! det fägnar mig, sa' han, som fick supen.

— Vi få anhålla om vår ödmjuka helsning till prosten, sade Oskar och kysste för första gången, så någon såg det, sin Nanna, öfver hvars kinder härvid spred sig en skär rodnad.

Snart var afskedet undangjordt och de båda vännerna sutto nästa ögonblick hvar och en på sin häst. På trappan stodo prostinnan och Nanna, nickande åt rytterne, som icke lång stund blefvo synliga: det bar af i fullt karrier.

Snabbare än någon hästfot äro dock fantasiens vingar. Låtom oss derföre på dessa ila våra ryttare i förväg tillbaka till Hammarbydal!

Klockan var närmare sju på aftonen. Luften, som förut varit het och tryckande, var nu sval och angenäm. Den förut svartmulna himmelen hade återtagit sin höglåa färg och solen sken mildt ner på den vattnade jorden. Omvexlingen i naturen är en trogen bild af människohjertats vexlande känslor.

Brukspatronessan, som till klockan mellan fyra och fem låtit majoren njuta af den erbjudna middagshvilan, förklarade för honom, det hon alls icke kunde dela hans förundran öfver de båda unga männens långa bortovaro. Hon fann den tvertom mycket *naturlig*, dels till följe af det nyss slutade åskvädret och dels till följe af egornas vidd.

Det var ju på *egorna* de skulle ut och se! Man vågar icke alltid knacka på den dörr, genom hvilken man vill in.

Emedlertid visste brukspatronessan att underhålla majoren, så att han knappt hann tänka på andra ämnen, än dem, till hvilka hon sjelf gaf uppslag. Att han dock hade något på sinnet, något som han gerna ville fram med, undgick ej hennes uppmärksamhet, hvarföre hon också slutligen, då de båda sutto i förmaket i hvar sin länstol, hjälpte gubben „på trån“, i det hon sade:

— Onkel lilla, ursäkta mig! Men jag ser bestämdt, att onkel har något att säga mig såder i förtroende...

— Hm . . . Jaså, . . . Hm . . . Det är då märkvärdigt också, hvad min lilla kusin har för en skarp blick.

— Kanske, fortfar patronessan skalkaktigt, kanske har jag nu igen begått något fel, rörande bruksaffärerne?

— Åh! visst inte! För tunnor tus . . . Visst inte! Jag får säga, att jag nu tog mig friheten tänka på någonting helt annat, än kusins *bruksaffärer*.

— Intressantare saker kan man också sysselsätta sina tankar med, min bästa onkel.

— Åh! min nådigaste, inte därför precis . . . Men jag påminner mig just någonting, som rör oss båda och till och med en tredje . . . och hvarom vi inte talat på *ganska* lång tid.

— Säger onkel det?

— Jaha. Ditåt lutar det.

— Ack! låtom oss då, så snart som möjligt, afhandla ämnet! Som onkel vet, skyllar man oss stackars kvinnor för, att inte ha blifvit begåfvade med så synnerligen mycket af, hvad man kallar *tålmod*. Hos oss beherrskar ju känslan förnuftet och omdömet fördunklas af fantasiens diambilder. Men allt detta, gode onkel, bör och kan väl ändå ursäktas, alldenstund det är medfödt, eller ock kommer sig af vår uppfostran. I hvilket fall, som helst, så äro vi ju mindre tillräkneliga, såvidt icke, hvad som af oss uträttas eller underlåtes, sker med fullt uppsåt af en eller annan orsak. Som onkel kan höra, har jag slagit mig på att filosofera. Det har jag lärt mig af min sons informator, herr Linderqvist. Onkel själf gaf mig dock nu dertill anledning. Vi ha icke på länge talat om en sak, som rör oss båda och ännu en tredje. Kanske får jag helt och hållet påtaga mig ha varit orsaken dertill: jag har ingenting sagt och därför har onkel iakttagit tystnad. *Nu* åter har onkel börjat och därför är det min skyldighet att fortsätta, såvidt jag förstätt onkel rätt.

— Utan tvifvel, min goda kusin. Er själs ögon äro mycket klarsynta; man måste beundra er och prisa den lycklig, som dagligen får eller *kommer* att få njuta af ert sällskap.

— Alltid är onkel lika artig, för att icke säga smickrande.

— Denna artighet är dock ingenting annat, än rena sanningen.

— Det förstås! . . . fortfor patronessan under ett skälmskt leende. Mätte vi blott alltid, min gode onkel, kunna förblifva lika goda vänner, som hitintills! . . .

— Ah! I sanning en egen önskan! Förlåt mig! Jag vet inte, huru vår gamla, goda, hjertliga vänskap skulle kunna undergå någon förändring. Ni, min kusin, kan icke ge någon anledning dertill och inte heller jag.

— Och onkel är säker derpå?

— Fullkomligt.

— Men . . . *löjtnant* Hillerström är nu hemkommen . . .

— Just dit ville jag komma . . .

— Jag visste det.

— Och *löjtnanten* skulle kunna förändra förhållandet mellan majoren och enkefru-brukspatronessan? . . .

— Möjligen.

— Ack! Josephine! . . . utropade majoren och fattade patronessans hand.

— Onkel! . . . Inte fördjurfva förhoppningar! . . . och en naiv hotande varning med fingret beledsagade dessa ord.

— Det är inte oäfvet, när ungdomen vill lära ålderdomen att *inte* bygga luftsloft, genmålde majoren skämtande.

— Hvar och en råder sjelf öfver sitt eget hjerta, onkel. Eller hur?

— Javisst.

— Således onkel ej hvarken öfver sin sons eller sin väninnas?

— Hm . . . Beror på, hur man tar det.

— Sisåja! Det kunde jag tro! Skall inte onkel stå vid sitt ord?

— Jag bröt ännu aldrig ett sådant, då det på fullt allvar är gifvet.

— Det tror jag också, min bästa onkel. Händelser kunna dock inträffa och omständigheter gifvas, som nödvändigt fordra förändring af, hvad som tillfälligtvis blifvit

sagdt eller liksom preliminärt samtal föregått det, hvilket möjligen skulle kunnat inträffa.

— Min kusin, ni är nu så mystisk, att jag inte vill förstå er.

— Det var ledsamt.

— Kort och godt: Hurudan finner ni *nu* Oskar?

— Sådan, som jag alltid funnit honom.

— Förlåt mig, min goda Josephine, men jag får tillstå, att jag för tillfället alldeles inte vet, *hvar* jag egentligen har dig.

— Det förundrar mig inte: en kvinnas hjerta är stundom en labyrinth. Och vi *fruar*, vi böra väl ha något mera skäl till att vara litet *egna*, än en flicka: vi äro myndiga, få sålunda välja det ena och förkasta det andra, eller till och med välja *den* ene och förkasta *den* andre.

— Äfven det, kusin lilla.

— Men, för att återgå till vår unge, oss båda intresserande Oskar Hillerström, så får jag säga, att jag tror mig komma att hålla lika mycket af honom, som hans innerligt gode och snälle far.

— Såå... Inte mer?...

— Onkel anser det således inte vara nog?

— Med en fråga, besvarar kusin min fråga.

— Ja... jag fann det lämpligast.

— Såå?

— Jag får likväl tillägga: det *kan* vara en möjlighet, jag kommer att hålla mera af *löjnanten* än *majoren*.

— Just så vill jag ha det.

— Men inte jag.

— Det var märkvärdigt.

— Åh, jag kan inte säga.

— Emedlertid, min kusin, kommer Oskar nu att bosätta sig på Björkersberg. För att detta skulle kunna ske så fort, som möjligt, har han blifvit officer...

— Han tar sig också rätt bra ut som sådan, eburu jag tror, att han skulle blifvit fullkomligt lika bra läkare, som han nu är militär.

— Men, om han fått välja förstnämnda bana, hade han likväl inte på flera år kunnat tänka på att gifta sig.

— Onkel är ändå bra snäll, som till och med inte négligerat sin sons kärlek vid tanken på väljandet af hans lefnadsyrke.

— Allt mitt görande och låtande vis-à-vis min son, alltsedan jag här, just i detta rum, talade med er om honom, har föränlets af tanken på en blifvande förening emellan honom och . . . er. Jag har varit lycklig i detta hopp och är det ännu.

— Onkel *vet* dock inte, huruvida löjtnantens hjerta skulle medgifva en sådan förening.

— Jag tror, jag hoppas, jag önskar det.

— Detta är inte nog. Det måste vara han *sjelf*, som tror, hoppas och önskar det. Men, min gode Onkel, det är just detta, som Oskar (förlåt min förtroliga benämning!), det är just detta, som Oskar *inte* gör.

— Huru? . . . Skulle han då känna mina planer? . . .

— Det tror jag inte. Likväl vet jag till någon del, hvilka *hans* planer äro.

— Ni vet således mer, än jag. Nå, det har jag alls ingenting emot, tvertom.

— Vet Onkel hvad?! Låt den unge löjtnanten följa sitt eget hjertas böjelse!

— Ni menar, att det bör gå så piano med? . . .

— Åh, det kan inte behöfvas precisist.

— Hvad kan då er mening vara?

— Att gifta mig, Onkel lille.

— Och med Oskar?

— Ja, se, det blir toute autre chose det, Onkel.

— Jag förstår: ni vill först sätta pojakens hjerta i *full* låga. De fruntimmerna! . . . De fruntimmerna! . . . Äfven den *mest* utmärkta, den *mest* förståndiga qvinna kan inte gå ifrån sin natur, då det gäller att blifva älskad. Hm . . . Först måsten J risa och sedan lisa. Kosteligt! Men just deri måtten J finna er största lycksalighet.

— Kan väl hända.

— Ha, ha, ha . . . Nå, för sju sjutton, låt gå då!

- Vill Onkel lofva mig en sak?
- Gerna. Och det är?
- Det är: att inte blifva ond på mig, huru jag handlar vis-à-vis Oskar . . .
- Jag kan omöjligen föreställa mig, att kusin kan handla så mot pojken, att jag får skäl blifva ond.
- Man kan inte så noga veta, Onkel. Men lofva mig, att jag får handla, som jag vill.
- Nåja, gör det då!
- Tack! tack! . . . Vår lycka eller olycka här i lifvet beror ju på oss sjelfva?
- Till en del på oss sjelfva och till en del på vår nästa.
- Onkel har rätt. Derföre är det också, som vi veta, enligt det Heliga Ordets bud, vår pligt att befordra vår *nästas* välfärd, och på *hertats frid*, på *hertats tillfredsställelse*, gode Onkel, beror vår *sanna* välfärd här i lifvet.
- Ja, kusin, genmälde majoren och drog en djup suck.
- Fritt måste derföre också hjertat vara, fritt, såsom det af Skaparen bestämdes, då det inom Adams och Evas bröst i Paradiset slog de första slagen. Icke ens Gud, Den Evige, lade band derpå: viljan var fri. Och ännu mindre bör väl då en *Far* taga sig en rättighet, från hvilken *Allfader* afstått . . . Min innerliga bön till Onkel är: sök inte att tvinga Oskars hjerta!
- Jag tror mig *nu mera* inte behöfva det.
- Hm . . . Onkel, det rinner mycket vatten, medan mjölmar'n sofver . . . Min önskan är, att Onkel inte måtte bli alltför mycket förvånad öfver, hvad som händer . . . rätt snart.
- Men hvarföre tala i gåtor?
- För effektens skull i upplösningen. Men siså, nu ha vi våra unga herrar här.
- Så var också fallet: Oskar och Nisse inträdde.
- Ett vänligt leende, åtföljdt af en betydelsefull blick från brukspatrossens stora bruna ögon, besvarade de inkommandes helsning.

— Nåe, mina gunstige herrar? började majoren.

— Åskvädret har uppehållit oss, sade Oskar, och, min bästa fru brukspatronessa, jag får be allra ödmjukast om, minst sagdt, ursäkt för min oartighet.

— Åh, löjtnant Hillerström, alla ursäkter äro öfverflödiga, genmälde brukspatronessan, jag för min del känner alltför väl orsaken till dröjsmålet . . . det har ju åskat och regnat alldeles förfärligt. Det vet Onkel likaväl som jag. Ägorna äro dessutom vidsträckta och jag gissar, att ni, mina herrar, varit ganska vida omkring. Och under samspråk med en god vän går tiden ofantligt fort. Det har jag sjelf erfarit sednast i afton i min ärade Onkels sällskap. Herrarne torde derföre ursäkta, att jag säger, det vi, Onkel och jag, till och med inte skulle gjort afseende på, om herrarne dröjt ännu någon qvart till.

Majoren drog på munnen, i det hans blickar mötte den skälmska patronessans.

— Jaså, vi komma kanske förtidigt? inföll Nisse.

— Vare sig, ni nu kommit för sent eller för tidigt, återtog patronessan leende, så ären J dock hjertligt välkomna.

Den återstående delen af aftonen förflöt under lifigt och skämtsamt samspråk, tills efter soupéen, då majoren och löjtnanten fattade sina hufvudbonader, för att bjuda farväl.

— Min gode Onkel, började patronessan Lind allvarligt, vi hunno ej riktigt afsluta vårt samtal på eftermiddagen. Låtom oss derföre göra det nu!

— Som ni befaller, min kusin, genmälde majoren och kastade dervid på Oskar och Nisse en blick, hvilken tycktes liksom tillkännagifva, det dessa båda vore öfverflödiga åhörare af, hvad patronessan och han vidare kunde hafva att säga hvarandra.

— Onkel är min vän, min bästa vän, fortfor likväl patronessan, och löjtnanten . . . min väns son. Hvad som snart blir känt af hvar och en, anser jag mig icke böra dölja för er båda. Som fru har man ju en sorts allmänt erkänt privilegium på att handla på egen hand,

efter sitt eget tycke och sin egen smak . . . Om några dagar hoppas jag få äran se min gode Onkel tillika med löjtnanten här, för att öfvervara . . . min . . . förlofning. Jag ärnar nemligen inom kort gifta mig. Och här, patronessan räckte handen åt Linderqvist, här är den, mitt hjerta utvalt . . . Om Onkel gillar detta val, skulle det göra mig dubbelt lycklig . . .

Majoren teg. Hans panna rynkades. Ögonbrynen drogos tillsammans. Han hade svårt att komma sig för. Slutligen sade han dock, men med konstladt lugn:

— Kusin, om det är ert fullkomliga allvar, så måste jag . . . gratulera er . . .

— Mitt fullkomliga allvar. Jag skulle just härom underrätta Onkel, när min älskade och löjtnanten inträdde.

— Jag önskar er lycka! fortfor majoren liknöjdt, sökande sorgfälligt dölja sin förvåning och harm.

— Af allt mitt hjerta, inföll utan synnerlig förvåning Oskar, som på återvägen från Ljungö blifvit invigd i sin väns alla nya förhållanden, af allt mitt hjerta önskar jag er lycka mitt herrskap!

Med afskedshandslaget bekräftade såväl majoren, som löjtnanten sina lyckönskningar.

Beledsagade ner för trappan af de båda älskande på Hammarbydal, steg majoren upp i sin dräska och löjtnanten satte sig på sin sadlade springare. Dräskan rullade af, i det majoren helt kort sade:

— Farväl!

Vänligt nickade Oskar ännu några gånger åt de två vid trappan, innan han och majoren försvunno för deras blickar i den dunkla af linéa doftande skogen.

Mer än halfva vägen var tillryggalagd, innan ett enda ord blifvit vexladt mellan far och son. Båda lefde inom sig sjelfva: den gamles tankar upptogos af hans plötsligen omkullkastade planer, den unges af dem, han uppställde för närmaste framtiden. Alltför väl visste Oskar, hvad som fattades fadren. Den förre hade nemligen genom sin vän på Hammarbydal under återvägen från Ljungö fått del af, hvad

som varit i fråga mellan brukspatronessan och majoren för längre tid tillbaka.

— Minst hade jag väntat detta af den förståndiga brukspatronessan Lind, började slutligen majoren.

— Min far, inföll Oskar, hjertat gör inga beräkningar.

— Så tror jag likväl, att fan gör det och dertill begagnar han alltid qvinnor och pojkar, fortfor majoren vresigt och dermed var samtalet åter slut.

Nu voro de hemma.

— Om pappa tillåter, sade Oskar, i det han hjälpte fadren ur dråskan, så går jag med pappa upp och språkar en stund.

— Ja, stig på, pojke!

Snart voro ljusen tända i majorens rum, der far och son sutto vid hvarandras sida.

— Käre gosse, började majoren, det var ändå roligt, att jag en gång fick hem dig. Vill Gud, skola vi väl hädanefter inte skiljas åt för längre tid, än som behöfs för dina möten. Vi skola väl laga så, att din transport till något af våra regementen här nere snart blir beviljad. Jag hade för inte så längesedan bref från din chef och det fagnade mig af hjertat, att han var belåten med dig och sade sig inte gerna vilja mista dig på sitt regemente. Dessa och dylika glada tidender ha derföre också kommit mig att glömma dina snesprång åt Ljungö till. Men det är nu redan öfver ett par år sedan dess och till följe af ditt välförhållande på sednare tiden, så skola vi inte mera tala om, hvad som varit, synnerligast som det ämnet är det, hvilket minst af alla intresserar mig.

— Förhållandet mellan pappa och prosten Granlund är således ännu detsamma, som förr?

— Ja, och kommer också alltid att förblifva det.

— Men hvarför det, min gode far?

— Jag tål inte höra nämnas hans namn.

— Detta spända förhållande, som förmodligen är äldre än jag, kunde inte det vara tid på, att någon förändring deruti åstadkommes?

— Nej.

— Ack! min far, låt mig bli den, som åstadkommer försoning er emellan! Hvarföre längre hysa en sådan veder- vilja, bära ett sådant *visadt* hat för hvarandra? Jag säger med flit *visadt* hat, ty jag kan inte föreställa mig, att nå- got *verkligt* sådant kan glöda i det inre af sådane goda hjertan, som pappas och prosten Granlunds. Gör med mig i morgon en visite i prostgården! och allt gammalt groll skall vara glömdt, derom är jag öfvertygad. Pappa skall blott behöfva *se* dessa älskliga människor ansigte mot ansigte, för att glömma allt det framfarna. Att de icke hysa annat än vänskap och tillgifvenhet för pappa, vet jag nästan med vissnet. *De* ha inte heller skäl till annat. Huru pappa nu må ha, så . . . vänskap och försoning, min gode far!

Majoren kastade en ljungande blick på sin son och tillade derefter under synbarligen dämpad häftighet:

— Sää? Min käre Oskar, du har kommit hem, för att hålla föreläsningar för din far?

— Visst inte: vare det långt ifrån mig! Jag vet, att pappa i alla möjliga fall icke föraktar någons öfvertygelse och i *ett* fall har jag nu djerfts uttala min.

— Men denna din öfvertygelse, min käre son, vill jag alls inte höra talas om, ty . . . det är bra, som det är, eftersom det ej *kan* vara bättre.

— Det *kan*, det *skall*, det *måste* blifva bättre!

— Huru?! . . .

— Förlåt mig, min far, om jag yttrade mig något för bestämdt! Men det är mitt *hjertas* språk, jag tolkar i enlighet med mitt förnuft.

— Om ditt *hjertas* språk härutinnan gitter jag ingen- ting höra och, hvad ditt förnuft vidkommer, så har detta ännu inte så synnerligen gamla anor att räkna. Kort och godt: förhållandet mellan prostens och oss förblifver så- dant, det hitintills varit och dermed punkt.

— Pappa vill sålunda på intet vilkor räcka en för- sonlig hand åt prosten Granlund och hans familj?

— Jag hoppas, du förstått mig! . . .

— Ja, min far. Men tillåt mig dock att yttra ännu några ord, som kunna ha sammanhang med detta för pappa dystra ämne! Förlåt mig, min gode far, att jag redan för flera år sedan trotsade min fars vilja och stod i förbindelse med prestens hus . . .

— Dären står också i förbindelse med . . . dårhuset; men man får derföre icke tillräkna honom det. Du var på den tiden pojke; nu är du man och jag bör väl icke ens ifrågasätta annat, än att du fullkomligt glömt din fordna dårskap och troget hållit ditt löfte: du heter Hillerström. Tro mig, pojke, ta mig sju hundra' skock, brinnande, brunstekta . . . qvinnan är det uslaste, vår Herre skapat!

— Förlåt mig, min gode far! Men jag vågar påstå, att ingenting i och för sig är uselt, af hvad som utgått ur Skaparens hand. Derom är också pappa i sitt hjerta, jag vet det, lika fullkomligt öfvertygad, som jag. Det är tvertom vi *sjelfva*, som göra oss usla, men med tillhjelp af mer eller mindre gynnande omständigheter, dem vi kanske icke alltid förstå använda till vårt bästa. Hvad åter mitt löfte, det pappa för öfver tvenne år sedan affordrade mig, beträffar, så kan jag med rent samvete säga: jag har icke brutit det. Men, hvad pappa kallade min *dårskap* . . . den är ännu likadan: jag älskar af hela min själ Nanna Granelund, fast hon är . . . *Emma Hjelmers* dotter. Omständigheterna, hvarom jag nyss talte, ha för Nanna och mig varit, om icke precis gynnande, dock icke så missgynnande, som de, hvilka skiljde hennes mor ifrån den hon älskade och ännu hyser den innerligaste tillgifvenhet för . . . Pappa! man säger visserligen, att kärleken är en rosenboja, men nej, den är i Norden af blankt, rent stål och kan således rosta, ehuru icke rosta *totalt* bort. Ack! huru skönt måste det dock icke vara, min far, om vänskapens varma glöd åter gör detta nordiska kärlekens stålband fritt från hvarje anfrätning! Så ville jag, att det skulle blifva med det band, som en gång förenade *Fändrik Hillerström* och *mamsell Emma Hjelm* och till bevis hvarpå jag önskade, att

samme Fändrik gäfvé sitt bifall till föreningen mellan sin son och sin för trolös ansedda fästmö's dotter.

— Aldrig! Nej! Aldrig! röt gubben, steg upp och gick af och an på golfvet med armarne korslagda öfver sitt höghvälfda bröst. Min förbannelse hvilar och skall alltid hvila öfver . . . henne.

— Huru skulle det väl gå, min gode far, om Den Evige en gång öfver oss fällde samma dom?

— Den Evige förbannar ingen.

— Pappa! . . . Hvad säger då Den Heliga Skrift?!

— Förbannelsen, domen utgår från hvars och ens eget hjerta. Begriper du ännu så mycket?

— På så sätt hör jag, att min far har rätt. Men ack! . . . icke vill en far, icke vill *min* far göra sin son olycklig och inympa hatets tärande matk i hans hjerta! Tillåt mig älska den, eller rättare sagdt *dem*, jag aldrig kan annat, än älska! Utom Nanna, min far skall lifvet för mig icke vara värdt två styfver. Jag *kan* icke lefva, utan att hon blir min maka. Hennes hjerta är redan mitt och mitt hennes.

— Ha, ha, ha . . . hänskrattade majoren.

— Och jag *ville* ogera, det vår förening skulle ske *emot* min fars vilja. Men, min älskade pappa, jag är karl, jag är myndig: lagen tillåter mig handla på egen hand.

— Hm . . . Lagen tillåter dig handla på egen hand!? Ja visst. Men, ser du, fortfor gubben i strängt allvarlig ton, i så fall, om *jag* vill, tillåter dig dock icke *lagen* emottaga en skilling af min förmögenhet. Försörj du din hustru, hennes den älskligas afkomma, på din löjtnantslön . . . när du nemligen får någon!

— Huru!? Pappa skulle vilja göra mig arflös?

— Jag skulle blott underlåta skriva testamente.

— Jag kan inte inse, att ett sådant underlåtande skulle beröfva en son rättigheten att en gång ärfva sin far.

— Sää!?

— Såvida fadren varit *gift* med sin sons mor.

— Just det! min gosse, tillade majoren kallt med en eftertrycklig runkning på hufvudet.

— Min far måtte väl icke, såsom ett skrämnskott för mig, vilja söka sätta en fläck på sin egen heder? Skulle jag då inte vara pappas rätte son och laglige arfvinge?

— Som du sjelf vill. I och med detsamma som du ingår någon förening med prosten och prostinnan Granlunds dotter, så . . . är du icke längre min son. En ny förbannelse skall då upplifva den gamla.

— Min gode, min älskade far! . . .

— Som jag har sagt . . .

— Nåväl! Beröfva mig då min annars möjligen blifvande förmögenhet, men icke det faderliga hjertat, den faderliga kärleken! Nanna skall på Guds magt blifva min maka . . .

— Ännu aldrig har jag tagit tillbaka ett gifvet ord. Välj! men välj det bästa! sade den gamle med isande köld. *Försakelse* har varit *mitt* lifs lösen. Någon torde väl komma, som kan göra sig förtjent af *min* kärlek och *min* förmögenhet. Vet då, att denna sednare skall *lagen* *aldrig*, utan min uttryckliga befallning, tillerkänna *dig*.

— Min far? . . . inföll Oskar under uttryck af den häftigaste förvåning.

— Inför mitt *hjerta*, fortfor den gamle med samma lugn, som förut, har du alltid varit och är *ännu* min son, min arfvinge; men inför *lagen* är du det icke.

— Har då icke min mor varit pappas lagliga maka?

— Du tvingar mig sjelf till att besvara en fråga, hvilken först en gång efter min död skulle väckts hos dig. Nåväl, svaret på din fråga blir och är: *nej!*

— Min Gud! Är jag då kanske *nära* släkt till . . . till . . . till Nanna? . . . Säg, min far! . . . Säg! . . . Förkrossa mig på en gång! . . . Början är gjord . . . Kanske har prostinnan icke sagt mig allt . . . Kanske är hon också *min* mor? . . . Är det väl så, min far?

— Skulle du önska det?

— Nej! nej! Icke att hon *vore* min mor, men väl att hon *blefve* det.

— Jag skulle, ifall hon vore enka, vilja gifta mig med henne, tror du? Nej, den, man föraktar, gifter man sig icke gerna med.

— Pappa besvarade inte min fråga. Kan väl den älskliga, den goda prostinnan hafva bedragit mig, för att jag skulle söka åvägabringa försoning mellan henne och min far? Skulle icke heller Nanna veta? . . . Min far, för Guds skull säg, säg snart: är prostinnan också *min* mor?

— Nej, svarade majoren kort.

— Ack! hvem, hvem är då, hvem var då min mor? . . .

— Lugna dig, min gosse, fortfor majoren och såg med en blick så öm på sin son, en blick, hvori låg den mildaste faderliga kärlek, förenad med ett djupt vemod, lugna dig! Du skall få höra . . . Då jag 1815 hemkom från det redan förut slutade kriget i Tyskland och Norge . . . ja, . . . då jag hemkom, såsom kapten, erhöll jag boställe. Efter att ha tillbringat nästan ett år hos mina vänner och bekanta här och der, för att . . . för att förströ mig, flyttade jag till mitt nya hem, der allt var ödsligt och tomt. De enda, som förljufvade mitt lif der, voro den gamle hederlige trädgårdsmästaren på stället och hans nitton-åriga dotter, den vackra Karin. Min ställning förbjöd mig att gifta mig med henne. Hon blef dock *din* mor och i och med detsamma kände jag mig mindre ensam i världen. Du var mitt hopp, din mor mitt hjertas och mina ögons fögnad. En soldat vid namn Rask vid mitt kompani hade förälskat sig uti henne och jag undrar inte derpå. Han anhöll hos mig om hennes hand. Jag frågade, om hon ville blifva hans maka. Med tårar i sina vackra stora blåa ögon svarade hon, att en mans *ärliga* maka ville hon bli, om jag bifölle det och Rasken var en duktig gosse, menade hon. Orden *en mans ärliga maka* träffade mitt skuldfulla samvete och jag gaf mitt samtycke och skänkte dem en liten hemgift. Dagen efter deras bröllop, hvilket jag icke bevistade, flyttade de till Raskens lilla boställe, som låg några mil från mitt. Ett halft år sedan var Rask korporal och kom att slå ner sina bopålar straxt intill Hjo. Ett par gånger var jag och helsade på

dem der. Du var också med. Din mor omfamnade och kysste dig väl hundra gånger. Hon glädde sig åt att en gång få se dig stor . . . Efter nära två års äktenskap hade korporalen och hans „*ärliga*“ maka att glädja sig åt en dotters födelse. Åt henne, hvars namn blef Hanna, har jag stått fadder. För omkring nio år sedan dog den vackra Karin, din mor, och, efter hvad jag hörde på vägen till Hammarbydal i dag, så har också Rasken sjelf nu gått ur tiden . . . Frid öfver deras stoft! . . .

— Hanna är då min syster, min halvesyster! utropade Oskar under djup rörelse. Hon, den goda flickan, hon är *min* syster! Men Hanna! stackars Hanna! Ja, hon är min syster, hon skall också blifva det. Pappa! jag har sett henne, jag har talat med henne. Men ack! kunde jag väl tro?! . . . Jag kände tillgifvenhet för henne: jag trodde, att det var för Nisses skull. Men nej! det var broderskanslans röst, som hviskade i mitt inre . . . Jag vill resa till henne! . . . Jag vill tala vid, jag vill omfamna, jag vill kyssa min syster! . . . Vi ha ju haft samma mor! . . . *Min* far skall också blifva *hennes*! Ack lofva mig det, min far! Nu kanske hon bäst behöfver en bror, en far. Men, min gode far, lofva mig också, att Nanna Granlund får blifva min maka! . . .

— Aldrig! ljud åter majorens stämman, men nu med samma köld, som innan han började tala om „den vackra Karin.“

— Min far, som sjelf närt kärlekens himmelska eld i sitt bröst, kan icke vara hård nog och neka mig göra det-samma. Säg! får jag älska, får jag gifta mig med Nanna?

— Inte med min vilja. Följderna af att handla här-enot, vet du. Tala aldrig mera härom! . . . Klockan är mycket. God natt!

Vid dessa ord räckte majoren helt kallt sin hand åt Oskar.

— God natt! min far! genmålde han och slöt med värma fadrens hand i sin, hvarefter han ilade ner till sin gamla bostad i flygeln.

ELFTE KAPITLET.

Då far och son påföljande morgon vid kaffebordet återsågo hvarandra, yttrade ingen utaf dem ett ord om, hvad som förefallit dagen förut. Majoren besvarade vänligt Oskars helsning och talade derefter om sitt landtbruk, hvori han sade sig hoppas nu kunna få någon hjälp. På det hela taget, var samtalet dock något stelt far och son emellan, så att Oskar tyckte sig liksom andas lättare, då han en liten stund sednare, framemot klockan tio, befann sig, iklädt en lätt smakfull sommardrägt och med en liten käpp i handen, på väg till Ljungö. Der väntade ju honom ett vänligt emottagande, der kunde han ju utgjuta hela sitt hjerta: säga allt, hvad han tänkte och kände! Han gick just och funderade på, huru han skulle lägga sina ord vid sitt påtänkta samtal med prosten om sin kärlek till Nanna, då ett stycke framför honom en vagn genom sitt synnerligen häftiga framrullande syntes åstadkomma ett tjockt moln af dam. På vagnen, då denna kom närmare och svängde af neråt den väg, som korsade den, hvilken vår unge löjtnant följde, trodde han sig igenkänna Naschenius.

— Det der gick då åtminstone inte „prestlunk“, sade Oskar för sig sjelf, i det han med raska steg skyndade framåt.

Snart nådde han målet för sin promenad. På gården möttes han af Nanna. Med ett hjertligt handtag helsade de båda älskade hvarandra.

— Gud! hvilket uppträde här i dag har varit, sade Nanna, i det de gingo in. Men jag är nu glad: i sammanhang med allt det andra har mamma sagt pappa allt. *Han* har ingenting emot vår förening.

— Gud gifve, jag kunde säga detsamma om *min* far! suckade Oskar, i det Nanna öppnade dörren till salen.

Der gingo prosten och prostinnan, inbegripne i ett lifligt samtal, hvilket nu afbröts och Oskar helsades välkom-

men. På prostinnans kinder syntes spår efter tårar och prosten själf såg dystert ut. Blott Nanna, som vårdslöst kastade sin hatt ifrån sig och klagade öfver värmen, tycktes vara belåten med sin dag.

— För tante är måhända, sade Oskar, mitt förnyade besök här i dag mindre öfverraskande, än för herr prosten.

— Äfven, om det inte vore, som min hustru och min dotter sagt mig, skulle löjtnanten likväl vara hjertligt välkommen, genmålde prosten. Vi hade i går åska ute; i dag ha vi haft det inom hus här på Ljungö. Naschenius har för alltid lemnat vårt hus och jag önskar ingenting högre, än att han också enligt mitt råd för alltid lemnade Sverige, hvarest han annars uti mig torde få en svår anklagare. Visserligen skall hans onda samvete alltid följa honom, men med det kanske *han* kan komma öfverens. Ja, Gud hjelpe, den uslingen! Och Gud förlåte mig, som så länge varit blind för hans fel!

— Jag och Nanna, inföll prostinnan, måste ta skulden härför på oss: vi ha för dig, Johan, sorgfälligt dolt hans fel . . . Jag vet knappt hvarför.

— Min gumma, återtog prosten, vi i förening med församlingen må skatta oss lyckliga, som nu blifvit qvitt detta missfoster. Är det väl underligt, att folket låter dåra sig af en sådan svafvelpredikant, då vi själfva, som dagligen umgåtts med honom, kunnat vara så förblindade? Mitt första göromål skall nu blifva att till konsistorium insända hans meritlista. Men, som det ej anstår oss, hvilka alla äro felaktige, att vilja någon syndares död, så önskar jag blott, det han följde mitt råd, och begåfve sig till Amerika. Hans *samvete* skall säkert för eller sednare straffa honom nog.

— Är det någon ny hjeltedat, han utöfvat sedan i går? frågade Oskar.

— Nej, svarade prosten; men alla hans gamla mandater blefvo för mig i går upptäckta. Som löjtnanten kanske minns, fick jag i går afton bud från vår gamle klockare att komma till honom, för att med Det Heliga Ordet och Sakramentet bereda honom till sin hädanfärd

och emottaga hans syndabekännelse, dels med afseende på honom sjelf och dels med afseende på . . . Naschenius.

— Hurudan denna bekännelse, som rörde Naschenius var, tror jag mig veta: herr prostens dotter kom redan för längesedan i tillfälle genomskåda läsarepresten och genom henne jag. Han har tagit en lifassurance på den gamle klockaren och alltifrån den dagen, för att påskynda dennes död, låtit sitt offer dagligen erhålla vederbörlig dosis bränvin. Inte sannt?

— Jo, tyvärr! Målet är vunnet: den gamle försupne klockar'n är nu död. Efter att ha tillslutit hans ögon, lemnade jag först sent på natten liket och började i mor'se redan klockan fyra min räfst med den indirekte mördaren. Häruti blef jag efter några timmars tid assisterad af den redlige bonden Anders i Brinken, som oförmodadt inträdde och presenterade en lagsökningshandling från diskonten på tretusen riksdaler. Naschenius var låntagare och en förmögen bonde, som dog för flera år tillbaka, samt Anders i Brinken borgesmän. Att den döde icke gerna kunde ha tecknat sitt namn på lånehandlingen, som är skrifven för blott något öfver ett år sedan, är temmeligen tydligt och Anders nekade erkänna sitt namn. Således icke mer och icke mindre än en förfalskning af vår gode Naschenius, af *honom*, som sökt vinna min dotters hand. Om hans hjerta ännu icke är aldeles förhärdadt eller, om de tvefaldiga öfverraskningarne på en gång betogo honom all besinning, vet jag ej, men, allt nog! han bekände för oss *båda* allt och lofvade söka godtgöra, hvad han brutit, serdeles mot den hederlige Anders, hvilken liksom jag, emedertid lofvade lemna honom några dagars rådrum, och erhöll han derföre min tillåtelse att resa till sin arrendator ner i Fogelås, för att ställa med sin gård så, att han kan betala sitt diskontlån och sålunda möjligen genom den medgörlige Anders i Brinken slippa ifrån ansvaret för förfalskningen. Hvad min enskilda talan emot honom, rörande den nu affidne klockaren beträffar, lofvade jag låta allt bero på likets medikolegala besigtning. Sedan Anders hade aflägsnat sig, uppmanade jag den ovärdige prästmannen att

lemnä mitt hus och, derest han trodde sig förtjena undgå lagens näpst, äfven . . . Sverige. För icke lång stund sedan reste han, utan att tillåtas säga ens farväl åt min hustru och dotter. Och Gud hjelpe både honom och hvarje annan, som faller så djupt för slem vinnings skull!

— Gudskelof! att hans föräldrar icke lefva! suckade prostinnan, som visste och kände, hvad det vill säga att vara mor.

— Nanna, sade Oskar och vände sig till henne leende, du har således nu en tillbedjare mindre!

— Ja, och hvaråt jag kan skatta mig lycklig.

— Du sade nyss till mig, fortfor han och räckte henne sin hand, att din far vet allt . . . Och herr prostens ord till mig, att jag skulle varit välkommen hit, äfven om det icke vore så, som tante och Nanna sagt, ge mig visshet om, det mitt förhållande till Nanna icke är herr prostens obekant. Jag vågar derföre nu af min älskade Nannas föräldrar anhålla om hennes hand.

— Har då herr löjtnanten noga betänkt vigten af detta steg? sade prostens allvarligt.

— Ja, herr prost, svarade Oskar i lika allvarlig ton.

— Och äfven det, att en mur, en hatets mur, å ena sidan lätt- å andra sidan kanske svår-bestiglig, skiljer major Hillerström och prostens Granlunds familj från hvarandra?

— Äfven det. Men oss och synnerligast mig tillhör att rifva denna mur och tillintetgöra alla spår af densamma, vare sig det skall ske genom stormning eller genom tyst och stilla underminering. Allt gammalt grollis borttagande skall blifva medlet, hvarigenom jag skall lyckas vinna min Nannas hand. „Och det medlet är alltid bäst, som sjelft är ändamål“, säger en filosof. Dessutom arbetar en god, en rätt sak alltid för sig sjelf. Min fars hjerta är en ros, innesluten i stolthetens kalla marmorhvalf. Ingen sten är dock så hård, att den ej låter handtera sig . . .

— Jag ville ogera, min unge vän, att en ny förbannelse skulle utgå från major Hillerströms läppar öfver *vår* familj.

— Likaledes jag. Men, få vi blott herr prostens bifall, för det öfriga vill jag sörja.

— Löjtnanten är ännu ung, mycket ung, Nanna likaså och äktenskapet är en förening, som *icke* kan eller bör ingås i dag och upplösas i morgon. Nej, mina käre, det är en förening, en lycksalighet eller . . . olycksalighet för hela, hela lifvet. „Ty ligger det magt uppå att bedja Gud om en sådan maka, hvilkens hjerta, öppet för sanning och dygd, känner sina pligter och sällheten i deras utöfning“ . . . Älsken J då, mina barn, hvarandra uppriktigt?

— Ja, min far, svarade Nanna och slöt sig tätt intill Oskar.

— Ja, sade också han och slöt henne till sitt bröst.

— Nå, så Gud välsigne er då! tillade prosten och höjde sina händer öfver de ungas hufvuden.

— Gud välsigne er! repeterade prostinnan och omfamnade båda.

Det blef några minuters tystnad.

— Emma, började sedan prosten och räckte handen åt sin „gumma“, icke drömde vi om någonting sådant den bistra Februariqvällen 1815!

— Ack, nej, min Johan, min gode gubbe! Guds vägar äro underliga, suckade prostinnan och såg med innerlig tillfredsställelse på de unga.

— Nu, sade Oskar, återstår oss att beställa ringar.

— Först borde du väl ändå ha din fars tillåtelse, genmälde prosten.

— Nej, nej, fortfor Oskar, men jag vill ej, att vi skola begagna dem, förrän jag åtminstone *försökt* vinna min fars samtycke. Tante! *Farbror!* (med tillåtelse?) ni måsten båda vara mig behjelpiga . . . I stället för att sofva i natt, upp gjorde jag en plan . . . Men *flera* än vi måste bli delaktiga af densamma. Redan i dag ärnar jag skrifva ett bref med anledning deraf. När jag såder ett, tu, tre får en idé, brukar den vara bra och, om Gud vill, lyckas denna . . .

— Nåe? inföll prostinnan.

— Jo . . . Men det måtte väl ingen kunna höra oss, tillade Oskar och såg sig omkring, ty, finge min far den ringaste aning, så . . .

— Min käre Oskar, inga obehöriga öron finnas här, försäkrade prosten. Låtom oss höra din plan!

Oskar slog sig emedlertid ner såsom ordförande i det hemliga rådet, gjorde en kort inledning, derefter kom sjelfva afhandlingen och vann allmänt bifall.

Men . . . vår tid att få del af, hvad som här så hemlighetsfullt förehades, är ännu icke kommen . . .

TOLFTE KAPITLET.

— Min snälle Linderqvist, sade brukspatronessan Lind, i det hon uträckte sin hand till Nisse, då de båda omkring klockan sex på morgonen, dagen efter Oskars sednaste besök på Ljungö, sutto i en liten soffa framför ett med kaffe och „allehanda bakad mat“ försedt bord, du får inte bli borta många dagar! Hör du det!?

— Jaha, lilla Josephine, jag hör det, svarade Nisse, fattade hennes hand och kysste den.

— Jag kan nu mera inte trifvas, utan att jag ser dig.

— Det smickrar mig att höra.

— Jag tror allt ändå, du är litet ledsen öfver att skiljas ifrån mig i dag . . .

— Tycker du, att jag inte borde vara det då?

— Åhjo . . . Fast jag vet inte . . . Men du har i dag knappt sagt någonting annat till mig än: „God morgon Josephine lilla!“ och „Jaha“ och „Nehej“. Du har inte pratat och varit kry som vanligt.

— Jag är ju också aldeles nyss vaken och då är man vanligtvis aldrig riktigt munter. Dessutom har jag inte sofvit godt i natt.

— Hur så då?

— Jag har legat och tänkt på och drömt om mina gamle föräldrar, som jag nu innan qvällen hoppas få återse. Jag gläder mig rätt mycket deråt samt öfver de presenter, du varit så snäll och öfverlemnad åt mig till dem.

— Ack! tala inte om det! I höst, när vi bli gifta, så skola vi tillsammans resa till de gamle och då . . .

— Min lilla Josephine, återtog Nisse och drog en djup suck, man skulle vara af sten, om man inte hölle af dig. Med dig måste jag bli den lyckligaste menniska på jorden.

— Och ändå ser du så dyster ut!?

— Det är tanken på, att jag *har* och *får* dig att tacka för allt, som understundom gör mig vemodig . . .

— Min rare Nisse, säg inte så, då blir också jag ledsen. Hvem ha vi väl *alla* att tacka för *allt*, om icke Gud?

— Ja, Josephine, tillade Nisse och for med ena handen öfver pannan, liksom ville han dermed söka bortjaga någon dyster tanke.

— Och det är en pligt för den, som är lycklig, för den, som Gud skänkt mera här i verlden att söka göra andra lyckliga, att dela med sig. Och ack! huru ljuft att få göra det med den, man älskar! . . . Men säg mig: skall du nödvändigt resa ensam? Vill du inte ha åtminstone en pojke med dig?

— Nej, tack, min älskade Josephine, jag reser helst allena, så får jag bäst vara i fred, för att i min lilla karriol sitta och drömma om förflutna tider och om . . . *dig*.

— Som du vill då.

Kammarjungfrun inträdde och anmälde, att magisterns åkdon var framme samt lemnade ett bref till brukspatronessan, sägande:

— Detta lär ha legat i köksfönstret sedan tidigt i går mor'se. Ingen vet, hur det kommit dit, såvida inte den gamla tiggargumman, som var här, hade det med sig. Pigorna der nere trodde, det var ett gammalt bref och händelsen gjorde, att jag nu fick syn på det och, eftersom jag såg, att det var till patronessan, så . . .

Kammarjungfrun gick.

Brukspatronessan bröt brefvet och läste högt:

„Fru Brukspatronessa!

Någon, som mycket inträtter sig för ert och alla människors väl, har tagit sig friheten skrifva dessa rader. Betänk deras innehåll, men forska ej efter från hvem de kommit, ty det skall ändå *aldrig* lyckas er få veta! Ni är en god och ädel människa. Så icke hvar och en, som omger er.

Ni tänker gifva er, det vet hela församlingen, med informatorn i ert hus, en bondtölp, som sätter mera värde på edra *penningar*, än på er *sjelf*. Hvilken synd ni begår med att bli hans maka, vet ni kanske icke, för att ej tala om hvilket äktenskapligt lif ni, utan tvifvel, går till mötes med den grofhuggarn, „Nilses pojk i Bäckebotomt“, känd i orten. Att lasta honom är dock icke meningen. Må er själs ögon sjelfva öppna sig! Dender herr Nils Qvist, som vuxit ifrån sitt rätta namn och nu mera heter „Linderqvist“ har haft en fästmo, långt innan han såg er och har henne ännu. Att ni vill mörda hennes förmodade lefnadsglädje, och frántaga henne sin *älsklige* tillbedjare, bör man icke gerna kunna föreställa sig. (?) Fru brukspatronessa, ni rivaliserar med en fattig *korporalsdotter* ner från Hjotrakten. Hon heter *Hanna Rask* och bor hos högtärade herr Linderqvists föräldrar. För er finnes nog utvägar att öfvertyga er om sanningen häraf. Handla sedan efter tycke och smak! Men skyll er sjelf!

Ödmjukligen

en vän af det sanna, rätta och goda.“

— Får jag se på brefvet! utropade Nisse.

Icke utan en viss bestörtning lemnade brukspatronessan honom det. Han betraktade det. Stilen var förvänd, för att vara oigenkänlig. Papperet var groft och oskuret.

— Nåe, Linderqvist? började brukspatronessan och hennes barm häfdes våldsamt.

— Det kan inte vara från någon annan, än den förbaltgoxen Naschenius! återtog Nisse. Det är för att hämnas på mig för den straffpredikan, jag i förrgår höll för honom.

Ja, träffar jag den krakmandeln, så skall jag besvara brevet så, att han skall minnas både det och „Nilses pojke i Bäckebotomt“, det loftar jag. Jag undrar, jag, ändå, om inte fan skall kunna få fatt i honom till slut. Men vänta mig! . . . Det är emedlertid inte derföre, att du fått veta, min snälla Josephine, hvad som står i brevet, jag är ond, utan *sättet*, hvarpå det skett. Ack! du fege stackare, som aldrig törs gå öppet till väga! . . . Josephine, först efter min hemkomst från mina föräldrar hade jag tänkt berätta dig, hvad du nu vet; men läsarepresten har gått mig i förväg. Nyss tyckte du, jag såg så ledsen ut. Jag tänkte på mitt hem, på Hanna, på min barndomskärlek, min första kärlek och jag tänkte på dig, på min andra kärlek. Josephine, tro, hvad du vill, gör som det står i brevet: „handla efter tycke och smak!“ . . .

— Linderqvist, du älskar mig inte?

— Jo, inför Gud, så mycket mitt hjerta förmår älska, men . . . jag älskar också Hanna, det är sannt. Du vet, att jag ofta talat om henne för dig, fast kanske icke *fullt* uppriktigt. Men *du* skall bli min *maka* och hon, min snälla Hanna, hon skall bli min *syster*.

— Nej, *min* lycka skall inte, får inte skapa *hennes* olycka . . .

— Huru du vill då. Men det skall jag dock säga dig att, sedan jag nu en gång bestämdt mig för att gifta mig med dig, tror jag icke, jag skulle *kunna* gifta mig med Hanna. I hvilket fall, som helst, min älskade Josephine, så vet du, att jag hör till detder slaget af människor, som äro försedda med så kalladt *bondlugn*: jag *dör* inte under några omständigheter af kärlek; lika litet, som jag tror mig i stånd att lefva *endast* derutaf och derför. Jag är ingen riddare i så fall af „den sorgliga skepnaden“ och tänker ej att bli det.

— Ack, nej, min Nils, jag afstår inte ifrån dig: du är en *man*.

— Nå, då är ju allting bra! Godt jag vore här hos dig tillbaks igen! Om jag skall kunna hinna fram till qvällen, måste jag resa nu. Är du ond på mig, lilla?

— Nej, nej! svarade brukspatronessan och öppnade sin famn.

— Om min lilla Hanna, om min kärlek till henne och mina barndomsdrömmier, sade Nisse lösgörande sig från omfamningen, skall du få höra mera talas, då jag kommer åter.

— Usch! det der raa brevet! . . . Jag skall trampa det under mina fötter . . . återtog brukspatronessan.

— Nej, tack, min lilla vän, du skall tvertom gömma det, tills jag kommer hem igen, då jag skall uppvakta den högtänkte presten, vare sig han ännu ligger till sängs eller står på sina „kälkestakar“. Var nu inte ledsen, min lilla älskade! . . . Adjö med dig! . . .

— Nej, Linderqvist, res inte ännu! Jag vill tala med dig: jag tycker mig ha så mycket att säga dig. Dröj åtminstone någon timma ännu!

— Be mig inte, Josephine! Se ej på mig! . . . Jag vore färdig att *aldrig* resa ifrån dig. Dina ögon skulle kunna komma mig att glömma mitt samvetes röst . . . Jag måste hem, innan . . . innan vi riktigt förlofva oss, innan vi gifta oss. Derefter vore det försent . . . Till klockan sex var min resa bestämd; nu är hon en kvart öfver.

— Under toffeln, måste du åtminstone aldrig komma att stå, fortfar Josephine småleende, ty du har alltid din egen vilja.

— Anstår då inte detta en man, tycker du?

— Jo, och det är just detta, jag tycker om hos dig. Men . . . jag vet inte, huru det kommer sig, detder brevet har gjort mig helt underlig till mods . . . Tänk, om du aldrig mer kommer tillbaks till din Josephine och lille Herman . . . Ack! han behöfver få en far, en förståndig karl, som du.

— Tack för dina goda tankar om mig! Hvad dina fantasier, det du känner dig underlig till mods, beträffar, så hör detta till er fruntimmer: ni ären emellanåt precis som små, snälla, älskliga, bortskämda barn.

— Hvilka naturligtvis, tillade brukspatronessan leende,

böra uppfostras af den man, som kommer på hvars och ens lott. Men allvarsamt taladt, min snälle Nils, jag tänker på brefvet.

— Det förtjenar inte att tänkas på.

— Männe inte gubben på Björkersberg i rena förargelsen öfver, hvad han fick höra i förrgår här, i rena förargelsen öfver att hans planer med Oskar misslyckats, skrifvit brefvet? Hvad tror du?

— Nej, dertill är brefvet för dumt och gubben för hederlig.

— Hans stolthet har blifvit sårad.

— Må vara! Men major Hillerström är en ärans man. För öfrigt, huru skulle han kunna så väl känna mina förhållanden?

— Genom sin son, din vän Oskar.

— Det tror jag inte. Emedlertid, om du vill, som jag, lemna vi brefvet helt och hållet åt glömskan tills vidare och jag beger mig af.

— Ja, eftersom det inte lär vara värdt, att min vilja blir din lag, utan tvertom, så . . . Men kom för all del hem i veckan, är du snäll!

— På Guds magt!

— Hjertliga helsningar till dina föräldrar och äfven till . . . till . . . Hanna!

— Tack! En sak har jag glömt att säga dig och det är, att lille Herman inte får gå ut och leka i dag, innan han kan sin katekeslexa från i går. „Lilla mamma“ täcktes kanske sjelf denna gången höra sin „lille son“?

— Ack! Nils, på den minsta småsak tänker du, då det gäller någon af dina pligter.

— Ja, Gud gifve man alltid kunde uppfylla dem så, som man önskade! Farväl, min älskade Josephine! . . .

— Farväl! genmälde den unga brukspatronessan och ännu en hjertlig omfamning och en . . . kyss följde derpå.

I nästa ögonblick satt Nisse i en liten nätt karriol, dragen af en ståtlig springare, och det rullade af öfver gården, nedåt bruksbacken.

.

Klockan var omkring tio på aftonen, då Nisse anlände till den lilla „Stugan på kullen“. Ett hufvud stack fram i fönstret utåt vägen: det var gamla mor Qvist, som tittade ut. Åter ett hufvud: det var gubben sjelf. Nisse band hästen och steg in. Snart var han igenkänd af „mor“ och „far“. Återseendets glädje var hjertlig. Det första, Nisse öfverlemnade till sin mor, var en knippa med tjocka stearinljus, någonting som aldrig förr funnits i den lilla stugan. Ett tändes genast. Derpå gick Nisse åter ut och hemtade tvenne stora paketer i karriolen: den ena var en socker-topp, den andra ett halfpund kaffe.

— Och här är litet till skorpor åt mor! . . . Här litet till snus åt far! sade Nisse och räckte modren en tjugufemna och fadren en.

— Åh! Herre Gud! utropade gumman, betraktande sedeln.

— Gud välsigne dig, pojke! tillade gubben. Så ha vi ändå glädje af dig, fast du inte blef prest!

— Hvar är Hanna? frågade Nisse.

— Hon blef på eftermiddagen bjuden upp till mam-sellerna i prestgården, svarade mor Qvist. De och hon äro precis, som de vore syskon: aldrig kunna de vara ifrån hvarandra: för, är inte hon hos dem, så äro de här hemma hos henne. Lika vacker och snäll är hon nu, som förr. Kors! hvad Hanna nu skall bli glad!

Vid dessa ord var det, liksom en orm stungit Nisses hjerta. Han svarade blott med en suck.

— Jag har lust att gå och möta henne, sade han efter en stund.

— Gå då genvägen rakt igenom ängen uppåt efter bäcken, inföll gubben Qvist, för den går hon alltid.

— Men jag måste först ha in min häst, återtog Nisse.

— Det skall jag bestyra om, tillade gubben, gå du! Gudskelof! litet foder ha vi.

Far och son följdes åt ut. Gubben tog hand om ekipaget och Nisse skyndade den välkända lilla stigen uppåt genom ängen, öfver hvilken lian nyss gått. Höstackarne uppfyllde luften med sitt friska aromatiska doft.

Den lilla bäckens sorl samt en och annan förbisusande löfbagge var det enda, som störde tystnaden i den stilla qvällen.

Nisse hade redan kommit ett bra stycke uppåt, då han stannade, såg sig omkring och under en suck halfhögt för sig sjelf citerade ur „Frithiofs Saga“:

— „Allt är som förr, blott jag är annorlunda!“ . . . och vid dessa ord sänkte sig hans blickar tankfullt mot marken. Ja, så låter den odödlige skalden sin hjelte sucka „på sin faders hög“! . . . Så låter också mig nu mitt hjerta sucka på min barndomskärleks grafhög, den jag sjelf uppkastat! . . . Nej, jag har icke sjelf gjort det:

„Det går en frestare igenom lifvet,

Den grymme Nidhogg ifrån mörkrets verld“ . . .

Ja! en frestare: det är *qvinnan*; men ack! hon är ej från „mörkrets verld“. Nej:

Hon är från Breidablik,

Från Balders ljusa salar

Och Asaguden lik,

Som blott till *hjärtat* talar . . .

Men mannen ifrån Oden stammar,

Han hör de vise korpars röst,

Kan dämpa eld, hur än den flamar,

Med *viljans* Gejrsodd i sitt bröst . . .

En stackare till skald är jag . . . Ja . . . ena stackare, ena riktiga kråk äro vi karlar i alla fall, då frågan är om *qvinna* . . .

Den poesi-citerande och poetiserande Nisse stördes i sina grubblerier af tvenne lifligt samtalande. De när-made sig mer och mer. Han igenkände rösterna, ehuru han ännu icke kunde urskilja orden. Hans hjerta började bli litet oroligare: det var Hanna och . . . *Naschenius*. Nisse drog sig så småningom in åt ängen och dolde sig bakom en höstack straxt bredvid stigen: han ville icke så plöts-ligen öfverraska Hanna och ganska ogera sammanträffa med hennes följeslagare.

— Magistern kan omöjligen öfvertyga mig om, att Nils skulle vara sådan, som magistern säger, hördes Hanna påstå; det finns ingen, som känner honom bättre, än jag.

— Hvad jag har sagt, jungfru Hanna, genmålde Naschenius, är lika visst och sannt, som det, att jag i dag till min arrendator sållt min gård, hvarom jungfru Hanna hörde prosten och mig tala så mycket . . . Hi . . .

— Magistern får likväl förlåta, att jag hvarken kan, vill eller bör tro någonting ondt om Nils. Om han, liksom alla andra människor, inte alltid kan handla rätt, så vet likväl jag, att han alltid *vill* det rätta. Detta är tillräckligt för mig, för att alltid hålla honom kär och anse honom, såsom den der står mycket högre i alla afseenden, än både jag och många andra . . . som söka att nedsätta honom.

— Hm . . . lilla jungfru Hanna . . . *Jag* ser allting från religionens ståndpunkt . . . Hi . . . Som Paulus säger i Romarebrevets tredje och tjugonde: „Intet kött kan af lagsens gerningar varda rättfärdigt för Honom, ty af lagen känner man syndena.“

— Men flera gånger har jag likväl hört magistern sjelf predika om, att man bör döma sin nästa mildt och skonsamt.

— Det är visserligen sannt, fortfar Naschenius, i det Hanna och han passerade förbi höstacken, bakom hvilken Nisse stod. Men för all del gå nu, inte så förskräckligt fort! Det står väl inte för lifvet heller att komma hem till de gamle! Jag ville så gerna tala rätt mycket med jungfru Hanna. Men det förefaller mig alldeles, som jungfru Hanna vore rädd för mig och inte ville höra hvarken mina egna ej heller Herrans ord från mina läppar. Var så god och håll mig under armen, så gå vi litet jemmare!

— Nej, jag tackar! svarade Hanna och påskyndade ännu mera sina steg.

Nisse gick så smått efter.

— Jungfru Hanna sade, återtog Naschenius, som icke utan möda sökte följa henne, att jag sjelf mången

gång predikat, det vi skola döma mildt och skonsamt om vår felande nästa. Och huru skulle väl jag, en Herrans tjenare och vi alle, som äro „sändningebud i Christi ställe“, kunna säga någonting annat? Derföre kunna vi likväl icke underlåta att bestraffa synden och utpeka henne, hvar hon än träffas. Men . . . lilla jungfru Hanna! Hon vet inte, huru nära hon är mitt hjerta . . . Hi . . . en sann prest måste älska alla. Hon vet dessutom inte, hur ensam jag känner mig, det vill säga: hur ensam i verlden den alltid måste känna sig, som verkar för det goda, för ett högre mål; jungfru Hanna vet inte, säger jag, hur ensam den mången gång känner sig, som arbetar i Herrans vingård. Derföre är det så ljuft, när man träffar någon, på hvars hjerta man tror sig kunna verka . . . Ännu har jungfru Hannas lilla goda hjerta icke blifvit riktigt väckt af Guds förekommande nåd; men . . . vi skola hoppas det bästa . . . Gå då inte så fort! Jag har ännu mycket att säga. Låt mig icke så på hälleberget! . . . Men nu litet först om det rent verldsliga. Vi äro lika mycket lekamliga, som andliga, derför tar också det första ut *sin* rätt. Som sagdt är: Nils Qvist kan inte vara någon sann kristen, som, otrogen sin kärlek till jungfru Hanna, denna sin barndomskärlek, om hvilken far och mor Qvist ofta talat med mig, under det jag tjenstgjorde här i pastoratet, då jag ibland var nere och helsade på dem, då han, otrogen denna sin kärlek, nu vill, säger jag, skall och kan gifta sig med brukspatronessan Lind, efter hvilken han, öfvervåldigad af den farligaste af alla andar, nemligen högfärdsandan, denne djefvulens legodräng, nu låter kalla sig Linderqvist. Hvad jag säger, är sannt! Jungfru Hanna hade också varit alldeles för god åt honom, för god till maka åt en sådan man. Fast jag egentligen inte har med sjelfva saken att göra, så får jag likväl i förtroende till jungfru Hanna säga, att jag bestraffat honom för hans låga handlings-sätt: jag har skrifvit ett anonymt bref till henne, som tagit hans hjerta från jungfru Hanna och talat om, hurudan karl dender för detta *Nisse Qvist*, numera vice patron till Hammarbydal herr magister *Linderqvist* är.

— Magisterns hånande sätt att tala om Nils ger mig anledning tro, att magistern och han inte äro riktigt goda vänner. Hvar och en har sitt eller sina rykten om sig. Magistern är inte heller fri från sådane. Men jag önskar lika uppriktigt, lika hjertligt, att dessa måtte vara osanna, som de, magistern berättar om Nils.

Naschenius kom sig inte för på en stund.

— Jungfru Hanna är en god flicka, började han åter, hon tänker ingenting ondt om sin nästa. Jag högaktar henne. Jag . . . beundrar . . . Jag . . . Men vet jungfru Hanna, hvad som förestår mig i dessa dagar?

— Nej.

— Jag skall lemna mitt älskade fädernesland och allt, som är mig kärt, kanske för alltid och resa till . . . till . . . Ostindien, såsom missionär.

— Är det verkligen så?

— Ja, jungfru Hanna, redan i morgon bittida reser jag, reser jag till . . . till . . . hi . . . till Stockholm, för att der gå ombord på ett fartyg, som skall afgå, så snart jag kommer, direkt till . . . till . . . Himalaya.

— Himalaya!? . . .

— Jaha.

— *Direkt* till Himalaya?

— Precist direkt.

— Men Himalaya är ju en bergskedja, som ligger midt in i Asien!

— Himalaya! . . . Hi! . . . Kors så jag pratar! . . . Hima! . . . Him . . . Nej . . . nej . . . Sidney menar jag.

— Jaså, till Nya Holland!

— Ja! . . . Der skall jag utbreda ljuset, det sanna ljuset bland hedningarne. För en god sak, för himlens sak får man ej rygga tillbaka, äfven om det skulle kosta på. När det är en uppostring, då först är det en god handling, då först segrar anden öfver köttet och den gamla människan den gamle Adam dödas. Missionssällskapet har kallat mig och jag . . . lyder.

— Men allt detta talte magistern inte om i prestgården!

— Nej, det är missionsverkets och min hemlighet. Och jungfru Hanna är den enda, som för närvarande deraf fått del. Detta just till följe af det förtroende, jag har eller skulle kunna ha för jungfru Hanna. Ack ja, jungfru Hanna! . . . Stunden för vårt afsked nalkas och jag kan försäkra, att det ögonblicket skall bli mig svårare, än då jag i förrgår bjöd prosten Granlund och hans familj . . . hi . . . farväl.

— Säger magistern det?

— Ja, vid min heder. Jag är ock en svag människa, jungfru Hanna. Men låtom oss nu stadna här ett ögonblick!

— Nej, herr magister, det är sent på qvällen: de gamle kunde bli oroliga.

— Ack nej! Hör min bön!

Hanna saktade något sina steg, men stadnade ej.

Nisse, som fortfarande höll sig ett stycke efter, såg redan den lilla Stugan på kullen visa sitt tak mellan träden.

— Jungfru Hanna vill inte höra mig. För mig klappar intet hjerta i hela vida världen, tillade Naschenius med en ton, så sorglig, att den skulle gjort intryck på ett mindre känsligt sinne, än Hannas. Jungfru Hanna har dock ett hjerta och lycklig den, för hvilken det klappar! Men *han*, dender flåbusen Nisse, är ovärdig egandet deraf. Det är icke nog med att jungfru Hanna har ett ädelt, oskuldfullt, godt hjerta, jungfru Hanna är vacker, ja, skön! Hvarje man, som ser henne, jungfru Hanna, skall omöjligen kunna afhålla sig ifrån att . . . *älska* henne . . .

— Så anstår inte en Andans man att tala, herr magister, genmålde Hanna.

— Stadna då och hör en olycklig människas ord! fortfor Naschenius och fattade Hanna om lifvet. Tillåt mig följa med in!

— Gerna, svarade Hanna mildt och sökte göra sig fri från hans arm, om de gamle bara äro uppe, så . . .

— Jag bryr mig inte om de gamle. De få ligga och sofva, om de vilja till domedag, blott jungfru Hanna är vid min sida. Låtom oss sakta smyga upp på det lilla

vindsrummet, så att vi inte väcka gubben och gumman, sedan kunna vi sitta deruppe och språka, till solen går upp bortom Omberget och kastar sina gyllene strålar på Vetterns vågor . . .

— För far och mor Qvist behöfver ingen smyga. Äro de, som sagdt är, ännu uppe, så må magistern mycket gerna stiga med in. I motsatt fall skulle jag tro, att magistern alls inte önskar det.

— Jungfru Hannas etikettsprinciper äro alldeles för stränga.

— Det tror jag inte. Men jag får upplysa magistern om, att, ehuru allt, hvad etikett i egentlig bemärkelse vidkommer, är främmande för den lilla stugans innevånare, så finnes der inne dock både känsla för och begrepp om det *passande* och brukliga. Tackar för sällskapet! Jag önskar magistern all möjlig lycka på den långa resan! . . .

Nu voro de framme vid stugan. Det lyste derinifrån och kaffebrännar'n hördes ruskas ganska lifligt under samspråk de gamle emellan.

— Jungfru Hanna! återtog Naschenius och fattade häftigt hennes hand, jungfru Hanna har icke förstätt mig, eller också inte velat förstå mig . . . På Nils är ingenting vidare att hoppas för jungfru Hanna . . .

— Nå ske Guds vilje! Nilses lycka sätter jag före min egen.

— Han har redan för längesedan valt sig en annan brud och älskar således icke mer jungfru Hanna. Men jag, jag älskar jungfru Hanna af hela min själ af allt mitt hjerta och af all min häg. Jag älskar jungfru Hanna så, som jag ännu aldrig älskat någon. Vill jungfru Hanna blifva min maka? Vill jungfru Hanna följa mig . . . hem och i morgon bittida till? . . .

— Nej, herr magister, nej!

— Jo, Hanna! säg, att du älskar mig och följ mig, ty endast du skulle kunna frälsa min själ från helvetets eld, från den evigt brinnande svafvelsjön, hvarest är gråt och tandagnisslan . . .

Nisse, som obemärkt närmat sig skådeplatsen för den *varma kärleksförklaringen*, besparade Hanna ett ytterligare nej, i det han röt till:

— Lär och lef, som en *rätt kristen*, din galgfogel, så „frälsar du dig sjelfvan och dem, som dig höra!“

Naschenius studsade vid dessa oväntade ord tillbaka, liksom han fått en elektrisk stöt.

— Nils! utropade Hanna och kastade sig i hans famn.

— Min lilla Hanna! suckade Nisse och tryckte henne till sitt hjerta.

Gumman Qvist syntes i fönstret, torkande med ena handen imman från rutorna och ruskade med den andra hurtigt på kaffebrännar'n.

När Nisse och Hanna sågo sig omkring, var Naschenius redan försvunnen.

— Ack! jag tror, började Hanna, att himlen i detta ögonblick skickade dig hit.

— Nej, svarade Nisse, mitt hjerta, mitt eget hjerta har skickat mig hit. Men jag är kanske inte välkommen till dig, Hanna? . . .

— Ack jo!

— Jag kanske får „*smyga*“ mig med dig upp på det lilla „*vindsrummet*“?

— Du hvarken behöfver eller vill *smyga*. Gud! hvad de gamle skola vara glada! Men kom låtom oss skynda in, så jag får se, om du är dig lik!

— Nej, Hanna, låtom oss då heldre sätta oss på det lilla gungbrädet, som jag ser här straxt bredvid.

— Som du vill.

Hand i hand gingo Nisse och Hanna och satte sig på gungbrädet, som låg på sina bockar straxt intill stugans gafvelfönster, hvarifrån eldskenet föll de båda unga rakt i ansigtet.

— Ack, du är ju dig lik, alldeles lik! sade Hanna, i det de satte sig.

— Tror du det? återtog Nisse i allvarsam ton.

— Ja, svarade hon och klappade honom på axeln. Men du ser ändå inte riktigt glad ut. Kanske *du* inte tyckte, det var roligt återse *mig*?

— Jo, min lilla Hanna, återtog han, slöt sin arm kring hennes och tryckte en kyss på hennes hand.

— Aldrig kan du tro, hvad magister Naschenius sagt om dig!

— Jag har hört allt eller åtminstone största delen.

— Hur är det möjligt?

— Jag har gått efter er hela vägen.

— Ja, men är det inte förfärligt att vilja så beljuga sin nästa!?

— Men, om han nu inte har ljugit? . . .

Hanna betraktade Nils.

— Hanna lilla, om han nu inte har ljugit, fortfar Nisse, hvad säger du då? . . .

— Ack! Nils, hvarför skall du tala så? . . .

— Hanna! du vet, att jag icke är i själ och hjerta dålig. Deruti har han således haft orätt. Men . . . må först Gud och sedan du, du min älskade Hanna, förlåta mig! . . . det andra är sannt. Hanna! Kan du, vill du hädanefter blifva endast min *syster*? . . .

Ett par stora tårar tillrade ner öfver Hannas friska kinder. Utan att säga ett ord, slöt hon sig sakta till Nisses bröst.

— O! Gud! sade han, liksom för sig sjelf, gif mig styrka! . . . Jag älskar dem båda! Om jag kunde väga mina *känslor* för dig, Hanna, och för *hennes* på guldsvigt, skulle helt visst vågskålen stå jemt, men se . . . så kommer *förnyttel* och nedtynger den ena! . . .

— Nils! återtog hon med den kraftigaste sjelfbeherrskning, Gud skall gifva mig styrka att blifva din "*syster*".

— Om du det vill, bed mig då ögonblickligen lemna dig, bed mig resa härifrån redan i qväll, eller . . .

Hanna såg på honom med en blick, som gick till djupet af hans hjerta.

— Se inte på mig, Hanna! fortfar han med bruten röst. Var inte vänlig emot mig! . . .

— Jo, *alltid*, svarade hon. Mina aningar, mina dystra aningar ha nu slagit in . . . Min lycka hade blifvit för stor . . . Jag skulle kanske inte hafva kunnat burit den rätt.

— Om du anser fattigdom och lycka för detsamma, Hanna, då hade lyckan blifvit vår lott. Själen, min Hanna, kan lefva af kärlek, men icke kroppen. Jag är tyvärr! gammal bekant med fattigdomen och den, som på så nära håll, som jag, skådat den skröpliga figuren, räcker honom icke gerna handen, då han vill gå sin väg. Det materiella står i samma förhållande till lifvets sanna njutningar, som roten till den doftande blomkalken. *Vi* ega ingenting, jag är ingenting och kan ingenting bli . . . utan pengar. Huru lefva gift, såsom informator? Hvilket lif hade väl väntat oss? Alla mödor, alla försakelser, alla bekymmer . . . männe vår kärlek skulle kunnat uppväga dem? . . .

— För mig, Nils, för qvinnan uppväger kärleken allt; men inte för dig, inte för mannen.

— Nu deremot ser jag en i alla afseenden ljus framtid icke allenast för mig sjelf, utan också, åtminstone i ekonomiskt hänseende, för dig, min älskade syster, och för mina gamle snart orkeslösa föräldrar, hvilka annars säkert skulle slutat sina dagar i fattigstugan. Genom dig, genom det att du uppoffrar din kärlek, Hanna, kommer jag i tillfälle att återgälda mina käre föräldrar, hvad de gjort för mig. I stället för att *två* möjligen kommit att föra ett *drägligt* lif, *kunna* nu *fem* blifva lyckliga. Allt kan dock ännu ändras. Säg blott, att du *vill* det och det skall ske.

— Nej, nej, Nils! Jag vill vara din syster.

— Tack! Tack, Hanna! Din kärlek till mig är en rätt kärlek. Du är ädlare, du är bättre än jag. Men Hanna, icke får du sörja öfver, att jag inte är *din* make! Underligt är människohjertat eller ock mitt en abnormitet: jag älskar dig och Josephine lika mycket på samma gång och jag skulle . . . Gud förlåte mig, min synd, om det är någon! . . . kunna vara i stånd att gifta mig med er begge två. Men denna min dubbla kärlek marterar ständigt

min själ. O! måtte jag kunna glömma, någorlunda kunna glömma *en* utaf er! Jag svär vid Gud och allt, hvad he- ligt är: jag älskar icke Josephine för hennes pengar; men mitt förnuft pekar med sitt aldrig missvisande finger på min kärlek till henne, då deremot mitt samvete säger: du handlar orätt mot Hanna! Tro mig, Hanna, inom mig, just uti min egendomliga dubbel-kärlek, känner jag mig straffad för den- samma . . . Men, Hanna, må du blott kunna förlåta mig, glömma vår gemensamma barndomsdröm och minnas mig endast, såsom din bror! . . .

— Ja, jag skall, jag vill försöka, svarade hon och dolde sitt ansigte i händerna.

— Jag vet, fortfor han, att ditt hjerta fått ett hårdt slag . . . Blygs ej för dina tårar. Hvad du känner, känner jag i dubbelt mått. Men känslan får inte beherrska en *man*.

— Icke heller en *qvinna*, tillade Hanna mildt och tog händerna från ansigtet.

— Hanna! din själ är en engels själ.

— Säg icke så, Nils! Hela min själs daning är ditt verk: ingen god tanke, ingen ädel känsla uppstiger hos mig, som jag icke har att tacka dig för. Skulle jag då icke härför vilja visa dig *min* erkänsla, vilja uppoffra min kärlek *till dig för dig*?! Ack jo!

— Hanna, min snälla Hanna, sade Nisse, drog af sig en slät guldring och satte den på Hannas högra ring- finger, låt då denna ring blifva ett *minne* af vår kärlek! Sjelf har jag för öfver ett år sedan fått ringen utaf . . . brukspatronessan Lind; men ej såsom ett minne af *henne*, utan af hennes son, min lille discipel. Nu är dock denna ring din, ifall du vill bära den . . .

— Ack, Nils, skulle jag icke vilja bära den, då jag fått den af *dig*! sade Hanna, utan att kasta en blick på ringen.

— Gud välsigne dig, Hanna! . . . Du är starkare än jag! . . . Låtom oss gå in! . . .

Båda stego upp.

Nisse fattade Hannas hand: den var iskall.

— Du får säga allt åt mor och far, sedan jag är rest, fortfor Nisse, i det han lade handen på nyckeln till stugudörren. Inom några timmar reser jag härifrån: jag kan icke stadna, jag kan icke se dig, Hanna, utan att . . .

Nisse öppnade dörren. Hanna och han stego in.

Det var redan öfver midnatt. Der inne såg dock så lifligt och trefligt ut. Nattens svalka gjorde den sprakande brasan i spiseln obesvärlig. Kaffepannan stod på hallen och sjöd. En duk låg på det stora slagbordet vid gafvelfönstret. Fyra stycken koppar med sina små tennskedar uti, stodo, liksom väntande på det Brasilianska extraktet i pannan. Mor Qvist sysslade i skåpet med grädda, smör och bröd och far Qvist satt på soffan med sin lilla snugga i munnen och malde kaffe. I den gamla sparrlakanssängen låg en stor svart och vit katt och sof godt på sitt öra. Det gamla uret i sitt blåmålade fodral knäppte sina bastanta „tick, tack“. I fönstret utåt landsvägen stod fullt med blomkrukor och öfver dem hängde en liten grönmålad bur, hvori syntes tvenne stycken kanariefoglar, som, förvånade öfver ljuset i stugan denna tid på dygnet, dragit näbb ur vingen och nu makade sig än hit och än dit på sina pinnar. De gamle sågo så glada och belättna ut, då de båda unge inträdde.

— Nå Gudskelof, att du ändå fick fatt i henne till slutet! sade mor Qvist och skrufvade litet på den hvita „hårstryken“, som omslöt hennes hufvud.

— Det var ena fasliga barn att hålla sig ute länge! tillade gubben Qvist. Vi trodde riktigt, att vi inte skulle få se er, förrän framemot dager, efter som J inte hördes af.

— Men Herre Gu'! fortfor gumman leende, J sen då riktigt ut, som J varit upphängda och nerlösta begge två. Annat var det på den tiden, far der och jag fingo fatt i hvarandra i vår ungdom: vi voro så, att vi kunde hoppat öfver både tak och väggar. Men vänta litet! J skolen nu få hvar sin kopp godt kaffe, så blin J allt litet muntrare.

— Ja, Gu' välsigne dig, Nils, som har haft så mycket rart hem till oss gamle stackare! inföll gubben och skakade ihop bönorna i kupan.

— Siså, nu är det färdigt! återtog gumman och slog upp kaffet. Fasligt, hvad du ser blek ut, kära tös! . . . Så barn, krusen nu inte! Dricken medan det är varmt, så får du gå och lägga dig se'n, stackars gosse. Jag tänker, du är nog trött af den långa resan. Hanna får flytta ner till oss i natt, för det är väl inte riktigt pasérligt att släppa er tillsammans der uppe på kammaren.

— Åh, du är enfaldig mor, inföll gubben, hvad skulle det kunna göra! Men det är sannt, der finns inte mer än en säng . . . Jaja, som du säger mor: det är väl kanske så godt, att Hanna ligger här nere hos oss.

— För mig behöfver mor och far inte tänka på någon liggplats för i natt, sade Nisse; bara hästen har ätit litet, så . . . får jag ge mig af.

— Hvad säger du, käre Nils! utropade gumman. Skall du resa i natt igen?

— Ja, mor.

— Hva' katten skulle du då hemma och göra? höll jag på att säga, inföll gubben och satte kaffevarnen ifrån sig. Nej, se det sker då inte, att du kommer här ifrån i natt, så mycket är då säkert.

— Jo, far, jag måste.

— Har man skulla hört! . . . fortfor gubben.

— Hvad säger *du* om det, Hanna? frågade gumman.

— Eftersom han inte vill stadna, så . . . svarade Hanna och svalde sina tårar.

— Så! nu kan jag förstå, hvarför du ser så olycklig ut, kära tös, fortfor gumman. Men, Nils, det är då riktigt obeskedligt af dig, när du inte varit hemma på så länge! . . .

— Jag hoppas att snart komma tillbaks hit igen.

— Ja, men i alla fall, käre Nils, återtog gubben, du kan väl veta, att både mor, Hanna och jag ville ha dig här hemma några da'r. Det är ju så sällan vi träffas!

— Det skall nog bli oftare härefter, far.

— Jo, nog vore det roligt, det förstås; men . . .

— Kära ni, upprepade gumman, ni glömmen ju alldeles af kaffet!

Detta intogs nu. Endast de båda gamle tycktes riktigt njuta af den kära drycken. För Nisse och Hanna gick det trögt. Man språkade derefter ännu en half timma till och slutligen läto de gamle, ehuru med möda, öfvertyga sig om de trängande skälen till Nisses snara återresa, hvilka bestodo dels deruti, att det var brukspatronessans häst, och dels deruti, att Nils icke längre än till påföljande afton kunde få vara ifrån sin lärjunge. Med den innerligaste ömhet möttes dock vid föregifvandet af dessa skäl Nilses och Hannas blickar.

— Nej, stadnade jag här längre, hviskade Nisse till Hanna, så skulle jag aldrig mer kunna återvända till Hammarbydal! . . .

— Nils, res då! hviskade hennes läppar, fast ögonen sade raka motsatsen. Men skrif snart till din . . . din syster Hanna! . . .

— Kan du se mig här tillsammans med min hustru? frågade Nisse.

— Ja, blef Hannas hviskande svar, man kan allt, hvad man vill.

— Nej, Hanna: jag ville, jag hade bestämdt mig för att stadna här åtminstone en dag; men . . . jag *kan* inte.

När klockan var mellan två och tre på morgonen stodo Nisses karriol och häst åter för dörren. Gubben hade lagat allt i ordning, för att Hanna och „mor“ skulle få språka litet vid „gossen“.

— För se, om fruntimmers-menniskor inte få tala, när den talangen faller på dem, så kunna de inte berga sig, påstod han, der han stod och höll hästen vid tygeln.

Mera tyst och slutet och med mera rörelse än nu hade Nisse aldrig lemnat den lilla, kära „Stugan på kullen“. Men ingen visste hvarföre, mer än Hanna.

— Jag kommer snart tillbaks och skrifver dessutom, så fort jag kommer hem, sade han till Hanna, i det han tryckte hennes hand.

Icke en enda tår syntes vilja framtränga ur hennes ögon; men hon var blek, som ett lik.

Ännu en gång räcktes handen åt de gamle.

— Gud vare hos dig, käre Nils! sade gubben.

— Huru långt tänker du fara i natt? frågade gumman, som tillika med Hanna stod på den lilla förstugubron.

— Så långt hästen orkar gå, mor, svarade Nils, i det han steg upp i karriolen och fattade tömmarne.

En lätt dimma uppsteg ur sjön och utbredde sig öfver hela nejden.

— Jag är riktigt ledsen för, att du skall sitta och åka alldeles ensam öfver den svarte, fule Svemon så godt som midt i natten, sade gumman.

— Åh, Gud är med oss alla och öfver allt. Farväl! . . .

Nisse svängde ut på landsvägen och det bar af. Sålänge ännu hästens hofslag och karriolhjulens rullande hördes, stodo stugans inneväanare ute. Snart blef dock allt åter tyst och stilla.

Hanna önskade de gamle en god natt och ilade upp på sin lilla kammare. Der var all beherrskning förbi:

— O! kunde jag blott tänka på någonting annat, än på . . . *honom* och det *förfutna!* . . . snyftade hon. Ack! vore han en dålig människa, så att jag kunde låta bli att älska honom! Men det är han inte. Heldre skulle jag vilja gå verlden omkring och tigga mitt dagliga bröd och de trasor, jag behöfde för att skyla mig med, än att för alltid vara skiljd från honom! Hvad skall jag ta mig till? O! Gud, hvad har jag gjort, eftersom Du pålagt mig ett sådant straff? Men hur kunde jag visa mig, som en sten emot honom, då han sade mig allt? Jag vet det inte, jag vet det inte; men likväl gjorde jag det. Men jag vill sofva och sedan vakna och då är ju allt blott en dröm . . . Ja, jag har drömt . . . Det kan inte, det får inte vara annat, än en dröm. Hur lycklig måtte inte *hon* bli, hur god, hur englaren måste icke hon vara, som får en *sådan* man! . . . „Kan du se mig här tillsammans med min hustru?“ frågade han. „Ja“, svarade jag. Men, nej, nej, jag känner nu, att jag inte skulle kunna det. Derfor . . . Härvid blickade hon ut genom fönstret: dimman thronade ännu öfver „Guldkrokens“ ängder. Derföre, fortfor hon, vill jag . . . nej,

jag vill inte, men jag *skall* följa honom, som bjöd mig sin kärlek, fast jag aldrig skall kunna älska honom. Jag skyndar till honom, som sade, att jag skulle frälsa hans själ från . . . Med Söderhavets böljor skall jag från Nya Holland, från Sidney skicka helsningar till norden, det kalla, det kära nordn . . . Men kanske kommer jag nu för sent? Jag vill likväl försöka . . . Men jag vet inte, hvad jag vill . . . Jo, jag går, jag skyndar till magister Naschenius. Kanske är han icke sådan, som de i prestgården sade. Men hvad skall han tänka, hvad skall han tro, då jag nu kommer till honom? . . . Det bryr jag mig inte om . . . Han skall gå med mig hit, vi skola omtala allt för de gamle och jag reser med honom. Men hvem skall sedan sköta dem här nere och prata med dem eller läsa för dem, när de sitta och äro ledsna? . . . Nils, den snälle Nils, har ju lofvat att komma ihåg dem? . . . Ja, jag går . . .

Först, då hon fattade i nyckeln till dörren, erinrade hon, att hon ingenting hade på hufvudet. Hon steg tillbaks, fann en liten svart „silkeschalett“, hvilken hon knöt om sitt förgråtna ansigte och ilade sakta ner för trappan. Genom att ett ögonblick lyssna utanför de gamles dörr, öfvertygade hon sig om, att de sofvo. Hon fränsköt regeln på förstugudörren och öppnade den helt sakta . . .

— Hoja! . . . hördes i detsamma en röst från landsvägen, hvarpå tvenne åkdon skönjdes genom dimman. Grinden till gården öppnades och de båda ekipagera körde fram till förstugudörren, der Hanna stod.

— Nils!!! du kommer tillbaks! utropade hon och sprang ut på gården.

— Ja, svarade Nils, ty det var verkligen han, men jag kommer inte ensam. Här, Hanna lilla, ser du en gammal bekant, som innerligt längtar att få sluta dig till sitt hjerta; det är *min* vän och din . . . och din vän, Hanna, herr löjtnant Oskar Hillerström. Vi möttes straxt här borta och han nödgade mig att vända om.

— Hanna! utropade Oskar, vet du, att du har en bror? . . .

— Ja, svarade Hanna och pekade på Nils, han står der . . .

— Nej, Hanna! . . . fortfor Oskar och omfamnade henne, jag, jag är din bror, och du, du är min syster, min älskade syster . . .

TRETTONDE KAPITLET.

Det var den 28:de Juli: major Hillerströms 65:te födelsedag.

Oskar hade redan tidigt på morgonen i full uniform uppvaktat och gratulerat sin far och då tillika tillkännagifvit, det han önskade kl. åtta på aftonen se sin far på en liten anspråkslös sexa bland några bekanta ute på Svanön. Majoren, som den dagen var vid synnerligen godt lynne, smålog, tackade och lofvade att med nöje efterkomma sin sons önskan.

— Men pappa får vara snäll och nöja sig med att på lille Balder och endast eskorterad af mig em- och débarquera.

— Det är bra, min gosse. Tack för det du kommit ihåg, att det i dag är min födelsedag! Nu på några år ha vi icke firat den tillsammans och så serdeles många gånger till torde den väl inte komma att firas: „hvar människa skall ändock en gång dö!“ . . .

Om det, som för några veckor sedan förefallit mellan far och son, hade ej ett ord sedan dess blifvit nämndt.

Emedlertid var under loppet af dagen en liflig kommunikation mellan den lilla täcka ön och fasta landet, icke allenast vid Björkersberg, utan också vid Ljungö

och Hammarbydal. Ljungsjöns hela flottilj, bestående af trenne stycken segelbåtar och lika många ekor, hvilka med mer eller mindre skäl samtliga kunde föras till denna sorts farkoster, som benämnas „dränkhoar“, syntes, serdeles på eftermiddagen, kryssa fram och åter. En amiral med hundra segel under sitt befäl skulle icke med mera välbehag kunnat åse de skickligaste manövreringar under ett sjöslag, än Oskar, då han från trappan på Björkersberg betraktade lifligheten på den lilla insjön, hvari Svanön med sina små lummiga björkar, pilar och alar stod, liksom en bukett, speglade sig i vattnet. Midt på ön syntes en lång stång och på denna svajade en fana. Rundtomkring ön låg, liksom ett gult band: det var den lilla terassformiga stranden, som blifvit beströdd med sand. Säfven och de hvita neckrosorna, som för öfrigt omgäfvö ön, stodo, såsom förtrollade skildtvakter, omkring en sjödrottningens borg.

Den hemlighetsfulla „plan“, som Oskar sade sig ha uppgjort under natten „i stället för att sova“ och uti hvilken han dagen derpå invigde prosten och prostinnan Granlund samt Nanna, skulle nu utföras, och . . . få vi således här del af densamma.

Klockan var emellan åtta och nio på aftonen. På den lilla insjöns lugna spegel syntes icke mer något segel, ingen farkost. Den lätta vind, som under dagens lopp krusat den blåhvita ytan, hade nu stillnat af. Solen var nyss försvunnen bakom den täta furuskogen ofvanför Ljungö. Arm i arm kommo major Hillerström och hans son ner från stora byggningen på Björkersberg och ställde sina steg åt bryggan vid sjön, der den lilla båten låg.

— Halt! sade Oskar smäleende, drog upp och aflossade en pistol.

Skottet genljöd kring stränderna. Innan ljudet af det sist upprepade ekot bortdött, syntes en grön, en röd och en hvit lykta glida upp till spetsen af stängen på Svanön.

— Siså, pappa, nu är fyren tänd. Låtom oss gå ombord och sätta kurs på den! sade Oskar, hoppade ner i båten och räckte handen åt sin far.

Majoren anvisades plats vid styret och sjelf satte sig Oskar vid årorerna.

— Det här var ju ett riktigt roligt påhitt utaf dig, käre Oskar, sade majoren, fattande i styrkulen.

— Mätte pappa blott bli belåten med *hela* min lilla tillställning! fortfor Oskar och tog åter upp sin revolver.

Tvenne skott, ett från hvardera sidan af båten, af-fyrades och insvepte båten i ett moln af krutrök. Fyra dundrande skott, som följde omedelbarligen på hvarandra, besvarade från Svanön Oskars salut.

— Nå, allting klart! sade Oskar, liksom för sig sjelf och fattade årorerna.

Båten gled raskt af mot Svanön, hvilken, liksom genom ett trollslag, syntes i ett nu eklärerad af en mängd kulörta lampor.

— Tack Oskar! Tack min gosse! sade majoren. O! det är charmant! Ro sakta, så att jag riktigt får njuta af den herrliga anblicken!

— Nej, „framåt! framåt! på ljusets bana!“ genmälde Oskar glädligt och tog ännu kraftigare tag med de gröna och hvita årorerna.

De voro framme: „Balder“ strök upp under ett hvalf af löf på stranden af den lilla ön, der allting var tyst och ingen människa syntes till. Oskar lässade åter tvenne skott, just som båten hade stadnat. Härpå läto två kanoner från öns baksida åter höra sina stämmor. Oskar och majoren stego i land. Midt framför dem syntes ett draperi af rödt tyg i form af en ridå, å hvilkens midt var af löf och blommor anbragt ett kolossalt „65.“ Alldeles invid detta draperi, denna ridå, stod på en liten uppbjörning en likaledes med grönt och blommor sirad länstol, liksom en thron, till hvilken Oskar beledsagade sin far.

— Åskådarnes antal är åtminstone snart räknadt, skämtade majoren, i det han intog den anvisade platsen.

— Men de spelandes deremot så mycket större, tillade Oskar, som i detsamma klappade tre slag i händerna.

Draperiet klöf sig midt i tu och å den provisionella, serdeles smakfullt ordnade, theatern tedde sig för majorens förvånade blickar under en bländande belysning följande tablå: i fonden, som bestod af öns egna träd, en tribun, omgifven af eklöf och nedanför denna på en turkisk matta syntes tvenne féelika qvinnor, den ena klädd i blått, och hållande i ena handen ett litet kors af blommor samt föreställande tron, detta var Hilma Svanefält, den andra bar en grön dräkt och höll i sin ena hand ett litet af gröna qvistar bundet ankare, hon föreställde hoppet, detta var den unga enkefru brukspatronessan Lind; framför „trons“ och „hoppets“ fötter låg „kärleken“ på knä, en liten vacker gosse, med en vit bindel för ögonen, ett koger på axeln med sin pil och båge färdige att användas på „Dagens konung“, majoren, åt hvilken pilen syntes riktad af den skälmske Amor, hvilken var brukspatronessans son, Herman; kärleken omgafs vidare af trenne personer: den ene var prosten Granlund, den andra prostinnan, hvilka båda utsträckte högra handen mot den anbragta thronen, å hvilken major Hillerström satt; emellan sina föräldrar, dock ej så, att Amor skymdes, låg Nanna, hvitklädd, på knä med sammanknäpta händer och blicken riktad mot himlen, hon föreställde „bönen“.

Det hela gjorde ett djupt intryck på majoren: han tyckte sig *vilja* igenkänna både „tron“, „hoppet“ och „kärleken“, äfvensom de två, emellan hvilka „bönen“, oskuldsfull och skön, som en Raphaels madonna, syntes; men . . . han igenkände likväl ingen.

Under tystnad tryckte han varmt handen på Oskar, som stod vid hans högra sida, utan att observera det en annan ung man utgjorde hedersvakt på hans venstra. Denne var Gustaf Almroth, iklädd frack och vit halsduk.

Tablåen förblef emedlertid, som den var, men från sidan af scenen inträdde kapten Svanefält, uppsteg på tribunen i fonden och gjorde en bugning för sin gamle vän och kamrat, majoren, som vid denna nya öfverraskning genom en liffig applåd tillkännagaf sin tillfredsställelse.

Kapten Svanefält började derefter sålunda:

— Kallad af omständigheterna och uppmanad af mitt eget hjerta, uppträder jag i dag, såsom talare, för att, oakadt vi alla här veta dagens betydelse, dock i få ord tolka, hvad vi alla känna med anledning deraf.

Den lilla tablåen här nedanför är snart uppfattad: den behöfver ingen förklaring. Svanön har i dag blifvit vald till skådeplats för gamla vänners hyllning åt Honom, som i dag fyller sina 65 år. Å alla härvarandes vägnar gratulerar och lyckönskar jag min högtärade, käre vän, herr majoren och riddaren Wilhelm Hillerström, den gamle veteranen från 1813 och 14 års krig. Hell dig, vän och stridskamrat! Mätte din lefnad blifva lika lång, som den varit gagnelig! Ja, sjelfva döden måste ha respekt för att närma sig ett så ädelt, redbart och för allt rätt, sannt och godt varmt klappande hjerta, som ditt! Men . . . vi må nu vara hurudana som helst, så hinna oss dock åren. Då finna vi i hjertats frid och i våra barns lycka vår egen. Hvad de göra, tänka eller känna, då det icke är rakt diametralt emot förnuftet, böra vi gamle icke sätta oss emot. Jag har aldrig gjort det och du, bror Hillerström, skall icke heller göra det, derom är jag öfvertygad. Och är det derföre min och allas vår innerliga bön till dig, att du med din faderliga välsignelse helgar din sons, löjtnant Hillerströms kärlek till mamsell Nanna Granlund, som nu ligger framför dina fötter, en personifierad bön, samt att du räcker en försonlig hand till de gamle bekanta, prost-innan och prosten Granlund, hvilka båda nu gått dig till mötes mer än på halfva vägen. Uppfyll min och allas vår begäran och denna dag skall få en trefaldig betydelse: en födelse-, en förlofnings- och en försonings-dag! Fritt har ordet alltid varit i nordmannalag, derföre har också jag nu talat ur skägget. Lefve herr majoren Hillerström! . . .

— Hurrah! hurrah! hurrah! skallade det i korus.

Hvarje figur i tablåen fick på en gång åter lif: alla gingo majoren, som vid det trefaldiga hurraht lemnade sin plats, till mötes på sjelfva scenen, alla gjorde „les honneurs“ för honom, under det kanonerna dundrade längs bak i fonden.

— Tack, min bror, min redlige bror! sade majoren, icke utan rörelse, till kapten Svaneålt, då de vänfast skakade hvarandras händer.

— Herr major! inföll prostinnan Granlund med darrande röst, er förlåtelse?

— Ha! fru prostinna, ni syftar på gammalt . . . Jag märker, att ert minne sviker *er* lika litet, som mitt minne *mig*. Min *muns* förlåtelse har ni icke, förrän *ringen med svarta stenen* åter *hel* sitter på min hand . . .

— Nåväl, herr major! Se här! fortfor hon, drog upp den lilla röda saffiansväskan, hon bar på halsen, öppnade den med darrande händer, upptog *ringen med svarta stenen*, som nu låg *hel* deruti, fattade majorens hand och satte ringen derpå.

Majoren ryckte till sig handen, drog af ringen, betraktade den inuti, betraktade den utanpå och satte den åter på sitt finger.

— Emma! sade han, fattande prostinnans hand, det är verkligen samma ring, det är *ringen med svarta stenen*! . . . Ett *löfte* har jag ännu aldrig brutit . . . Mitt hjerta har längesedan förlåtit allt och nu . . . nu . . . skola också mina läppar bekräfta det: lika gerna, som jag af Gud vill ha förlåtelse, lika gerna förlåter jag nu, hvad du en gång bröt mot mig . . .

Härvid slöt han prostinnan till sitt bröst och räckte derefter sin hand till prosten.

— Oskar! . . . Nanna! . . . ropade majoren.

De kommo med af innerlig glädje klappande hjertan fram till den gamle, som räckte en hand åt dem hvar.

— Ni, fortfor han, ären rosorna på de gamla murkna stammarna . . . Er tid *är*! . . . Vår har *varit*! . . . Jag vet, att J älsken hvarandra . . . Bror Granlund, (så endast anstår oss att hädanefter tilltala hvarandra!) bror Granlund, är det i enlighet med *din* vilja? . . .

— Ja, *bror* Hillerström, svarade prosten och lade sin hand på majorens axel.

— Nå, återtog majoren och slöt Oskar och Nanna

på en gång i sin famn, Gud vare då nu och alltid med eder, mina barn! . . .

Några ögonblicks helig tystnad följde härpå.

— Min plan lyckades ju fullkomligt! jublade Oskar. Mina djerfvaste förhoppningar ha gått i fullbordan! . . . Tack, min gode, älskade far! . . . Tack, ni, mina käre vänner, som varit mig behjelplice! . . . Jordan är i sanning icke en sådan jemnerdal, som man understundom inbillar sig . . . Nu, Nanna, min älskade Nanna, få vi således begagna våra ringar! . . .

Härvid satte han en slät guldring på Nannas hand och hon likaledes en på hans.

— Tillåt mig, hördes en röst bakom träden, att på *afstånd* gratulera! Straxt skall jag, förlofningen till ära, servera mitt batteri.

I detsamma smällde tvenne kanonskott, hvarefter Nisse, som gratulerade „på afstånd“ och tillika affyrade kanonerna, framträdde och, under ett fryntligt leende, bugade sig för majoren och hans omgifning.

Nu gratulerades de nyförlovade högtidligen.

Men dessa voro icke de enda i så fall lycklige, ty utaf de elfva personer, som gästade Svanön, voro mer än halfva antalet förlovade, nemligen: Nisse och brukspatronessan Lind, Gustaf och Hilma samt, som vi veta, nu äfven Oskar och Nanna. Således ej underligt om allt gick muntert till.

Medan skålar druckos och skämtsamma tal höllos, anlände tjenare, dels från Hammarbydal, dels från Ljungö och Björkersberg med, hvad som fordrades för sexan, på hvilken Oskar bjudit sin far och de öfriga gästerna.

Från teater hade ön ett, tu, tre blifvit förvandlad till en berså, af naturen sjelf danad, i hvars midt var ett bord med flytande förfriskning på och rundtomkring stodo tältstolar. Oskar fungerade såsom värd och Nanna såsom värdinna. Under det drickningen sedan försiggick som bäst, sutto majoren, prosten och kaptenen inbegripne i förtroligt samtal med hvarandra. Midt emot desse satt, på andra sidan om bordet, Nisse och berättade „Upsala-

historier“ för sin fästmö, Hilma och Gustaf. På stranden promenerade lille Herman Lind, ifrigt sysselsatt med att „binda Necken“.

Under det hela ön genljöd af hjertlig munterhet, stod prostinnan Granlund för sig sjelf, dold af de löfrika träden och blickade tankfullt på den uppgående månen, som majestätiskt strålade öfver sjön. Hon tog derefter upp den lilla röda saffiansväskan, ryckte af snodden, som fästade den vid hennes hals och . . . kastade väskan bland neckrosorna och vassen vid stranden, hviskande, i det hon sammanknäppte händerna:

— Siså, nu är jag qvitt min börda: mitt samvete är lättadt . . .

O! Gud! Du, som leder allt ifrån evighet till evighet, Dig vare ära, pris och lof! Dig anropar ingen för-gäfvnes. Du har hört mina böner, mina suckar. Åt mitt hjerta har Du åter skänkt frid och lugn. Ingen, ingen önskan har jag mer i lifvet ouppfylld. Ack! lät mig kunna vandra här på jorden efter Din vilja! Beskydda, Du, Nanna och Oskar! Tänk ock med nåd på den arme, som nyss lemnat vårt hem! . . . Ja, vår lycka eller olycka tillåter Du, O! Herre, oss att skaffa oss sjelfva. Beskydda oss alla, O! Gud! . . . Tack! för all den nåd, Du bevisat mig arma! . . .

Nu ropades, att sexan var serverad.

Till höger om sig anvisade majoren prostinnan plats och till venster prosten.

— Om jag får lof att slå mig ner här, sade kapten Svane-fält och satte sig vid prostinnans högra sida, så kan ungdomen sedan rangera sig här vid bordet efter tycke och smak.

Så gjorde „ungdomen“ äfven och *huru* kunna vi lätt ana. Allt var så glad. Alla voro så lyckliga, utom . . . lille Herman, som var . . . sömnig.

Först mot klockan ett på natten bröts upp från ön, under det vänliga: „God natt!“ . . . skallade rundtomkring.

En båt, med prosten, prostinnan, Nanna och Hilma, gled af mot Ljungö, en annan, med Nisse, Gustaf, bruks-patronessan Lind och lille Herman, mot Hammarbydal och

en tredje, det var „Balder“, med majoren, kapten Svane-fält och Oskar, mot Björkersberg.

Oskar rodde, majoren satt i midten af båten och kapten Svane-fält vid styret. Sedan majoren hade förklarad Oskar sin synnerliga belåtenhet med dagens tillställning, sutto alla tre och lyssnade till de på afstånd plaskande år-slagen och det lifliga samspråket från de andra båda båtarna...

Och detta tillfälle vilja vi begagna, för att meddela en liten upplysning om, hur *ringen med svarta stenen* åter blifvit *hel*.

Vi känna till Oskars feberfantasi under hans sjukdom i Skara: att hans båda vänner, Nisse och Gustaf, på hans bord vid sjuksängen funno bland en handfull sopor en bit af en guldring. De tillvaratogo biten och, då ingen kändes den, behölls den af Oskar, som hade en dunkel aning om, att han uppgrävt den under golfvet och då i sin yrsel tagit den för att vara „nyckeln“ till den „chinesiska byggningen“, uti hvilken han tyckte Nanna vara. Oskar bar sedan ständigt i sin västficka ringfragmentet, utan att vidare göra ringaste affär deraf, tills prostinnan Granlund talade om *ringen med svarta stenen* och att en bit af densamma fattades. Som vi minnas, önskade han då, till följe af Nisses inkomst, ett samtal mellan fyra ögon med prostinnan. Han berättade då för henne sin egendomliga feberfantasi, tog upp ringbiten och... den passade fullkomligt tillsammans med bitarne af *ringen med svarta stenen*, dem prostinnan hade. Oskars och prostinnans känslor vid detta tillfälle låta lättare tänka sig, än beskrivas. Det kunde icke vara annat än den rätta biten: just i samma rum, som Oskar funnit den, hade ringen blifvit söndertrampad. Till prostinnan öfverlemnade Oskar sitt fynd. Hon hade således då till *ringen med svarta stenen* alla bitarne, hvilka sedan sammanfogades af samme guldsmed, som gjorde Oskars och Nannas förlofningsringar.

Oskars feberfantasi blef således icke utan sin betydelse. Underlig är människosjälens: en gåta för sig sjelf... Men... den är ju också en gnista, utgången från Jehovah!

Emedlertid återvända vi nu till våra resenärer ombord å „Balder.“

De hade nyss förlorat de andre tvenne båtarne ur sigte, då majoren drog af sig *ringen med svarta stenen*, satt och, liksom i tankarne, lekte med densamma, flyttande den än på ett, än på ett annat finger. Härvid kom också Oskar att tänka på *sin* ring, på hvilken hans ögon med välbehag fästade sig; men i och med detsamma upphörde han också att ro med den åra, han höll i sin venstra hand, till följe hvaraf den af båtens fart slog emot hans bröst så, att han höll på göra en lika oväntad, som oangenäm vålt bakåt: den lilla båten veckade till, majoren fattade med en hand i hvardera relingen, för att bibehålla jemnvigten; men i samma ögonblick halkade *ringen med svarta stenen* ur hans hand och... försvann i djupet.

— Nåväl, så ligg der då! sade han. Härmed skall också *minnet* af dig vara begravet!

FJORTONDE KAPITLET.

En afton i början af September, icke fullt sex veckor efter det *ringen med svarta stenen* gick till Ljungsjöns botten, syntes en ovanlig mängd fotgängare af båda könen och af alla åldrar, samt och synnerligen uppsträckta i helgdagskläder, oaktadt det var midt i söckneveckan, så småningom, utan all brådska, gå fram åt Ljungö prostgård till. Alla skulle dit, för att se på „brudparet“ och „bröllopsståten“. Hvar och en inom församlingen kände väl till „prostens dotter“, „mamsell i prostgården“ och „majorens son“, „lyktnanten på Björkersberg“. Som båda voro „så oskäligen både vackra, raska och beskedelina“ och dessutom i orten vanligtvis icke hvarje år stod till buds att åse ett

„herrschaftsbröllop“, så torde nyfikenheten vara lätt förklarad. Dertill skulle det bli fröjd och gamman icke allenast i prostgården, utan till och med i sjelfvaste fattigstugan, hvilkas innevånare, enligt ryktet, komme att undfågnas med „kalasmat“. Detta hade också redan på morgonen börjat, efter hvad gamla Lena ute på „kyrkebacken“, just under det brölloppsgästerna anlände som bäst, berättade för „Britta på Åsen“, som också, i alldeles nystärkt, hvitt hufvudkläde och svarta handskar med gröna silkesbrodderier på, begifvit sig „fram“ för att se på „grannlåten“. Britta visste dessutom, att det påföljande dag skulle bli „ett ofantligt stort kalas och en riktig fridag på aftonen för allt folket på Björkersberg“.

— Ja, precis så var det för åtta da'r se'n, tillade „Anders i Brinken“, som med sin käpp med den blanka kopparknoten stod och petade i sanden helt nära de båda gummorna, precis så var det på bruket, på Hammarbydal, jag vill säga, när brölloppet stod der. Men se, det är också dunderdon till karl, patron Linderqvist, skall jag säga. Det är bå' reson och förstånd hos den, fast han inte var an't än' formator förut.

Nu rullade tvenne dråskor förbi de talande. Anders i Brinken tog af sig hatten och gummorna nego.

— Kors! Hvilka voro de? undrade Britta på Åsen.

— Jo, det skall jag säga, må' tro, jag kände dem allt, genmålde Anders i Brinken. I den förste kareten åkte brukspatron Linderqvist och lille stjuvsonen och i den andre (den var långväga ifrån, skall jag säga, fast den väl nu kom ifrån Hammarbydal) i den andre eller siste vagnen, jag vill säga, åkte kaptan Svanefält från Skara och hans dotter och så mågen, ska' bli, magister Almroth. Må tro, han och jag, vi ä' allt gamla bekanta. Det är mig en riktigt rediger karl, fast han är litet blek och mager å sig.

Men låtom oss taga brölloppet på närmare håll i skärskådande!

Innan de vagnar, om hvilka Anders i Brinken talade, hunno upp på gården, voro tvenne andra redan före dem. Ur den första stego brudgummen, löjtnant Oskar Hiller-

ström, och hans far, majoren. Tvenne marskalkar voro dem till mötes. Ur nästa vagn derintill steg ett ensamt fruntimmer, en ung vacker, hvitklädd flicka med blommor på sitt blonda hår. Äfven hon emottogs af marskalkarne, som artigt bockade sig och förde henne in. Bland folkhoppen, som stod omkring, hördes en gäll qvinnoröst utropa:

— Kors! Den mamsellen, den kände jag då inte igen.

— Dummer, genmälde en basröst, det är ju mamsell på Björkersberg, vet jag. Har inte J sett henne förr? Hon har ju varit der i en månads tid snart. Det är eljest lyktnantens syster, fast hon inte varit hemma förr.

— Du pratar, återtog den förra rösten, det är väl en ny hushållsmamsell då?

— Nej, så ta mig besitta mig! är det inte säkert, som jag säger, försäkrade basrösten. Men undan med er litet här, der kommer herrskapet från bruket.

De först omtalade vagnarna rullade nu fram till trappan.

Som basrösten icke hann med att ytterligare redogöra för „mamsell på Björkersberg“, böra vi upplysa, att hon var ingen annan än Hanna Rask, på Björkersberg känd under namnet „mamsell Hillerström“, majorens fosterdotter.

Straxt efter det „brukspatron Linderqvist“, d. v. s. Nisse med sin familj, artigt helsad af den skådeslystna folkmassan, begifvit sig in, lät en viss, ehuru icke just högljudd, munterhet höra sig bland folket. Detta kom sig deraf, att en lustigkurre i sällskapet gjorde sina medbröder och systrar uppmärksamma på en pojke, som kom ledande med en hund och ställde sina steg rakt upp åt bröllopshuset, under följande tilltal:

— Är det du eller hunden, som skall vara med på brölloppet?

— Det blir det, vi få se, svarade pojken leende, i det han med sin följeslagare försvann i förstugan.

I nästa ögonblick öppnades dörren till det rum, der brudgummen tillsammans med sin far och några af de manliga gästerna gingo af och an, väntande på tecken till vigselaktens början. Nisse eller nu mera brukspatron Lin-

derqvist på Hammarbydal inträdde ledande den omtalade hunden, hvilken han framförde till sin vän, Oskar. Hunden började skrika och gnälla och var nära att med sina hopp förstöra brudgummen. Knappt var det möjligt för Oskar att få räcka handen till Nisse. Oskar och hunden voro gamla bekanta och synnerligen kära för hvarandra, den sednare var icke heller någon annan än . . . „Lille-Nisse“. Genom Gustaf Almroths försorg hade det lyckats Nisse att återköpa och återgifva det trogna djuret till sin forndne egare, just på hans bröllopsdag. Det var för Oskar en kär present.

Den ena vagnen kom emedlertid rullande efter den andra upp till trappan.

— Ett sådant rart bröllopp, hviskade gamla Fattig-Lena till en annan gumma, som stod bredvid henne, har inte varit i mannaminne.

Solen kastade just sina sista strålar öfver Ljungö, då folkmassan derute under tyst och stilla andakt, munnerna med blottade hufvuden, från de öppna fönstren i bröllopssalen åhörde prostens läsa välsignelsen öfver brudparet, under det den vanliga aftonringningen från den lilla kyrkans torn ljöd till bön och hvila i den stilla qvällen.

En stund derefter visade sig brud och brudgum, omgifne af tärnor och marskalkar, vid fönstret under lifliga hurrarop från folket derute. Bland tärnorne syntes Hanna och Hilma, bland marskalkarne Gustaf.

— Herre Gud! hvad de alla se lyckliga och glada ut! suckade Britta på Åsen, som stod midt i hopen, i det hon af ren förtjusning grät tre å fyra stora tårar, hvilka med tummen kastades åsido. Vackrast är likväl brudparet. Gud välsigne både dem och alla andra goda människor! . . .

Ljusen tändes och sednare på qvällen hördes musiken och med svindlande fart gick dansen i bröllopssalen.

Mellan två och tre på morgonen sutto Oskar och Nanna ensamma, lyckligare än med penna kan beskrivas, i en stor täckvagn, som med frisk fart rullade af till de unga makarnes hem, Björkersberg, der deras egen våning

väntade dem. I vagnen, som kom straxt efter, suto majoren och Hanna.

Ännu lika lyckliga, som på bröllopsdagen, lefva löjtnant Hillerström och hans älskliga maka. Lika kär för dem båda är Hanna, som ännu ogift vistas i deras hus, väl ihågkommande men dock ej sörjande öfver sin första kärlek. Ingen gästar på Björkersberg, utan att komma i bryderi öfver, hvilken han skall gifva företrädet: den älskliga fru eller mamsell Hillerström. Man säger, att „tillförordnade domaren i orten“, en ung hyggelig man, har „godt öga“ till Hanna; men sjelf har han ännu icke sagt någonting derom.

En treårig dotter med namnet Ellen, ett litet alltför sött, småförståndigt barn, förljufvar nu den husliga trefnaden på Björkersberg. Lilla Ellen är sina föräldrars glädje och hopp och om sommardagarna sin gamle farfars ständiga följeslagarinna.

Den 28:de Juli firas hvarje år högtidligen på Svanön.

De tre familjerna vid Ljungsjöns strand tillbringa nära nog året om den ena Söndagen på Björkersberg, den andra i Ljungö prostgård och den tredje på Hammarbydal.

— Få se, sade Nisse en Söndagsafton, då de voro samlade hos honom och Josephine, om vi inte kunna ställa så till i framtiden, att Björkersbergsboarne, prostefars och Hammarbydalingarne bli slägt allesammans . . .

— Må ske då! genmålde Oskar. Du är en spekulationsman, Nisse och det har du alltid varit. Och, fast du aldrig fick detder arvet, med anledning hvaraf du tillställde sexan för Upsala välloffiga borgerskap, så står du dig ändå.

Nisse smålog.

Gustaf Almroth är nu en välbeställd lektor och, sedan två år tillbaka, gift med Hilma. Vanligen en gång om året under sommaren helsar gubben Svanefält med sin måg och dotter på hos vännerna vid Ljungsjön och den förste, som då tar emot dem på Björkersberg, är alltid „Lille-Nisse“, ehuru mindre vänligt. Men sådant är hans sätt: han menar ju lika väl för det!

För icke så längesedan kom underrättelse till Björkersberg genom tidningarne, att den bekante „f. d. läsarepresten Naschenius“, som begaf sig till Amerika och der, såsom mormonprest, haft sin utkomst flera år, för ett snesprång mot någon Yenkee's egendom af denne och några andra, sedan brott, dom och ransakning försiggått på mindre än några timmar, utan synnerliga sermonier med rep om halsen hissats upp i ett träd i staten Wiscousin, nära staden Green Bay och sålunda slutat sina dagar.

— Det är synd, inföll „patron på Hammarbydal“, när han fick höra detta, att de goda Yenkees icke kunna komma i tillfälle att på samma sätt expediera åtskilliga af Naschenii gelikar, som ännu fritt för sin egen sak arbeta på att göra det okunniga folket mer eller mindre vansinnigt inom vårt kära fädernesland.

— Var förvissad, bror Linderqvist, inföll prosten Granlund, som hörde dessa ord, att hvarje syndare får sitt välförtjenta straff, utan att vi önska det.

Upplysningsvis må nämnas, att den lif-assurance, som Naschenius tagit på klockaren efter något litet krångel verkligen utföll till sitt fulla belopp och kom fattigkassan i Ljungö församling till godo. Diskontlånet, för hvilket Anders i Brinken blifvit skrifven såsom borgesman, inbetaltes af Naschenii fordne arrendator, som köpte gården.

Den lilla näfverdosan (ifall någon händelsevis skulle intressera sig för den) med den lilla locken af Hannas hår uti är ännu i sin gamle egares hand i precis samma skick som fordom, men har nu sin plats på hans skrifbord.

Sedan Anders i Brinken fick lära närmare känna prestmannen Naschenius, har han beslutat att, hvad hans „lille Huggo“ än må blifva, men „till prest skall han dock ej studera“, oaktadt de förmodade anlagen dertill.

Hvad slutligen de gamle i Bäckebotomt vidkommer, så bo de ännu qvar der, ehuru, tack vare Nisse, under bättre omständigheter, än förr, och dertill kommer, att de ha tvenne högtider mer på året, än andra menniskor och det är nemligen, då „barnen och det andra herrskapet“ gästa „Stugan på kullen.“

Sista gången detta skedde, restes tvenne vackra minnesvårdar å församlingens kyrkogård: den ena öfver Hannas far, den andra öfver hennes och Oskars mor.

För öfrigt befinna sig ju, då vi nu sluta denna vår berättelse, nästan alla våra gamle bekanta lifslevfande och dertill i högönskelig välmåga!

Om detta sednare äfven är fallet med vördade läsar., så . . . hvad kan författaren mera önska?!

